

בנק ירושלים

דוח על הסיכונים:

גילוי בהתאם לנדבך 3

ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2021

הדוח על הסיכונים ומידע פיקוחי נוסף בדבר הון פיקוחי על פי הוראות באזל III הכולל תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו על ידי הבנק נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: <https://www.bankjerusalem.co.il> כמו כן, הדוח על הסיכונים של הבנק נמצא באתר מג"א של רשות ניירות ערך www.magna.isa.gov.il

עמוד	
6	חלק 1 מידע כללי
6	דוח על הסיכונים
7	מטרה ועקרון הגילוי
8	מידע צופה פני עתיד
9	מסגרת הוראות רגולטוריות
19	חלק 2 יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון
19	יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)
20	גישת התאגיד הבנקאי לניהול סיכונים (OVA)
24	מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאינו נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3
28	הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים ביותר
36	סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)
37	קשרים בין הדוחות הכספיים לבין חשיפות פיקוחיות
37	מידע נוסף על נכסי סיכון משוקללים
39	חלק 3 הרכב ההון
39	הרכב ההון הפיקוחי (cc1)
44	הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי
45	מידע נוסף על ההון והלימות ההון
55	חלק 4 יחס המינוף
56	מתכונת גילוי להשוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)
57	מתכונת גילוי על יחס המינוף (LR2)
58	חלק 5 סיכון אשראי
58	מידע כללי על איכות סיכון אשראי (CRA)
70	איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)
71	שינויים במלאי החובות הפגומים (CR2)
71	גילוי נוסף בנוגע לאיכות האשראי של חשיפות אשראי (CRB)
73	הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL)
83	שיטות להפחתת סיכון אשראי (CRC)
84	שיטות להפחתת סיכון אשראי – סקירה (CR3)
85	שימוש בדירוגי אשראי חיצוניים בגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי (CRD)
87	הגישה הסטנדרטית – חשיפה לסיכון אשראי והשפעות הפחתת סיכון אשראי (CR4)
88	הגישה הסטנדרטית – חשיפה לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (CR5)
90	חלק 5א סיכון אשראי של צד נגדי
90	גילוי איכותי על סיכון אשראי של צד נגדי (CCRA)
91	ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)
91	הקצאת הון בגין התאמת שערות לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)
92	הגישה הסטנדרטית – חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי תיק פיקוחי ומשקולות סיכון (CCR3)
93	הרכב הביטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) (CCR5)
94	חשיפות לנזרי אשראי (CCR6)
95	חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים (CCR8)
97	חלק 6 סיכון שוק
97	גילוי איכותי כללי הנוגעות לסיכון שוק (MRA)
105	סיכון שוק בגישה סטנדרטית (MRI)
106	מידע נוסף על סיכון שוק

עמוד	
111	חלק 6א סיכון ריבית בתיק הבנקאי (IRRBB) ובתיק למסחר
111	מטרות ויעדים בניהול סיכון ריבית בתיק הבנקאי
114	מידע כמותי על סיכון ריבית בתיק הבנקאי ובתיק למסחר
117	מידע כמותי נוסף על חשיפת התאגיד הבנקאי לסיכון ריבית
119	חלק 6ב מניות
119	פוזיציות במניות בתיק הבנקאי
121	חלק 7 סיכון סילות
121	יחס כיסוי הנזילות – טבלת גילויים עיקריים (LIQ1)
124	גילויים נוספים בבין יחס כיסוי נזילות (LIQA)
127	מתכונת גילוי על יחס מימון יציב נטו (LIQ2)
129	מידע נוסף על סיכון נזילות וסיכון מימון
132	חלק 8 סיכון תפעולי
132	גילוי איכותי על סיכון תפעולי
139	חלק 9 מידע בדבר סיכונים אחרים
139	מידע נוסף על סיכונים אחרים
139	הגנת סייבר ואבטחת מידע
140	סיכון רגולטורי
141	סיכון ציות
144	חלק 10 תגמול
144	גילוי איכותי במסגרת לוח (REMA)
153	מידע נוסף על תגמול
154	תגמול שהוענק במהלך שנת הדיווח (REM1)
155	תשלומים מיוחדים (REM 2)
156	תגמול נדחה (REM 3)
157	תוספת א קשרים בין הדוחות הכספיים לבין סכומים פיקוחיים
157	הבדלים בין בסיס האיחוד החשבונאי ובין בסיס האיחוד הפיקוחי ומיפוי הדוחות הכספיים בהתאם לקטגוריות סיכון פיקוחיות (LI1)
159	הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי (CC2)
161	המקורות העיקריים להבדלים בין סכומי החשיפה הפיקוחית לבין היתרות המאזניות בדוחות הכספיים (LI2)
161	תוספת ב איגוח
162	נספחים
162	מילון מונחים
167	אינדקס

עמוד	נושא	טבלה מס'	פק
19	יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)	טבלה 1:	2
36	סקירת נכסי סיכון משוקלים (OV1)	טבלה 2:	
37	נכסי סיכון לפי חלוקה לפעילויות עסקיות	טבלה 3:	
38	תנועה בנכסי סיכון משוקלים	טבלה 4:	
39	הרכב ההון הפיקוחי (CC1)	טבלה 5:	3
46	דוח תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי	טבלה 6:	
53	חישוב יחס ההון	טבלה 7:	
53	ניתוח השפעת השינויים על יחס הון עצמי רובד 1	טבלה 8:	
56	השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)	טבלה 9:	4
57	יחס המינוף (LR2)	טבלה 10:	
66	חובות אשר בוצעה לגביהם דחיית תשלומים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים	טבלה 11:	
70	איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)	טבלה 12:	
77	סיכון אשראי לפי ענפי משק	טבלה 13:	5
79	פירוט החשיפות לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון	טבלה 14:	
80	פירוט חשיפות לפי אזורים גיאוגרפיים	טבלה 15:	
84	נתונים על הפחתת סיכון אשראי (CR3)	טבלה 16:	
85	טבלת המיפוי לדירוגי חברות הדירוג הבינלאומיות המוכרות	טבלה 17:	5
87	חשיפה לסיכון אשראי והשפעות הפחתת סיכון אשראי (CR4)	טבלה 18:	
88	חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (CR5)	טבלה 19:	
91	ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)	טבלה 20:	
91	הקצאת הון בגין התאמת שערון לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)	טבלה 21:	א5
92	חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי תיק פיקוחי ומשקלות סיכון (CCR3)	טבלה 22:	
93	הרכב הביטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) (CCR5)	טבלה 23:	
94	חשיפות לנגזרי אשראי (CCR6)	טבלה 24:	
95	חשיפות לצדדים נגדיים מרכזים (CCR8)	טבלה 25:	א5
105	סיכון שוק בגישה סטנדרטית (MR1)	טבלה 26:	
107	נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה	טבלה 27:	
110	פירוט החשיפה במונחי VAR	טבלה 28:	
114	שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק	טבלה 29:	6
115	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם ¹ של הבנק	טבלה 30:	
116	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית	טבלה 31:	
117	חשיפה כוללת של הבנק לשינויים בשיעורי הריבית	טבלה 32:	
119	היתרה המאזנית של ההשקעות במניות בתיק הבנקאי ושווין ההוגן של השקעות אלו	טבלה 33:	א6
120	השקעות הבנק במניות בתיק הבנקאי ודרישות ההון בגין	טבלה 34:	
122	מתכונת גילוי על יחס כיסוי הנזילות (LIQ1)	טבלה 35:	
127	מתכונת גילוי על יחס מימון יציב נטו (LIQ2)	טבלה 36:	
128	גילוי על נכסים משועבדים (ENC)	טבלה 37:	16
129	מלאי נכסים זילים	טבלה 38:	7

131	טוגי פיקדונות לפי סוג המפקיד על בסיס מאוחד	טבלה 39:	
131	פיקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד	טבלה 40:	
154	תגמול שהוענק במהלך שנת הדיווח (REM1)	טבלה 41:	
155	תשלומים מיוחדים (REM2)	טבלה 42:	10
156	תגמול נדחה (REM3)	טבלה 43:	
157	הבדלים בין בסיס האיחוד החשבונאי ובין בסיס האיחוד הפיקוחי ומיפוי הדוחות הכספיים בהתאם לקטגוריות סיכון פיקוחיות (L1)	טבלה 44:	תוספת א'
159	הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי (CC2)	טבלה 45:	
161	המקורות העיקריים להבדלים בין סכומי החשיפה הפיקוחית לבין היתרות המאזניות בדוחות הכספיים (L12)	טבלה 46:	
162	מילון מונחים	טבלה 47:	
167	אינדקס	טבלה 48:	

חלק 1 – מידע כללי

דוח על הסיכונים

אנו מתכבדים להגיש דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2021 (להלן: "דוח על הסיכונים"). הדוח על הסיכונים ערוך בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים.

דוח על הסיכונים זה כולל מידע נלווה ומשלים לדוחות הכספיים המאוחדים של בנק ירושלים בע"מ.

הדוח נועד לאפשר לקוראי הדוחות של הבנק להעריך מידע משמעותי שכלול בהם לגבי יישום מסגרת העבודה של ועדת באזל ובנק ישראל, ההון, חשיפות הסיכון, תהליכי הערכת הסיכון ומסגרת ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

לעניין השפעת התפשטות נגיף הקורונה על הבנק, ראה להלן פרק סיכונים מובילים ומתפתחים, פרקים רלוונטיים נוספים בהמשך, פרקים 1.6 ו-2.1 לדוח הדירקטוריון וההנהלה לדוח כספי לשנת 2021, וביאור 34 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021.

בעז ליבוביץ

סמנכ"ל, מנהל סיכונים ראשי

גיל טופז

מנהל כללי

זאב נהרי

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוח: 22 במרץ 2022

מטרה ועקרון הגילוי

המידע שנכלל בדוח זה כולל את דרישות הגילוי שנקבעו בהוראת הדיווח לציבור 651 "דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים" של בנק ישראל שמבוססת על פרסומים של וועידת באזל (להלן: נדבך 3) ודרישות הגילוי על הסיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות הגילוי שפורסמו על ידי הפורום לייצוב פיננסית (ה-FSF) ודרישות הגילוי שפורסמו על ידי צוות משימה (ה-EDTF) שהוקם על ידי המוסד לייצוב פיננסית (ה-FSB) לשיפור פרקטיקות הגילוי על סיכונים בתאגידים בנקאיים (להלן: EDTF). כמו כן, נכללו דרישות הגילוי הנוספות בהתאם להוראות הדיווח של בנק ישראל והנחיותיו (להלן: מידע אחר).

לאור זאת, הדוח כולל, בין היתר, את דרישות הגילוי הבאות, ככל שרלוונטי:

- גילוי מפורט על הסיכונים והחשיפות אליהם חשוף הבנק ואופן ניהולם;
- גילויים כמותיים על דרישות ההון ועל נכסי הסיכון בגין חשיפות אשראי, שוק ותפעולי;
- גילוי על חשיפות לסיכונים האחרים אליהם חשוף הבנק מעצם טבען של הפעילויות העסקיות שלו, כגון: סיכון נזילות, סיכון משפטי, סיכון אבטחת מידע וסייבר, מניעת מעילות והונאות, סיכון ציות, הגנות ואיסור הלבנת הון, סיכון רגולטורי, סיכון סביבתי, סיכון אקלים ו-ESG;
- מידע כמותי ואיכותי בדבר שינויים משמעותיים שחלו בחשיפות הבנק לסיכונים אלה ואחרים ואופן ניהולן;
- גילויים מכוח המלצות של EDTF ומקורות אחרים כפי שאומצו על ידי המפקח על הבנקים ושינויים מהותיים במידע איכותי שנדרש מכוח המלצות כאמור.
- גילוי מיוחד על השפעת נגיף הקורונה, הסיכונים אליהם חשוף הבנק והאופן שבו פועלים כדי לנהל סיכונים אלה.

הדוח נערך בהתאם לעקרונות המפורטים להלן:

- לגבי נתונים כמותיים שנכללו בגילויים קודמים במסגרת דרישות הגילוי של נדבך 3 או במסגרת דרישות גילוי נוספות כאמור לעיל, הוצגו נתונים השוואתיים לתקופות המקבילות בשנת הדיווח הקודמת כנדרש בהוראות.
- המידע מבוסס בחלקו על מידע פיננסי שמוצג בדוחות הכספיים של הבנק אשר משמשים בסיס לחישובים של יחסים רגולטוריים בהתאמות הנדרשות, ובחלקו על הערכות פנימיות ומודלים פנימיים. לאור זאת, חלק מהמידע הינו בגדר אומדן לא מבוקר ו/או מייצג מידע שהינו בגדר מידע צופה פני עתיד.
- מידע רלוונטי נוסף בדבר חשיפה לסיכונים מסוימים והיבטים נוספים שהגילוי לגביהם נדרש בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, ניתן למצוא בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו, במידה ונכללו, במסגרת המידע הצופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה מאירועים כלכליים חריגים, כגון: אופי התפתחות מגפת הקורונה והשפעתה על פרופיל הסיכון של הבנק, מלחמת רוסיה אוקראינה והשפעתה על הפעילות הכלכלית והמצב הביטחוני בעולם, התפתחות האינפלציה וכן אירועים מדיניים/ביטחוניים או אירועי טבע בלתי צפויים, כגון, רעידת אדמה, אשר יכולים לשנות את התנהגות הציבור הן מההיבט של היקף לקיחת האשראי, פירעונו המוקדם, מחזורו או קשיים בפירעונו השוטף בכל מגזרי הפעילות של הבנק, והן מההיבט של יכולת גיוס המקורות. כמו כן, שינויים ברגולציה או בהוראות חקיקה, הוראות גורמי פיקוח והתנהגות מתחרים עשויים להשפיע על פעילות הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "צפוי", "עשוי", "עלול", "הערכה" וביטויים דומים להם, המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא עובדות עבר.

ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר:

- מיזוגים ורכישות במערכת הבנקאית והשפעתם על מבנה התחרות בענף.
- השפעת שינויים בהוראות רגולטוריות על טעמי הלקוחות ו/או על היקף הפעילות במערכת הבנקאית ומבנה התחרות בה ו/או על רווחיות הבנק.
- יכולת התממשות של תכניות הבנק על פי היעדים שנקבעו בהתאם לאסטרטגיה שלו. תגובות לא חזויות של גורמים נוספים (לקוחות, מתחרים ועוד) הפועלים בסביבה העסקית של הבנק.
- התממשות בעתיד של תחזיות ענפיות ושל תחזיות מאקרו כלכליות בהתאם להערכות מוקדמות של הבנק, לרבות בשל אופן התפתחות מגפת הקורונה, מלחמת רוסיה אוקראינה ואירועים גאופוליטיים נוספים, וכן, אירועי טבע קיצוניים.
- השפעת השינויים בשוק העבודה המקשים על גיוס ושימור עובדים, בעיקר, בפעילות מערכות המידע.
- תוצאות אפשריות של הליכים משפטיים.
- שינוי בטעמי הצרכנים ו/או בהתנהגותם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על הערכות מקצועיות ותכניות העבודה של הבנק, על תחזיות מאקרו כלכליות של חזאים בדבר מצב המשק והסביבה העסקית, על פרסומים והערכות של גורמים בענף ועל ניתוחים סטטיסטיים ועסקיים שעורך הבנק לגבי התנהגות לקוחותיו.

האמור משקף את נקודת המבט של הבנק והחברות הבנות שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק והחברות הבנות שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתכניות אלה.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה.

מסגרת הוראות רגולטוריות

בנק ירושלים בע"מ מפוקח על ידי בנק ישראל (להלן: "הפיקוח על הבנקים"), אשר מקבל מידע על הלימות ההון של הבנק וקובע את דרישות ההון הפיקוחיות המינימאליות בישראל, וכן, קובע מסגרת הוראות רגולטוריות לניהול בנקאי תקין ולדיווח, המהווים את הבסיס ההכרחי למסגרת ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק. הוראות חוק ורגולציה אשר חלות על הבנק ואשר התקבלו עד למועד פרסום הדוח השנתי של הבנק לשנת 2020 תוארו בדוח השנתי של הבנק לשנת 2020. להלן, בתמצית, פירוט שינויי חקיקה ופיקוח רלוונטיים לתקופת הדוח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק.

הוראות רגולטוריות לעניין הקלות זמניות לאור מצב החירום (התמודדות עם ירוס הקורונה)

- א. לאור הנסיבות המיוחדות וההגבלות המוטלות על המשק בימי הקורונה (בין אם סגרים ובין מגבלות אחרות, קלות יותר), אשר מחד גרמו לכך שהגורמים במשק עובדים בכוח אדם מצומצם שלא מאפשר לבצע את כל המטלות הרגולטוריות הקיימות במועדים הקבועים לכך, ומאידיך לא מאפשרים הגעה פיזית של אנשים לצורך ביצוע מטלות רגולטוריות, פרסמו רגולטורים שונים שורת הקלות ודחיות מועדים המחויבות מהנסיבות לעיל.
 - ב. בין היתר, נתנה הרשות לני"ע הקלות לעניין מועדי העברת דיווחים אליה בנושאים שונים, ניתנו היתרים של משרד העבודה לגבי העסקה בשעות נוספות וניהול כמות העובדים שרשאים להגיע לעבודה, ועוד.
 - ג. כחלק מההקלות האמורות, פרסם בנק ישראל שורה ארוכה של הקלות לבנקים בתחומים שונים (במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 250 ומכתבים פרטניים נוספים). הוראות אלו התעדכנו באופן שוטף, בהתאם לצורך, כפי שנקבע על ידי בנק ישראל ולבקשות המופנות אליו מהגופים המפוקחים וגורמים אחרים.
 - ד. ככלל, תוקף ההקלות שניתנו ע"י הפיקוח על הבנקים נקבע עד 30 בספטמבר 2020, אך לאור התמשכות הקורונה, הוארכו הרוב המוחלט של ההקלות האמורות עד ליום 31 בספטמבר 2021, וחלקן, שנמצא כי יש טעם בהן באופן קבוע, עוגן בהוראות ניהול הבנקאי התקין השונות. לפירוט ההקלות האמורות ראה ביאור 37 לדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לשנת 2020.
- ביום 19 ביולי, 2021, החל בנק ישראל להחזיר את פעילות התאגידים הבנקאיים לסדרה. באמצעות תיקון להוראה 250, תוקנה הוראה 355 ובוטלו ההקלות שניתנו בהקשר למועדי פתיחת הסניפים. מתוקף כך, נקבע כי כלל סניפי המערכת הבנקאית ייפתחו לקבלת קהל, ובסניפים יינתנו כלל השירותים שניתנו ערב משבר הקורונה. הבנק למד את ההנחיות וההקלות שפורסמו על ידי בנק ישראל והרגולטורים האחרים, והטמיע אותן בהתנהלותו השוטפת.
- ביום 30 בספטמבר, 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 250 ובו הוארך תוקף ההוראה עד ליום 31 בדצמבר, 2021. יחד עם זאת, בתיקון זה בוטלו מרבית ההקלות שלא הוטמעו במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין הקיימות, למעט כפי שיתואר להלן:
- עדכון סעיף 7 להוראת נוהל בנקאי תקין 311 בנושא "ניהול סיכון אשראי", אשר הוארכה עד ליום 31 בדצמבר, 2021, והמאפשר לראות דו"ח כספי כמעודכן גם אם חלפה התקופה הקבועה בהוראות ניהול בנקאי תקין 311 בכפוף לנדרש בהוראה.
- עדכון סעיף 11 לנוהל בנקאי תקין 329 בנושא "מגבלות על הלוואות לדיוור", אשר במסגרתו בוטל ההיתר לאישור הלוואה לדיוור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין ובמשכון דירה עד לשיעור של 70% חלף שיעור של 50% כקבוע בסעיף 4 להוראה.

הוראות קורונה שעדין בתוקף (הוראת נוהל בנקאי תקין מס' 250)

עדכון לנוהל בנקאי תקין 331 בנושא "חלוקת דיבידנדים ע"י תאגידים בנקאיים", אשר מעודד את התאגידים הבנקאיים לנקוט בגישה זהירה ושמרנית בחלוקת דיבידנד או ברכישה עצמית של מניות. במסגרת זו הובהר כי במסגרת גיבוש החלטת דירקטוריון בעניין חלוקה, על הדירקטוריון לערוך תחזית בכתב מבוססת בדבר יחסי ההון כנדרש בהוראה, והמתייחסת להשפעות העתידיות של המשבר על החשיפות בהון. בנוסף, עמדת הפיקוח על הבנקים הינה כי חלוקה בשיעור העולה על 30% מרווחי הבנק לא תחשב כתכנון הון זהיר ושמרני. עוד הדגיש הפיקוח על הבנקים כי הציפיה הינה שעודפי ההון והנזילות ינוצלו להגדלת האשראי והתמיכה בפעילות הכלכלית של המשק ולא לצורך חלוקה.

הקלות לפי סעיפים 3א (בנושא "יעדי הון מזעריים"), 3ב (בנושא "יחס מינוף") – עד תום 24 חודשים מתום תוקף ההוראה (31 בדצמבר, 2023), כאשר נקבעו התניות נוספות לתחולה. הקלות לפי סעיף 8 (בנושא "מגבלת חבות ענפית") – עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר, 2025 (31 בדצמבר, 2027) עם התניות נוספות לתחולה. פעולות לפי סעיפים 13א, 13ב מחייבות השלמת חובות הזיהוי, האימות וההצהרה על נהנה בחתימת מקור בהתאם לנטח הנדרש לפני מתן ההקלות, עד תום 3 חודשים ממועד תום תוקף ההוראה (31 במרץ, 2022).

ביום 27 בדצמבר, 2021, במסגרת תיקון הוראה 250, נקבע כי באפשרות תאגיד בנקאי להמשיך ולקיים ישיבות דירקטוריון שלא על ידי כינוס ישיבה פרונטאלית, אלא באמצעי תקשורת מתקדמים. זאת בתוקף ליום 30 ביוני, 2022. בדברי ההסבר לעדכון נקבעה מגבלה כך ששיעור הישיבות שבהן קוימה השתתפות כאמור לא יעלה על 25% ממספר הישיבות בשנה קלנדרית.

ביום 27 בדצמבר, 2021 פורסם עדכון להוראת נב"ת 315 (מגבלת חבות ענפית) במסגרת תיקון להוראה 250, כך שחבות ענף בינוי ונדל"ן תוגבל עד 26% (כמפורט בהוראה), ובתנאי שהשיעור בתקופה שלאחר 31 בדצמבר, 2025 לא יעלה עד ליום 31 בדצמבר, 2027.

הבנק מיישם את ההוראה ממועד פרסומה, ולא צפיה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

בנוסף, ביום 18 בינואר, 2022 לאור התפוצות הגל החמישי במגפת הקורונה והעלייה המהירה בקצב ההדבקה, אפשר הפיקוח על הבנקים לתאגידים הבנקאיים לצמצם את מספר הסיניפים שמקבלים קהל ולחייב את לקוחותיהם להזמין תור מבעוד מועד לקבלת שירות בסניף (למעט אוכלוסיית האזרחים הוותיקים). תוקף ההקלה עד ליום 28 בפברואר, 2022.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 222 בנושא "יחס מימון יציב"

ביום 21 ביוני, 2021 פרסם בנק ישראל את ההוראה המאמצת את המלצות באזל III לעניין חישוב יחס מימון יציב נטו (NSFR – Net Stable Ratio Funding). במסגרת הטייטה נדרש תאגיד בנקאי להחזיק יחס מימון יציב נטו, בסך המימון היציב הזמין חלקי סכום המימון היציב הנדרש לפי ההוראה. סך המימון יחושב לפי סך המטבעות ושלא יפחת מ-100% בכל זמן נתון. הדיווח על יחס מימון יציב נטו יהיה ביחס לכל המטבעות במאוחד, אך תאגיד בנקאי אמור לנטר ולבקר באופן פעיל את צרכי הנזילות הנדרשים ליחס מימון יציב נטו בכל אחד מהמטבעות העיקריים בפעילותו. על הנתון להיות מדווח להנהלה ולדירקטוריון לפחות אחת לרבעון. ההוראה נכנסה לתוקף ביום 31 בדצמבר, 2021.

הבנק מיישם את ההוראה וצופה כי לא תהיה להוראה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

נוהל בנקאי תקין מס' 250A בנושא "מעבר מריבית הלייבור"

ביום 30 בספטמבר, 2021 פרסם בנק ישראל את ההוראה המנחה את הבנקים להיערך לביטול ריביות הלייבור אשר צפוי להתבצע ביחס לדולר ביום 30 ביוני, 2023 והתבצע ביחס למטבעות אחרים (ירו, יין יפני, פאונד, פר"ש) ביום 31 בדצמבר, 2021. במסגרת ההוראה הנחה בנק ישראל את התאגידים הבנקאיים לקיים בחינה מקיפה של החוזים אשר הם חתומים עליהם, בין אם מול תאגידים בנקאיים אחרים ובין מול לקוחותיהם, ולבחון כיצד מחליפים את עוגני הריבית המשתנה שמבוססים על ריבית הלייבור בעוגני ריבית אחרים שהחלו מתפתחים באלטרנטיבות מקובלות בקרב המוסדות הפיננסיים והבנקים המרכזיים בעולם. בנק ישראל הנחה כי את החלפת העוגנים יש לבצע תוך הקפדה על הוגנות כלפי הלקוחות ושהפגיעה בהם תהיה מינימלית ככל שניתן. ההוראה נכנסה לתוקף ותהיה בתוקף עד ליום 31 בדצמבר, 2023.

הבנק מיישם את ההוראה בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו בה וצופה כי לא תהיה להוראה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

תיקון לנהל בנקאי תקין מס' 301 בנושא "הדירקטוריון"

ביום 26 בדצמבר, 2021 עודכן נב"ת 301 בנושא פיקוח על עבודתו של רואה החשבון המבקר. לפי התיקון, על דירקטוריון התאגיד הבנקאי לוודא כי הכישורים של חברי ועדת הביקורת תואמים את האחריות והתפקידים המוטלים על הוועדה, וכי לוועדה מוקצים משאבים הולמים המאפשרים לה לפקח באופן נאות על עבודת רואה החשבון המבקר. במסגרת התיקון נקבע כי בבוא הוועדה לפקח על רואה החשבון המבקר, עליה ליישם, בין היתר, את הנחיות ועדת באזל בדבר ביקורת חיצונית בתאגידים בנקאיים לעניין ועדת הביקורת ויחסיה עם רואה החשבון המבקר. ביום 18 בינואר, 2022 עודכן נב"ת 301 בנושא חיזוק היבטי התרומה לסביבה לאחריות חברתית ולמשל תאגיד. במסגרת התיקון נוספה החובה לקבוע מדיניות לשיעור הגיוון המגדרי בדירקטוריון לרבות טווח זמן להשגת היעד ואבני הדרך. בהוראה נקבע כי קביעת המדיניות תעשה תוך 6 חודשים והשגת היעד תבצע תוך 3 שנים מיום אישור המדיניות.

הבנק פועל ליישום התיקונים לנב"ת במועדים שנקבעו וצופה כי לא תהיה להוראה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

תיקון לנהל בנקאי תקין מס' 301A בנושא "מדיניות התגמול בתאגיד בנקאי"

ביום 12 בדצמבר, 2021, עודכנה ההוראה כך שחובת עריכת בחינה של מדיניות התגמול ע"י פונקציית הביקורת הפנימית בתאגיד בנקאי תהא אחת לשלוש שנים, חלף אחת לשנתיים כפי שהיה עד התיקון. הבנק עדכן את התנהלותו בהתאם לתיקון לנב"ת.

נוהל בנקאי תקין מס' 311A – בנושא "ניהול אשראי צרכני"

ביום 2 בפברואר, 2021 פורסמה הוראת נהל בנקאי תקין מס' 311A בנושא "ניהול אשראי צרכני". ההוראה מסדירה את החובות החלות על הבנק בהקשר למתן אשראי צרכני החלה על תאגיד בנקאי, תאגיד עזר וסולק כהגדרתו בחוק הבנקאות רישוי. ההוראה כוללת הנחיות בקשר עם קביעת אסטרטגיית ניהול ושיווק האשראי הצרכני,

מדיניות האשראי, שיווק האשראי ותהליכי אישורו.

מסמך המדיניות יכול, בין השאר, את פירוט סוגי ההלוואות ותהליכי אישור מוצר חדש, קווים מנחים למתן אשראי ותמחור הוגן שלו, תנאים מחייבים להלוואות עם מאפיינים ייחודיים, קריטריונים להעמדת אשראי, התייחסות לשימוש במאגרי מידע, ממקורות מידע פנימיים וחיצוניים, מדדים כמותיים ודרישות מינימום להערכת יכולת הפירעון של הלקוחות, קווים מנחים לפרסום ושיווק אשראי לרבות אשראי יזום, ומנגנוני קביעת יעדים הערכה תגמול ובקרה על עובדים העוסקים בשיווק אשראי לרבות עובדי מיקור חוץ.

לעניין שיווק אשראי, נדרש כי תאגיד בנקאי יעסיק בשיווק אשראי צרכני בנקאים בעלי הכשרה נאותה, שיווק האשראי ללקוחות יתנהל בהתאם לתסריטי שיחה שהוכנו ונבדקו מראש, וכן כי יקבע יובא לידיעת הלקוח מנגנון פשוט וגלוי להסרת פרטיו מרשימת שיווק, על פי בקשתו. לעניין שיווק אשראי יזום, נקבע כי ככלל יש להימנע משיווקו לאוכלוסיות מוחלשות ולצעירים עד גיל 21, וכן להימנע משיווק אגרסיבי ומהפעלת לחץ על הלקוח. לטובת הלקוח נקבעו מנגנוני הגנה בדמות יכולת ביטול עסקת האשראי במהלך 3 ימי עסקים מיום ההתקשרות, ללא עמלות. כמו-כן נקבע כי יש להימנע מפנייה יזומה ללקוח אשר השיב בשלילה להצעת אשראי בעבר (3 חודשים לפחות), למעט חריגים. בנוסף נקבע כי את כל שיחת שיווק אשראי יש לתעד. לעניין שיווק האשראי שמתבצע בנקודות מכירה (שלא לטובת מימון רכישת או שכירת מוצר או שירות המשווק בנקודת המכירה), יש לבצע את השיווק במלואו במתחם ייעודי (שאינו בקופות), על ידי עובד או נציג התאגיד הבנקאי בלבד. מעבר לכך, העמדת האשראי תותנה בקבלת הסכמה באמצעי הסכמה נוסף ולא באותו מעמד.

ההוראה בתוקף מיום 2 בנובמבר, 2021, למעט ההוראות החלות לגבי שיווק אשראי צרכני, אשר תחילתם חלה ביום 2 במאי, 2021.

הבנק התאים את פעילותו לקבוע בהוראה. לא צפוי שלהוראה תהיה השפעה על הדוחות הכספיים.

נוהל בנקאי תקין מס' 312 – בנושא "עסקי התאגיד הבנקאי עם אנשים קשורים"

ביום 31 בינואר, 2022, פורסם עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 בנושא "עסקי התאגיד הבנקאי עם אנשים קשורים" באופן שבא להקל אל הנטל הרגולטורי ולפשט את התנהלות הבנקים בנושא. בין היתר עודכנה הגדרת "איש קשור" כך שלא תכלול עוד נושאי משרה בתאגיד הבנקאי אך נוספו לתחולת ההגדרה נושאי משרה בתאגיד השולט בתאגיד הבנקאי. להגדרה נוספו גם דירקטוריון ומנכ"ל של חברה מוחזקת עיקרית (זולת אם החזקת התאגיד הבנקאי בחברה המוחזקת עולה על 95%). כן, רף החזקה בתאגיד, על מנת שיחשב "איש קשור" הועלה מ-10% ליותר מ-20% מאמצעי השליטה.

במסגרת ההוראה המתוקנת נקבעה חובה לקביעת מדיניות ונהלים לניהול הפעילות האמורה, והועלו הספים שמעליהם נדרשת קבלת אישורים מיוחדים, לרבות במקרים בהם מתבקש חיזוש הסכם עם תאגיד נשלט בהיקף ובתנאים שכבר אושרו בעבר.

העדכון יכנס לתוקף, לכל המאוחר, ביום 1 ביולי, 2022, אך תאגיד בנקאי רשאי ליישמו גם קודם לכן. הבנק נערך להתאים את התנהלותו לאמור בהוראה.

להוראה אין השפעה על דוחותיו הכספיים של הבנק.

נוהל בנקאי תקין מס' 313 בנושא "מגבלת חבות של לווה וקבוצת לווים"

ביום 26 בדצמבר, 2021, עודכנה הוראת נוהל בנקאי תקין מס' 313 בנושא "מגבלת חבות של לווה וקבוצת לווים" כך שאחזקות משקיע מוסדי בתאגיד, כל עוד אינן עולות על 20% מאמצעי השליטה בתאגיד, לא יעלו אותו לרמת "שולט" בתאגיד. ההוראה נכנסה לתוקף במועד פרסומה. להוראה אין השפעה על דוחותיו הכספיים של הבנק.

נוהל בנקאי תקין מס' 314 – בנושא "הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים"

ביום 2 בפברואר, 2021 פורסם תיקון להוראה 314 בנושא "הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים". לאור קביעתם של כללי החשבונאות בארה"ב בנושא הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים (CECL), בוטלה הדרישה להפרשה קבוצתית בשיעור מינימלי של 0.35% בגין הלוואות לדיור ובוטלה הדרישה לשמירה על הפרשה מינימלית לפי שיטת עומק הפיגור. במקביל, נקבע כי על תאגיד בנקאי לנכות מהון עצמי רובד 1 סכומים בגין הלוואות לדיור שמסווגות לאורך זמן כהלוואות שאינן צוברות.

התיקון להוראה נכנס לתוקף ביום 1 בינואר, 2022.

פרטים אודות השפעת ההוראה על הדוחות הכספיים מוצגים לעיל בביאור מדיניות חשבונאית.

נוהל בנקאי תקין מס' A314 בנושא "ניהול הסדרי חוב ותהליכי נבייה של חובות מהותיים בקשיים"

ביום 30 בספטמבר, 2021, פורסמה הוראה הקובעת כי חובות מהותיים בקשיים (חבות בסכום העולה על 50 מיליוני ש"ח או חבות בסכום נמוך יותר, אם היא עומדת בפרמטרים כמותיים או איכותיים שהוגדרו על ידי הבנק) יטופלו על ידי פונקציית ייעודית בבנק, בעלת התמחות מתאימה. עוד נקבעו התהליכים אותם על הבנק לנקוט בטרם החוב הופך לבעייתי (החל בהליך החיתום) ובמהלך חיי החוב. תחילת ההוראה מיום 1 באפריל, 2022.

הבנק נערך להטמעת ההוראה, תוך התאמת ההיערכות לגודלו של הבנק ולסדרי הגודל של נכסי לקוחותיו. לא צפויה להיות להוראה השפעה על הדוחות הכספיים.

שו"ת לנהל בנקאי תקין מס' 329 – בנושא "הלוואות לדיור"

ביום 6 באוקטובר, 2021 פורסם עדכון למסמך שאלות ותשובות בהקשר להוראת נוהל בנקאי תקין מס' 329 בנושא "הלוואות לדיור". במסגרת העדכון נקבעו כללים שמטרתם להקשיח את האפשרות של הלקוחות ליטול הלוואות לצורך רכישת דירת להשקעה. כך, למשל, הובהר כי הבנק אינו רשאי להעמיד הלוואה נוספת לצורך מימון הון עצמי לרכישת דירה, אלא לצורך מימון ביניים למשפרי דיור כהלוואת גישור בלבד; הובהר כי סיוע צד ג' למימון הון עצמי באמצעות הלוואה מוגבל לבני משפחה בדרגה ראשונה; סיווג הלוואה המיועדת למחזור הלוואה קיימת תסווג בהתאם למטרת ההלוואה המקורית; בעת סיווג הלוואה לכל מטרה יש לכלול הלוואה במשכון דירת מגורים שאינה מיועדת לרכישת הזכויות במקרקעין וכי שיעור המימון המרבי ל"הלוואה לכל מטרה" הוא 50% מהנכס המשועבד; הבנק מיישם את העדכון להוראה. כמו כן, נקבע כי הדרישה להגדלת יעד ההון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור מתייחסת ליעד הון עצמי רובד 1 בלבד, ואין חובה ליישמו ביחס ליעד ההון

הכולל.

הבנק עדכן את יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ל-11.5% לעומת 12.1% (לאחר השפעת ההקלות על רקע משבר הקורונה) טרם פרסום ההבהרה לפרטים נוספים ראה [ביאור 124 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

נוהל בנקאי תקין מס' 336 – בנושא "שיעבוד נכסי תאגיד בנקאי"

ביום 15 ביוני, 2021, פרסם בנק ישראל את הוראת נוהל בנקאי תקין מס' 336 בנושא "שיעבוד נכסי תאגיד בנקאי". עדכון ההוראה נבע מכך שבשנים האחרונות חלה עליה בהיקף השעבודים הנדרשים מתאגידים בנקאיים, בשל רפורמות שונות ברגולציה הבינלאומית. ההוראה בנוסחה המעודכן, אשר תיכנס לתוקף ביום 1 בינואר, 2022, משנה מקצה אל קצה, את המגבלה החלה על תאגיד בנקאי מלשעבר נכסיו לטובת פעילותו העסקית. בעוד שלפי ההוראה אשר תוקפה יפוג בסוף 2021 הוגבל תאגיד בנקאי בשיעור הנכסים שהוא רשאי לשעבד, הרי שלפי ההוראה המעודכנת המגבלה תוסר. תחת המגבלה הכמותית, יידרש תאגיד בנקאי לנהל את שיעבוד נכסיו לפי אסטרטגיה (שתיקבע ע"י הדירקטוריון) ומדיניות (שאותה תקבע ההנהלה ותאושר בדירקטוריון) ולנהל אותה באופן שיאפשר ניהול נאות של נכסיו המשועבדים. הבנק התאים את אופי פעילותו לקבוע בהוראה, לא צפוי שלהוראה תהיה השפעה על הדוחות הכספיים.

נוהל בנקאי תקין מס' 359A – בנושא "מיקור חוץ"

ביום 21 ביוני, 2021 פרסם בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' A359 בנושא "מיקור חוץ". עניינו של התיקון הוא ביטול סעיף 38 להוראה אשר לא התיר להוציא למיקור חוץ פעילות שעניינה הוא פנייה יזומה למשקי בית לצורך הפנייתם לבנק לקבלת אשראי, אלא בתנאים מסוימים אשר נקבעו באותו סעיף. בסעיף 38 זה נקבע כי האיסור הקבוע בו יוסר עם ביטולו של הסעיף מההוראה. כאמור, בעדכון ההוראה בוטל הסעיף כך שממועד פרסומה ניתן להוציא למיקור חוץ פעילות שעניינה פנייה יזומה כאמור.

הבנק צופה כי לתיקון ההוראה תהיה השפעה לחיוב על פעילותו והוא פועל בהתאם להוראה המתוקנת.

תיקון לנוהל בנקאי תקין מס' 367 בנושא "בנקאות בתקשורת".

ביום 25 ביולי, 2021, על רקע הניסיון שנצבר במערכת הבנקאית בישראל בשנים האחרונות בנוגע לפתיחת חשבון מרחוק, ובפרט הניסיון שנצבר בשימוש בטכנולוגיות בהיבט זה, פורסם תיקון לנוהל בנקאי תקין מס' 367 בנושא "בנקאות בתקשורת". בתיקון זה מאפשר הפיקוח על הבנקים לתאגיד בנקאי, לפי שיקול דעתו, להציע ללקוחותיו לבצע פעילות בחשבון שנפתח מרחוק ושאינו מסווג כחשבון בסיכון גבוה בהיבטי איסור הלבנת הון ומימון טרור, מיד עם פתיחתו, וללא צורך בביצוע בדיקה באמצעות בנקאי בהיבטי איסור הלבנת הון ומימון טרור. כחלופה, נדרש התאגיד הבנקאי לבצע בדיקה מדגמית על חשבונות אלו, בהקדם האפשרי לאחר מועד פתיחתם. לתיקון להוראה לא צפויה להיות השפעה על הדוחות הכספיים.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 368 – בנושא "בנקאות פתוחה"

ביום 24 בפברואר 2020, פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין 368 בנושא "בנקאות פתוחה", אשר מחייבת את הבנקים לשתף מידע בנקאי של הלקוח, בהסכמת הלקוח, עם ספקי צד ג' מורשים ולאפשר ביצוע תשלומים בחשבוננו של לקוח באמצעות צד ג' המפוקח לעניין זה. כך, ספקי צד ג' יוכלו להציע ללקוחות מוצרים חדשים, מותאמים אישית ללקוח תוך שיפור חווית הלקוח. שירות זה יאפשר ויעודד כניסה של שחקנים חדשים בעולמות התשלומים, המידע, השיווק, והתיווך, וכל זה במטרה לאפשר תמחור טוב יותר ללקוח.

מטרת ההוראה היא להגדיר את התשתית של בנקאות פתוחה בישראל ובכך לחזק את השליטה של הלקוח במידע הפיננסי אודותיו ואת אופן ביצוע הפעולות בחשבון שלו. ההוראה מסדירה, בין השאר, את החובות של הבנק במסגרת הבנקאות הפתוחה, את ההגנות ללקוח, הכלים לניהול הסיכונים של הבנק בסביבה של בנקאות פתוחה, ובכלל זה את האפשרות של מקור המידע (בנק או חברת כרטיסי אשראי) להשעות הסכמה להעברת מידע במקרה של חשד סביר לפרצת אבטחת מידע אצל צד שלישי. הוראה זו קובעת את הדרישות מבנקים ומחברות כרטיסי אשראי בתפקידים כמנהלי חשבון תשלום, כמקור מידע וכן כצרכני מידע ויזמי תשלומים בעצמם. בראיית הבנק, "בנקאות פתוחה" מהווה מהלך משמעותי במגמה להפיכת העולם הפיננסי לפתוח, שקוף ותחרותי יותר. על מנת להתחרות באפקטיביות, הבנק נערך לקראת יישום השינויים הרגולטוריים.

מחד, תפקידו של הבנק כספק מידע ובמצע פעולות לפי הוראות של אחרים מוגדר על-ידי הרגולטור, אולם לבנק עומדת גם האפשרות לעשות שימוש ברגולציה החדשה במעמד של "צרכן מידע" מתאגידים בנקאים אחרים, על מנת לספק שירותים מקיפים יותר ללקוחותיו (וללקוחות חדשים שירכוש בשל פיתוח היכולות הללו), ולכן לבנק הזדמנות גדולה להגדיר תפקידו מחדש בעולם בו מתקיימת "בנקאות פתוחה". מאידך, כניסתה של "הבנקאות הפתוחה" מאיימת על נתח פעילות הבנק בתחום הארנק הדיגיטלי. הבנק מתייחס ל"בנקאות פתוחה" כנושא אסטרטגי לפעילותו העתידית, פועל להתאמת הנכסים הטכנולוגיים, ובד בבד לגידור הסיכון העסקי, כפי שצוין לעיל. הבנק בוחן, באופן סדור, את סביבת התחרות במטרה לזהות הזדמנויות נוספות אשר צפוי כי תתקיימנה לאור השינויים המהותיים בעולם הפיננסי שבו "בנקאות פתוחה" תהא משמעותית.

תחילת ההוראה נקבעה ליום 31 בדצמבר, 2020 (למעט סעיפים מסוימים ממנה), ולאור מצב החירום שהוכרז לאור מגפת הקורונה, נדחתה התחולה ב-3 חודשים, ליום 31 במרץ 2021. ביום 5 באפריל, 2021, פרסם בנק ישראל חוזר אשר דוחה במספר חודשים את היישום המתוכנן, על מנת שיתאפשר לבנק ישראל לתת התייחסות נאותה לסוגיות שונות שעלו במהלך ההיערכות ליישום, ומתוך רצון לבסס את מערכת הבנקאות הפתוחה. לפיכך, נדחה שלב 2 ליום 31 בדצמבר, 2021 (חלק 10 באוקטובר, 2021) ושלב 3 נדחה בחודשיים, ליום 31 במאי, 2021.

הדחייה אמורה לאפשר למערכת הבנקאית לייצב את השירותים הניתנים באמצעות המערכת, על מנת שזמינותה תהיה איתנה והשירותים בה יענו על דרישות השוק. הבנק קיבל אורכה מהפיקוח על הבנקים לגבי יישום חלק מהסעיפים אשר נקבעו בהוראה, עד ליום 31 בדצמבר, 2025 (עם אפשרות להארכת הדחייה ליישום מלוא ההוראה בשנתיים נוספות).

הבנק נערך ליישום ההוראה. בעת הזו מעריך הבנק כי ליישומה לא תהיה השפעה מהותית אך הפוטנציאל הגלום בה עשוי ליצור הזדמנויות מהותיות שישפיעו לחיוב על ביצועי הבנק בעתיד.

נוהל בנקאי תקין מס' 420 – בנושא "משלוח הודעות בתקשורת"

ביום 25 בפברואר, 2021 פורסם תיקון לנוהל בנקאי תקין מס' 420 בנושא משלוח הודעות בתקשורת, המסדיר את האופן בו על הבנק למלא את החובה החדשה שהוטלה עליו בתיקון מס' 14 לחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א – 1981. לפי התיקון, נדרש הבנק לשלוח הודעה ללקוח בדבר צורך להפקיד כספים בחשבון על מנת למנוע החזרת שיק שנמשך מחשבונו מעילת "אכ"מ". בתיקון האמור נקבעו הנחיות בדבר תוכן ההודעה שתשלח, הגורמים אליהם היא תשלח, מועד משלוח ההודעה ודרכי המסירה ללקוח.

התיקון נכנס לתוקף ביום 8 באוגוסט, 2021 (מועד כניסתו לתוקף של תיקון מס' 14 לחוק שיקים ללא כיסוי).

ביום 6 ביוני, 2021 פורסם תיקון נוסף להוראה, אשר מסדיר הקלות לבנקים בהקשר לאופן משלוח הודעות שונות ללקוחותיהם. יישום הקלות אלו יאפשר להקטין את העלויות הכרוכות בהפקת ההודעות ומשלוחן. החידוש העיקרי בתיקון זה הינו ביטול החובה לשלוח הודעות מסוימות בדואר פיזי, ומתן אפשרות לשלוח גם הודעות אלו ללקוח באופן דיגיטלי, בכפוף לקיום הבקורות והתנאים המפורטים בתיקון להוראה. מועד כניסתו לתוקף של תיקון זה להוראה הינו שנה מיום הפרסום (6 ביוני, 2022), אך הבנקים רשאים להקדים את השימוש בהקלות המפורטות בתיקון לזה, ככל שיעמדו במלוא התנאים שנקבעו בהקשר לכך בתיקון האמור. הבנק נערך ליישום הוראות התיקון להוראה, במטרה להיטיב עם לקוחותיו ולהקדים ולהשתמש בהקלות הגלומות בו אף במועד מוקדם יותר מהקבוע בו. לא צפוי שלהוראה תהיה השפעה על הדוחות הכספיים.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 443 בנושא "פיקדונות ללא תנועה וחשבונות שבעליהם נפטר"

ביום 15 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה שמטרתה לקבוע את אופן הטיפול בפיקדונות ללא תנועה ובחשבונות שבעליהם נפטר. במסגרת ההוראה הורחבו חובות האיתור החלות על תאגיד בנקאי ביחס לבעלי פיקדונות וחשבונות אלו. עוד נקבע כי על תאגיד בנקאי להגדיר פונקציה ייעודית (ניתן גם להגדיר כמטלה נוספת של פונקציה קיימת) לטיפול בנושא, שתפקידה יהיה לטפל בפיקדונות אלה. במסגרת ההוראה הודדה אף החובה על תאגיד בנקאי לדווח לאפוסטרופוס הכללי אודות קיומם של פיקדונות ללא תנועה (מעל 5,000 ש"ח) ואף חובה לפעול ליצירת קשר עם בעליו סמוך לפני שיקיים את חובת הדיווח האמורה.

ההוראה נכנסה לתוקף מיום 15 בנובמבר, 2021, והבנק מיישם את הוראותיה. לא צפויה להיות להוראה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים. במקביל לקביעת הוראת ניהול בנקאי 443, פרסם בנק ישראל טיוטת צו המעדכנת את אופן ניהול השקעת כספי פיקדונות ללא תנועה. טיוטת הצו טרם קיבלה תוקף, ואין וודאות כי אכן יאומצו השינויים שפורסמו בטיטה.

נוהל בנקאי תקין מס' 451 בנושא "נהלים למתן הלוואות לדיר"

ביום 31 בינואר, 2022 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי מס' 451 בנושא "נהלים למתן הלוואות לדיר" אשר קבע כי על תאגיד בנקאי לפרסם באופן מקוון מידע אודות תנאים לקבלת הלוואה, אשר יכלול, בין השאר, תיאור כללי של כל סוגי ההלוואות, אופן התשלום מנגנוני ריבית, סדרי קבלת הלוואה, חיובים ועמלות, סדרי פירעון, ביטוחים נדרשים והפנייה למחשבון מקוון שיפרסם. במחשבון יתאפשר ללקוח ביצוע סימולציות של תמהילי הלוואה שונים. עוד נקבע כי האישור העקרוני שיינתן

ללקוח יהיה בנוסח אחיד ויכלול

מידע רב, ובין השאר, תמהיל מסלולים המותאם לצרכי ומאפייני מבקש ההלוואה וכן תמהילי מסלולים אחידים בנוסח שנקבע בהוראה, ונקבעו מועדים למתן האישור העקרוני. לתיקון ההוראה לא תהיה השפעה מהותית על דוחותיו הכספיים של הבנק, אך היא תצריך עדכון מערכות הבנק המאפשרות את פעילות האשראי לדיור. התיקון יכנס לתוקף ביום 31 באוגוסט, 2022. הבנק נערך ליישום ההוראה, ולא צופה כי ליישומה תהיה השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

נוהל בנקאי תקין מס' 460 בנושא "הצגת נתוני פעילות בפיקדון ניירות ערך"

ביום 23 בדצמבר, 2021 פורסמה הוראה 460 בנושא "הצגת נתוני פעילות בפיקדון ניירות ערך". הוראה זו, אשר נקבעה בשיתוף עם רשות ניירות ערך, מחייבת את התאגיד הבנקאי להציג נתונים מפורטים אודות ביצועי פיקדון ני"ע שלו ללקוחותיו. ההוראה קובעת מינימום מחויב של מידע הנדרש בהצגה, אך התאגיד הבנקאי יכול להוסיף עליו מידע ופילוחים נוספים. יישומה של ההוראה אינו צפוי להשפיע על דוחותיו הכספיים של הבנק. ההוראה תיכנס לתוקף ביום 1 בינואר, 2023. הבנק נערך ליישום ההוראה.

הוראת הדיווח לציבור מס' 620 בנושא "דוח הדירקטוריון וההנהלה" לעניין גילוי על היבטי סביבה חברה וממשל (ESG)

ביום 2 בדצמבר, 2021, פורסם עדכון להוראת הדיווח לציבור האמורה במסגרתה נקבעה חובת דיווח לציבור במסגרת דוחות ההנהלה והדירקטוריון. כך, תאגיד בנקאי יציין תמצית של מדדי סביבה, חברה וממשל עיקריים, וכן יציין היבטים מהותיים של סביבה, חברה וממשל של התאגיד הבנקאי המשתלבים ביעדים ובאסטרטגיית העסקית שלו.

בדו"ח אחריות תאגידיית (ששמו ישונה ל"דוח סביבה, חברה וממשל (ESG)"), אשר תדירותו עודכנה לאחת לשנה חלף אחת לשנתיים, ופרסומו יהיה לא יאוחר מסוף חודש אפריל החולפת לשנת הדיווח, ישקול הבנק את הצורך לעדכן את הגילוי בתחום סביבה, חברה וממשל (ESG) בהתאם לתקנים ולפרקטיקות גילוי מובילות של בנקים בעולם, וייתן גילוי לתקנים הרלבנטיים לפיהם הוא פועל בתחום זה.

תחילתה של הוראה זו הינה לגבי הדוחות הכספיים לשנת 2021, כאשר נקבע כי דוח סביבה, חברה וממשל (ESG) לשנת 2021 יפורסם עד 30 ביוני, 2022 ודוח לשנת 2022 יפורסם עד ליום 31 במאי, 2023. הבנק נערך ליישום ההוראה, ולא צפוי כי תהיה להוראה השפעה על דוחותיו הכספיים של הבנק.

חוק המידע הפלילי ותקנת השבים התשע"ט-2019

ביום 16 בינואר, 2021 אמור היה להיכנס לתוקף חוק המידע הפלילי ותקנות השבים, אשר מחליף את חוק המרשם הפלילי. בהתאם להוראות החוק, אסור לשאול אדם שאלות לגבי רישום פלילי שיש לו, ובמקרים בהם מגיע לידי גורם כלשהוא מידע כאמור על אדם – אסור לו לקחת זאת בחשבון במסגרת שיקוליו לגבי אותו אדם. מי שדרש, במישרין או בעקיפין, מידע פלילי על אדם, דינו – מאסר שנה; עשה כן לשם העסקה או לשם קבלת החלטה בעניין האדם שהמידע נוגע לו, דינו – מאסר שנתיים. כנ"ל לגבי גוף, מעסיק או עוסק שהביא מידע פלילי בחשבון בין שיקוליו בקבלת החלטה שהוא אינו זכאי לקבלו או הביא בחשבון מידע נוסף הנוגע למידע פלילי כאמור, דינו – מאסר שנה. להוראות חוק זה ישנן השלכות משמעותיות על המערכת הבנקאית, במיוחד בהקשר של גיוס עובדים ללא יכולת לברר האם היה להם עבר פלילי, אך

גם בהקשר של מגבלות לא סבירות לגבי אופן ביצוע "הכר לקוח", וכד'. לאור הבעייתיות ביישום הוראות החוק, דחה המחוקק את תחילתו של החוק לחודש יוני 2022. בפרק זמן זה העוסקים במשק יתאימו עצמם להוראות החדשות. כמו כן, אפשר ופרק המזמן הנוסף יאפשר לבצע תיקוני חקיקה שיקלו על יישומו.

צו שימוש במזומן

ביום 11 בנובמבר, 2021 פרסם צו לצמצום השימוש במזומן (תיקון התוספת הראשונה לחוק), התשפ"ב-2021, אשר עדכן את התוספת הראשונה לצו, ולפיו, החל מיום 1 באוגוסט, 2022. יופחתו הסכומים הנקובים בצו לעניין הגדרת "תשלום במזומן" בשיעורים ניכרים. לעדכון הצו אין השפעה על דוחותיו הכספיים של הבנק.

נוהל בנקאי תקין 203

ביום 26 בדצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראות 203 ו-A208 לפיו, היות וסיכון אשראי הנובע מהחשיפה של התאגידים הבנקאיים לחברות ביטוח, קופות גמל וקרנות להשקעות משותפות בנאמנות ("קרנות נאמנות") נמוך יחסית לסיכון הנובע מחשיפה לתאגידים אחרים וחברות הביטוח מפוקחות יציבותית על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, הוחלט להפחית את משקל הסיכון המיוחס לחברות ביטוח, קופות גמל וקרנות נאמנות כך שיהיה שווה למשקל הסיכון המיוחס לתאגידים בנקאיים.

הבנק מיישם את העדכון, לעדכון ההוראות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

חלק 2 - יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון

[מס' 3]

יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)

טבלה מספר 1 – יחסים פיקוחיים עיקריים:

ה	ד	ג	ב	א	
31/12/2020	31/03/2021	30/06/2021	30/09/2021	31/12/2021	
					הון זמין (במיליוני ש"ח)
988.9	1,013.8	1,061.7	1,094.7	1,121.2	1 הון עצמי רובד 1
988.9	1,013.8	1,061.7	1,094.7	1,121.2	1א הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
988.9	1,013.8	1,061.7	1,094.7	1,121.2	2 הון רובד 1
988.9	1,013.8	1,061.7	1,094.7	1,121.2	2א הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
1,334.3	1,362.5	1,428.6	1,464.8	1,484.4	3 הון כולל
1,334.3	1,362.5	1,428.6	1,464.8	1,484.4	3א הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
					נכסי סיכון משוקלים (במיליוני ש"ח)
9,435.1	9,904.4	10,236.2	10,364.5	10,465.9	4 סך הכל נכסי סיכון משוקלים (RWA)
					יחסי הלימון הון (באחוזים), לפי הוראות המפקח על הבנקים
10.5%	10.2%	10.4%	10.6%	10.7%	5 יחס הון עצמי רובד 1
10.5%	10.2%	10.4%	10.6%	10.7%	5א יחס הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
10.5%	10.2%	10.4%	10.6%	10.7%	6 יחס הון רובד 1
10.5%	10.2%	10.4%	10.6%	10.7%	6א יחס הון רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
14.1%	13.8%	14.0%	14.1%	14.2%	7 יחס הון כולל
14.1%	13.8%	14.0%	14.1%	14.2%	7א יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
8.8%	8.7%	8.6%	8.6%	8.6%	11א יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽¹⁾
1.7%	1.5%	1.8%	2.0%	2.1%	12א יחס הון עצמי רובד 1 זמין, מעבר לנדרש ע"י המפקח על הבנקים
					יחס המיטוף, לפי הוראות המפקח על הבנקים⁽²⁾
15,694.8	16,480.7	16,945.3	17,028.8	17,828.7	13 סך החשיפות (במיליוני ש"ח)
6.3%	6.2%	6.3%	6.4%	6.3%	14 יחס המיטוף (באחוזים)
6.3%	6.2%	6.3%	6.4%	6.3%	14א יחס המיטוף, לפני השפעת הוראות מעבר (באחוזים)
					יחס כיסוי סילול, לפי הוראות המפקח על הבנקים⁽³⁾
2,808.3	2,576.2	2,500.4	2,500.4	2,451.1	15 סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
1,008.3	987.5	1,078.9	1,078.9	1,034.0	16 סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
279%	262%	235%	235%	237%	17 יחס כיסוי נזילות (באחוזים)
					יחס מימון יציב נטו, לפי הוראות המפקח על הבנקים⁽⁴⁾
-	-	-	-	13,613.9	18 סך הכל מימון יציב זמין
-	-	-	-	10,257.7	19 סך הכל מימון יציב נדרש
-	-	-	-	133%	20 יחס מימון יציב נטו (באחוזים)

(1) לרבות דרישות הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח, לא כולל כ- 3,311 ההלוואות שהועמדו בתקופת המעבר. יעד יחס הון עצמי רובד 1 שקבע הדירקטוריון 10.25%.

(2) ראה חלק 4 בפרק "יחס המיטוף" להרחבה בנושא.

(3) ראה חלק 7 בפרק "יחס כיסוי הנזילות" להרחבה בנושא.

(4) ראה חלק 7 להלן הרחבה בנושא יחס מימון יציב נטו.

לפירוט ההתפתחות ברווח והפסד, ראה **דוח הדירקטוריון וההנהלה לדוח כספי לשנת 2021**.

גישת התאגיד הבנקאי לניהול סיכונים (OVA)

[מדג 3]

בשנת 2021 אישר דירקטוריון הבנק תכנית אסטרטגית לשנים 2022-2026 אשר שמה לה למטרה לשפר את רווחיות הבנק ולייצר ערך לבעלי העניין, תוך שמירה על תאבון הסיכון של הבנק שנקבע למכלול הסיכונים המהותיים לפעילותו, ע"י הרחבת המודל העסקי ושיפור המודל העסקי שלו גם ע"י התאמות מבניות לשיטת פועלה עסקיים ואסטרטגיים עם גופים עסקיים ומוסדיים שפעילותם משלימה את זו של הבנק, בכפוף לרגולציה הקיימת והמתפתחת.

במרכז האסטרטגיה פיתוח וחיזוק ערוצי ההפצה, צמיחה קמעונאית מבוקרת במיקוד על פעילות מתמחה בהלוואות לדיור, והמשך פיתוח פעילות האשראי הצרכני בשיתוף גוף חוץ בנקאי. כל אלה, תוך שיפור רמת רווחיות בהתאמה לאופי הפעילות ושמירה על פרופיל סיכון נמוך המתבטא בתמהיל הפעילות, ביחסי הלימות הון, בנזילות ומינוף ויציבות גבוהים מהיחס הרגולטורי המינימלי הנדרש, ועמידה בדרישות הרגולציה, ציות והוגנות בשגרה ובעת קיצון. התכנית אותגרה על ידי חטיבת הסיכונים בשורה של תרחישים וכן, באמצעות מבחני קיצון על פי תנאי המאקרו שקבע בנק ישראל בתרחיש האחיד. האינטגר העלה כי תכנית הבנק איתנה ומידת הפגיעה ביעדיה גם בתנאי קיצון, היא נמוכה יחסית.

התכנית האסטרטגית של הבנק נשענת על שלושה נדבכים:

- (א) בעלי המניות - השאת ערך לבעלי המניות, מדיניות חלוקת דיבידנדים בשיעור של 30% מהרווח בכפוף לעמידה במבחני החלוקה וביתר התנאים הקבועים בהוראות הדין, תוך שימור רווחיות נאותה ויציבה, ופרופיל סיכון נמוך.
- (ב) לקוחות - מיקוד בפעילות קמעונאית מתמחה במשכנתאות והמשך פיתוח האשראי הצרכני תוך השאת ערך ללקוחות, בין היתר, באמצעות הצעת פתרונות משלימים ללקוחות כל הבנקים.
- (ג) עובדים - טיפוח וקידום ההון האנושי, מנהלים ועובדים, כמשאב חשוב ומהותי להצלחת הבנק.

אופי ותמהיל פעילויות הבנק, משקפים מיקוד בביסוס יכולת תחרותית יציבה וארוכת טווח באמצעות התרחבות דיגיטלית ומוקדית מבוססת מוצרים וחדשנות בערוצי הפצה. כל אלה, לצד מתן שירות אישי ומקצועי, יעיל ומהיר במגוון מוצרים בנקאיים מתקדמים ואיכותיים, מובילים למצינות בשירות ולהשאת ערך ללקוחות הבנק, ערכים שבנק ירושלים חרט על דגלו.

בשנת 2022 מתעתד הבנק להמשיך ביישום האסטרטגיה המעודכנת, בהתאם להתפתחויות הכלכליות והרגולטוריות, כשעיקרה, העמדת הלוואות לדיור ואשראי צרכני, תוך המשך טיפוח מחויבות עמוקה למגזר משקי הבית גם בתקופה מאתגרת זו, בד בבד עם חדשנות מוצרית - שירותית ויצירת שיתופי פעולה לבניית הצעות ערך ללקוחות. בנוסף, מתכוון הבנק להרחיב את בסיס לקוחותיו ולהעמיד לרשותם שירותים בנקאיים נוספים. גם השנה ימשיך הבנק להשקיע בחדשנות ובטרנספורמציה דיגיטלית לרבות בחינת מערכות הליבה, לשיפור ויעול השירות ללקוחות. כל אלה יתרמו להשאת ערך ללקוחות בכפוף להתפתחויות סביב משבר הקורונה, המצב הגאופוליטי והשפעתם על המצב במשק.

יעדי הצמיחה בתיק האשראי לשנת 2022 נקבעו בהלימה להתפתחויות במשק ולמדיניות תיאבון הסיכון של הבנק. בין היעדים המרכזיים שהגדיר הבנק לשנת 2022 נמנים שימור יחסי הלימות הון נאותים, תוך עמידה ביחס הלימות הון רובד 1 שלא יפחת מ- 10.25% כפי שקבע הדירקטוריון, וכן, שימור יחס מינוף נאות של 6.1%, יחס מימון יציב (NSFR) של 1.15% יחסי נזילות איתנים. גם יעדים אלה יותאמו ויעודכנו בהתאם למצב במשק, התפתחות ביטחונות, אירוע טבע או כל אירוע אחר שאינו בשגרה.

בשנת 2022 מתעתד הבנק לקדם שינויים מבניים במודל העסקי ושיתופי פעולה עסקיים ואסטרטגיים עם גופים חוץ בנקאיים, לבחון פעילויות תומכות הצפת ערך, ולהמשיך בצעדי התייעלות והרחבת השירותים הדיגיטליים ובכלל זה, עידוד הלקוחות לשימוש באמצעים טכנולוגיים לתקשורת עם הבנק באמצעות ערוצי האינטרנט והדיגיטל, במטרה לצמצם את תלות הלקוחות בסניפים, ליעיל את הפעילות ולשפר את השירות.

הבנק מנהל את עסקיו ואת סיכוניו בהתאם למסגרת שקבע לניהול ובקרת הסיכונים אליהם הוא נחשף כחלק מפעילותו העסקית, המתבססת על עקרונות וסטנדרטים בינלאומיים מקובלים המותווים ע"י הרגולטור. אחד ממרכיביה המרכזיים של מסגרת ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק הוא תיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון, ומעוגן במסמכי המדיניות השונים של הבנק ובמסמך מדיניות ייעודי הכולל את הצהרת תיאבון הסיכון של הבנק, את המגבלות הכמותיות והאיכותיות הקובעות את תקרות החשיפה ואת העקרונות לקביעת, ניטור וניהול מרכיב זה.

מסמך תיאבון הסיכון שאושר על ידי הדירקטוריון מביא את גישת הבנק לבנייה, יישום וניטור מתמשך של פרופיל הסיכון לנוכח המגבלות הכמותיות והאיכותיות שנקבעו בהצהרת תיאבון הסיכון של הבנק. הנהלת הבנק אחראית לכל הפעילות השוטפת ולעמידה בעקרונות תיאבון הסיכון ע"י הגדרת ואכיפת מגבלות סיכון המתאימות לפעילויות הבנק בהתאם לתיאבון הסיכון שנקבע. מגבלות אלה נקבעות בשגרה ובחירום, כדי לתמוך בעמידת הבנק ביעדיו העסקיים, ולהבטיח כי היעדים העסקיים מושגים תוך עמידה בפועל בפרופיל סיכון התואם את תיאבון הסיכון הנדרש, כפי שקבע הדירקטוריון.

תיאבון הסיכון מוגדר ע"י דירקטוריון הבנק והוא קובע את תקרות החשיפה המותרות בפעילות הבנק. הוא מקיף את מכלול הסיכונים המהותיים לבנק, סיכונים פיננסיים, ציות, הוגנות, תפעוליים ועוד, והולם את דרישות הרגולציה וכל מחזיקי העניין. כאחד מהמרכיבים והכלים המרכזיים במסגרת ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק, פועל

הבנק לקשר בינו לבין התכנית העסקית ויעדיה, לבין פרופיל סיכון המבטיח עמידה בכל היעדים העסקיים, התפעוליים, הרגולציה והציות, תכנית התגמול של הבנק והמוניטין שלו.

הבנק פועל כך שתהליכי ניהול סיכונים יתקיימו בכל יחידות הבנק, כשהן נתמכים על ידי קווי ההגנה שנקבעו בבנק האחראים ליישום, ניטור וביקורת, להבטחת עמידת הבנק בתאבון הסיכון שנקבע, ושמירה על פרופיל סיכון בכל מצב טבע – שגרה, התרעה (פוטנציאל להתממשות סיכון) וקיצוץ. עקרונות הטיפול הנדרשים לניהול ובקרת הסיכונים מעוגנים במסמכי המדיניות הספציפית לגבי כל סיכון מהותי, המוגדר ככזה שיש לו פוטנציאל פגיעה ביעדי הבנק והוא נקבע לפי סף מהותיות המאושר על ידי דירקטוריון הבנק בכל שנה כחלק ממכלול הדיונים המתקיימים בנוגע למסגרת ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק. לגבי כל סיכון מהותי נקבעו הדרכים, השיטות והמערכות המאפשרות זיהוי, מדידה, הערכה, בקרה, הפחתה, ניטור ודיווח כולל קביעת תאבון הסיכון ומגבלות הסיכון. לבנק תהליך מוסדר לקביעת הסיכונים המהותיים לפעילותו, העולה לאישור הדירקטוריון בכל שנה.

רמת תחכום תשתיות ניהול הסיכונים, לרבות מערכות המידע, מותאמות להתפתחויות שונות בבנק, כדוגמת: גידול במאזן ובהכנסות, עלייה במורכבות הפעילות או במבנה התפעולי שלו, התרחבות גיאוגרפית, מיזוגים ורכישות, השקת מוצרים חדשים או קווי פעילות חדשים, עמידה מלאה בהוראות הרגולציה ומערך בקרה פנימי איתן. במסגרת התכנון העסקי האסטרטגי מובאים בחשבון היקפן של התפתחויות אלו וצרכי ניהול הסיכונים והמשאב האנושי הנדרשים כדי לתמוך בתכנון.

תהליכי ניהול הסיכונים מתייחסים למכלול הסיכונים המהותיים לפעילות הבנק כך שלצד הסיכונים בפעילויות העסקיות כגון אשראי, שוק, נזילות וכד', ישנה התייחסות לסיכונים אחרים ובכללם: סיכונים תפעוליים, המשכיות עסקית, סיכון מעילות והונאות, סיכונים מערכות מידע, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכון משפטי, סיכון ציות, סיכון הלבנת הון, סיכון התנהגותי (Conduct), סיכון הגנת פרטיות, סיכון מוניטין וסיכון אסטרטגי, וחשיפות חוץ מאזניות (ערביות, קווי נזילות). הבנק לוקח בחשבון את ההשפעה בין הסיכונים, כיוון שגם סיכונים שאינם נראים משמעותיים ברמה הבודדת, הצטרפותם או "הידבקותם" לסיכונים אחרים, עלולה להביא להפסדים משמעותיים, בעיקר, בעת התקיים אירוע קיצוץ. הבנק בוחן את הקשרים הללו במסגרת תכנון ההון שהוא מבצע כחלק מהנדבך השני של באזל III, תהליך ה- ICAAP.

דיווח תקופתי על התפתחות פרופיל הסיכון והעמידה בתאבון הסיכון מוגש לדירקטוריון ולוועדת ניהול הסיכונים במסגרת מסמך הסיכונים רבעוני שבאחריות מנהל הסיכונים הראשי של הבנק. בנוסף, דירקטוריון הבנק מקבל דיווח רבעוני על ההתפתחויות המהותיות בקווי העסקיים המהותיים ועל התפתחות התכנית העסקית לטווח תאבון הסיכון, על ידי חברי ההנהלה האחראים לקוי הפעילות.

ניטור ודיווח על הסיכונים מתבסס ככל הניתן על מערכות מידע ניהולי ממוכנות שתספקנה לדירקטוריון ולהנהלה הבכירה מידע ברור, מדויק, רלוונטי ובמועד בנוגע לפרופיל הסיכון של הבנק, אופן התפתחותו ברבעונים שקדמו למועד הדיווח, וההשפעה שיכולה להיות לאירועי מאקרו או אירועים אחרים, במיוחד, אירועי קיצוץ, על אופן התפתחותו בעתיד. למערכות המידע הניהולי תפקיד חשוב ביכולת הבנק לנהל את עסקיו, תוך אמידת פרופיל הסיכונים ותמיכה בעמידה ביעדי התכנית העסקית,

שכן הן:

- מאפשרות סכימת חשיפה ומדדי סיכון על פני קווי עסקים ופעילויות שונות.
- מסייעות בזיהוי וניתוח ריכוזי סיכון רלוונטיים לבנק וסיכונים מתהווים.
- מאפשרות ניתוח מבחני קיצון, מבחני רגישות ותרחישים צופי פני עתיד.
- משקפות את השפעת פעולות הגידור והפחתת הסיכון על פרופיל הסיכון והעמידה בתאבון הסיכון.

מבחני קיצון המהווים חלק אינטגרלי במסגרת שנקבעה לניהול ובקרת הסיכונים של הבנק, והשימושיות בהם מהווים כלי חשוב לניהול סיכונים. מבחני קיצון מהווים כלי המתריע בפני הנהלת הבנק על פוטנציאל הפגיעה של הסיכונים המהותיים ביעדיו העסקיים, התפעוליים, המוניטין שלו, יעדי ההון ומצב הנזילות במצבים שאינם בשגרה. הבנק משתמש במבחני קיצון צופי פני עתיד ככלי משלים לגישות ניהול סיכונים המבוססות על מודלים כמותיים (שיש להם הנחות ומגבלות), ורואה חשיבות מרובה בשימושיות בהם, במיוחד, לאור התפתחותם של מספר סיכונים בעת הקורונה, הסיכוי להתפשטות מחודשת שלה, הסיכון הגאופוליטי המתבטא בימים אלה, בגין מלחמת רוסיה ואוקראינה, ופוטנציאל לאירוע טבע, כמו רעידת אדמה. לפיכך, משמשים מבחני הקיצון והמתווה לפיו הם נערכו, גם לבחינה של צעדי הנהלה למזעור פוטנציאל הנזק - כחלק מפעילות ההמשכיות העסקית, הבנק נמצא בתהליך שוטף לחזק ולתרגל את תכניות החירום (תכניות המגירה) שלו, כולל הערכת המצב של הצוותים שנקבעו בבנק לטפל באירוע כזה, בין היתר, לפי תרחישי הייחוס שנקבעו על ידי בנק ישראל. פעילות זו של הבנק נועדה להבטיח כי גם בעת אירוע קיצון, תוצאת אירוע שאיננו בהכרח בשליטת הבנק, הוא משכיל למזער את פוטנציאל הנזק, ולהבטיח עמידה בתכנית העסקית בצורה מיטבית.

הבנק קבע מדיניות תרחישי (מבחני) קיצון שמטרתה לקבוע את קווי הסמכות והאחריות ואת עקרונות המדיניות בנושא תרחישי הקיצון, וכן, להגדיר את תכנית מבחני הקיצון הכוללת מגוון שיטות לביצוע מבחני קיצון על סיכון ספציפי או על פרופיל הסיכונים הכולל של הבנק ואת השימושיות בהם לצרכי הבנק. המדיניות קובעת גם את המדדים והיעדים שמבחני הקיצון נודעו לבחון ולאתגר. כאמור, במהלך אירוע הקורונה הפעיל הבנק שורה נרחבת של מבחני קיצון בגין אי הוודאות הרבה בדבר השפעת המגפה ואופן התפתחותה, על הפעילות התפעולית והעסקית של הבנק. הבנק מעדכן את מדיניות תרחישי הקיצון בתדירות שאיננה פוחתת מתדירות שנתית. כחלק מהעדכון, מתבצעת בחינה כי גרמי הסיכון המשפיעים על עמידה ביעדי התכנית העסקית של הבנק, נכללים במלואם במתווה תרחישי הקיצון וכי הם אכן מקיפים את מכלול הסיכונים המהותיים לפעילותו.

הבנק קובע את העקרונות לניהול הסיכונים וכן, את תאבון הסיכון במונחי מדדי ביצוע מרכזיים ובאמצעות שורה של מגבלות כמותיות ואיכותיות לניהול וניטור הסיכונים. הביצועים והמדדים המרכזיים של הבנק כפי שמוצגים להלן קובעים למעשה את פרופיל הסיכון של הבנק הנבחן לנוכח תיאבון הסיכון, והם מאפשרים מעקב וניטור יעדי התכנית העסקית של הבנק. העקרונות לניהול הסיכונים קובעים גם את שרשרת הדיווחים בין היחידות השונות בבנק, ההנהלה והדירקטוריון, במטרה לחזק את ניטור פרופיל הסיכון, ולהבטיח זיהוי מהיר של גורמים היכולים להשפיע עליו, בוודאי בעת אירוע קיצון.

מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו שאינן נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

ממשל תאגידי לניהול הסיכונים

הממשל התאגידי התומך בניהול הסיכונים וההון בבנק נחלק לשתי רמות: ברמה הראשונה נמצא הדירקטוריון, אשר מחזיק באחריות לניהול הסיכונים וההון, כולל קביעת תאבון הסיכון ותקרות החשיפה המותרות וקווי ההגנה השונים שנקבעו בבנק לניהול ובקרת הסיכונים. ברמה השנייה נמצאת הנהלת הבנק הבכירה, אשר אחראית ליישם את מדיניות ניהול ובקרת הסיכונים שאישר הדירקטוריון, תוך עמידה ביעדי ההון והנזילות שנקבעו ותאבון הסיכון שעוגן במדיניות הבנק.

הממשל התאגידי לניהול הסיכונים כולל את משתתפי מערך ניהול הסיכונים וכולל הגדרת האחריות והתפקידים של כל אחד מהם. מסגרת זו מתבססת על ארבעה נדבכים: מעגל הפיקוח ושלושה קווי הגנה.

הדירקטוריון נושא באחריות לעסקי הבנק ולאיתנותו הפיננסית, לרבות אישור אסטרטגיה לבנק ופיקוח על יישום היעדים האסטרטגיים (קצרי וארוכי הטווח) של הבנק, קביעת התיאבון לסיכון, מדיניות הסיכונים הכוללת של הבנק (לרבות החשיפה של הבנק לסיכון בשגרה ובקיצון, ויכולת הבנק לנהל ולנטר סיכונים בצורה אפקטיבית), הממשל התאגידי, פיקוח על ההנהלה הבכירה, קביעת ערכי הבנק ומתן תגובה במועד לשינויים בעסקי הבנק, ברגולציה, בתנאי המאקרו ובסביבה החיצונית, וכן, ניהול במצב שאיננו בשגרה, עקב התממשות או פוטנציאל להתממשות אירוע שאיננו בשגרה, בכדי להגן על חוסן הבנק, נכסיו, לרבות המוניטין שלו, ולהבטיח עמידה ביעדי תכנית העבודה.

להגברת היעילות ובכדי לאפשר התעמקות ממוקדת בנושאים שונים, ממנה הדירקטוריון ועדות דירקטוריוניות, את יושבי הראש שלהן ואת חברי הוועדות. בהתאם לרגולציה המחייבת, ובפרט נוהל בנקאי תקין 301, הדירקטוריון מינה, בין היתר, את הוועדה לניהול סיכונים (להלן: "הוועדה"). יו"ר הוועדה הנו "יו"ר הדירקטוריון של הבנק. כל חברי הוועדה הנם בעלי ניסיון בניהול סיכונים.

על פי נוהל עבודת הדירקטוריון, הוועדה תאשר, תמליץ, תדון, ותפקח בנושאים המוגדרים בנוהל, הוראות ניהול בנקאי תקין והוראות הדיון. כמו כן, על הוועדה לקיים קשר רציף ותפקח על מנהל הסיכונים הראשי (לרבות בהתייחס לפרופיל הסיכון העדכני והתפתחותו, ועמידת הבנק בתאבון הסיכון). בהתאם להוראות נוהל עבודת הדירקטוריון, הוועדה תפעל על פי נוהל בנקאי תקין 310 וסמכויותיה יכללו, בין היתר, את הנושאים הבאים: (א) תדון ותגבש את פרופיל הסיכון ותיאבון הסיכון של הבנק, ותקבע מגבלות חשיפה לסיכונים השונים, לרבות לתרחישי קיצון; (ב) תדון ותגבש המלצות לדירקטוריון בנוגע לתהליך הערכת נאותות הלימות ההון (ICAAP); (ג) תקיים קשר שוטף עם מנהל הסיכונים הראשי ועם פונקציות ביקורת ובקרה אחרות על מנת להתעדכן בפרופיל הסיכון העדכני והתפתחותו, עמידה בתיאבון הסיכון, מגבלות וחריגה מהן ותוכניות למזעור סיכונים, כולל תכניות חירום; (ד) תקיים ממשק עבודה עם ועדת הביקורת של הדירקטוריון בנושאים מהותיים רלוונטיים לתחומי אחריותה; (ה) תוודא כי סיכונים חדשים או מתפתחים מנוהלים כנדרש ושהנהלת הבנק הקצתה משאבים נאותים לניהול וניטור שלהם.

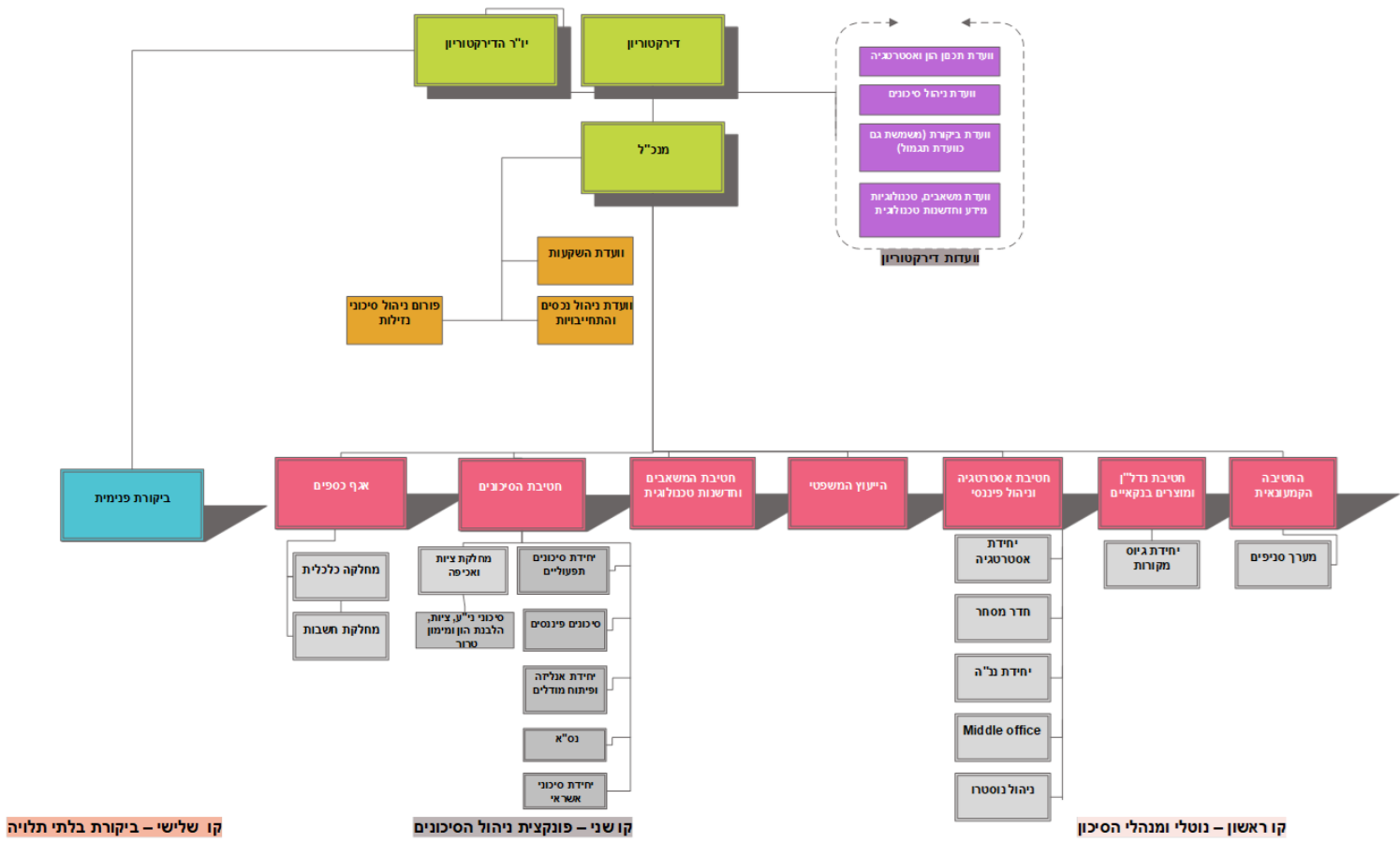
הוועדה מתכנסת לשיבה רבעונית שוטפת לדיון במסמך הסיכונים הרבעוני שהבנק רואה בו כלי עיקרי לדיווח על התפתחות הטיפול בסיכונים המהותיים ולניטור פרופיל

הסיכון לטכח תאבון הסיכון שנקבע. כמו כן, מתכנסת הוועדה לדיון והמלצה לדירקטוריון לאישור תהליך הערכת נאותות ההון (ICAAP), למסמך תיאבון הסיכון של הבנק וכן, לאישור מסמך מדיניות העל לניהול ובקרת הסיכונים שעקרונותיו נקבעו לפי נוהל בנקאי תקין 310. בנוסף, יועלו לאישור הוועדה מסמכי המדיניות לניהול הסיכונים המהותיים של הבנק, לרבות, בין היתר, סיכוני אשראי (מדיניות האשראי ומדיניות ניהול סיכוני אשראי), מדיניות ניהול סיכונים פיננסיים ונזילות, מדיניות סיכון תפעולי, מדיניות למניעת מעילות והונאות ומדיניות צינת, הגנות ומניעת הלבנת הון של הבנק; סיכוני צינת ומניעת הלבנת הון נדונים גם בוועדת ביקורת. סיכוני IT ואבטחת מידע וסייבר נדונים בוועדה משאבים, טכנולוגיות מידע וחדשנות טכנולוגית. עוד מתכנסת הוועדה, מעת לעת, כדי לדון באישור ו/או המלצה למוצרים חדשים בהתאם לנוהל הבנק הקובע תהליך מוסדר לאישור וטיפול במוצר חדש, פעילות חדשה או כזו שעודכנה באופן מהותי. סך הכול מתכנסת הוועדה בין 6-9 פעמים בשנה.

יו"ר הדירקטוריון מקיים קשר שוטף עם מנהל הסיכונים הראשי (ישיבות תקופתיות).

הבנק קבע שלושה קווי הגנה האחראים לניהול, בקרה וביקורת בשגרה ובקיצון, על מנת לוודא כי מסגרת ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק פועלת בהתאם לעקרונות שקבע הדירקטוריון במסמכי המדיניות שלו. הקו הראשון כולל את מנהלי קוי העסקים שהם נוטלי הסיכונים, אך מחויבים לביצוע בקרה על פעילותם. הקו השני כולל את פונקציית ניהול הסיכונים בחטיבת הסיכונים וגורמי בקרה נוספים שאינם נוטלי סיכון. גורמי הבקרה בקו השני אחראים לאתגר את פעילות הקו הראשון, להשלים את פעילותו ככל שיש צורך, ולהבטיח כי עקרונות המסגרת לניהול ובקרת הסיכונים בבנק נקבעו, תוקשרו ופועלים כהלכה. הקו השלישי הוא הביקורת הפנימית, שהינה בלתי תלויה ואחראית באמצעות תכנית עבודה מבוססת סיכונים לוודא כי פעילות הקו הראשון והקו השני תואמים את העקרונות שנקבעו.

להלן תרשים המתאר את מבנה הממשל התאגידי לניהול ובקרת הסיכונים בבנק:

תרבות ניהול הסיכונים בבנק

הבנק הטמיע תרבות ארגונית המבוססת על ניהול סיכונים איתן, אשר תומכת בהתנהגות מקצועית ואחראית, ומספקת נורמות ותמריצים נאותים. לצורך השגת מטרה זו, נקבע שהדירקטוריון והנהלה הבכירה:

- יחזיקו בידע ומומחיות מספקים על כל קווי הפעילות המשמעותיים על מנת להבטיח את יעילות המדיניות, הבקורות, הערכות הסיכונים ומערכות ניטור הסיכונים בנין אותן פעילויות. בנוסף, הם יודאו שלפונקציות ניהול הסיכון השונות יש את הידע המקצועי, המומחיות, מידת שמרנות ההולמת את תיאבון הסיכון של הבנק וכלים לביצוע תפקידם, כולל גישה למידע והעשרת ידע.
- יעודדו זיהוי והעלאת סוגיות סיכון על ידי כלל העובדים בבנק, מבלי להסתמך לצורך כך על פונקציות ניהול הסיכונים או הביקורת הפנימית (קווי ההגנה השני והשלישי). מטרה זו תושג, בין היתר, באמצעות קיום דיונים פתוחים וכנים ותהליכי למידה מאירועים, המעודדים הצפה של חולשות וסוגיות טעונות, לטובת חיזוק מתמשך של מערך הבקרה הפנימית של הבנק.
- יודאו הסדרת ערוצי דיווח דיסקרטיים כדי לעודד דיווח על כל אירוע שיש חשש כי הוא מפר נורמות של הבנק, ללא חשש מחשיפה אישית.
- יפעלו לקידום מערך הבקרה הפנימית של הבנק - יודאו הגדרה ברורה של סמכויות ואחריות דיווחית (Accountability) כך שעובדי הבנק בקווי ההגנה השונים

יבינו את תפקידם ואחריותם לסיכון, כמו גם את סמכותם לפעול בקשר לכך. קרי, כל אחד נדרש להבין את אחריותו לא רק לפעילות העסקית, אלא גם לעקרונות ותהליכי ניהול ובקרת הסיכונים הנובעים מהפעילות, ופרופיל הסיכון שלה לנוכח תאבון הסיכון שנקבע עבורה. המגבלות הכמותיות והאיכותיות שיקבעו על ידי הדירקטוריון (בעת אישור התיאבון לסיכון) יוטמעו בבנק כך שכל אחד מהעובדים יידע אילו סיכונים מותר לו לקחת במסגרת קבלת החלטות השוטפות שבתחום אחריותו, תוך הקפדה על עמידה בדרישות הציות והרגולציה ומחויבות לערכי שקיפות והוגנות במתן שירותים בנקאיים ללקוחות.

- יפעלו לווודא כי יחידות הבנק מחויבות ליישום עקרונות לקיימות סביבתית, אחריות חברתית וממשל תאגידי (ESG), מתוך ראייה כי הצלחה עסקית של הבנק צריך שתהיה משולבת עם שיקולים חברתיים-סביבתיים. כחלק מראייה זו, יוודא הדירקטוריון כי הבנק נוקט האמצעים לטיפול בסיכון הסביבתי ובסיכון האקלים, בהתאם להנחיות בנק ישראל.

- יוודאו כי שיקולי ניהול הסיכונים מהווים מרכיב מרכזי בהחלטות אסטרטגיות ושוטפות. הדירקטוריון והנהלה, בסיועו של מנהל הסיכונים הראשי, שיהיה נוכח בפורומים המשמעותיים, יאתגרו את ההצעות המועלות להחלטה, ולצד בחינתם מהיבטים עסקיים יבחנו אותן גם מהיבטי סיכון, ובפרט, בכל הקשור לעמידה בתאבון הסיכון, יפעלו לניטור השפעת התרחישים ומבחיני הקיצון בשיטות השונות בהן נוקט הבנק על פרופיל הסיכון יעדי הבנק.

- יעודדו שיתוף מידע ותקשורת פנים-ארגונית, הן אופקי לרוחב הארגון והן אנכי במעלה שרשרת הניהול, באופן המסייע לקבלת החלטות אפקטיביות ושיפור מתמשך להבטחת אפקטיביות מערך הבקרה הפנימית, למשל, באמצעות שרשרת דיווחים בשגרה ובחירום, ועדות ופורומים שונים המשתפים מגוון גורמים מיחידות ארגוניות שונות ומקווי ההגנה שנקבעו בבנק, ותהליכי הערכת סיכונים והפקת לקחים.

- יוודאו שקיימות שיטות מדידה אפקטיביות ומקובלות למעקב אחר הביצועים, למעקב וניטור החשיפות והיעדים העסקיים, ולניתוח המידע, בין היתר, באמצעות הגדרת מדדי ביצועים (KPI) ומדדי סיכון לניטורם (KRI).

- יוודאו שמתבצע תהליך של הפקת לקחים בעקבות כשלים או פוטנציאל לכשלי אשראי, תפעול, סייבר ואבטחת מידע, מערכות מידע וסיכונים נוספים, וכן בעקבות אירועים מהותיים. כחלק מראייה זו, הבנק התניע בשנת העבודה הנוכחית תהליך ארגוני להקניית כלים ליחידות הבנק לתהליכי למידה והפקת לקחים.

- יוודאו התאמה של מדיניות התגמול לתיאבון הסיכון, יעדים אסטרטגיים ארוכי טווח, יעדים פיננסיים ואיתנותו הכוללת של התאגיד הבנקאי, תוך איזון הולם בין סיכון לתגמול. מדיניות תגמול נאותה תקושר לשימור הון ואיתנות פיננסית של התאגיד הבנקאי בטווח הארוך ולעמידה בתאבון הסיכון.

זיהוי גורמי סיכון מובילים ומתפתחים

בהתאם למסמכי מדיניות ניהול הסיכונים השונים של הבנק ולהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, מבוצע ניטור שוטף אחר הסיכונים אליהם חשוף הבנק ואחר אופן התפתחותו של פרופיל הסיכונים. ניטור זה מבוצע על ידי הבנק בשגרה ובוודאי שמפרוץ המגפה בשנת 2020 עקב התפתחות תנאי קיצון, וזאת, בשל השפעתה על פעילותו העסקית והתפעולית של הבנק ואי הוודאות שנוצרה במשק שהשפיע על פרופיל הסיכון של הבנק, שהשתנה באופן דינאמי, בוודאי יחסית למצב של שגרה. באופן דומה, מבצע הבנק ניטור של השפעת המלחמה בין רוסיה לאוקראינה על פרופיל הסיכונים שלו, תוך שהוא מזהה סיכונים וגורמי סיכונים שיכולים להשתנות עקב התפתחות המלחמה והשפעתה על השווקים וגורמי המאקרו. הבנק ממשיך לעקוב אחר פוטנציאל להתפשטות מחודשת של המגיפה היכול להביא להתפתחות שונה בפעילות הבנק, יחסית למה שחויינו בשנה האחרונה ובגל החמישי בפרט.

ניטור זה נועד להבטיח עמידת הבנק ביעדי העסקיים ובתאבון הסיכון שנקבעו על ידי הדירקטוריון, ולהבטיח זיהוי ותגובה מהירה בגין כל התפתחות היכולה להשפיע על פרופיל הסיכון של הבנק, ומכאן, על עמידתו ביעדים שנקבעו. בנוסף, הבנק מבצע מעקב הדוק אחר ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים, בנתונים מאקרו כלכליים וברגולציה וחקיקה שחלות או עשויים לחול או להשפיע על הבנק ואשר יחד עם האסטרטגיה העסקית ותמהיל הפעילות הקיים, עלולים לחשוף את הבנק לסיכונים משמעותיים או לשנות את פרופיל הסיכונים של הבנק, כולל פוטנציאל לשינוי בתמהיל הסיכונים ובסיכוי להתממשותם.

בטיפול בסיכונים שזוהו, הבנק מבחין, בין היתר, בין הסיכונים המובילים לבין הסיכונים המתפתחים אשר ממופים באופן הבא:

- סיכון מוביל - מייצג גורם סיכון משמעותי אליו חשוף הבנק בעקבות הפעילות הנוכחית שלו ואשר מידת החשיפה של הבנק אליו מדורגת, בהתאם למדיניות הבנק, כחשיפה ברמה "בינונית" או גבוהה יותר. במהלך אירוע הקורונה בשנת 2020 ועם ההתמתנות בשנת 2021, עדכן הבנק מספר גורמי סיכון על מנת להיערך לפוטנציאל השפעתם. לפירוט בדבר גורמי הסיכון ודירוג מידת החשיפה/השפעה על הבנק, ראה בהמשך פרק זה וכן [פרק 3 לדוח הדירקטוריון וההנהלה לדוח כספי לשנת 2021](#).
- סיכון מתפתח - הינו סיכון אשר קיימת אי ודאות בקשר להתממשותו, אם בכלל, ולא ניתן להצביע על מידת השפעה האפשרית שלו. עם זאת, סיכון זה יקבל תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק בהתוויית האסטרטגיה העסקית ומסגרת ניהול הסיכון המתאימה, וינקטו דרכים לניטור התפתחותו והשפעתו על פעילות הבנק ומסגרת ניהול ובקרת הסיכונים שלו.

הגל החמישי שפרץ בשלהי שנת 2021 הבהיר כי המגיפה טרם הסתיימה ויש להמשיך ולבחון את השפעתה על פעילות המשק והבנק, שכן, התפשטות נגיף הקורונה הוא אירוע בעל השלכות מקרו כלכליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת יחידות הבנק והן על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים בפרופיל הסיכונים שלו. בדומה למערכת הבנקאית, זיהה הבנק בעקבות התפתחות המגפה בשנת 2020, פוטנציאל להתעצמות והתעוררות מספר סיכונים בשל אי הוודאות הכרוכה באירוע, גם אם בפועל לא התממשה הלכה למעשה, ופעל לניטורם ולהידוק הבקרה עליהם: סיכון המשכיות העסקית - עקב המעבר לעבודה מהבית והעדרות כח אדם עם התפשטות המגיפה, סיכונים אשראי - תוצאת השינוי באבטלה ובתוצר, סיכונים שוק ונדילות - עקב פוטנציאל לשינוי בהתנהגות הלקוחות ובתנאי המאקרו, סיכון מודל - עקב העובדה שפוחחו והופעלו בתנאים שונים יחסית למצב שכפתה המגיפה, סיכונים התפעוליים לרבות סיכונים טכנולוגיה, מיקור חוץ, סיכונים סייבר ואבטחת מידע,

וסיכוני מעילות והונאות – סיכונים עם פוטנציאל נזק עקב המעבר לעבודה מהבית, השימוש המוגבר בדיגיטל ופגיעה בשרשרת האספקה עקב התפשטות המגיפה.

הבנק גילה איתנות במהלך שנת 2020, והשכיל לשמור על רציפות תפעולית ועסקית, תוך שהוא מגיב באופן דינמי להתפתחות המשבר, פועל בהתאם למדיניות ההמשכיות העסקית שלו, מבצע שינויים בטיפולו במספר סיכונים כולל שינוי בתהליכים, באופי העבודה ובשיטות הברקה. הבנק עדכן מספר מסמכי מדיניות, תוצאות התפתחות המגיפה, וזאת, בהתאם להערכות מצב שביצע כחלק ממסגרת ניהול ובקרת הסיכונים שלו. מראשית שנת 2021 חלה התאוששות במשק, תוצאת הצלחת מבצע החיסונים שסייעו לבלמת התפשטות המגיפה וחזרה של המשק לשגרה. גם התאוששות זו מאתגרת את תיאבון הסיכון ופרופיל הסיכונים, שכן, הבנק נדרש לנטר במהלך השנה באופן שוטף, את התפתחות הסיכונים שהתעוררו בשנת 2020 ולוודא כי תהליך החזרה לשגרה מתבטא גם בפרופיל הסיכונים השונים, לעקוב אחר השיפור בנכסים, הביקוש לאשראי, מצב ההלוואות שנכנסו להקפאה תוצאת המשבר, ההתאוששות בכלכלה ובפרט, ברמת האבטלה, זאת, תוך כדי מעקב אחר האפשרות להתפרצות מחודשת של המגיפה.

כתוצאה מהשיפור במצב המגיפה חלה התאוששות מהירה במשק ובשנת 2021 חלה התמתנות בפרופיל הסיכונים של הבנק, בעיקר, בכל הקשור לסיכון האשראי הצרכני שהבנק ביצע בגינו הפרשה בשנת 2020. הירידה ברמת ההפרשות נבעה מחזרה של הלקוחות לפירעון שוטף של ההלוואות שניתנו להם, עם סיום ההקפאה, ברמת כשלים נמוכה מזו הצפויה, וכן, תוצאה של שיפור שביצע הבנק במערך החיתום והגבייה שלו. רמת הכשלים במשכנתאות שהייתה נמוכה טרום הקורונה, שמרה על מגמה זו גם בעת הקורונה, וגם בשנת 2021. הבנק ממשיך לשמור על תיק נדל"ן באיכות גבוהה, וככלל, מקפיד לשמור על פרופיל תיק אשראי שחלקו הארי מגובה בבטחונות. במהלך השנה בחן הבנק את מדיניות האשראי שלו ואת התהליכים המרכזיים בה, כדי לבחון התאמתם למצב המשק ולתאבון הסיכון של הבנק.

כאמור לעיל, לקראת סוף שנת 2021 החל הגל החמישי של הקורונה, גל זה הביא לחולים ובידודים רבים. למרות זאת, המשק המשיך כבשגרה וגל זה לא השפיע באופן משמעותי, נכון למועד זה, על פרופיל הסיכון של הבנק ועל עמידתו ביעדיו העסקיים. כתוצאה, במהלך שנת 2021, הקטין הבנק את דירוג הסיכון של סיכון האשראי בטבלת גורמי הסיכון שלו, שהועלה עקב פוטנציאל הסיכון בעת הקורונה. נכון למועד כתיבת דוח זה, הבנק מזהה התפתחות של הסיכונים הבאים: הסיכון התפעולי, עקב התעוררות במערכת של היבטי ניהול המשאב האנושי, והשפעתם על יכולת הגיוס והשימור של עובדי הבנק, בעיקר, בפעילות מערכות המידע – הבנק נוקט מגוון צעדים כדי להתמודד עם התפתחות סיכון זה. התעוררות הסיכון הגיאוגרפי, עם פרוץ מלחמת רוסיה ואוקראינה – הבנק מנטר באופן שוטף את השפעת האירוע על המצב בשווקים והפוטנציאל להתפתחות משבר כלכלי ככל שהאירוע יימשך, ומקפיד על ניטור פעילות שאיננה בשגרה, בהתאם למדיניות איסור הלבנת הון – נדגיש, כי בשלב זה, ההשפעה על פעילות הבנק היא מועטה, אך לא ניתן להעריך את השפעת המלחמה בטווח הקצר והארוך.

הבנק פעל בשנת 2021 בפרופיל סיכון התואם את תיאבון הסיכון שלו ואת האסטרטגיה והתוכנית העסקית שלו. האסטרטגיה והתוכנית העסקית אותגרו על ידי הבנק בשורה של תרחישים ומבחני קיצין (כולל התרחיש האחיד של בנק ישראל), שלימדו כי התכנית והאסטרטגיה אכן תואמות את תיאבון הסיכון שקבע הדירקטוריון. הבנק ממשיך לשמור על רמת נזילות גבוהה מאוד יחסית למערכת, ולנטר את השפעת ההתפתחות ברמת האינפלציה ובגורמי המאקרו הנוספים על סיכון האשראי וסיכון השוק והריבית שלו, שבגין מבנה התיק, נמצאת ברמה נמוכה. עם זאת, הבנק מנטר את התפתחות האינפלציה ששינתה מגמה בעולם, ושהתחזית להתפתחותה בישראל

מבטא שיעורים שאך לפני תקופה קצרה נראו לא מציאותיים. מעקב זה נדרש גם לאור התפתחות המלחמה בין רוסיה לאוקראינה ופוטנציאל השפעתה על מצב הכלכלה העולמית.

פרופיל סיכון האשראי ממשיך לשמור גם בתחילת 2022 על רמתו כפי שהתבטאה בשנת 2021, כשרמת הביצועים ממשיכה להיות גבוהה. הבנק ממשיך לפעול בתהליך מתמשך לחיזוק הטיפול שלו בסיכון התפעולי, איסור הלבנת הון, ציות והוגנות, מניעת מעילות והונאות, סיכון אבטחת מידע וסייבר, סיכון מיקור חוץ, המשכיות עסקית, הגנת הפרטיות וסיכונים בקרה פנימית נוספים, בהתאם לעקרונות מסמכי המדיניות שנקבעו לסיכונים אלה, תאבון הסיכון שנקבע בהם, ותכניות עבודה סדורות שאושרו על ידי ההנהלה והדירקטוריון. הבנק פועל במטבעות הדיגיטליים תחת תאבון סיכון נמוך, כפי שנקבע על ידי דירקטוריון הבנק ובהתאם לעקרונות הבקרה על סיכון זה, שעוגנו במסמך המדיניות של הבנק, התואם את טיטוט הוראת ניהול בנקאי תקין 411 של בנק ישראל. הבנק ממשיך לנהל ולנטר את הסיכונים בזהירות המתחייבת, מתוך הבנה כי המגיפה לא בהכרח הסתיימה. יתר על כן, הזהירות והמשך הניטור מחוייבים גם עקב מספר התפתחויות ואירועים או פוטנציאל לאירועים, כפי שצינו לעיל - השפעת יכולת הגיוס והשימור של עובדים, בעיקר, בתחום הטכנולוגיה, על פרופיל הסיכון, וכן, לאירועים שלא בהכרח לבנק יש שליטה עליהם - התפתחות העימות באוקראינה, פוטנציאל לאירוע בטחוני באזורנו, ומספר רעידות אדמה שהתרחשו לאחרונה, שהעלו את המודעות והחשש להיתכנות אירוע טבע בעוצמה גבוהה יותר. לאלה, יש השפעה על יכולת הבנק ליישם את התכנית האסטרטגית והתכנית העסקית שלו, ולעמוד ביעדים שנקבעו. הבנק נוקט צעדים לניטור והיערכות כדי למזער השפעתם, לו יתרחשו, באמצעות תכניות חירום/מילוט ותרגולם והמשך שיפור יכולות הערכת פרופיל הסיכונים שלו.

להלן ריכוז השפעת גורמי הסיכון על עסקי התאגיד הבנקאי:

השפעת הסיכון	גורם הסיכון	
ביטנית	השפעה כוללת של סיכונים אשראי סיכון הנובע מכך שהלווה לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על פי הסכם. הרעה ביציבותם של הלוויים השונים ו/או ביכולתם לפרוע את האשראי עלולה להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ועל רווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות מדיניות האשראי בבנק ומגבלות חשיפה לגבי סוגי לוויים שונים במגזרי הפעילות השונים. תיק האשראי של הבנק מגובה בחלקו הארי בביטחונות. דירוג הסיכון הועלה בשנת 2020 עקב פוטנציאל השפעת הקורונה לרמה ביטנית - גבוהה, והורד בחזרה, לאחר שהפוטנציאל לא התממש במלואו, ולאור השיפור שחל בפרופיל סיכון האשראי של הבנק, במיוחד, בסיכון האשראי הצרפתי. רמת הסיכון של תיק האשראי לדיור היא נמוכה וכך גם, שיעור הכשל. הבנק פועל בשיעור PTI נמוך יחסית ורמת הביצועים ב - PTI מעל 40% היא אפסית. שיעור הביצועים ב - LTV הגבוה מ - 60% נמוכה מרמתה במערכת. הבנק קבע תאבון סיכון לפעילות בטוחה ה - PTI וה - LTV והם נתונים לניטור שוטף. רמת הסיכון של תיק הנדל"ן של הבנק נמוכה והפעילות מתבצעת תוך שמירה על מגבלות בטבע לגורמים המשפיעים על הסיכון.	1
ביטנית	סיכון בגין איכות לוויים וביטחונות סיכון הנובע מהרעה באיכות הלוויים ו/או בשווי הביטחונות שהועמדו כבטוחה לאשראי לבנק, העלולים להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ולפיכך על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות הגדרה ברורה של מדיניות האשראי, הקפדה על תהליך חיתום, והגבלת פעילות לסוגי לוויים ספציפיים במגזרי הפעילות והמצרים השונים.	11
ביטנית	סיכון בגין ריכוזיות ענפית סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללוויים המשתייכים לענף משק מסוים ביחס לתיק האשראי. הרעה בתוצאות הפעילות העסקית של אותו ענף משק, יכולה להביא לפגיעה ביכולת ההחזר ו/או בשווי הביטחונות שניתנו על-ידי חלק מהלוויים המשתייכים לענף זה וכתוצאה מכך להשפיע לרעה על שווי נכסי הבנק ורווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות המגבלות של בנק ישראל לעניין זה ואלו של הדירקטוריון באשר להיקף חשיפה מקסימאלי לענפי המשק השונים. הבנק עומד במגבלות האמורות.	12
נמוכה	סיכון בגין ריכוזיות לוויים/קבוצת לוויים סיכון הנובע מהרעה במצבו של לווה גדול או של קבוצת לוויים גדולה (יחסית לתיק האשראי) שכתוצאה מכך עלולה להשפיע לרעה על סיכויי גביית האשראי, ועל שווי נכסי הבנק ורווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות המגבלות של בנק ישראל ושל הדירקטוריון על היקף חשיפה מקסימאלי ללווה ולקבוצת לוויים. כן מתקיימת בקרה שוטפת על עמידה במגבלות אלו. הבנק עומד בכל המגבלות.	13

השפעת הסיכון	גורם הסיכון	
בינונית	השפעה כללית של סיכונים שוק סיכון הנובע משינויים של מחירים או שערים בשווקים הפיננסיים או של פרמטרים כלכליים אחרים, המשפיעים על שווי הנכסים או ההתחייבויות של הבנק, ועלולים להביא לשחיקת ההון שלו או לפגוע ברווחיותו. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע לגבי כל סיכון בנפרד כמפורט להלן, וכן במרוכז באמצעות מודל ה-VaR ותרחישים במצב שגרה ובמצב קיצון. הבנק עוקב אחר התפתחות האינפלציה, שהגיעה לשיעורים שלא נצפו בשנים האחרונות, ואחר האפשרות להעלות ריבית במשק. כאמור לעיל, הבנק עוקב אחר השפעת העימות בין רוסיה ואוקראינה על מצב הכלכלה בעולם ובמשק הישראלי.	2
בינונית	סיכון ריבית סיכון הנובע מההבדל שבין רגישות שווי הנכסים לשינויים לא צפויים בשיעורי הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות ומרמת הריבית - שינויים העלולים להביא לשחיקת ההון של הבנק. כתוצאה מהחשיפה לריבית בבסיסי ההצמדה השונים עלולה להיגרם ירידה עתידית (לאורך חיי הנכסים או ההתחייבויות) בהכנסות המימון. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בהתאם להערכות לגבי משתני השוק ובכפוף למגבלות על רגישות מהתזרים הפיננסי הנקי המהווה של הבנק לתרחיש של שינוי בעקומי הריבית השקלית והריבית הצמודה למדד. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף. הבנק בוחן את השפעת הפוטנציאל לעליית ריבית במשק על פעילותו העסקית.	21
נמוכה	סיכון אינפלציה סיכון הנובע משינויים בקצב האינפלציה העלולים לגרום להפסד בשווי של ההפרש הכלכלי בין הנכסים לבין ההתחייבויות (ההון הפיננסי הפעיל) במגזר הצמוד למדד. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בכפוף למגבלות על גובה ההון הפיננסי הפעיל, תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים בהתאם לתנאי השוק. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף. הבנק מנטר את התפתחות האינפלציה, ששינתה מגמה בחלק מהן המדינות, כולל בישראל, אם כי באופן פחות משמעותי.	22
נמוכה	סיכון שערי חליפין סיכון הנובע משינויים בקצב האינפלציה העלולים לגרום להפסד בשווי של ההפרש הכלכלי בין הנכסים לבין ההתחייבויות (ההון הפיננסי הפעיל) במגזרי המט"ח והצמוד למט"ח. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, בכפוף למגבלות על גובה ההון הפיננסי הפעיל, תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים בהתאם לתנאי השוק. מדיניות הבנק היא להימנע ככל האפשר מחשיפה לסיכונים שער החליפין בין מטבעות החוץ השונים. מגבלות החשיפה מבוקרות באופן שוטף.	23
נמוכה	סיכון מחירי מניות ואג"ח סיכון הנובע מירידת ערך של המניות והאג"ח שהבנק מחזיק. לבנק תיק נירות ערך שמרביתו אג"ח ממשלתי ומיעוטו אג"ח קונצרני. מדיניות הבנק אינה מאפשרת פעילות משמעותית במניות (בין לצרכי מסחר לבין צרכי השקעה). שיעור החזקה (לרבות החזקה עקיפה) של הבנק במניות ובמדדי מניות הינו זניח. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע באמצעות מגבלות על סכום ההשקעות, אופיין, סחירותן, מח"מ התיק וגובה ההפסד הצפוי מהשקעות אלו. המגבלות מתנהלות הן באמצעות מודל ה-VaR והן באמצעות תרחיש קיצון.	24
נמוכה	סיכון סילות סיכון הנובע מאי-הוודאות לגבי זמינות המקורות והיכולת לניססם (בלי להשפיע השפעה חריגה על המחירים) ולגבי היכולת לממש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים עלולה להיווצר עלות בלתי מתוכננת של גיוס המקורות העלולה להשפיע על הכנסות המימון. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות הרחבת בסיס המפקידים והקטנת ההישענות על מפקידים גדולים, הארכת מח"מ המקורות ושמירה על רמת נזילות גבוהה שהיא גם הגבוהה במערכת. לבנק מערכת בקרה המבוססת על מודל פיננסי הבוחן מספר תרחישים. כמו כן בוחן הבנק, לאורך זמן, את התנהגות לקוחותיו אשר עשוי להיות לה השפעה על החשיפה לסיכון זה, מתקף ומתרגל את תכנית החירום שלו לאירוע קיצון של נזילות.	3
בינונית-גבוהה	סיכון תפעולי סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או אירועים חיצוניים. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות סקר סיכונים תפעוליים, הערכת חומרת הסיכונים, כתיבת נהלים, יישום בקורות והטמעת מערכות בנושאים להם השפעה על החשיפה לסיכון כגון משאבי אנוש, אבטחת מידע, תהליכים וכדומה. בבנק קיים תהליך סדר לאישור טרם הפעלת כל מוצר/פעילות/תהליך חדשים, הכולל בחינת הסיכונים ויישום בקורות הולמות. הבנק מקיים מעקב אחר אירועי הפסד וכמעט הפסד תפעוליים לצורך הפקת לקחים ושיפור הבקרה. דירוג הסיכון כולל התייחסות גם להיבטים שעלו מתוך משבר הקורונה כמתואר בדוח זה ובתוכם עלייה בפוטנציאל סיכון מעילות והונאות, השפעת האירוע על סיכון המודלים שבשימוש הבנק (סיכון מודל), הפעלת תכנית המשכיות העסקית וכן היבטים נרחבים יותר של ניהול המשאב האנושי בעיקר בפעילות מערכות המידע, עקב התפשטות המגיפה, הסגרים והעבודה מהבית. הבנק קבע מסגרת טיפול למניעת מעילות והונאות, התואמת את ציפיות בנק ישראל, הכוללת בין היתר: קביעת מסמך מדיניות, תאבון סיכון, ממשל תאגידי תומך במניעת מעילות והונאות, חוקי ניטור אנומליות, וקביעה של מכלול אמצעים למזעור הסיכון.	4
בינונית	סיכונים טכנולוגיות המידע סיכון הנובע מכשל בפעילותם של מערכות המידע של הבנק המורכבות מתהליכי העבודה המתבצעים ביחידות המחשוב השונות או מפעילות שוטפת של מערכת ו/או רכיב תשתית של חומרה או תוכנה. לרבות, סיכונים אבטחת מידע וסיכונים בנקאות בתקשורת, אשר עלולים להשפיע על תהליכים עסקיים ו/או תפעוליים בבנק.	5

השפעת הסיכון	גורם הסיכון	
בינונית	סיכון אבטחת מידע וסייבר סיכון לפגיעה בנכס מהותי של הבנק באמצעות התקפה דרך מרחב הסייבר, כולל חשיפת מידע (זליגה), זמינות המידע (השבחה), מהימנות ושלימות המידע (שיבוש). ניהול סיכון אבטחת מידע בבנק תומך במענה לאיומים ולסיכונים ובשמירה על נכסי המידע ומערכות טכנולוגיית המידע של הבנק. הבנק מקפיד על שדרוג שוטף של טיפולו בסיכון זה, עקב עלייה מתמשכת באיומים בתקופת הקורונה, והשימוש הנרחב יותר באמצעי הדיגיטל.	6
נמוכה	סיכון משפטי סיכון הנובע מאירועים בלתי צפויים כגון תביעות משפטיות, לרבות תביעות ייצוגיות, חוסר יכולת לאכוף חוזים, או פסיקות של ערכאות משפטיות לרעת הבנק העלולים לגרום לפגיעה ברווחיות הבנק. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות בקורות משפטיות ומערך ייעוץ משפטי פנימי וחיצוי. ניסיון העבר מלמד שאירועים כאמור לא חשפו את הבנק להפסדים משמעותיים.	7
בינונית	סיכון רגולטורי סיכון רגולטורי הינו סיכון קיים או עתיד להכנסות והון הבנק העלול להיווצר משינויים ברגולציה או בחקיקה שיש בהם להשפיע באופן מהותי על פעילות הבנק והחובות המוטלות עליו. הבנק, כתאגיד בנקאי וכחברה ציבורית כפוף להוראות רגולטוריות רבות הבאות לידי ביטוי בחקיקה, חקיקת משנה, ומדיניות והוראות ביצוע של רשויות וגופי פיקוח שונים. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות קיום מעקב שוטף אחר הצעות ותזכירי חוק, הוראות חוק, וניוטות והוראות של הרגולטורים השונים (הפיקוח על הבנקים, רשות ני"ע, הרשות לאיסור הלבנת הון, הרשות למידע וטכנולוגיה במשרד המשפטים, וכד'). כמו כן, מתבצע מעקב אחר פסיקה חדשה של ערכאות המשפט השונות בישראל. בכדי לוודא שלמות ההוראות לגביהן מבוצע המעקב, מנייה המחלקה המשפטית על פרסומים מקצועיים שוטפים של מספר משרדי עו"ד מובילים בישראל בתחומי הבנקאות, שוק ההון, מקרקעין, דיני עבודה, וכד'.	8
בינונית	סיכון מוניטין סיכון הנובע מפגיעה בדימוי הבנק כמסד פיננסי יציב ואמין בעקבות פרסומים, נכונים או שגויים, בעיני לקוחותיו, משקיעים, וגופי רגולציה שונים. הפגיעה במוניטין עלולה להביא להסטה של פעילות הלקוחות לספקי שירותים פיננסיים אחרים, תוך הרעה בפעילות וברווחיות הבנק (בעיקר מחשיפה לסיכון מרווח). ניהול החשיפה מתחלק לשניים: מניעת הסיכון, וניהול הסיכון לאחר התממשות אירוע או אינדיקציות להתממשות אירוע.	9
בינונית-גבוהה	סיכון אסטרטגיה סיכון האסטרטגיה נובע מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של החלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים ומהחלטות שגויות בשל הערכות מאקרו שלא מתגשמות. הסיכון נובע גם בין היתר, מכניסה לתחומים חדשים, הרחבת שירותים קיימים והגדלת השקעות בתשתיות לשם מימוש האסטרטגיה העסקית. סיכון זה הינו פונקציה של התאמה בין היעדים האסטרטגיים של הבנק, התכניות העסקיות שפותחו להשגת יעדים אלו, המשאבים שהוקצו לעמידה ביעדים אלו ואיכות היישום. ניהול החשיפה לסיכון מתבצע, בין היתר, באמצעות בניית תהליך אסטרטגי סדור, קבלת ייעוץ חיצוני ממומחים בתחום ופעולות נוספות להפחתת הסיכון, ביניהן, ניטור של העמידה ביעדי התכנית.	10
בינונית	סיכון ציות סיכון הציות נובע מכישלון הבנק לציית להוראות צרכניות, הוראות חוק, הוראות המפקח על הבנקים והוראות רגולציה רלוונטיות אחרות. החובות החלות על הבנק הינן חוצות ארגון הנוגעות למגוון רחב של פעילויות, תהליכים ומוצרים.	11
בינונית	סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור סיכון איסור הלבנת הון ומימון טרור הינו סיכון להטלת עיצומים כספיים משמעותיים על הבנק לאור אי עמידה בהוראות החוק בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור וכן הסיכון להיווצרותה של אחריות פלילית של התאגיד ועובדיו. בנוסף, התממשות עבירה על הוראות הדין בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור עשויה לגרום לתממשות של סיכון המוניטין.	12
נמוכה	סיכון אכיפה פנימית סיכון אכיפה פנימית הינו סיכון להטלת עיצומים כספיים משמעותיים ו/או עיצומים על הגבלת עיסוק על מי מבין עובדי הבנק, בגין חוסר ציות לדיני ניירות ערך. הבנק נערך להקטנת הסיכון דרך גיבוש תכנית אכיפה פנימית על פי העקרונות שנקבעו על ידי רשות ניירות ערך, ערכת סקר למיפוי פערים בתחום וטיפול בהשלמת הפערים, ביצוע פעילות הדרכה והטמעה, וטיפול שוטף באירועים העלולים להיחשב כהפרות לרבות הפקת לקחים מתאימה.	13

ברבעון הרביעי לא חלו שינויים בגורמי הסיכון ובפרופיל הסיכון של הבנק, יחסית למה שנקבע ברבעון הקודם.

הסיכון	תיאור הסיכון
סיכון מקרו-כלכלי וסיכון אשראי	<p>שיפור משמעותי בתנאי המאקרו הנמשכת ברבעון הראשון של 2022. רמת האבטלה חזרה לזו של לפני הקורונה. המשך עלייה במחירי הדירור (משפיע על ה-LTV במערכת). הבנק עוקב אחר התפתחות האינפלציה לשימושיו הפיננסיים.</p> <p>ירידה ברמת הנשל וההפרשות באשראי הצרנכי. בתחילת 2022, המשיכה הירידה כאשר שיעור ההפרשה של הבנק יורד לסדר גודל של כ-50% יחסית ליעד ההפרשה שקבע הבנק, ומרמת ההפרשות טרום הקורונה.</p> <p>רמת הנשל במשכנתאות ממשיכה להיות נמוכה. רמת הסיכון בנדל"ן נמוכה. הבנק נמצא במהלך לשינוי מערך החיתום המלווה במודל דירוג שפותח באמצעים סטטיסטיים מתקדם. ציפיית הבנק היא כי כניסת מערך החיתום החדש יאפשר הגדלת הביצועים, ומתן הצעות ערך טובות יותר ללקוחות, תוך שמירה על פרופיל הסיכון של תיק האשראי.</p>
סיכונים תפעוליים	<p>נמשכה העבודה מהבית במהלך הגל החמישי במתכונת דומה לזו שהורגלו בשנת 2020. הבנק השכיל לשמור על יכולת עבודה המאפשרת עמידה ביעדים עסקיים ותפעוליים. המשך הטיפול בתכנית העבודה לטיפול בסיכון תפעולי, כולל בקרה על סיכון הטכנולוגיה והסייבר, בהתאם ליעדים והשיטות שנקבעו.</p> <p>המשכיות עסקית - הבנק נמצא במהלך לחיזוק ההערכות שלו לתרחיש מלחמה ותרחיש רעידת אדמה. מתוכנן תרגיל ניזילות להפעלת תכנית החירום של הבנק, כולל הערכת מצב. חיזוק תכנית המילוט של הבנק להבטחת חוסן התכנית העסקית של הבנק, גם בעת אירועי קיצון/איום. גובשה תכנית עבודה ומדיניות לטיפול בסיכון מעילות והונאות והבנק עדיין את מסמך המדיניות שלו למניעת מעילות והונאות, תוך שהוא קובע את הכלים והשיטות להקטנת הפוטנציאל להתממשות אירוע מעילה או הונאה, ופועל לשדרוגם. שיפור יכולת ניטור אנומליות - החל מהלך לפיתוח יכולות נוספות באמצעות שיטות סטטיסטיות מתקדמות אחרות. לפירוט נוסף, ראה להלן.</p> <p>הבנק ממשיך לשדרג את יכולת הבקרה שלו על הפעילות הטכנולוגית, על ידי הקמת פונקציית בקרה בקו הראשון, בחינת מתודולוגיות לניהול ובקרת פרויקטים, השלמת אסטרטגיית נתונים ודיגיטל, שיאפשרו תמיכה באסטרטגיית העסקית של הבנק. לסיכון המשאב האנושי, המתבטא בעיקר, כמו בשאר המערכת, ביכולת הגיוס והשימור של אנשי מערכות המידע, פוטנציאל השפעה גבוה על יכולת המחשוב לעמוד ביעדים. הבנק בוחן את כל האמצעים האפשריים על מנת להתמודד עם בעיה מערכתית זו.</p>
סיכון סייבר	<p>תקיפת סייבר עלולה לגרום לכניעה ביכולת להמשיך לספק שירות או לגרום עיכוב במתן שירות, גניבת נתוני הלקוחות וכניעה במוניטין הבנק. הבנק נערך החל מפרוץ המגיפה להתמודד עם העלייה בפוטנציאל תקיפת סייבר על מערכות ה-IT של הבנק ואתרי הבנק, בפרט, עקב המעבר לעבודה מהבית, וככלל, לאור העלייה באיומי הסייבר בארץ ובעולם. הבנק המשיך בשנה האחרונה, כחלק מהאסטרטגייה שלו, לשדרג את יכולות הגנת ובקרת הסייבר שלו ולהתאימם לעלייה באיומי הסייבר בשנים האחרונות, כולל התגברותם או פוטנציאל להתגברותם עקב העימות בין רוסיה לאוקראינה.</p>
סיכון עסקי	<p>במהלך השנה, אישר הבנק את התכנית האסטרטגית החדשה והיא קובעת יעדים עסקיים הולמים את תאבון הסיכון של הבנק. איתגור תכנית הבנק תחת תרחישים סבירים ותרחישי קיצון, העלה כי התכנית העסקית של הבנק הולמת את תאבון הסיכון ופוטנציאל ההפסד בקיצון הוא נמוך יחסית. הבנק ממשיך לנטר את יישום התכנית, תוך ניטור התחרות, ההזדמנויות והאיומים. המהלך ימשיך וישולם עם אסטרטגיית הדיגיטל והדאטה. החל תהליך להגדרת KRI לשימושי האסטרטגיית העיקריות, בהתאם ל-KPI שהוגדרו.</p>
סיכון רגולטורי וסיכון ציית	<p>חטיבת הסיכונים פועלת לפי תכנית העבודה להסדרת הטיפול של הציית ברגולציה, בהתאם להוראה 308. בתיאום עם החטיבה המשפטית, נמשך התהליך לחיזוק הטיפול ברגולציה, כולל הערכת הסיכון ומיפוי מוקדי רגולציה, שדרוג יכולות הערכת הסיכון, וייצירת מסגרת בקרה וניטור הכוללת, בקרות מפתח ומיכון בקרות קיימות ככל הניתן, תוך הפרדה בין בקרות קו ראשון ובקרות קו שני.</p>
סיכון גיאופוליטי	<p>העימות בין רוסיה לאוקראינה יתפתח למשבר כלכלי עולמי ככל שהוא מתמשך. בשלב זה, ההשפעה הישירה על כלכלת ישראל קטנה. העימות שפרץ והסנקציות שנקטו כנגד רוסיה, מהווים גורם אשר מגדיל את חוסר הוודאות בשווקים ברחבי העולם. נכון למועד זה, לא ניתן להעריך את השפעת המשבר בטווח הקצר והארוך.</p>
ESG וסיכון אקלים	<p>בנק ירושלים מחויב ליישום עקרונות אחריות תאגידית, ומזה שנים רבות משלבם בפעילותו העסקית. בשנה הקרובה תינתן גם תשומת לב מיוחדת לקיימות סביבתית, אחריות חברתית וממשל תאגידי (ESG). מחויבות זו משקפת תפיסה לפיה הצלחה עסקית הולכת יד ביד עם שיקולים חברתיים-סביבתיים, שהתחדדה בשנים האחרונות ואף שולבה באסטרטגייה הכוללת של הבנק, אשר חרט על דגלו את ערכי השקיפות וההוגנות במתן שירותים בנקאיים, ובכלל. בתוך כך, מציע הבנק ללקוחותיו אשראי מותאם לצרכים של קבוצות אוכלוסייה שונות ומימון פרויקטי נדל"ן עם ערך חברתי וסביבתי. המודעות לסיכון האקלים והשפעתו על הכלכלה גברה בשנים האחרונות, תוך פעילות ערה של רגולטורים וגופים נוספים. גם בנק ישראל הגביר פעילותו בתחום זה, שלח מכתבים למערכת, הקובעים את ציפיותיו להתחלת תהליך טיפול בסיכון זה בבנקים, ביצע סקר שנועד לבחון את עמדות הבנק ומצב הטיפול בסיכון, וקבע סדרה של מפגשים ודיונים להעשרת הידע ולהגברת המודעות לטשא. הבנק החל בתהליך לבחינת ההתפתחות בטיפול בסיכון ברחבי העולם, השיטות והדרכים לטיפול בסיכון, והוא פועל לפי ציפיות בנק ישראל. הטיפול בבנק בנושא זה נמצא עדיין בראשית הדרך. הבנק נמצא במהלך להקמת צוות שירכז את הטיפול בסיכון האקלים וב-ESG.</p>

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

במהלך שנת 2020 פרצה מגפת הקורונה בישראל ובעולם ברמות התפשטות משמעותיות אשר הביאה להרעה כלכלית מהותית ברמה עולמית ובפעילות המשק בישראל. התקדמות מבצע החיסונים, שהחל בישראל בדצמבר 2020, הצליח למתן באופן משמעותי את התחלואה וההדבקה וכתוצאה מכך בוטלו רוב המגבלות וחל שיפור בסביבה הכלכלית בישראל. לקראת סוף הרבעון השני של שנת 2021 חלה (שוב) עליה בהיקף התחלואה. ברבעון השלישי ניתן חיסון בוסטר (חיסון שלישי) לאוכלוסייה בישראל, אשר הביא להתמתנות משמעותית בהיקף התחלואה בקורונה. במהלך הרבעון האחרון של שנת 2021, חלה עליה משמעותית בהיקפי התחלואה (גל חמישי), אך בה בעת עוצמת המחלה פחתה והמשק לא נזקק להגבלות מהותיות לצליחת הגל החמישי של המגיפה.

לאור משבר נגיף הקורונה פרסמו רגולטורים שונים שורת הקלות ודחיות מועדי המחויבות. בפרט, ניתן לציין את הוראת שעה ניהול בנקאי תקין 250 של הפיקוח על הבנקים שנתנה התייחסות שוטפת לצרכים המתהווים בשל התפשטות הנגיף. לעניין זה יוער, כי ביום 31 במרץ 2020 הכריז הפיקוח על הבנקים על הפחתת דרישות הלימות ההון מהבנקים, על מנת לאפשר לבנקים להגדיל את היצע האשראי ללקוחותיהם. הפחתת דרישת ההון מהבנקים נעשתה באמצעות הוראת שעה לתקופה של שישה חודשים שהוארכה עד ליום 30 בספטמבר, 2021.

בהתאם, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, מיום 31 במרץ 2020 ולמשך תקופת הוראת השעה, עד ליום 30 בספטמבר 2021, הינם 8.6% ו-11.5% בהתאמה (במקום 9.9% ו-12.5% לפני הוראת השעה). כמו כן, התבקשו הבנקים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנד ותכניות לרכישה עצמית של מניות, על רקע המשבר האמור. ביום 22 במרץ, 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לנוהל בנקאי תקין 250 במסגרתו הוארכו תוקפן של מרבית הוראות הנוהל, לרבות ההקלות ההוניות, עד ליום 30 בספטמבר, 2021. ביום 30 בספטמבר 2021 הוחלט להאריך את תוקף הוראת השעה לשלושה חודשים עד ליום 31 בדצמבר 2021. ביום 18 בינואר, 2022 פרסם עדכון נוסף להוראה, וזאת, בין היתר, לנוכח התפרצותו של הגל החמישי. במסגרת העדכון האחרון להוראה הותר לתאגידים הבנקאיים לצמצם את מספר הסניפים הפתוחים לקבלת קהל (בהתאם לתנאים בהוראה) וכן לחייב לקוחות בתיאום תור מראש לצורך קבלת שירות בסניף (למעט אזרחים ותיקים, שלהם אין דרישה לתיאום מראש). יש לציין כי הבנק לא ניצל את ההקלות ההוניות. לפרטים נוספים אודות מדיניות חלוקת דיבידנד ראה בסעיף 2.3 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021.

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, במטרה להקל על הלקוחות, גיבש הפיקוח על הבנקים מתווה, שאומץ על ידי הבנק, המאפשר ללקוחות לדחות תשלומי הלוואות בנקאיות בשלושה מגזרי פעילות: משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי לעסקים.

ביום 30 בנובמבר, 2020 הודיע הפיקוח על הבנקים כי גובש מתווה נוסף, שאף הוא אומץ על ידי הבנק, המאפשר ללקוחות שדחו את הלוואותיהם בהתאם למתווים קודמים, להמשיך ולדחות את תשלומי המשכנתאות והלוואות הצרכניות (להלן – המתווה הנוסף). יציין, כי בשונה מהמתווים הקודמים, במתווה הנוסף ניתן דגש על חזרת הלווים לתשלום הלוואותיהם, וזאת באמצעות לוח תשלומים מקל. המתווה הנוסף נכנס לתוקף ביום 1 ינואר 2021.

בהתאם למתווה הנוסף, תאגיד בנקאי רשאי לא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות לדיוור, אשראי צרכני, ואשראי לעסקים קטנים וזעירים, שלא היו בפיגור

של 30 ימים או יותר במועד דחיית התשלומים, שלגביהן בוצעו מיום 1 בינואר 2021 ועד ליום 31 במרץ 2021 דחיות תשלומים במסגרת המתווה המעודכן, גם אם הדחייה המצטברת עולה על 6 חודשים, השפעת יישום ההקלות בגין החובות שנדחו אינה מהותית.

ליום 31 בדצמבר, 2021 יתרת האשראי יתרת האשראי בגינו נדחו התשלומים בהתאם למתווה לוח התשלומים המקל (המתווה הנוסף) עמדה על סך של כ- 851.6 מיליוני ש"ח יתרת האשראי בגינו נדחו התשלומים בהתאם למתווה הקודם עמדה על סך של כ-21.9 מיליוני ₪. [ראה טבלה 24 בפרק 3.1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר.](#)

הבנק מנטר את התנהגות האשראי של לקוחות האשראי שייצאו מהקפאות במתוים השונים, בהיבטי הפיגורים והכשלים. פרופיל סיכון האשראי שלהם נמוך מהמצופה, עובדה שתרמה לירידה בהפרשות הבנק בעיקר, באשראי הצרכני ולירידה ברמת הסיכון של תיק האשראי של הבנק.

על רקע אי הוודאות, נרשמו בשנת 2020 הפרשות להפסדי האשראי החזויים כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה בסך 67.3 מיליוני ש"ח. בחישוב ההפרשה הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלווים אשר ביקשו את דחיית התשלומים או שסיימו את ההקפאה, תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי וגם החמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לקוחות הבנק אשר לא ביקשו דחיית תשלומים. הפרשה זו ביטאה היטב את אי הוודאות הגבוהה שנבעה מהקורונה, גם אם לא באה לידי ביטוי בפועל, עקב צעדי הממשלה ובנק ישראל, שלא היה ניתן להעריך מראש את אופיים והשפעתם על התמתנת סיכון האשראי. במהלך שנת 2021 המשיך הבנק לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי. לאור קיטון משמעותי בהיקף דחיות תשלומי האשראי וחזרת הרוב המכריע של הלווים לתשלום שוטף ונאות ובהמשך להתאוששות המשק הישראלי ועדכון תחזיות חטיבת המחקר של בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי, הקטין הבנק באופן הדרגתי, את ההפרשות להפסדי האשראי החזויים כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה - ברבעון הראשון לשנת 2021 הוקטנו הפרשות בסך 10.0 מיליוני ש"ח, ברבעון השני לשנת 2021 נרשם קיטון בסך 21.5 מיליוני ש"ח, ברבעון השלישי קיטון בסך 22.4 מיליוני ש"ח וברבעון הרביעי הכיר הבנק בקיטון בסך 13.4 מיליוני ש"ח, סך הכול שוחררו בשנת 2021 מלוא ההפרשות בגין קורונה שרשם הבנק בשנת 2020 בסך 67.3 מיליוני ש"ח.

[לפרטים נוספים אודות היקף דחיית התשלומים להפסדי אשראי, ראה טבלה 24 בפרק 3.1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021.](#)

תכניות והערכות הבנק המפורטות לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד והן מתבססות על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בשל גורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי התפתחויות כלכליות בארץ ובעולם, במיוחד לגבי המצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגאו-פוליטיים ושינויים בשוקי ההון, וכן גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה

לסיכונים: העדפות הציבור, הוראות גרמי פיקוח ואחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 17 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021.

סקירת נכסי סיכון משוקללים (OVI)

מידת החשיפות לסיכונים השונים מבוססת על יתרות בספרי הבנק כפי שנערכו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים החלים על הבנק ובהתאם להנחיות החישוב הספציפיות שנקבעו בהוראות 203-209. המדידה עשויה להשתנות בהתאם לשינויים בכללים ובהוראות אלו וכן שינויים נוספים כגון: שינויים בגודל ותמהיל התיק, שינוי באיכות התיק ונתונים כלכליים, וכן שינויים בשיטות החישוב לרבות שיטות להפחתת סיכון (CRM). חשיפות הסיכון המוצגות להלן מבוססות על הכללים שהוגדרו לצורך חישוב ההון הפיקוחי הדרוש במסגרת נדבך 1 על מנת לתמוך בסיכונים אלו.

טבלה מספר 2 – סקירת נכסי סיכון משוקללים:

	א	ב	ג	
	נכסי סיכון משוקללים ^א	דרישות הון מזעריות ^א		
	31/12/2021	31/12/2020	31/12/2021	
	במיליוני ש"ח			
1	9,260.0	8,242.2	740.8	סיכון אשראי (גישה סטנדרטית) ⁽³⁾⁽²⁾
6	0.2	10.6	0.0	סיכון אשראי של צד נגדי (גישה סטנדרטית) ⁽³⁾
10	0.7	0.3	0.1	התאמה בגין סיכון אשראי (CVA)
15	-	-	-	סיכון סילוק (Settlement risk)
25	132.5	202.5	10.6	סכומים מתחת לספי הניכוי (כפופים למשקלי סיכון 250%)
	9,393.4	8,455.6	751.5	סך הכל סיכון אשראי
20	85.1	18.1	6.8	סיכון שוק (גישה סטנדרטית)
24	987.3	961.4	79.0	סיכון תפעולי
27	10,465.8	9,435.1	837.3	סך הכל

(1) לדרישה זו מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. למעט כ- 3.3 מיליארדי ₪ בגין: הלוואות לרכישות דירת מגורים שהועמדו בתקופה שבין 19.03.20 ועד ליום 30.09.21 והלוואות לדיור לכל מטרה שניתנו במהלך הוראת השעה.

(2) סיכון אשראי אינו כולל סיכון אשראי של צד נגדי, התאמה בגין סיכון אשראי, סיכון סילוק, חשיפות איגוח וסכומים מתחת לספי הניכוי.

(3) מחושב בהתאם לגישה הסטנדרטית עפ"י ההקלות בניהול בנקאי תקין מס' 201.

קשרים בין הדוחות הכספיים לבין חשיפות פיקוחיות

לפרטים נוספים בנוגע לקשרים בין הדוחות הכספיים לבין חשיפות פיקוחיות, ראה טבלאות LI1 ו-LI2 בתוספת א' להלן.

מידע נוסף על נכסים משוקללים בסיכון

פעילויות עסקיות של הבנק כפי שתוארו לעיל יוצרות לבנק חשיפות בעלות אופי שונה ומחייבות הקצאת הון שונה. ניתוח כמותי שלהלן מאפשר להבין את התפלגות נכסי הסיכון לפי סוג נכס סיכון, בין קווי הפעילות השונים. לצורך הצגת הקשר שבין פעילויות עסקיות של הבנק כפי שבאות לידי ביטוי בדוח הכספי לבין דרישות ההון של הבנק, הגילוי של נכסי הסיכון לפי חלוקה לפעילויות העסקיות השונות של הבנק בוצע בהתאם לקווי העסקים של הבנק כפי שהוצגו **בביאור 28 בדבר מגזרי פעילות**

פיקוחיים בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021.

טבלה מספר 3 - נכסי סיכון לפי חלוקה לפעילויות עסקיות:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021							
במיליוני ש"ח							
סך הכל	ניהול פיננסי ואחר	גופים מוסדיים	עסקים בינוניים		בנקאות פרטית	משקי בית	
			וגדולים	ועזירים			
9,393.4	690.9	-	614.0	1,494.4	2.5	6,591.6	סיכון אשראי
85.1	85.1	-	-	-	-	-	סיכוני שוק
987.3	316.6	3.5	39.5	130.9	13.0	483.8	סיכון תפעולי
10,465.8	1,092.6	3.5	653.5	1,625.3	15.5	7,075.4	סך הכל

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020							
במיליוני ש"ח							
סך הכל	ניהול פיננסי ואחר	גופים מוסדיים	עסקים בינוניים		בנקאות פרטית	משקי בית	
			וגדולים	ועזירים			
8,455.7	810.0	-	616.1	1,307.0	0.5	5,722.1	סיכון אשראי
18.1	18.1	-	-	-	-	-	סיכוני שוק
961.4	256.4	5.4	43.8	103.2	13.2	539.4	סיכון תפעולי
9,435.2	1,084.5	5.4	659.9	1,410.2	13.7	6,261.5	סך הכל

טבלה מספר 4 - תנועה בנכסי סיכון משוקללים:

הטבלה שלהלן מציגה שינויים שחלו בנכסי סיכון של הבנק במהלך התקופה המדווחת לפי סוג נכס סיכון.

- שינוי ב"היקף התיק" נועד לשקף גידול בחשיפה שנבע מגידול בהיקף הפעילות. במסגרת זו נכללים גם השפעות שע"ח ככל שהיו ומרכיב ה-CVA.
- שינוי ב"איכות התיק" כולל גידול/קיטון באוכלוסיית החובות בכשל ו/או בנכסים לגביהם חלה ירידה בדירוג אשר מחייבת דרישות הון גבוהות יותר.
- "רכישות ומכירות" כוללות פעילות מכירת חשיפות, ככל שהיו, או השפעות מפעילות מכירה או רכישה של חברות מאוחדות.
- "שינויים במתודולוגיה" מתייחס לשינויים שחלו בגין הוראות רגולטוריות חדשות בנוגע להקצאת ההון ו/או שינויים אחרים, כגון שיטות הפחתת סיכון אשראי או קיצוזים שלא יושמו קודם לכן אשר מהווים שינוי מדיניות, ככל שהיו. במהלך התקופה הבנק לא הפעיל שיטות CRM חדשות.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
		במיליוני ש"ח
שינוי חשיפות סיכון אשראי		
		יתרת פתיחה ליום 1 בינואר
8,163.1	8,455.5	
179.8	801.8	אשראי
12.1	42.3	ניירות ערך
5.5	(10.4)	נגזרים
(100.7)	154.1	חוץ מאזני
195.7	(49.9)	אחר
8,455.5	9,393.4	יתרת סגירה ליום 31 בדצמבר
סיכון תפעולי		
		יתרת פתיחה ליום 1 בינואר
887.0	961.4	
74.4	25.9	שינוי בהכנסה גולמית ממוצעת
961.4	987.3	יתרת סגירה ליום 31 בדצמבר
סיכונים שוק		
		יתרת פתיחה ליום 1 בינואר
39.8	18.1	
(19.8)	40.0	סיכונים ריבית
4.8	31.1	סיכונים מניית
(6.6)	(4.1)	סיכונים מט"ח
18.1	85.1	יתרת סגירה ליום 31 בדצמבר

חלק 3 - הרכב ההון

טבלה מספר 5 - הרכב ההון הפיקוחי (CC1):

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020		יתרה ליום 31 בדצמבר 2021			
הפניות למאזן הפיקוחי ⁽¹⁾	טכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 ⁽²⁾	טכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 ⁽²⁾	יתרה	יתרה	
		במיליוני ש"ח			
הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים					
1+2	-	226.8	-	226.8	1 הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1
3	-	777.2	-	906.0	2 עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן
4	-	(4.0)	-	(6.1)	3 רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי
				-	4 מכשירי הון עצמי רובד 1 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
5	-	-	-	-	5 מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג (זכויות מיעוט)
	-	1,000.0	-	1,126.7	6 הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים					
	-	-	-	-	7 התאמות יציבותיות להערכת שווי
6	-	-	-	-	8 מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלבנטי
7+8	-	-	-	-	9 נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם
9	-	(11.1)	-	(5.5)	10 מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי
10	-	-	-	-	11 סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן
	-	-	-	-	12 פער שלילי בין הפרשות להפסדים צפויים
	-	-	-	-	13 גידול בהון העצמי הנובע מעסקאות איגוח
11	-	-	-	-	14 רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נכדים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק
12+13	-	-	-	-	15 נכסים נטו בגין תכניות להטבה מוגדרת, בניכוי מיסים נדחים לשלם שייסולקו אם הנכס יהפוך לפגום או יגרע בהתאם להוראות הדיווח לציבור
	-	-	-	-	16 השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים)

הרכב ההון הפיקוחי (CC1): (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020		יתרה ליום 31 בדצמבר 2021		
הפניות למאזן הפיקוחי ^(*)	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 ^(**)	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 ^(**)	יתרה
במיליוני ש"ח				
				הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים (המשך)
				17 החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים
14	-	-	-	18 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
				19 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
				20 זכויות שירות למשכנתאות אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
				21 מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
				22 סכום זכויות שירות למשכנתאות, מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים, העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי
				23 מזה: בגין השקעות בשיעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי תאגידים פיננסיים
				24 מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות
				25 מזה: מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי
				26 התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
				26א מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
				26ב מזה: בגין זכויות שירות למשכנתאות
				26ג מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1
				27 ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1 מאחר ואין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים
	(11.1)	-	(5.5)	סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1
	988.9	-	1,121.2	הון עצמי רובד 1

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020		יתרה ליום 31 בדצמבר 2021			
הפניות למאזן הפיקוחי ⁽¹⁾	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 ⁽²⁾	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 ⁽²⁾	יתרה	
במיליוני ש"ח					
הון רובד 1 נוסף: מכשירים					
	-	-	-	-	30 מכשירי הון מניות רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלו
15A+16A	-	-	-	-	31 מזה: מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדיווח לציבור
	-	-	-	-	32 מזה: מסווג כהתחייבות בהתאם להוראות הדיווח לציבור
15B+16B	-	-	-	-	33 מכשירי הון רובד 1 נוסף, שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
17	-	-	-	-	34 מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג'
	-	-	-	-	35 מזה: מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 1 נוסף
	-	-	-	-	הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים
	-	-	-	-	הון רובד 1 נוסף: ניכויים
	-	-	-	-	37 השקעה עצמית במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים)
	-	-	-	-	38 החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף
	-	-	-	-	39 השקעות בהון של תאגידי פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	-	40 השקעות בהון של תאגידי פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	-	41 ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
	-	-	-	-	41 מזה: בנין השקעות בהון של תאגידי פיננסיים
	-	-	-	-	141. מזה: ניכויים נוספים להון רובד 1 שלא נכללו לעיל
	-	-	-	-	42 ניכויים החלים על הון רובד 1 נוסף מאחר ואין בהון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים
	-	-	-	-	סך כל הניכויים בהון רובד 1 נוסף
	-	-	-	-	הון רובד 1 נוסף
	-	988.9	-	1,121.2	הון רובד 1

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020		יתרה ליום 31 בדצמבר 2021			
הפניות למאזן הפיקוחי ^(*)	סכומים שלא נכחו מההון הכפופים לטיפול הדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 ^(**)	יתרה	סכומים שלא נכחו מההון הכפופים לטיפול הדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 ^(**)	יתרה	
במיליוני ש"ח					
הון רובד 2: מכשירים והפרשות					
18A	-	236.7	-	253.1	46 מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו
18B	(4.5)	4.5	-	-	47 מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
19	-	-	-	-	48 מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
	-	-	-	-	49 מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של תאגיד הבנקאי והמחזקים על ידי משקיעים צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2
20	-	104.2	-	110.1	50 הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפי השפעת המס המתייחס
	(4.5)	345.4	-	363.2	51 הון רובד 2 לפני ניכויים
הון רובד 2 ניכויים					
	-	-	-	-	52 השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2, המוחזקת באופן ישיר או עקיף
	-	-	-	-	53 החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסיים
	-	-	-	-	54 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	-	55 השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לציבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי
	-	-	-	-	56 ניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
	-	-	-	-	56א מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
	-	-	-	-	156. מזה: ניכויים נוספים להון רובד 2 שלא נכללו במסגרת סעיף לעיל
	-	-	-	-	57 סך כל הניכויים להון רובד 2
	(4.5)	345.4	-	363.2	58 הון רובד 2
	(4.5)	1,334.3	-	1,484.4	59 סך ההון
	-	9,435.1	-	10,465.8	60 סך נכסי סיכון משוקללים

	ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2021	
יחסי הון וכריות לשימור הון (באחוזים)			
61	10.5%	10.7%	הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
62	10.5%	10.7%	הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
63	14.1%	14.2%	ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים			
64	8.8%	8.6%	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
65	8.8%	8.6%	יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
66	12.3%	11.5%	יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים

הפניות למאזן הפיקוחי ¹	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020		יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 ^(*)	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 ^(*)	יתרה
	במיליוני ש"ח			
	סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)			

הון רובד 2: מכשירים והפרשות					
67	-	-	-	-	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה
68	-	-	-	-	השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה
69	-	-	-	-	זכויות שירות למשכנתאות
70	-	81.0	-	53.0	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהם מתחת לסף ההפחתה
תקרה להכללת הפרשות רובד 2					
71	-	104.2	-	113.2	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה
72	-	184.8	-	110.1	התקרה להכללה הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית
73	-	-	-	-	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים הפנימיים, לפני יישום התקרה
74	-	-	-	-	התקרה להכללה הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפנימיים

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020		יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	
	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 ^(*)	יתרה	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטיפול הדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3 ^(*)	יתרה
הפניות למאזן הפיקוחי ^(*)				
במיליוני ש"ח				
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)				

הון רובד 2: מכשירים והפרשות

מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר					
	-	-	-	-	80 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר
	-	-	-	-	81 סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה
	-	-	-	-	82 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר
	-	-	-	-	83 סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה
	-	68.2	-	-	84 סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר
	-	-	-	-	85 סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה

הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי

לגילוי על הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי (CC2), ראה תוספת א' לדוח זה.

מבנה ההון הרגולטורי

ההון הרגולטורי הינו הבסיס לחישוב יחס הלימות ההון שמחושב כיחס בין סך ההון הרגולטורי הכשיר לבין נכסים משוקללים בסיכון. מדידת ההון הרגולטורי מבוססת על חלוקת ההון להון עצמי רובד 1 ולהון רובד 2.

ההתאמות הפיקוחיות והניכויים העיקריים מהון עצמי רובד 1 הינם מסיים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי, נכסים בלתי מוחשיים ורווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי (DVA). הניכוי בפועל בבנק הוא מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי (ראה טבלה מספר 6 להלן).

הון רובד 2 כולל מכשירי הון וכתבי התחייבות נדחים מסוג COCO (CONTINGENT CONVERTIBLES) הכוללים גם מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן, מכשירי ההון וכתבי ההתחייבות אשר אינם כשירים להכרה בהון הפיקוחי לפי הוראות באזל III ולכן מופחתים בהדרגה לפי הוראות המעבר (בסכום זניח) והפרשה קבוצתית להפסדי אשראי. לפרטים נוספים אודות הרכב ההון הפיקוחי ראה פרק 2 לדוח הדירקטוריון וההנהלה לדוח כספי לשנת 2021.

מגבלות על מבנה ההון

כדי להבטיח כי עיקר ההון הרגולטורי של הבנק הינו ברמת איכות גבוהה, נקבעו בהוראות מגבלות על מבנה ההון. בפרט, בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 נקבעו המגבלות הבאות:

- הון רובד 2 לא יעלה על 100% מהון רובד 1, לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.
- מכשירי הון הכשירים להיכלל בהון רובד 2 לא יעלו על 50% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה. מגבלה זו אינה כוללת את מכשירי ההון שנכללו קודם לתחילת הוראה זו בהון רובד 2 עליון, וזאת בגובה יתרת אותם מכשירים ליום 31 בדצמבר 2013 ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299.

הדוח הבא נועד לספק מידע בדבר התנועות שחלו במהלך תקופת הדיווח ברכיבי ההון הפיקוחי. הדוח מבוסס על יתרות שנכללו במסגרת הדוח הכספי ומוצג בהתאם ליתרות רכיבי ההון המשמשות לחישוב ההון הפיקוחי בכפוף להסדרי הוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.

טבלה מספר 6 - דוח תנועות ברכיבי ההון הפיקוחי:

ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2021	
במיליוני ש"ח		
		הון עצמי רובד 1
		יתרת פתיחה לתחילת תקופה
944.9	988.9	הון מניות רגילות שהונפק על-ידי התאגיד הבנקאי
-	-	רווח השנה המיוחס לבעלי מניות האם
50.2	143.9	דיבידנד שחולק
(11.8)	(15.1)	תנועה ברווח כולל אחר
0.1	(2.1)	מזה: הפרשי תרגום
-	-	מזה: זמין למכירה
-	1.1	מזה: התאמות בגין הטבות עובדים
(7.7)	(3.2)	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים אחרים
-	-	מיסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי, למעט מיסים
5.5	5.6	נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי
-	-	השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף
-	-	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים
988.9	1,121.2	יתרת סגירה
		הון רובד 2
		יתרת פתיחה לתחילת תקופה
349.7	345.4	ירידה במכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי התאגיד הבנקאי, הכשירים להכללה בהון הפיקוחי
(5.0)	-	בתקופת המעבר*
(1.8)	11.9	מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על-ידי התאגיד, הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר
2.5	5.9	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
-	-	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים
345.4	363.2	יתרת סגירה לתום התקופה
1,334.3	1,484.4	סך הכל הון כולל

* מוצג בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל III כפי שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299.

הלימות ההון

בהתאם להוראות בנק ישראל נדרשים הבנקים ליישם את מסגרת העבודה של ועדת באזל בנושא הלימות ההון כפי שמתעדכנת מעת לעת והכל בהתאם להוראות והנחיות של בנק ישראל ובהתאם להוראות מעבר שנקבעו על ידו לצורך היישום. הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל III כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן, במסגרת קובץ שאלות ותשובות. הוראות אלו מיושמות בהתאם להסדרי מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299.

הוראות באזל III, בדומה להוראות באזל II שקדמו להן, מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך ראשון - דרישות הון מזעריות הנדרשות בגין סיכון אשראי, סיכונים שוק (בתיק הסחיר) וסיכון תפעולי.
- נדבך שני - בקרה על מכלול גורמי הסיכון על ידי תהליך ה-ICAAP ותהליך סקירת הפיקוח (SREP).
- נדבך שלישי - משמעת שוק - גילוי לציבור.

הנדבך הראשון מאפשר, לצורך חישוב דרישות ההון, שימוש במספר גישות למדידת רכיבי סיכון בגין סיכון אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים: הגישה הסטנדרטית (Standardized Approach) הקובעת משקולות סיכון קבועות בהתאם לגורמי הסיכון השונים, או גישות מתקדמות יותר, המבוססות על מודלים פנימיים לאמידת סיכון השוק בתיק הסחיר (מודלים כמו VAR, ראה להלן), מודלים המתבססים על דירוג של כל לקוח (במונחי הסיכוי לכשל וההפסד בהינתן כשל מעסקת אשראי של כל לקוח) ואמידת סיכונים תפעוליים. הגישות המתקדמות כפופות לאישור מפורש של המפקח על הבנקים.

פירוט לגבי הגישות הנהוגות בבנק לגבי קטגוריות הסיכון המרכזיות, לצורך חישוב ההון הפיקוחי:

קטגוריה	גישת הבנק לחישוב ההון
סיכון אשראי	גישה סטנדרטית
סיכונים שוק	גישה סטנדרטית
סיכון תפעולי	גישה סטנדרטית
סיכון אשראי צד נגדי	גישת החשיפה הנוכחית

הנדבך השני שם דגש על ניהול סיכונים אינטגרטיבי בשגרה ובקיצוץ. במסגרת זו נדרשים הבנקים לקבוע מתודולוגיות, תהליכים ונהלים אשר נועדו להבטיח את הלימות ההון בטווח הארוך, תוך בחינת כל הסיכונים המהותיים להם חשוף הבנק, כולל במצבי קיצוץ חמורים. מכאן, ליבת הנדבך היא תהליך תכנון ההון שמבצע הבנק לאופק תכנון של שלוש שנים הבוחן את יעדי ההון שקבע הבנק במצבי קיצוץ מגוונים בדרגות חומרה גבוהות, תוך התייחסות למכלול הסיכונים המהותיים לפעילותו ולתכנית העסקית שלו. הבנקים נדרשים להוכיח את יישום המתודולוגיות הנדרשות להבטחת הלימות ההון. הפיקוח על הבנקים מבצע תהליך להערכת תהליכים אלו, ומטיל אמצעי פיקוח בהתאם לצורך ולתוצאות ההערכה.

הנדבך השלישי מתייחס לרמת שקיפות ודרישות גילוי שתיושמנה בדיווח לציבור של תאגידים בנקאיים, כחלק משלים לנדבך השני. דרישות אלו נועדו לסייע למשתמשים בדוחות הכספיים להעריך את הלימות ההון של הבנק ואת המידע הנוסף הכלול בדוחות אלו לגבי ההון של הבנק, החשיפה לסיכונים השונים ותהליכי הערכתם. בנוסף, מיישם הבנק דרישות הגילוי שנקבעו על ידי ועדת EDTF כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים.

ההון המוחשי (Tangible Common Equity) והלימות הון ביישום מלא של הוראות באזל III

ההון המוחשי מייצג סך הון המניות של הבנק בניכוי נכסים בלתי מוחשיים, מוניטין ומניות בכורה ככל שקיימות. יחס ההון המוחשי הינו השיעור של ההון המוחשי מתוך הנכסים המוחשיים של הבנק (סך הנכסים של הבנק בניכוי נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין). הון הבנק, רובו ככולו, מהווה הון מוחשי לתאריך הדיווח. נציין כי לבנק תמהיל פעילות לא מורכב יחסית ליתר הבנקים במערכת, ולאור זאת, הבנק כמעט שאינו מושפע מהוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 299 בנוגע ליישום הוראות באזל III. יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק בהנחת יישום מלא של הוראות באזל III ליום 31 בדצמבר 2021 הינו 10.7% וזהה ליחס ההון המדווח בהתאם להוראות היישום הנוכחיות שעומד אף הוא על שיעור של 10.7% (ביום 31 בדצמבר 2020 עמד יחס הון עצמי רובד 1 ביישום מלא על 10.5%).

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, לפני הקלות מיום 31 במרץ 2020, נדרש הבנק לעמוד ביחס הון רובד 1 מזערי של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי של 12.5%. ליחס הון רובד 1 התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיוור במועד הדיווח. בהתאם להקלות שניתנו ע"י בנק ישראל, כאמור לעיל, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח הינו 9.9%-12.5%, בהתאמה. לפרטים אודות הקלה מיום 31 במרץ 2020 באמצעות הפחתת דרישות ההון מהבנקים בשל התפרצות נגיף הקורונה מיום 31 במרץ 2020, ראה בהמשך.

לאור האמור לעיל, דרישות ההון החלות על הבנק החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2020 הינם:

יחסי הון מצעירים	היחס ההון המזערי המדרש ביום 31.12.19	היחס ההון המזערי המדרש בין עד 31.03.20 עד 31.03.21 ⁽³⁾	היחס ההון המזערי המדרש בין עד 30.03.23 עד 31.03.21
יחס הון עצמי רובד 1	9%	8%	הנמוך מבין ⁽¹⁾ : יחס ההון של הבנק ביום 31.12.21 לבין יחס ההון המזערי של הבנק טרם תקופת הוראת השעה.
יחס הון כולל⁽³⁾	12.5%	11.5%	⁽⁴⁾ הפחתה ביחס ההון של עד 0.3 אחוז עד ליום 30.06.22 לא תחשב כחריגה.
תוספת בגין הלוואות לדיור	1% מיתרת ההלוואות לדיור במועד הדיווח	1% מיתרת ההלוואות לדיור, וזאת למעט ⁽²⁾ :	1% מיתרת ההלוואות לרכישת דירת מגורים במועד הדיווח. וזאת מלבד:
		<ul style="list-style-type: none"> הלוואות לרכישות דירת מגורים הלוואות לרכישות דירת מגורים שהועמדו בתקופה שבין 19.03.20 ועד ליום 30.09.21 הלוואות לדיור לכל מטרה שניתנו במהלך הוראת השעה 	<ul style="list-style-type: none"> הלוואות לרכישות דירת מגורים שהועמדו בתקופה שבין 19.03.20 ועד ליום 30.09.21 הלוואות לדיור לכל מטרה שניתנו במהלך הוראת השעה

⁽¹⁾ יעד יחס הלימות ההון ליחס הון עצמי רובד 1 שקבע הדירקטוריון 10.25% יעד ההון הכולל 12.7%, החל מיום 31 בדצמבר 2021.

⁽²⁾ יתרת ההלוואות שניתנו במהלך התקופה כ- 3.3 מיליארדי ש"ח.

⁽³⁾ ביום 6 באוקטובר, 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לקובץ שאלות ותשובות בדבר יישום הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 - מגבלות למתן הלוואות לדיור ובו בוצעה הבהרה לפיה דרישת ההון הנוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור מתייחסת ליעד הון עצמי רובד 1 בלבד ואין חובה ליישמה גם ביחס ליעד ההון הכולל.

קביעת יעדי ההון מהווה שלב התחלתי ומהותי בתהליך תכנון ההון כאשר יתר השלבים נגזרים ממנו שכן יעד ההון המזערי שקבע בנק ישראל מהווה, למעשה, מגבלת תכנון, והבנק נדרש לוודא כי הוא עומד ביעדים אלה. יעדי ההון נקבעו תוך התחשבות בסביבה הרגולטורית, העסקית והארגונית של הבנק. לאור אי הוודאות הכלכלית הגבוהה והסיכונים הנלווים המחייבים תכנון הון זהיר ושמרני, אישר הדירקטוריון בישיבתו מיום 26 באוקטובר 2021, מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת וקבע שיעד הון רובד 1 החל מיום 31 בדצמבר 2021 יהיה 10.25%, ובישיבתו מיום 16 בנובמבר 2021 קבע שיעד ההון הכולל החל מיום 31 בדצמבר 2021 יהיה 12.7%.

בין השיקולים שהובילו את הדירקטוריון להחלטה על יעדי ההון הנ"ל נכללה התכנית האסטרטגית להמשיך ולהתמקד בפעילות העסקית במגזר משקי הבית המהווה כ- 90% מהפעילות והינו בעל פרופיל סיכון נמוך יחסית, בעיקר בשל גובה האשראי הממוצע ללווה והפיזור הרב בתיק האשראי. נקודה משמעותית נוספת היא שכ-90% מתיק האשראי של הבנק מובטח בביטחון ממשי, בעיקר דירות מגורים, ביחסי LTV נמוכים. בנוסף, חלה בשנת 2021 התמתנות בפרופיל הסיכון של האשראי הצרכני המתבטא, בין היתר, בירידה בשיעורי הכשלים שהגיעו לרמה נמוכה יותר מערכם טרום הקורונה. כמו כן, בשל גודלו הבנק אינו מהווה סיכון מערכתי. יעדי ההון נקבעו בהתחשב בתאבון הסיכון שאותגר ע"י מגוון תרחישים ומבחיני קיצון בדרגות חומרה שונות, כולל תרחישים שנקבעו בהתאם להנחיות בנק ישראל (התרחיש האחיד)

ותוצאת תכנון ההון של ה- ICAAP. איתגורים אלה שבוצעו על ידי הבנק בשמרנות רבה, לימדו כי התכנית העסקית של הבנק איתנה, וכי מידת הפגיעה בה, תוצאת אירועי הקיצון, היא נמוכה יחסית.

תהליך הערכת הלימות ההון (ICAAP) ותכנון ההון הינו חלק מרכזי בניהול התכנית העסקית האסטרטגית וניהול הסיכונים של הבנק בראייה צופת פני עתיד. במסגרת תהליך תכנון ההון נבחנת השפעת היעדים האסטרטגיים והעסקיים על פרופיל הסיכון ועל ההון הנדרש על ידי הבנק. יעדי ההון השמרנים שנקבעו מסכמים את הערכת הדירקטוריון על נאותות ההון של הבנק בהתייחס לתכנית העסקית לאופק תכנון של שלוש שנים, הסיכונים המהותיים לפעילותו, מסגרת ניהול ובקרת הסיכונים שנקבעה בבנק, תאבון הסיכון, הממשל התאגידי והמצב הכספי של הבנק. תכנון ההון כולל שורה של מבחני ותרחישי קיצון בשיטות מגוונות המופעלים על כל הסיכונים המהותיים לפעילות הבנק, ונועדו לוודא כי לבנק יש הון זמין לפי התכנית העסקית שלו, ברמה ההולמת את דרישת ההון, תוצאת תהליך תכנון ההון.

כאמור לעיל, בגין התפשטות הקורונה, הבנק ביצע שורה של מבחני קיצון בהם מבחני קיצון המבוססים על התרחיש האחד שקבע בנק ישראל ובו תנאי מאקרו קיצוניים, בפרט לשיעור האבטלה. לשיעור האבטלה השפעה על פוטנציאל ההפסד של הבנק, בגין השפעתו על סיכון האשראי של הבנק. הבנק נקט גם תרחישים קיצוניים שבוצעו בשמרנות רבה על מנת לקבוע את תוספת ההפרשה שלו בגין הקורונה. גם תחת תרחישים אלה נמצא כי פוטנציאל הפגיעה ביעדי ההון של הבנק היא מזערית. בהתאם לכך, נשמרו יעדי הון של הבנק והבנק גם לא הפעיל את ההקלות שניתנו ע"י בנק ישראל.

כאמור לעיל, תכנון ההון של ה- ICAAP לימד כי לבנק יש הון מספק על פי התכנית העסקית שלו, כדי לעמוד בהון הנדרש ממנו וביעדי ההון שקבע, גם לאחר שאלה אותגרו ע"י שורה של מבחני קיצון שעודכנו עקב משבר נגיף הקורונה, והופעלו על כל פעילויות הבנק והסיכונים המהותיים לפעילותו. הבנק משלים את תהליכי הערכת ההון שלו בשורה של מבחני קיצון המוצגים במסמך הסיכונים הרבעוני, בביצוע תרחיש אחיד – תרחיש שבו הבנק בוחן את השפעת תנאי המאקרו שקובע בנק ישראל על הפעילות הפיננסית, פרופיל הנזילות ויעדי ההון שלו, ובביצוע תרחישים הפוכים – תרחישים החותרים למטרה ללא מתווה מוגדר מראש, שנועדו לאמוד את עצמת הנזק הנדרש כדי להביא את הון רובד 1 של הבנק ליעד ההון שנקבע למבחן איום (מבחן קיצון רב עצמה), 6.5%. גם תוצאות התרחישים הפוכים לימדו כי לבנק יש הון זמין ברמה הגבוהה מרמת ההון הנדרש ממנו.

למטרת קביעת משקלי הסיכון, משתמש הבנק בדירוגי חברת הדירוג – Standard and Poor's Rating Group.

הון רובד 2

יתרת כתבי התחייבויות נדחים שהונפקו לציבור ופיקדונות נדחים שגויסו ממשקי בית ומלקוחות מוסדיים, הנכללת בהון רובד 2 לאחר ניכויים לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי הסיכון, הסתכמה ב-31 בדצמבר 2021 ב-253.1 מיליוני ש"ח, בהשוואה ל-241.2 מיליוני ש"ח בתום שנת 2021.

ביום 9 ביוני 2016 הנפיקה ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ, חברת בת בשליטה ובבעלות מלאה של הבנק (להלן: "חברת הבת"), 128.4 מיליוני ש"ח כתבי התחייבות נדחים מותנים, סדרה 11 מסוג COCO (Contingent Convertibles) הכוללים גם מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן.

כתבי ההתחייבות הנדחים עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 7 ביוני 2026 עם אופציה אשר הינה בידי חברת הבת לפירעון מוקדם, לא לפני 7 ביוני 2021 ולא לאחר 7 ביולי 2021, צמודים למדד אפריל 2016, נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 3.2% לשנה, עד למועד הפירעון המוקדם. במועד זה, וככל שהחברה לא תממש את זכותה לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה באגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן (התשואה השנתית הממוצעת של אג"ח ממשלתית שהתקופה הנותרת לפירעונה הינה 5 שנים) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית.

ביום 11 בדצמבר 2017 הנפיקה ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ 105.9 מיליוני ש"ח, כתבי התחייבות נדחים מותנים (סדרה 12) מסוג COCO (contingent convertibles) הכוללים גם מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן. כתבי ההתחייבות הנדחים עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 11 בדצמבר 2027 עם אופציה אשר הינה בידי חברת הבת לפירעון מוקדם, לא לפני 11 בדצמבר 2022 ולא לאחר 11 בינואר 2023, צמודים למדד נובמבר 2017, נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 1.9% לשנה המשולמת כל חצי שנה, עד למועד הפירעון המוקדם. במועד זה, וככל שהחברה לא תממש את זכותה לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה באגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן (התשואה השנתית הממוצעת של אג"ח ממשלתית שהתקופה הנותרת לפירעונה הינה 5 שנים) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית.

ביום 7 ביוני 2021 הנפיקה חברת הבת 142,500,000 ש"ח ערך נקוב סדרה 17 (COCO) ובתמורה כוללת (ברוטו) 142,500,000 ש"ח. לפי תנאי האג"ח על החברה לשלם ריבית בסך 1.22% כל 30 במאי החל משנת 2022, קרן האג"ח תיפרע בתשלום אחד בשנת 2032 כאשר לחברה עומדת אפשרות לבצע פירעון מוקדם החל משנת 2026, בהודעה מוקדמת בכפוף לתנאי האג"ח כפי שפורטו בהצעת המדף. אפשרות לפירעון מיידי, לאחר המועד האמור, קיימת אחת לרבעון, לשיקול דעתה של החברה.

ביום 20 במאי 2021 דיווחה חברת הבת, ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ כי בהתאם לדוח הצעת מדף שפרסמה חברת הבת. ביום 7 ביוני 2016 ("דוח הצעת מדף") החליט דירקטוריון חברת הבת, כי תפדה ביוזמתה בפדיון מוקדם מלא את כתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה 11) בכפוף לעמידה בתנאי אישור המפקח על הבנקים. המפקח על הבנקים אישר את ביצוע הפדיון המוקדם, בכפוף להנפקת סדרה חדשה של כתבי התחייבות נדחים טרם ייפרעו כתבי ההתחייבות הנדחים של סדרה 11.

חברת הבת, אכן הנפיקה ביום 7 ביוני, 2021 סדרה של כתבי התחייבות נדחים (סדרה 17) בסך 142,500,000 ש"ח ערך נקוב. ופרעה בפירעון מוקדם את סדרה 11 בסך 128,400,000 ש"ח ערך נקוב ביום 24 ביוני, 2021.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן, כמוגדר להלן, תבצע החברה מחיקה של קרן כתבי התחייבות.

אירוע מכונן יקרה במידה ויחס ההון העצמי של בנק ירושלים בע"מ ירד מ-5% או כמוקדם מבין:

(1) הודעת המפקח על הבנקים כי מחיקה הכרחית על מנת לא להגיע לנקודת אי קיימות, או,

(2) החלטת המפקח על הבנקים לבצע הזרמת הון מהמגזר הציבורי, או תמיכה שוות ערך, שבלעדיה יגיע הבנק לנקודת אי קיימות, כפי שקבע המפקח על הבנקים.

כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הוראות נוהל בנקאי תקין מספר 202 ומוכרים על-ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2.

ההון רובד 2 כלל ב-31 בדצמבר 2021 בנוסף 110.1 מ' ש"ח הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת מס.

טבלה מספר 7 - חישוב יחס ההון:

דרישות ההון מחושבות בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-209 ובכפוף להוראות המעבר כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299.

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 בדצמבר 2021	
במיליוני ש"ח			
הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
988.9	1,121.2	הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	
-	-	הון רובד 1 נוסף, לאחר הניכויים	
345.4	363.2	הון רובד 2, לאחר הניכויים	
1,334.3	1,484.4	סך הכל הון כולל	
יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
8,455.6	9,393.4	סיכון אשראי	
18.1	85.1	סיכונים שוק	
961.4	987.3	סיכון תפעולי	
9,435.1	10,465.8	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	
באחוזים			
10.5	10.7	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	
14.1	14.2	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	
8.8	8.6	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽¹⁾	
12.3	11.5	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽¹⁾	

(1) לאור התפרצות נגיף הקורונה וכחלק מהתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין, פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה הנוגעת לעדכון הוראה 201 אשר כוללת הפחתת דרישות ההון הרגולטוריות החלות על הבנקים בנקודות אחוז אחת וכן עדכון להוראה 329 אשר מבטלת את דרישות ההון של נקודת אחוז נוספת על הלוואות לדיור שהועמדו בתקופת המשבר וזאת על מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי.

טבלה מספר 8 - ניתוח השפעת השינויים על יחס הון עצמי רובד 1:

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 בדצמבר 2021	
השפעת השינוי ב-1 מיליארד		השפעת השינוי ב-100 מיליוני	
ש"ח בסך נכסי הסיכון	ש"ח בהון עצמי רובד 1	ש"ח בסך נכסי הסיכון	ש"ח בהון עצמי רובד 1
בנקודות האחוז			
1.24%	1.0	1.13%	1.0
-0.98%		-0.93%	

בשנת 2021 גדל ההון עצמי רובד 1 בכ- 13.4% בעיקר כתוצאה מהעלייה המשמעותית ברווח השנתי שלוותה בעלייה מתונה יותר בנכסי הסיכון, בשיעור של כ- 10.9%.

כתוצאה מכך יחס הון עצמי רובד 1 עלה מ- 10.5% ליום 31 בדצמבר 2020 ל- 10.7% ליום 31 בדצמבר 2021. יחס ההון הכולל עלה קלות מ- 14.1% ליום 31 בדצמבר 2020

ל- 14.2% ליום 31 בדצמבר 2021.

ניטור ההון

הבקרה והפיקוח על תהליך תכנון ההון, ניטור ומעקב אחר הגידול ביתרות נכסי הסיכון והגידול בהון הפנימי הנדרש, בהתאמה, אל מול תחזיות השינוי בהון והעמידה ביחס הלימות ההון, מתבצעים באופן שוטף. באגף הכספים מתבצע מעקב שוטף אחר יחסי הלימות ההון והשינויים בו הנובעים מקצב התממשות היעדים העסקיים מחד ומההתפתחות בהון מאידך. דיווחים שוטפים מתבצעים להנהלה ולדירקטוריון.

הבקרה והפיקוח על תהליך תכנון ההון וההתפתחות בפועל אל מול התחזית מתבצעת באופן שוטף כחלק מניהול ההון והסיכונים של הבנק והמעקב אחר התפתחות הפעילות העסקית של הבנק. בבנק פועל פורום לניהול ההון בראשות המנכ"ל, הבוחן את יעדי ההון לנוכח הביצועים בפועל והתכנית העסקית, כולל יכולת של הבנק להגדיל את הונו, תוצאה של מכירת תיקי אשראי המהווים חלק מאסטרטגיית הבנק.

חלוקת דיבידנד

לפירוט בדבר מדיניות ומגבלות בחלוקת הדיבידנדים, ראה ביאור 24 א לדוחות הכספיים לשנת 2021.

חלק 4 – יחס המינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 של המפקח על הבנקים בנושא יחס מינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון. יחס המינוף נועד להגביל את רמת המינוף בתאגיד הבנקאי בכדי למנוע מצב שבו רמת המינוף תפגע במערכת הפיננסית ובכלכלה, מצב שעלול להתרחש בעיקר, בעת ירידה בערך הנכסים, ובכך, לחזק את דרישות ההון מבוססות סיכון.

יחס המינוף מוגדר כמדידת ההון (מונה) מחולק במדידת החשיפה (מכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.

מדידת ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 (ההון הפיקוחי).

מדידת החשיפה לצורך יחס מינוף תהיה בדרך כלל עקבית עם הערכים החשבונאיים, כאשר:

- חשיפות מאזניות וחשיפות של פריטים שאינם נצרים ייכללו במדידת החשיפות בניכוי הפרשות פרטניות והתאמות שווי.
- לא יותרו קיזוזי הלוואות ופיקדונות.

תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. נקבע יחס של 6% לשני הבנקים הגדולים.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף כאמור החל מיום 1 בינואר 2018, אלא אם התאגיד הבנקאי עמד בדרישה ליחס מינוף, כאמור ביום פרסום ההוראה. לאור זאת, הבנק אינו רשאי לרדת מהסף שנקבע בהוראה.

ביום 1 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים כי לנוכח התמשכות משבר הקורונה, והמשך ההתמודדות של משקי הבית והעסקים עם הקשיים התזרימים בעקבות השלכות המשבר, עלה הצורך להבטיח כי הדרישה מהמערכת הבנקאית לעמוד ביחס מינוף מזערי, המותאמת לימי שגרה, לא תהווה חסם להעמדת אשראי בתקופת המשבר. בשל כך, הוחלט כהוראת שעה להפחית את הדרישה לשיעור מזערי של 5.5% בבנקים הגדולים (לעומת 6% טרם הוראת השעה) ול-4.5% בבנקים הבינוניים והקטנים (לעומת 5% טרם הוראת השעה). עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מבניהם.

הבנק לא ניצל הקלה זו. יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 עומד בסוף ביום 31 לדצמבר 2021 על 6.3%.

טבלה מספר 9 - השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1):

	ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2021	
	במיליוני ש"ח		
1	14,900.2	16,837.0	סך הנכסים בהתאם לדוחות כספיים מאוחדים
2	-	-	התאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים
3	-	-	התאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף
4	1.7	-	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
5	-	-	התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך (לדוגמא: עסקאות רכש חוזר והלוואות מובטחות דומות אחרות)
6	699.8	887.1	התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומים שווי ערך אשראי)
7	93.1	104.6	התאמות אחרות
8	15,694.8	17,828.7	חשיפה לצורך יחס המינוף

טבלה מספר 10 - יחס המינוף (LR2):

	ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2021	
	במיליוני ש"ח		
חשיפות מאזניות			
1	15,003.0	16,944.5	נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות בטחונות)
2	(11.1)	(5.5)	סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1
3	14,991.9	16,939.0	סך החשיפות המאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)
חשיפות בגין נגזרים			
4	0.6	1.1	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
5	2.5	1.5	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
6	-	-	גילום (gross-up) ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מנכסים במאזן בהתאם להוראות דיווח לציבור
7	-	-	(ניכויים של נכסי חייבים בגין ביטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים)
8	-	-	(רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח)
9	-	-	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
10	-	-	(קיזוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכויי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו)
11	3.1	2.6	סך החשיפות בגין נגזרים
חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך			
12	-	-	נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיזוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמתופלות כמכירה חשבונאית
13	-	-	(סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך)
14	-	-	חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי בגין נכסי מימון ניירות ערך
15	-	-	חשיפות בגין עסקאות כסוכן
16	-	-	סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
חשיפות חוץ מאזניות אחרות			
17	2,238.2	3,142.1	חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו
18	(1,538.4)	(2,255.0)	(התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי)
19	699.8	887.1	פריטים חוץ מאזניים
הון וסך החשיפות			
20	988.9	1,121.2	הון רובד 1
21	15,694.8	17,828.7	סך החשיפות
יחס המינוף			
באחוזים			
22	6.3%	6.3%	יחס המינוף בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 218

בשנת 2021 גדל ההון עצמי רובד 1 של הבנק בשיעור דומה לעליית סך החשיפות. כתוצאה מכך יחס המינוף נותר ללא שינוי, והוא עומד על 6.3% ביום 31 בדצמבר

2021.

חלק 5 - סיכון אשראי

מידע כללי על איכות סיכון אשראי (CRA)

[מדג 3]

סיכון האשראי הוא הסיכון לפגיעה בשווי הבנק הנובע מהפוטנציאל שלווה או צד נגדי של הבנק ייכשל בעמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו או עקב הרעה באיכות הלווים ושוי הביטחונות שהועמדו על ידם.

פעילות האשראי לציבור מנוהלת במספר מגזרים עיקריים הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות והשירותים הבנקאיים הנדרשים להם וכן, ביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מסוגי הלקוחות:

- מגזר משקי הבית, לקוחות הפעילות הבינלאומית ולקוחות מסחריים נמצאים באחריות החטיבה הקמעונאית;
- מגזר עסקי, בעיקר בתחום ליווי פרויקטים בנדל"ן, נמצא באחריות חטיבת נדל"ן ומוצרים בנקאיים.

סיכון האשראי הוא הסיכון העיקרי של הבנק. מהותיות סיכון זה תואמת את עסקי הליבה של הבנק. הסיכון בא לידי ביטוי בפעילות בעיקר מול לקוחות קמעונאיים, כ-90% מהפעילות, אך גם מול לקוחות עסקיים ובפעילות הנוסטרו. על מנת לנהל את סיכון האשראי, מוגדרות בבנק מדיניות ניהול סיכונים אשראי ומדיניות אשראי המאפשרות מדי שנה על-ידי הדירקטוריון. עם התפשטות הקורונה בחן הבנק את השינויים הנדרשים בעקרונות המדיניות, והתאים את היבטי ניהול האשראי, דירוג בטבלת גורמי הסיכון ותאבון הסיכון לאי הוודאות הרבה שכפתה המגיפה. כאמור לעיל, במהלך שנת 2021, עודכן מסמך המדיניות, ובפרט, תאבון הסיכון, על מנת להתאים את היבטי ניהול האשראי להתאוששות במשק ובפעילות הבנק. דירוג הסיכון שהועלה בשנת 2020, חזר לרמתו טרום הקורונה.

מדיניות ניהול סיכונים אשראי מתארת את שלושת קווי ההגנה של הבנק היוצרים, מנהלים, מנטרים ומבקרים סיכון זה, את עקרונות ומגבלות ניהול הסיכון, הכלים להפחתת הסיכון ותהליכי הבקרה לניהול הסיכון. כמו כן, מתואר בה תהליך קביעת הסמכויות, תהליך הדיווח הסדור ודיווח חריגות.

מסמך מדיניות האשראי המאושר על-ידי דירקטוריון הבנק, מתווה את מדיניות מתן האשראי של הבנק ומפרט את העקרונות למתן אשראי, כולל המגבלות והביטחונות. במסגרת המדיניות נקבעים גם עקרונות וכללים לניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו ולמצער את הסיכון הגלום בו. עקרונות אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים והן ברמת ענפי המשק וקווי העסקים. מדיניות האשראי נבחנת במהלך השנה לאור שינויים מאקרו כלכליים והתפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק, ובהתאמה נערכים בה עדכונים במקרה הצורך.

בתהליך מתן האשראי נבחנים נתוני העסקה בהתאם לקריטריונים שנקבעו בנהלי הבנק. מנגנון חיתום ואישור האשראי הינו היררכי, מרמת הסניף ועד לרמת ההנהלה הבכירה על פי מדרג סמכויות שאושר על-ידי הדירקטוריון.

הבנק פועל במספר מישורים כדי לעקוב ולהפחית את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב חיתום האשראי, אישורו, הביטחונות הנדרשים בהתאם למדיניות האשראי ולנהלים הרלוונטיים ועד למעקב ולבקורות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות המהוות את קו ההגנה הראשון וביחידות הבקרה הייעודיות הפועלות בקו השני בחטיבת הסיכונים והציות, האגף המשפטי ואגף הכספים, ולתהליכי הביקורת המתבצעים לפי תכנית העבודה של הביקורת הפנימית המהווה את קו ההגנה השלישי.

הבנק משקיע מאמצים רבים לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים במתן אשראי וניהולו וכן, בפיתוח כלים ממוחשבים ומודלים שיסייעו בניהולו היעיל, כמו כן, הוכנסו שיפורים בתהליכי הגבייה. במהלך אירוע הקורונה הפעיל הבנק מגוון כלים על מנת לנטר את התפתחות פרופיל סיכון האשראי, ראה בהמשך סעיף זה.

העקרונות המשמשים להגדרת המדיניות והמגבלות לניהול סיכון האשראי הם כדלהלן:

- ניהול הסיכון בראיה כוללת של התיק (Portfolio Management).
- קביעת שווקי יעד.
- התמקדות באשראי קמעונאי, בעיקר אשראי לדיור לתושבי ישראל ולתושבי חוץ ואשראי צרכני למשקי בית.
- קביעת מגבלות על LTV ו- PTI ומדדי סיכון נוספים בתחום המשכנתאות.
- קביעת מגבלות המתבססות על מודל דירוג האשראי הצרכני.
- הטלת מגבלות על השימוש במנגנוני הגמישות בעת מתן האשראי, ופעולה כדי לצמצם ככל הניתן.
- משכנתאות למימון נכסים מסחריים.
- אשראי למימון פרויקטים בנדל"ן בעיקר במודל "אופרטור".
- עקרונות למכירת ורכישת תיקים, פעילות המתבצעת לפי האסטרטגיה העסקית של הבנק.
- ניהול הסיכון על פי מחשבוני תשואה (תמחור מותאם סיכון).
- קביעת מגבלות לפיזור גיאוגרפי.
- קביעת מגבלות על ריכוזיות (אשראי, בטחונות, לווים).
- שימוש במערכת דירוג של לקוחות, ופיתוח מתמשך של יכולות לשיפור יכולת דירוג הלקוחות של האשראי.
- שימוש ב- CRM (Credit Risk Mitigation) למיזעור סיכון האשראי.
- סיכון מדינה.

מערכות מדידה וניטור

לצורך ניהול ובקרה של סיכון האשראי, הבנק עושה שימוש במספר מערכות ממוחשבות. מערכות המחשב מספקות כלי בקרה לקו ההגנה הראשון וכן לקו השני והשלישי, לאיתור סיכונים אשראי.

בין המערכות העיקריות ניתן למנות את מערכת האשראי הקמעונאי והמסחרי, מערכת ניהול המשכנתאות, מערכות תומכות לקבלת החלטות אשראי קמעונאי ומערכות לדירוג פנימי של הלווים בתיק האשראי.

לבנק מספר מערכות פנימיות לדירוג לווים התומכות בקבלת החלטות אשראי: בתחום ליווי הפרויקטים משלבת המערכת פרמטרים מדוחות החשיפה של הפרויקטים כגון, בחינת קצב ההתקדמות, מצב הנזילות, שחיקת הרווחיות, שווי המלאי ועוד. במהלך השנה עדכן הבנק מספר מודלים כדי להתאימם לאופי הפעילות ופרופיל

האשראי של חלק מלקוחותיו. באשראי קמעונאי מדורג הלקוח בהתאם למודלי דרוג המתבססים על מאפייני הלקוח בעת בקשת האשראי. הוטמעו בבנק מודלים סטטיסטיים נפרדים ללקוחות קיימים ולקוחות חדשים. המודלים מתוקפים ומנוטרים על פי מדיניות הבנק לתיקוף מודלים. הבנק נמצא בשלבים האחרונים להטמעת מודל דירוג אשראי צרכני המתבסס על שיטות סטטיסטיות מתקדמות. מודל זה ישולב במערך החיתום הקיים של הבנק.

במסגרת ההיערכות לכניסתו לתוקף של חוק נתוני אשראי ומאגרי המידע, הבנק החל להשתמש, החל משנת 2019, במידע המגיע מהלשכה לצורך עדכון ושיפור של מודלי האשראי הקמעונאי. מידע זה משולב במודלים המשמשים את הבנק לדירוג הלקוחות, בהתאם להוראות החוק. הבנק משלב את המידע המגיע מלשכת האשראי עמה הוא פועל, ובפרט, דירוג האשראי ללקוח הניתן על ידה, במודל הדירוג הנוכחי, וכן, במודל המעודכן, שישולב במערך החיתום של הבנק.

בנוסף, ברשות הבנק מודלים התנהגותיים באשראי צרכני ובמשכנתאות החוזים את ההסתברות לכשל בתיק האשראי הקיים בבנק. מודלים אלו משמשים למעקב אחר סיכון התיק הקיים ובנוסף, היוו בסיס לבניית סולם דירוג פנימי אחיד עבור האשראי המאזני לציבור נדרש בנהל בנקאי תקין 314. הבנק נמצא במהלך לבחינת המודלים שבשימוש, כחלק מההתייחסות למכתב בנק ישראל בנוגע לסיכונים המודלים בעת הקורונה, סיכונים הנובעים בין היתר מהעובדה כי המודלים יכולים להטעות עקב הסתמכותם על נתונים מהעבר, שאינם משקפים את המציאות עם פרוץ הקורונה. כחלק ממהלך זה בוצעו מספר שינויים במודלים הקיימים, בין היתר, באמצעות שימוש בשיטות סטטיסטיות מתקדמות. בנוסף, פיתח הבנק יכולות נוספות לביצוע מבחני קיצון, וזאת, באמצעות משוואות מאקרו, המקשרות בין תנאי המאקרו המשפיעים על הכשל וההפרשה בתיקי האשראי של הבנק.

הנהלת הבנק ממשיכה לשכלל את כלי המדידה, הדיווח והבקרה לשם קבלת מידע מקיף יותר המסייע בניהול סיכון האשראי. במהלך השנה הנוכחית הוכנסו לשימוש דוחות בקרה נוספים, המאפשרים לנתח את פרופיל הסיכון בתיקים שונים, סגמנטים שלהם, גורמי הסיכון המשפיעים על התיק ועוד.

הלימות ההון בגין סיכון אשראי

בחישוב הלימות ההון, פועל הבנק בהתאם להוראות 201-211 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים בדבר מדידה והלימות ההון, ומקזז מהאשראי לציבור ביטחונות המותרים בניכוי על פי הוראות אלו.

בחישוב זה, על פי הוראה 203, מתייחס הבנק לשלושה מכשירי CRM מרכזיים, על פי הנחיות באזל, הבהרות בנק ישראל ובהתאם לחוות דעת משפטית. הראשון הוא פיקדונות וחשכונות המופקדים בבנק, השני הוא ערבויות צד ג' אשר מבטיחות חשיפות של לקוחות הבנק והשלישי הוא ניירות ערך סחירים.

הפיקדונות והחשכונות אשר יכולים לשמש כמבטיחי אשראי הינם פיקדונות אשר מסומנים במערכת הבנק כמשועבדים כאשר בעל הפיקדון הוא גם בעל החשיפה, וכן, פיקדונות אשר רשומים במערכת הבנק ושועבדו לטובת הבנק, כאשר בנוסף השעבוד נרשם ברשם המשכונות או רשם החברות, לפי העניין. קיזוז הפיקדונות והחשכונות מסך האשראי לציבור נעשה בהתאם לעמידת הבטוחה בהוראות האמורות.

דיווח ביחס לסיכון האשראי

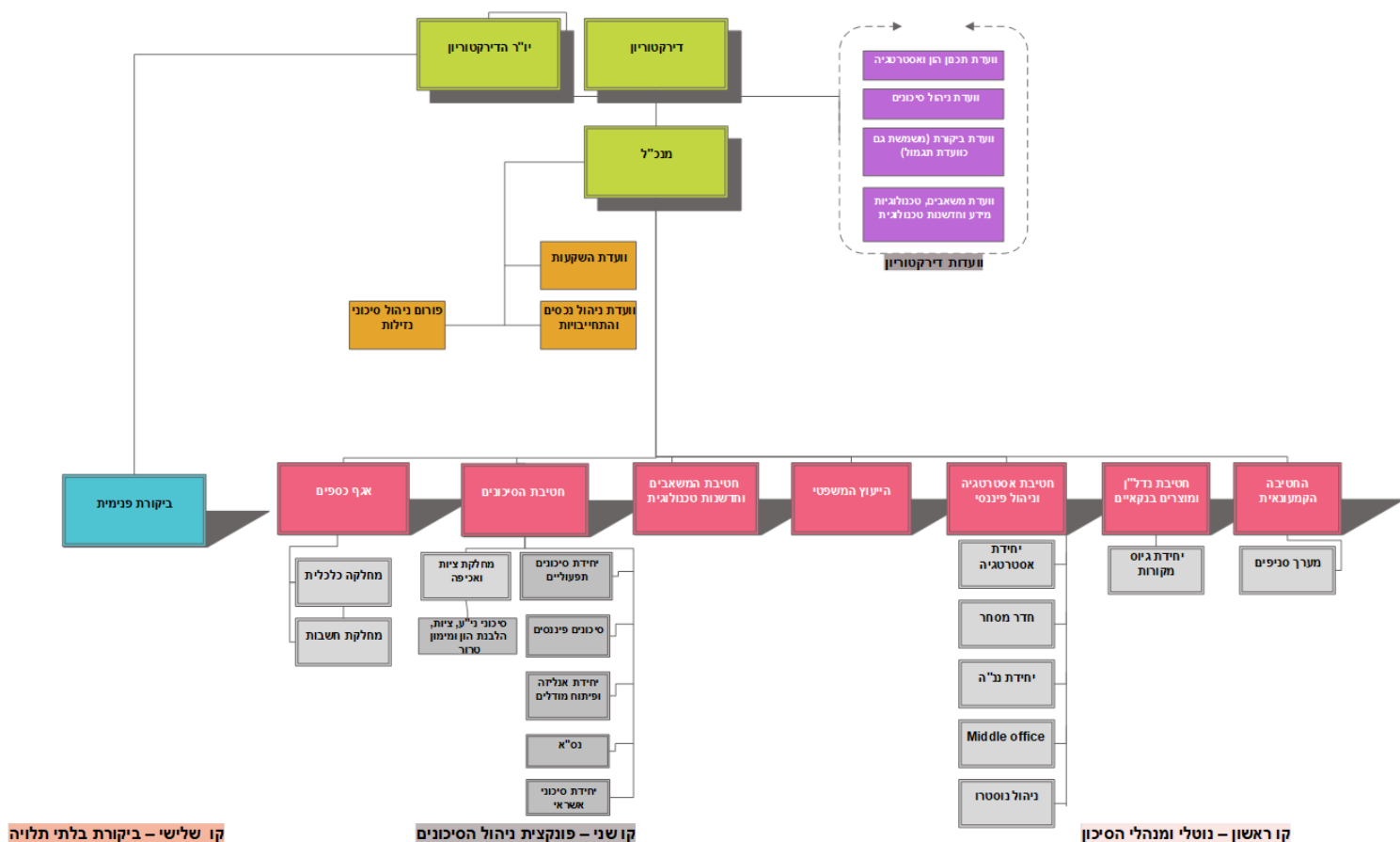
תהליכי דיווח הינם בסיס מרכזי לניהול סיכונים בכל הרמות - מרמת השטח ועד רמת הדירקטוריון. תהליכי דיווח כוללים דיווחים שוטפים המועברים בתדירות קבועה ומוסכמת ודיווחים מיידיים, המבצעים כאשר רמת החשיפה לסיכונים חוצה ספי דיווח מוסכמים, והם מהווים חלק ממסגרת ניהול ובקרת הסיכונים בבנק, הקובעת את הדרכים למעקב אחר פרופיל הסיכון לנוכח תאבון הסיכון שנקבע.

תהליכי דיווח אמורים להתקיים ביחס לכל אחד מהשליבים של ניהול הסיכונים - זיהוי, מדידה והערכה, ניטור ובקרה (כפי שיפורט בהמשך מסמך זה) והם באחריות קו המגנה הראשון. תהליכי דיווח נוספים קיימים בחטיבת הסיכונים הפועלת כקו שני לפעילות האשראי.

כלל הדיווחים ביחס לתהליכי ניהול סיכונים האשראי לרבות פירוט הרכב הדיווחים השונים, מפורטים בנוהלי הבנק.

בנוסף, קבעה מדיניות האשראי של הבנק תאבון סיכון הכולל מגבלות המפורטות במדיניות. עמידה במגבלות אלה מדווחות בתדירות רבעונית במסגרת מסמך הסיכונים (על ידי חטיבת ניהול הסיכונים כקו הגנה שני). הבנק הגביר באופן משמעותי את תדירות וסוגי הדיווחים מיד עם תחילת הקורונה, וזאת, על מנת לאפשר לו לנטר שינוי בהתפתחות פרופיל הסיכון, מוקדם ככל שניתן. באופן דומה, הותאמה פעילות יחידת בקרת האשראי, הנמצאת בחטיבה לניהול סיכונים, בקו השני לפעילות, בהיבטים שנועדו לבחון האם חלו שינויים בפרופיל סיכון האשראי תוך כדי קורונה.

ממשל תאגידי לניהול סיכון אשראי:

קו שלישי – ביקורת בלתי תלויה

קו שני – פונקציות ניהול הסיכונים

קו ראשון – נוטלי ומנהלי הסיכון

הבנק אימץ מסגרת עבודה לניהול ובקרת סיכונים המבוססת על מעגל פיקוח ושלושה "קווי הגנה".

נטלי ומנהלי הסיכון – קו הגנה ראשון

פורום הנהלה לניהול סיכוני אשראי – מטרתו לסקור את הדיווחים המתקבלים מנטלי וממנהלי הסיכון ביחס למצב החשיפה של הבנק לסיכוני אשראי והתפתחות הסיכון בתיק האשראי של הבנק. הפורום דן בפעילות האשראי הקמעונאית רבות בהתפתחות הפיגורים וההפרשות. כמו כן, מדווחים לו ממצאי בקורת בתחום האשראי הקמעונאי, לרבות בקורת חיתום אשראי. בנוסף, הפורום דן בסוגיות העולות תוך כדי עבודתם של מנהלי הסיכונים בקו הראשון ובקו השני. בנוסף מתקיים בפורום דיון מקדים לשינויים מוצעים במדיניות ובנהלים.

ועדת הנהלה להשקעות – הוועדה, בראשות המנכ"ל, מנהלת מעקב אחר עמידה במגבלות החשיפה לסיכונים אותן קבע הדירקטוריון, כמו כן, הוועדה דנה ומחליטה בדבר כדאיות של הצעות להשקעות חדשות ובשינויים בתיק הנוסטרו וזאת, במסגרת המדיניות המאושרת.

מנהל החטיבה הקמעונאית – אחראי לביצוע וחיתום האשראי בהתאם למדיניות הבנק. מנהל חטיבה קמעונאית מנהל בקרה אחר הדיווחים הנערכים על ידי עובדיו או שהגיעו מקווי ההגנה הנוספים, בכל הקשור לסיכון האשראי, סיכון תפעולי, היבטי ציות, הוגנות ואיסור הלבנת הון בקשר עם פעילות האשראי, ומטפל בחריגות מהותיות, לפי מדרג סמכויות. החטיבה הקמעונאית כוללת את פעילות האשראי הקמעונאית, את מחלקת המכירות, מחלקת הגבייה, מוקד הלקוחות ואת מחלקת פיקוח ובקרה.

מנהל חטיבת נדל"ן ומוצרים בנקאיים – שותף לגיבוש מדיניות האשראי ואחראי ליישומה. תהליך מתן אשראי מגובש באמצעות קביעת קריטריונים למתן אשראי מבוססים ומוגדרים היטב. הקריטריונים יכללו אינדיקציה ברורה לגבי תחומי הפעילות, הבנה יסודית של הלווה וצרכי האשראי שלו, מטרת האשראי, מבנהו ומקור ההחזר שלו, הרכב וטיב הביטחונות המוצעים. האמור לעיל יתבצע באמצעות ניסוח מסמך מדיניות האשראי תוך התייעצות עם מנהל החטיבה הקמעונאית ועובדיו וניסוח נהלי אשראי.

מנהל מחלקת אשראי עסקי – מנהל מחלקת אשראי עסקי שבחטיבת נדל"ן ומוצרים בנקאיים אחראי על האשראי העסקי, ביצוע מדיניות הבנק, וגיבוש מסגרת עבודה כוללת לניהול סיכון האשראי לחברות מיומן ולאישורה במוסדות הבנק. בנוסף, הוא אחראי לניהול תהליך רכישת התיקים משלב איתור יצרן האשראי הפוטנציאלי לרכישה ועד לאישור הרכישה בהתאם לסמכויות הרלוונטיות. רכישת התיקים לפי מדיניות הבנק דורשת ביצוע תהליך אישור מוצר חדש/פעילות חדשה או שעודכנה באופן מהותי. תהליך זה הוא באחריות מנהל מחלקת אשראי עסקי.

מנהל אבטחת המידע והסייבר – אחראי לניהול, יישום, בקרה ואכיפה של מדיניות אבטחת המידע והסייבר בפעילות הקמעונאית, כפי שאושרה בדירקטוריון והנהלה.

מוסמכי אשראי – תפקידם לאשר בקשות אשראי על-פי קריטריונים שנקבעו במדיניות האשראי המאושרת על ידי הנהלה והדירקטוריון ונהלי הבנק.

מערך אשראי – פועל כחלק מהחטיבה הקמעונאית ואחראי על חיתום אשראי קמעונאי ומסחרי, לרבות קביעת מדיניות האשראי ונהלים בתחום החיתום וכן, על ניהול תפעול הסיכונים. במחלקה פועלת יחידת החיתום המאשרת בקשות אשראי קמעונאית שמעל סמכות מנהל הסיניף, תוך הוספת ניתוח והמלצה, ובמקרה שהבקשה אינה בסמכותה, היחידה מעבירה את הבקשה לאישור גורמי האישור הבכירים יותר.

יחידת הנוסטרו – יחידת הנוסטרו בוחנת הזדמנויות השקעה, כגון אגרות חוב, ואחראית על הנעת תהליך אישור ההשקעה בהם. ההשקעה בני"ע ממשלתיים, מניות וקרנות מתבצעת בהתאם למסגרת ותאבון הסיכון שנקבע במסמך המדיניות לניהול סיכונים פיננסיים העולה לאישור הנהלה והדירקטוריון בתדירות שלא תפחת מתדירות שנתית.

יחידות הגבייה – פועלות כחלק מהחטיבה הקמעונאית ותפקידן לאכוף את גביית החובות הבעייתיים. יחידות הגבייה עוסקות בסיווג, הסדרה, גבייה ומדידת הפרשות לחובות מסופקים בתחום האשראי הקמעונאי, העסקי והמסחרי, לרבות נדל"ן.

מחלקת סקטור נדל"ן – מנהל סקטור נדל"ן אחראי לביצוע מדיניות הבנק, ולגיבוש מסגרת עבודה כוללת לניהול סיכון האשראי העסקי ולאישורה במוסדות הבנק. סקטור נדל"ן מתמקד בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור), שיטה זו מקטינה את החשיפה לסיכונים במתן האשראי שכן היא כוללת מעקב שוטף על הפרויקטים הממומנים, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויות האחרות של היזם-הלוחה.

מנהל החטיבה הקמעונאית ומנהל חטיבת נדל"ן ומוצרים בנקאיים הינם מנהלי סיכון ריכוזיות האשראי בבנק. במסגרת תפקידם הם אחראים על אפקטיביות ועמידה במגבלות הריכוזיות שנקבעו במדיניות האשראי. מנהל הסיכונים הראשי אחראי למעקב רבעוני אחר עמידה במגבלות אלו.

פונקציית ניהול הסיכון – קו הגנה שני

מנהל הסיכונים הראשי – הינו חבר בוועדת האשראי, ועדת השקעות וכל הפורומים הרלוונטיים לניהול סיכונים אשראי. מנהל הסיכונים הראשי אחראי לביצוע תיקוף למודלים המשמשים להערכת האשראי, בהתאם למדיניות הבנק לתיקוף מודלים.

יחידת בקרת אשראי – היחידה לבקרת אשראי בחטיבת הסיכונים משמשת כפונקציה בלתי תלויה, אשר תפקידה, בין היתר, הינו לספק מידע להנהלה ולדירקטוריון אודות סיכונים אשראי ולחוות דעה כוללת ועצמאית על החשיפות לסיכונים האשראי בכלל ועל החשיפות בתיקים הנרכשים בפרט המאפשרים להעריך את הביצועים של הגורמים העסקיים בתחום האשראי ואת מצב תיק האשראי בכללותו (לרבות מצב תיק האשראי הנרכש).

משימותיה של היחידה מתבצעות בתיאום ובשיתוף פעולה עם נטלי הסיכונים בתחום האשראי כאשר המטרה העיקרית היא להבטיח שפונקציית מתן האשראי ותהליך רכישת האשראי וניטורו מנהלים באופן תקין ושחשיפות האשראי הינן ברמות שאינן חורגות מהסטנדרטים שנקבעו על ידי ההנהלה והדירקטוריון. היחידה פועלת על פי תכנית עבודה שנתית ותלת שנתית שנקבעה ואושרה מראש. דו"ח בקרת האשראי מוגש אחת לשנה לאישור ההנהלה והדירקטוריון.

יחידת הבחינה המרכזית – בוחנת תיקי משכנתאות עפ"י קריטריונים שקבעה הנהלת הבנק טרם ביצועם בפועל. יחידת הבחינה פועלת במערך העורפי שבחטיבת המשאבים וחדשנות טכנולוגית, כך שנוצרת הפרדה ניהולית בין תהליך האישור והעברת המסמכים לבין בחינתם.

יחידת סיכונים תפעוליים – אחראית על תהליכי ניהול הסיכונים המתייחסים למכלול הסיכונים המהותיים ובפרט סיכונים בפעילויות העסקיות, כולל אשראי. בהינתן מוצר/פעילות/תהליך אשראי חדש או שינוי בו, מבצע הבנק תהליך הערכת סיכונים הכולל: מיפוי מכלול הסיכונים ומיפוי הבקרות (כולל בקורות המפתח) באמצעות כלי הערכה הנתונים בידי הבנק. קו ההגנה השני מקיים ממשקים מול הקו הראשון ויחידות הבקרה שלו, על מנת להבטיח כי מסגרת ניהול הסיכונים פועלת בהתאם למדיניות הבנק, לנטר את התפתחות פרופיל הסיכון לנוכח תאבון הסיכון, ולאטגר את פעילות הקו הראשון, על מנת להבטיח כי מתקיימים בו תהליכי הערכת סיכונים שוטפים ובקורות אפקטיביות.

יחידת אנליזה ופיתוח מודלים – אחראית לתיקוף המודלים המשמשים להערכת סיכון האשראי על פי העקרונות שנקבעו במדיניות הבנק לתיקוף מודלים, וכן, לתמיכה בפיתוח מודלים לחיתום וליטור הסיכון בתיק האשראי ויצירת דוחות בקרה לבחינת גורמי הסיכון בתיק וניטור פרופיל הסיכון שלו, אופן התפתחותו והעמידה בתאבון הסיכון. דוחות היחידה נכללים במסמך הסיכונים הרבעוני ומוצגים בפורום ניהול סיכונים אשראי, אחת לחודש.

מחלקת ציות, אכיפה פנימית ואיסור הלבנת הון - פועלת בחטיבת הסיכונים ואחראית לניהול סיכונים ציות כולל היבטי ההגנות והאפליה, עמידה במכלול ההוראות הרגולטוריות החלות על הבנק במסגרת פעילות האשראי, ובפרט, פעילות רכישת תיקים ובמהלך השנה - הרכשת הלקוחות, וכן בדיקת אופן יישום הרגולציה הרלוונטית, חוק נתוני אשראי ועוד.

מנהלת אגף משפטי - נותנת את הליווי המשפטי והרגולטורי בפעילות אשראי שוטפת ובפרט, בתהליך רכישת תיקים. במסגרת זו אחראי על ניסוח ההסכמים המשפטיים לרכישת ולניהול תיקי האשראי ועל בחינת כל ההיבטים המשפטיים והרגולטוריים בפעילות הנ"ל. באחריות להיות מעודכן באופן שוטף בכל הפסיקה החדשה, תיקוני החקיקה והוראות הרגולציה, לנתח כיצד הן משליכות על התנהלות הבנק בתחום רכישת התיקים ולתת הנחיות לגורמים הרלוונטיים בהתאם.

ממונה הגנת פרטיות - אחראי לניהול, יישום, בקרה ואכיפה של אסטרטגיה, מדיניות ונוהלי הגנת הפרטיות בבנק כשם שאושר בדירקטוריון וההנהלה.

מנהל אגף הכספים - אחראי על הרישום החשבונאי, ההפרשה הנדרשת (במונחי CECL, החל מהשנה הנוכחית), הקצאת ההון (RWA) וחישובי תשואה (כולל עלויות תפעוליות לבנק, טרם רכישה ובדיעבד) של התיקים הנרכשים.

בקר אשראי ובטחונות בני"ע - נדרש לפקח על קיום הוראות תקנון הבורסה בעניין מתן אשראי (במסגרת פעילות ני"ע), דרישת ביטחונות ומכירות בחסר וכן על קיום הוראות הדירקטוריון בנושאים אלו. הבקרה כוללת בדיקת חסמים והתראות, פעולות קסטודיאן, בקרה על חשבונות מיוחדים, וכן, בדיקות נוספות. בנוסף, מנהל הבקר מעקב שוטף אחר חריגות אשראי ובטחונות בפעולות Short בני"ע.

ועדה פנימית לחובות פגמים - בה נערכים דיונים מקדמיים ללווים/קבוצות לוויים בסכומים שנקבעו במדיניות בטרם מתקיים הדיון בוועדת הדירקטוריון.

פונקציית ניהול הסיכון - קו הגנה השלישי - הביקורת הפנימית אחראית לביצוע של מכלול משימות ביקורת בלתי תלויות, בהתאם לתכנית עבודה מבוססת סיכון המאושרת על ידי הדירקטוריון, וכן ביקורות על פי דרישת הדירקטוריון וועדותיו. הביקורת בודקת את תהליכי ניהול הסיכונים לרבות סיכונים אשראי, איכות ניהולם ובקרתם, ויש לה תפקיד חשוב בביקוח על עמידת הבנק במדיניות האשראי, ובכלל זה:

- בחינה והערכה של הנאותות והאפקטיביות של מסגרת הבקרה הפנימית ושל האופן שבו בעלי התפקידים והסמכויות ממלאים את תפקידיהם.
- בחינת עסקאות ובחינת פעולתם ותפקודם של תהליכים ספציפיים בבקרה הפנימית.
- בחינת יישום ואפקטיביות הנהלים לניהול סיכונים והמתודולוגיה להערכת סיכונים.
- בחינה, באמצעות תהליך הסקירה הבלתי תלויה, של תהליך הערכת ההון ביחס להערכת הסיכונים הגלומים בפעילות הבנק.

השפעת התפשטות נגיף הקורונה

עם פרוץ הקורונה, הגביר הבנק, בגין אי הוודאות הכרוכה באירוע, את הניטור על תיק האשראי שלו בכל הסגמנטים, קבע מדיניות ותאבון סיכון שמרניים יותר, התואמים את פוטנציאל פגיעת המגיפה, ופעל בהתאם למתווה שנקבע על ידי בנק ישראל בכל הנוגע להקפאות אשראי. הבנק הגדיל את ההפרשות להפסדי אשראי בגין עלייה ברמת האבטלה והחשש להשפעת המגיפה על הכלכלה במשק. במהלך 2021, עם הצלחת מבצע החיסונים והירידה ברמת התחלואה, ניכר כי פרופיל הסיכון של תיק האשראי בכל הסגמנטים הוא בינוני, כאשר מרבית הפוטנציאל להשפעת המגיפה לא התממש. היבט זה מתחזק מדברי המפקח מסוף נובמבר 2021, מהם עולה כי יציבות הבנקים טובה מאוד לאחר הקורונה, המתבטא בין היתר, בהלימות הון בסטנדרטים בינלאומיים, שחזקה היציבות. לדברי המפקח, איכות תיק האשראי טובה אף שיש אתגרים לעתיד, המערכת מתפקדת היטב בקשר עם שמירת פיקדונות הציבור תוך דגש על חיזוק ההגנות.

נכון לסוף דצמבר 2021, נערך הבנק להתפשטות מחודשת של המגיפה – זה דרש הערכות וניטור כמו בימי 2020, כולל בחינת השפעת המגיפה על המשק ועל פעילות האשראי בפרט, ובחינה שוטפת האם האירוע הנוכחי מתפתח כמו האירוע הקודם, שהשפעתו הייתה כאמור לעיל, נמוכה יחסית לפוטנציאל.

ראה בפרק טיכונים מתפתחים ומובילים לעיל.

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, גיבש הפיקוח על הבנקים מתווה, שאומץ על ידי הבנק, המאפשר ללקוחות לדחות תשלומי הלוואות בנקאיות בשלושה מגזרי פעילות: משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי לעסקים.

המתווה גובש בתאריך 7 במאי 2020 ומאז הוארך והורחב. ביום 30 בנובמבר 2020 הודיע הפיקוח על הבנקים כי מתוך הבנה כי השלכות משבר הקורונה צפויות להשפיע על הקשיים התזרימיים של חלק מהלקוחות גם במהלך שנת 2021, גובש מתווה נוסף, שאומץ על ידי הבנק, המאפשר ללקוחות שדחו את הלוואותיהם בהתאם למתווים קודמים, להמשיך ולדחות את תשלומי המשכנתאות וההלוואות הצרכניות (להלן – המתווה הנוסף). יציין, כי בשונה מהמתווים הקודמים, במתווה הנוסף ניתן דגש על חזרת הלווים לתשלום הלוואותיהם, וזאת באמצעות לוח תשלומים מקל.

בהתייחס ללקוחות שאינם נכללים במתווה הנוסף, נקבע כי הבנק ימשיך לסייע בהסדרים פרטניים ומציאת פתרונות מותאמים לכל לקוח. כמו כן, מועד הגשת בקשות דחייה בהתאם למתווה הקיים היה עד לתאריך 31 בדצמבר 2021.

בהמשך לאמור לעיל ומתוך מטרה לעודד תאגידי בנקאיים לפעול לייצוב לווים שלא עומדים או עשויים לא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב נגיף הקורונה, פרסם בנק ישראל דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. בהתאם לחוזר נקבע כי שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש, כאשר בשל אירוע נגיף הקורונה מבוצעים שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור קודם לכן. עוד נקבע כי, לווה נחשב לווה שאינו בפיגור אם הוא נמצא בפיגור של פחות מ-30 ימים במועד יישום השינויים. ייצוב לווים שאינם בפיגור בהלוואות הקיימות שלהם, אשר הם לווים תקינים הנתקלים בבעיות פיננסיות או תפעוליות בטווח הקצר כתוצאה מאירוע נגיף הקורונה ככלל לא יחשב כארגון מחדש של חוב בעייתי, בפרט כאשר מתקיימים התנאים הבאים: השינוי בוצע בשל אירוע נגיף הקורונה, הלווה לא היה בפיגור במועד שבו יושמו השינויים, השינוי הוא לזמן קצר.

לעניין קביעת מצב פיגור - חובות שלא היו לפני כן בפיגור וניתנה להם דחייה בשל אירוע נגיף הקורונה, לא יסווגו כחובות בפיגור בשל הדחייה. כאשר בוצעה דחיית תשלומים בחובות שהיו בפיגור לפני הדחייה, יש להקפיד את מצב הפיגור במשך תקופת דחיית התשלום למעט אם החוב סווג כפגום או אם הוא נמחק חשבונאית. ייתכן שאילו לא הקפאת מניין ימי הפיגור ביחס לתשלומים שנדחו, כאמור לעיל, יתרת החובות בפיגור הייתה גבוהה יותר.

דחיית התשלומים כאמור לעיל, לגבי הלוואות שלא היו בפיגור של 30 ימים או יותר במועד דחיית התשלומים, לא תחייב סיווג הלוואות כחוב בארגון מחדש של חוב בעייתי.

כאמור לעיל, החל מיום 1 בינואר 2021 נכנס לתוקפו המתווה הנוסף, ובו ניתן דגש על המשך מתן הקלה ללקוחות לצד הסדרת לוח תשלומים מקל לפירעון החוב, זאת בשונה מהקפאה או דחיית החוב בהתאם למתווה הקודם.

כמו כן, בהתאם למתווה הנוסף תאגיד בנקאי רשאי לא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות לדיוור, אשראי צרכני, ואשראי לעסקים קטנים וזעירים, שלא היו

בפיגור של 30 ימים או יותר במועד דחיית התשלומים, שלגביהן בוצעו מיום 1 בינואר 2021 ועד ליום 31 במרץ 2021 דחיות תשלומים במסגרת המתווה המעודכן, גם אם הדחייה המצטברת עולה על 6 חודשים, השפעת יישום ההקלות בגין החובות שנדחו אינה מהותית.

טבלה מספר 11 - חובות אשר בוצעה לגביהם דחיית תשלומים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואשר לא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, בהתאם להנחיית

הפיקוח על הבנקים

(במיליוני שקלים):

פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים	חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח ^א							
	חובות לא בעייתיים			חובות בעייתיים	סכום התשלומים שנדחו	מספר הלוואות	יתרת חוב רשומה	
חובות לא בעייתיים	חובות בדירוג ביצוע	חובות בדירוג ביצוע, אשראי, בפיגור של 30 ימים או יותר	חובות שאינם בדירוג ביצוע אשראי					
-	-	-	-	-	-	-	עסקים גדולים	
-	-	-	-	-	-	-	עסקים בינוניים	
80.1	80.1	-	-	-	10.7	51.0	עסקים קטנים	
55.1	55.1	-	-	2.0	21.7	1,181.0	אנשים פרטיים - לא דיור	
734.8	712.8	22.0	-	1.5	102.2	1,340.0	הלוואות לדיור	
870.0	848.0	22.0	-	3.5	134.6	2,572.0	873.5	סך הכל ליום 31 בדצמבר 2021
949.3	917.2	32.1	-	4.5	154.8	2,670.0	953.8	סך הכל ליום 30 בספטמבר 2021
1,066.5	1,047.0	19.5	-	5.3	164.3	2,902.0	1,071.8	סך הכל ליום 30 ביוני 2021
1,200.5	1,120.9	1.6	1.6	79.5	174.1	3,817.0	1,280.0	סך הכל ליום 31 במרץ 2021
979.7	861.6	3.1	3.1	125.2	92.0	3,387.0	1,104.9	סך הכל ליום 31 בדצמבר 2020

* יתרה חובות אשר נכללים במתווה הנוסף, ודחיית התשלומים בוצעה באופן של שינוי לוח התשלומים:

יתרת חוב רשומה של אשראי לעסקים קטנים 68.7 מיליוני ש"ח, אשראי לאנשים פרטיים - לא דיור בסך 57.1 מיליוני ש"ח והלוואות לדיור בסך 725.8 מיליוני ש"ח.

כפי שניתן לראות מיום 31 בדצמבר, 2020 ועד ליום הדוח חל שיפור משמעותי בהיקף החובות בדחיית תשלומים. יתרות החוב בדחייה קטנו בכ-27%, מספר ההלוואות קטנו בכ-32% והיקף החובות הבעייתיים קטן באופן ניכר. סכום התשלומים שנדחו מסתכם ב-135 מיליוני ש"ח אך ברובם משולמים כסדרם.

חובות אשר תקופת דחיית התשלומים בנינם הסתיימה, נכון למועד הדיווח ⁽⁴⁾		פיחת נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽²⁾ (4)	
יתרת חוב רשומה	מזה: בפיגור של 30 ימים או יותר	חובות לא בעייתיים	
		חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-6 חודשים	חובות לגביהם בוצעה דחיה של יותר מ-3 ועד ל-6 חודשים
-	-	-	-
-	-	-	-
191.1	-	80.1	-
152.2	2.1	53.9	1.2
1,520.1	3.2	734.8	-
1,863.4	5.3	868.8	1.2
2,107.5	5.3	948.2	1.1
2,169.7		987.5	79.0
3,101.4		1,017.7	258.7
2,843.9		891.8	87.9

⁽¹⁾ תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחייה אשר לה הלוואה זכאי לפי כל דין.

⁽²⁾ סיווג החובות בוצע לפי אותם מבחנים שבהן הבנק מבצע את הערכה באופן שוטף בגין חובות אשר נמצאים אינם בדחיית תשלומים.

⁽³⁾ אשראי בשעבוד נכסי נדלן.

⁽⁴⁾ חוב אשר תקופת דחיית התשלומים בנינו הסתיימה הינו חוב אשר מועד התשלום החוזי האחרון שלו שנדחה במסגרת המתווה חלף לפני תאריך הדיווח. לדוגמה חוב שחוזר לשלם בחודש ינואר והתשלום החוזי האחרון שלו שנדחה היה בחודש דצמבר, יוגדר כחוב אשר תקופת דחיית התשלומים בנינו הסתיימה ליום 31 בדצמבר, 2021.

⁽⁵⁾ מזה חובות אשר נכללים במתווה הנוסף, ודחיית התשלומים בוצעה באופן של שינוי לוח התשלומים: יתרת חוב רשומה של אשראי לעסקים קטנים 68.7 מיליוני ש"ח, אשראי לאנשים פרטיים - לא דיור בסך 57.1 מיליוני ש"ח והלוואות לדיור בסך 725.8 מיליוני ש"ח.

⁽⁶⁾ הגידול בסכום התשלומים שנדרחו ביחס למספר הלוואות ביום 31 בדצמבר 2021 בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד נובע משינוי במתווה דחיית התשלומים, כאשר החל מכניסתו לתוקף של המתווה הנוסף, דחיית התשלומים בוצעה באופן של שינוי לוח התשלומים לעומת ביצוע הקפאת ההתשלומים בתקופת המתווה הקודמים.

הבנק מנטר באופן שוטף את סיכון האשראי של הלקוחות שכבר סיימו את הקפאת הלוואה. כאמור לעיל, במהלך השנה לא חל שינוי מהותי ברמת הכשלים של הלקוחות שסיימו את הקפאת הלוואה, ורובם, משלמים את חובם באופן סדיר. עובדה זו מסייעת לירידה ברמת הכשל של הבנק באשראי הצרכני - ירידה שנבעה, בין היתר, מהשיפור במצב הכלכלי במשק, ושיפור ביכולת החיתום והגביה של הבנק.

ריכוזיות האשראי

סיכון הריכוזיות הוא סיכון הנובע מהיעדר פיזור בתיק האשראי.

לסיכון ריכוזיות האשראי בבנק מספר היבטים עיקריים:

- סיכון ריכוזיות לווים** – סיכון הנובע מאשראי הניתן ללווה או מספר לווים המשותפים לאותה קבוצת לווים. ככל שהפיזור של תיק האשראי בין הלווים השונים רחב יותר, סיכון ריכוזיות הלווים קטן יותר. במסגרת היערכות הבנק לשינויים בסביבה העסקית ומתוך רצון להקטין את חשיפת הבנק ללווים גדולים, צמצם דירקטוריון הבנק, מעבר למגבלה שנקבעה על ידי המפקח על הבנקים, את מגבלות לווה בודד ומסגרת לקבוצת לווים. הבנק מנהל מעקב שוטף אחרי הלווים הגדולים והעמידה במגבלות שקבע הדירקטוריון. כחלק ממעקב זה, מוגש להנהלה ולדירקטוריון דו"ח הסוקר את פרופיל האשראי של הלקוחות, חשיפתם, דירוג האשראי, פעילותם העסקית וכל מידע אחר רלבנטי. סך חשיפתם של הלווים הגדולים מכלל תיק האשראי של הבנק.

■ **סיכון ריכוזיות ענפי משק** – סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המשתייכים לסקטור כלכלי (ענף משק) וכן, לענף אנשים פרטיים. לצורך הפחתת סיכון האשראי הנובע מריכוזיות ענף הבניה בתחום ליווי הפרויקטים, הבנק משתף פעולה עם חברות ביטוח המנפיקות פוליסות מכר לרוכשי הדירות בפרויקטים ו/או בטוחות לבעלי קרקע בעסקאות קומביניציה וחולקות עם הבנק בטוחות משותפים – "פארי פסו".

כמו כן, הבנק משתף פעולה עם גופים פיננסיים בתחום ליווי פרויקטים. גופים אלה מעמידים אשראי יחד עם הבנק ביחס שנקבע מראש.

הבנק עומד ומנהל מעקב שוטף אחר עמידה במגבלות בנק ישראל לגבי החשיפה לענפי משק.

החשיפה העיקרית של הבנק הינה לענף משקי אנשים פרטיים כאשר כ- 81% מסיכון האשראי ליום 31 בדצמבר 2021 הינו לענף זה, רובו מוגן בביטחונות. אשראי זה מפוזר דיו, וחשיפת האשראי של כל לווה היא נמוכה. הבנק בחן במהלך הקורונה, כאמור לעיל, את השפעת גורמי המאקרו שיש להם השפעה על הענף, ובראשם, רמת האבטלה על חשיפה זו, וביצע הפרשות בהתאם לרגישות החשיפה לאבטלה. הבנק בוחן באופן שוטף כל התפתחות בפרופיל האשראי של ענף האנשים הפרטיים כדי לוודא שהתיק, או סגמנטים שלו, אינם חשופים לגורמי סיכון היכולים לפגוע בסגמנטים אלו.

■ **סיכון ריכוזיות גיאוגרפית** – סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי שניתן ללווים המרוכזים באזור גיאוגרפי מסוים או בטוחות המרוכזים באזור גיאוגרפי מסוים. במדיניות האשראי של הבנק נקבעו מגבלות בנוגע לפיזור גיאוגרפי אשר מטרתן להפחית סיכון זה. עיקר הריכוזיות בבנק הינו במרכז הארץ ובירושלים רבתי.

■ **סיכון ריכוזיות מגזרי** – סיכון הנובע מחדלות פירעון של לווים השייכים לאותו מגזר אוכלוסייה.

לבנק פעילות רחבה יחסית עם לקוחות המגזר החרדי והערבי. הבנק בוחן את רמת הסיכון בפעילות זו באופן שוטף, כחלק מניטור סגמנטים בתיק האשראי שלו, כולל מעקב אחר גורמי הסיכון העיקריים הרלבנטיים למלאי ולביצועים, ובפרט, שיעורי הכשל והמחיקה. המעקב מתבצע גם לנוכח התנהגות התיק הכולל של הבנק, על מנת לזהות ולנתח האם יש לסגמנט מאפיינים השונים מתיק האשראי של הבנק. בחינת הבנק מעלה כי תמהיל התיק, כמו גם רמת הסיכון בתיק ללקוחות ממגזרים אלה, איננה שונה באופן מהותי מרמת הסיכון של התיק הכולל.

כאמור לעיל, הערכת סיכון הריכוזיות של הבנק בנוגע לאשראי הקמעונאי היא כי רמת הסיכון היא נמוכה יחסית, ואין חשיפה גבוהה לסגמנטים, גורמים המשפיעים על סיכון התיק, מגזרים או אוכלוסיות שונות ברמת התיק. גם רמת הסיכון בנדל"ן ופרופיל החשיפה ללווים גדולים הוא נמוך, כאשר פרופיל הסיכון הפרטני שלהם הוא יציב וטוב. הבנק מקצה הון נוסף כנגד סיכון הריכוזיות במסגרת הנדבך השני של הוראת באזל 2.

תהליך ביצוע האשראי בבנק

רוב תיקי האשראי בבנק מנוהלים בחטיבה הקמעונאית, האשראי בתחום ליווי פרויקטים ומימון בניה, מנוהלים במחלקת סקטור הנדל"ן הכפופה לחטיבת נדל"ן ומוצרים בנקאיים. בשתי היחידות קיימת חלוקה ברורה לסמכויות אשראי, סוגי אשראי, סוגי לקוחות וסכומי אשראי. תהליך חיתום האשראי אף הוא מוגדר וכל בקשת אשראי נבחנת ומאושרת על פי מדרג סמכויות ובהתאם לעקרונות שאושרו על-ידי דירקטוריון הבנק.

בחטיבה הקמעונאית פועל מרכז חיתום, המאשר או מביא לאישור בפני מדרג הסמכויות לאישור האשראי, כל בקשת משכנתא או אשראי צרכני, החורגת מסמכות אישור מנהל סניף.

בנוסף, בבנק קיים מערך בחינה מרכזי הבוחן תיק משכנתא טרם ביצועו בפועל. תהליך הבחינה מתמקד בסקירת מסמכי מתן האשראי והביטחונות, עמידה בהתניות שנקבעו בעת אישור האשראי וכל זאת מתוך מטרה לנטר את תהליך הייצור של ההלוואה, להפחית את החשיפה לסיכון התפעולי בפעילות המשכנתאות ולהביא את הבנק כולו לעבודה על פי סטנדרטים אחידים ומבוקרים. מערך הבחינה כפוף לחטיבת המשאבים ובכך קיימת הפרדה ניהולית בין תהליך אישור האשראי והעברת המסמכים, לבין בחינתם.

הלוואות לפרטיים במסגרת פעילות האשראי הצרכני, לרבות מסגרות בעו"ש ובכרטיסי אשראי, מאושרות ומבוצעות בהתאם למודל דירוג והמלצה לחשיפה הניתנת על ידי מערך חיתום האשראי. בקשות שאינן בסמכות הגורם המבצע מועברות לדיון ואישור מרכז חיתום במטה החטיבה הקמעונאית. הבנק משתמש במודל דירוג לקוחות בעת חיתום, המשלב בין נתוני לשכת האשראי עמה עובד הבנק (בתנאי שהם מותרים לשימוש בהתאם לדרישות חוק נתוני האשראי), לבין דירוג הבנק המסתמך על נתוני הלקוח המתקבלים בעת תהליך החיתום. הבנק קבע ספים לדירוג, המאפשרים מתן אשראי ללא בחינת הגורם המבצע, מכל נקודה בה מבוצע האשראי, כולל נקודות מכירה עמם פועל הבנק. דוחות ניטור יומיים מבטיחים כי האשראי ניתן לפי הכללים שנקבעו, וזאת, כדי להבטיח את איכות תיק האשראי הצרכני של הבנק. כאמור לעיל, הבנק נמצא במהלך לעדכון מערך החיתום שלו, כולל עדכון מודל הדירוג, שצפוי להסתיים במהלך הרבעון השני של שנת 2022.

במחלקת סקטור הנדל"ן נערכות בקשות האשראי על-ידי צוות הסקטור, והן עוברות בחינה של יחידת נס"א (ניהול סיכון אשראי) הכפופה למנהל חטיבת הסיכונים בקו השני, בטרם הן מוגשות לאישור בוועדות האשראי הרלוונטיות על פי מדרג הסמכויות שנקבע. מנהל יחידת נס"א ומנהל חטיבת הסיכונים שותפים בוועדת האשראי הדנה באישור בקשות האשראי.

במסגרת בחינת תיקי האשראי והביטחונות, יחידת הבחינה בסקטור בודקת את הימצאות כל המסמכים והביטחונות הנדרשים טרם מתן האשראי, ומאשרת לצוותי האשראי להעמיד אשראי ללקוח. במסגרת ניתוח סיכונים אשראי, יחידת נס"א בחטיבת הסיכונים נותנת חוות דעת נוספת ובלתי תלויה על בקשת האשראי המוגשת לאישור במוסדות הבנק במסמך נפרד ועצמאי ("מסמך נס"א"). יודגש כי בקשות אשראי אינן מובאות לדיון במוסדות הבנק ללא מסמך נס"א שהוגש במקביל לבקשה. במחלקת ליווי הפרויקטים ומימון בניה מתנהל כל פרויקט בליווי צמוד של מפקח בניה, המדווח דיווחים תקופתיים על מצב התקדמות הפרויקט. אשראי נוסף הנדרש לצורך השלמת הבניה מאושר רק לאחר בחינת דוח החשיפה המעודכן של הפרויקט, בהתחשב בקצב ההתקדמות שלו ובתנאי שהלווה עומד בפרמטרים ובאבני הדרך שנקבעו. בנוסף, במהלך חיי הפרויקט, בדרך כלל אחת לחודש (עם קבלת דוח הביצוע של המפקח), נבדקת איתנותו הפיננסית של הפרויקט על-ידי הרפרנטים באגף.

טבלה מספר 12 – איכות האשראי של חשיפות אשראי

ליום 31 בדצמבר 2021						
ד	ג	ב	א			
יתרות ברוטו						
הפרשות להפסדי אשראי		פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר				
יתרות נטו (א+ג-ד)	או ירידת ערך	אחרים	יותר			
12,426.0	113.2	12,398.7	140.5	חובות, למעט אגרות חוב	1	
642.9	-	642.9	-	אגרות חוב	2	
3,137.8	3.4	3,141.2	-	חשיפות חוץ מאזניות	3	
16,206.7	116.6	16,182.8	140.5	סך הכל	4	

ליום 31 בדצמבר 2020						
ד	ג	ב	א			
יתרות ברוטו						
הפרשות להפסדי אשראי		פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר				
יתרות נטו (א+ג-ד)	או ירידת ערך	אחרים	יותר			
11,001.5	191.3	11,042.9	149.9	חובות, למעט אגרות חוב	1	
383.9	-	383.9	-	אגרות חוב	2	
2,235.4	2.8	2,238.2	-	חשיפות חוץ מאזניות	3	
13,620.8	194.1	13,665.0	149.9	סך הכל	4	

* הסכום הינו הערך החשבונאי, ברוטו לפני הפרשה להפסדי אשראי, מקדמי המרה (CCF) ושיטות להפחתת סיכון אשראי (CRM).

שינויים במלאי החובות הלא צוברים ובמלאי החובות הבעייתיים שאורגנו מחדש (CR2)

[סדר 3]

לפירוט השינויים במלאי החובות הפגומים, ראה ב"אור 129 לדוחות הכספיים לשנת 2021

גילוי נוסף בנוגע לאיכות האשראי של חשיפות אשראי (CRB)

[סדר 3]

א. כללי

בהתאם להוראת המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר, 2011 את תקני החשבונאות האמריקאים בנושא (ASC310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות והנחיות הפיקוח על הבנקים. ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב), הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה.

ב. הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי בעייתי ולמדידת הפרשה להפסדי אשראי, הבנק נדרש להחזיק הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני.

1. הפרשה פרטנית - חובות שההפרשה להפסדי אשראי בגינם נבחנת על בסיס פרטני כוללים חבויות שיתרתן החוזית עולה על 1 מיליון ש"ח וכן חובות שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי (ההפרשה הפרטנית אינה חלה על ארגונים מחדש של הלוואות לדיור שבגינן נערכת הפרשה מזערית להפסדי האשראי לפי שיטת עומק הפיגור). כאשר נקבע שחוב הוא פגום, הבנק מודד את ירידת הערך בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב. לגבי חוב פגום שגבייתו מותנית בביטחון, או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ירידת הערך, נמדדת בכל מקרה בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון.

2. הפרשה קבוצתית - מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. שיעורי הפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, נקבעו בהתבסס על טווח שיעורי הפרשות ההיסטוריים לחובות מסופקים החל משנת 2011 בפילוח לפי ענפי משק וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מיום 1 בינואר 2011.

כמו כן, הבנק בוחן בכל מועד דיווח האם יתרת ההפרשה הקבוצתית אינה נמוכה מיתרת ההפרשה הכללית, הנוספת והמיוחדת לחובות מסופקים לאותו מועד המחושבת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 315 בדבר "הפרשה לחובות מסופקים", ברוטו ממס.

3. הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים - ביום 19 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים. החוזר מעדכן כי בקביעת

הפרשה נאותה להפסדי אשראי של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי יש להביא בחשבון הן את הפסדי העבר בגין אשראי לאנשים פרטיים והן התאמות בגין גורמים רלוונטיים לסיכוי הגבייה של האשראי לאנשים פרטיים (להלן, התאמות איכותיות). על הבנקים לוודא כי החל מהדוחות לציבור לשנת 2014, שיעור ההתאמות האיכותיות להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי, לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי לאנשים פרטיים שאינו בעייתי לאותו מועד. מהאמור הוחרג סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית ונקבע טיפול פרטני לתאגידים בנקאיים אשר שיעורי ההפסד השנתיים שלהם נמוכים במיוחד. כמו כן לא יחולו התאמות בגין גורמים סביבתיים על תאגיד בנקאי אשר לגביו מסר הפיקוח על הבנקים הנחיות ספציפיות. הבנק מיישם הנחיות ספציפיות לגבי הפרשה קבוצתית. השפעת היישום של ההנחיות הספציפיות בהשוואה ליישום החוזר הנ"ל אינה מהותית.

ב.4 הפרשה קבוצתית בגין הלוואות לדיור - בגין הלוואות לדיור שלא ניתנו למטרת עסק ואשר נפרעות בתשלומים תקופתיים של קרן ו/או ריבית, מחשב הבנק הפרשה מזערית לפי עומק הפיגור. הפרשה זו מתבססת על נוסחה שקבע הפיקוח על הבנקים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר "הערכה נאותה של סיכויי אשראי ומדידה נאותה של חובות" לפיה שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. בנוסף, התאגיד הבנקאי מיישם הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בדבר "מגבלות למתן הלוואות לדיור". הבנק מוודא כי יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי המוחזקת בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות האמורות למועד הדיווח.

ב.5 הפרשה קבוצתית בגין אשראי חוץ מאזני - ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על-ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון- סיכון אשראי- הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי.

ב.6 הפרשה קבוצתית נוספת בגין השפעת אירוע נגיף הקורונה - במהלך שנת 2020 נדרש הבנק בהערכת ההפרשה הקבוצתית בגין ההשפעה הצפויה כתוצאה ממשבר נגיף הקורונה. הבנק הביא בחשבון את היקף והרכב הלווים אשר ביקשו את דחיית התשלומים, וכן, את תחזית בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה הרחב. הבנק ביצע פילוח ללווים אשר ביקשו את דחיית התשלומים, ובחן את הערכות לגבי החמרה אפשרית ברמת הכשל העתידי של לווים אשר לא ביקשו את דחיית התשלומים. במהלך שנת 2021 המשיך הבנק לעקוב אחר ההתפתחויות הן ברמה המאקרו כלכלית והן על התנהגות תיק האשראי, לאור היציאה מהמשבר, קיטון בהיקף דחיות תשלומי האשראי וחזרת הרוב המכריע של הלווים לתשלום שוטף ונאות. בהמשך להתאוששות המשק הישראלי ועדכון תחזיות חטיבת המחקר של בנק ישראל לגבי שיעור האבטלה החזוי, וכן, הניטור השוטף שביצע הבנק לפרופיל האשראי של לקוחות אלה באמצעות דוחות ייעודיים, עדכן הבנק את ההפרשה הקבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים וביטל את מלוא ההפרשה שנרשמה אשתקד. סך ההפרשה שנרשמה בשנת 2020 ובוטלה בשנת 2021 עמדה על 67.3 מיליוני ש"ח.

הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL)

ביום 28 במרס 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב במסגרתו נדרש, בין היתר, ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי (ASU 2016-13). ביום 29 בנובמבר 2020, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר "יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפסדי אשראי צפויים", אשר כולל שילוב של הכללים החדשים בהוראות הדיווח לציבור. על תאידיים בנקאיים ליישם את התקן החדש, החל מיום 1 בינואר 2022. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של הבנק, באמצעות הקדמת רישום הפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אנטי-המחזוריות בהתנהגות הפרשות להפסדי אשראי, שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, ולחיזוק הקשר בין ניהול סיכוני האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים.

תמצית עיקרי השינויים הצפויים הינם כדלקמן:

- ההפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך כל חיי האשראי במועד שבו הנכס הפיננסי נוצר או נרכש, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה.
 - מדידת ההפרשה להפסדי אשראי תתבסס על חלוקת תיק האשראי של הבנק לקבוצות החולקות מאפייני סיכון דומים.
 - באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים, לצד התחשבות בניסיון היסטורי מותאם לתנאים נוכחיים.
 - יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי.
 - באגרות חוב בתיק הזמין למכירה, ירדת ערך הקשורה להפסד אשראי, מוכרת באמצעות הפרשה להפסדי אשראי ומתואמת בכל תקופה לשינויים בסיכון האשראי ובכך מאפשרת השבת ירידת ערך באשראי בתקופות עתידיות בהתבסס על שיפורים באשראי.
- הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי, לרבות הלוואות לדיור, אגרות חוב המוחזקות לפדיון וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות. הערכת הבנק היא כי הפרשת הבנק לא תשתנה באופן מהותי עם כניסת ההוראה לתוקף. לפירוט על השפעת ההוראה, [ראה הדו"ח הכספי](#).

ג. זיהוי וסיווג חובות בעייתיים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לחומרת הבעייתיות שלהם, בהתבסס על קריטריונים כמותיים ואיכותיים. קביעת הסיווג המתאים של חוב, עד לקרות כשל או כשההסתברות לו נעשתה צפויה ברמה גבוהה, מתבססת ככלל על יכולת התשלום של החייב, כלומר החוזק הצפוי של מקור ההחזר הראשוני.

- אשראי בהשגחה מיוחדת – אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבויות התלויות בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן, אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.

- אשראי נחות - מוגדר כאשראי מוגן באופן לא מספק על-ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר. לגבי חובות שנבחנים ומפורשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק ממשיך לצבור הכנסות ריבית. סיכון אשראי חוץ מאזני יסווג בסיווג נחות אם מתקיימים שני התנאים: א- קיימת הסתברות, שהינה לפחות אפשרית, לכך שההתחייבות התלויה בגין הסעיף החוץ מאזני תתמשש, וכן, ב- החובות שיתכן שירכשו כתוצאה מהתמששות ההתחייבות התלויה ראויים לסיווג שאינו טוב יותר מסיווג כחובות נחותים.

- חוב פגום - אשראי שהתאגיד הבנקאי צופה ברמת הסתברות "צפוי" כי לא יוכל לגבות את כל הסכומים בגינו, לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב, וההפרשה להפסדי אשראי בגינו נמדדת במסלול של הפרשה פרטנית. יש להחיל את הסיווג הנ"ל, גם על אשראי המצוי בפיגור מעל 90 יום למעט אם החוב מובטח היטב ובהליכי גבייה. כמו כן חובות בעייתיים שאורגנו מחדש שבמסגרת הארגון מחדש העניק הבנק לחייב ויתור (Concession) אשר בתנאים אחרים הוא לא היה שוקל להעניק גם יסווג כחובות פגומים. חוב שיסווג כחוב פגום יערוך על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

חוב אשר סווג כחוב פגום יישאר כזה עד למועד בו הוא יענה לקריטריונים לחזרתו ממצב זה.

- החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום:

חוב פגום מסווג חזרה לחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- אין בגינו רכיב קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והתאגיד הבנקאי צופה פירעון של הקרן הנתרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).

- כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בתהליכי גבייה.

חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מארגון מחדש של חוב בעייתי, יסווגו כפגומים עד למועד פירעונם.

- חוב בעייתי בארגון מחדש - חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי הינו חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, במסגרתו - מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב - הבנק העניק ויתור ללווה. לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב. לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן:

- למועד ההסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל;

- לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב;
- החייב הורז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי; וכן,
- ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.
- חוב בארגון מחדש עוקב - ככלל, חוב בעייתי שאורגן מחדש ממשיך להימדד ולהיות מסווג כחוב פגום עד שהוא משולם במלואו. עם זאת, בנסיבות מסוימות, כאשר נערך ארגון מחדש של חוב בעייתי ולאחר מכן התאגיד הבנקאי והחייב נכנסים להסכם נוסף של ארגון מחדש (להלן: "ארגון מחדש עוקב"), התאגיד הבנקאי אינו מתייחס יותר לחוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי אם מתקיימים שני התנאים הבאים: א) החייב אינו נמצא יותר בקשיים פיננסיים במועד הארגון מחדש העוקב; וכן ב) בהתאם לתנאי הארגון מחדש העוקב, התאגיד הבנקאי לא העניק יותר לחייב. בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 22 במאי 2016 בדבר "ארגון מחדש של חוב בעייתי", תאגידי בנקאיים רשאים להפסיק לסווג חוב בעייתי בארגון מחדש, כאשר בוצע לחוב זה ארגון מחדש נוסף, ומתקיימים תנאים מסוימים. ההוראות חלות על ארגונים מחדש שבוצעו או חודשו החל מיום 31 בדצמבר 2016.

אם בעקבות ארגון מחדש עוקב, התאגיד הבנקאי לא מסווג את החוב כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי, ההפרשה להפסדי אשראי בגין החוב תחושב באופן קבוצתי, ויתרת החוב הרשומה לא תשתנה בעת ארגון החוב העוקב (למעט אם התקבל או שולם מזומן). בהתאם לסעיף 30א(22) אם החוב אינו נחשב יותר כחוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי, אך לאחר מכן החוב שוב עובר ארגון מחדש של חוב בעייתי או שהחוב נבדק פרטנית ונמצא שיש להכיר בגינו בירידת ערך, יש לערוך הפרשה פרטנית להפסדי אשראי וכן, אם רלוונטי, לסווג את החוב מחדש כחוב בארגון מחדש של חוב בעייתי.

ד. צבירת ריבית והכרה בהכנסות ריבית

- חוב פגום - במועד סיווגו של חוב כפגום מבטל התאגיד הבנקאי כל ריבית שנצברה והוכרה בדוח רווח והפסד אך טרם נבנתה. כמו כן, ממועד הסיווג ואילך, התאגיד הבנקאי אינו צובר הכנסות ריבית בגין חוב המסווג כחוב פגום, למעט האמור להלן לגבי חוב בעייתי בארגון מחדש. במידה וקיים ספק לגביית יתרת החוב הפגום, תשלומי ריבית שהתקבלו יירשמו כהקטנת הקרן.
- במידה ויתרת החוב נחשבת לברת גביה במלואה, תשלומי ריבית שהתקבלו במזומן יכרו כהכנסות ריבית ברווח והפסד. הכנסות הריבית יוכרו עד לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנתרת של החוב לפי השיעור החוזי. יתרה מעבר לסכום זה ואשר לא נרשמה כהקטנת היתרה הרשומה הנתרת, תירשם כגביית מחיקות חשבונאיות קודמות.
- חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי - חוב אשר עבר פורמלית ארגון מחדש של חוב בעייתי כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר, שהחוב ייפרע ויבוצע בהתאם לתנאיו החדשים, מטופל כחוב פגום, שצובר הכנסות ריבית, בתנאי שהארגון מחדש נתמך בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב לגבי מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים. אחרת, החוב בארגון מחדש מטופל כחוב פגום שאינו צובר הכנסות ריבית.
- חובות שמחושבת בגינם הפרשה להפסדי אשראי קבוצתית - חוב אשר ההפרשה להפסדי אשראי בגינו מוערכת על בסיס קבוצתי, אינו מסווג כחוב פגום והתאגיד הבנקאי אינו מפסיק לצבור הכנסות ריבית בגינו, גם אם החוב בפיגור של 90 יום ומעלה. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה אחרות המבטיחות

שהרווח הנקי של התאגיד הבנקאי אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרת הזכות לקבל את העמלה מהלקוח, בהנחה שהגביה מובטחת באופן סביר.

ה. מחיקה חשבונאית

הבנק מבצע מחיקה חשבונאית במקרים המפורטים להלן:

- כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כבלתי ניתן לגביה או חוב שבגינו ניהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח.
- חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ושנערכו בגינו הפרשות פרטניות להפסדי אשראי. בדרך כלל, בתקופה שאינה עולה על שנתיים.
- במקרה של חוב שגבייתו מותנית בביטחון, כל חלק של חוב העודף על שווי הביטחונות אשר מזוהה כחוב שאינו בר גבייה יימחק באופן מיידי כנגד הפרשה להפסדי אשראי.
- חובות בעייתיים שההפרשה בגינם נמדדת על בסיס קבוצתי, התאגיד הבנקאי מבצע מחיקה חשבונאית כאשר הוא מזהה הפסדי אשראי ספציפיים, בהתאם למאפייני החובות ובהתבסס על תקופת הפיגור שלהם. ככלל, חובות שאינם מובטחים או חובות המובטחים על ידי בטחון שאינו דירת מגורים, נמחקים כאשר תקופת הפיגור עולה על 150 יום.
- יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדשה לחוב בספרי הבנק.

טבלה מספר 13 - סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 31 בדצמבר 2021									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽⁴⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾									
יתרת	הוצאות	הוצאות					מזה: דירוג		
הפרשה	בגין	בגין		בעייתי		סך הכל	ביצוע		
להפסדי	הפסדי	הפסדי	פגום	⁽⁵⁾	מזה: חובות	סך הכל	אשראי ⁽⁵⁾		סך הכל
אשראי	אשראי	אשראי							
במיליוני ש"ח									

פעילות לזימים בישראל

ציבור - מסחרי

3.4	0.3	(0.8)	1.9	8.8	878.9	1,681.6	10.2	1,665.9	1,681.6	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
3.6	-	1.1	1.3	3.2	826.5	994.1	3.2	990.9	994.1	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
3.0	2.7	0.3	2.5	2.5	184.2	288.0	2.5	327.5	330.0	שירותים פיננסיים
1.7	-	0.1	-	-	6.2	12.9	-	53.5	53.5	אחרים
11.7	3.0	0.7	5.7	14.5	1,895.8	2,976.6	15.9	3,037.8	3,059.2	סך הכל מסחרי⁽⁷⁾
55.8	0.6	(0.7)	26.3	123.1	9,108.6	11,059.1	123.1	10,841.5	11,059.1	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
49.1	14.9	(58.9)	6.0	15.4	1,192.9	1,302.8	15.4	1,234.0	1,302.8	אנשים פרטיים - אחר
116.6	18.5	(58.9)	38.0	153.0	12,197.3	15,338.5	154.4	15,113.3	15,421.1	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	341.9	341.9	-	872.0	872.0	בנקים בישראל וממשלת ישראל
116.6	18.5	(58.9)	38.0	153.0	12,539.2	15,680.4	154.4	15,985.3	16,293.1	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	0.1	0.1	בנקים וממשלות בחו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	34.6	34.6	אחרים בחו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	34.7	34.7	סך הכל פעילות בחו"ל
116.6	18.5	(58.9)	38.0	153.0	12,539.2	15,680.4	154.4	16,020.0	16,327.8	סך הכל

⁽¹⁾ סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות(2) - 12,539.9 מיליוני ש"ח, אג"ח - 642.9 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 4.5 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מבלות חבות של לווה - 3,141.2 מיליוני ש"ח.

⁽²⁾ אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

⁽³⁾ כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן) בסעיף התחייבויות אחרות).

⁽⁴⁾ סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

⁽⁵⁾ סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שביצע לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיוור שביצע לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

⁽⁶⁾ כולל הלוואות לדיוור אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 182.4 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 122.7 מיליוני ש"ח.

⁽⁷⁾ כולל הלוואה בסך 102.0 מיליוני ש"ח המגובה בתורים הלוואות רכב, בנייה בוצעה הפרשה קבוצתית בהתאם לסיכון הלוואות אלו, בסך של 3.3 מיליוני ש"ח.

⁽⁸⁾ מזה 3.4 מיליוני ש"ח חוץ מאזני.

ליום 31 בדצמבר 2020										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נכרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽⁴⁾					
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾										
יתרת	הוצאות	הוצאות					מזה: דירוג			
הפרשה	בנין	בנין					ביצוע			
להפסדי	הפסדי	הפסדי					אשראי ⁽⁷⁾			
אשראי	אשראי	אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁵⁾	מזה: חובות	סך הכל	בעייתי ⁽⁶⁾	סך הכל	סך הכל	
במיליוני ש"ח										
פעילות לויים בישראל										
ציבורי-מסחרי										
4.5	0.1	(0.2)	-	5.5	1,084.4	2,080.4	13.5	1,757.7	1,757.7	בינוי ונדלן-בינוי ⁽⁷⁾
2.5	-	(0.3)	1.7	1.3	524.0	606.9	1.1	749.9	749.9	בינוי ונדלן-פעילויות בנדל"ן
3.3	1.3	4.5	2.1	-	106.6	174.7	-	397.1	397.1	שירותים פיננסיים
3.8	0.4	1.7	1.4	0.2	116.8	117.9	-	25.1	25.1	שירותים עסקיים אחרים
14.1	1.8	5.7	5.2	7.0	1,831.8	2,979.9	14.6	2,929.8	2,929.8	סך הכל מסחרי⁽⁸⁾
57.1	(0.1)	10.5	7.1	143.9	7,637.7	8,430.1	236.0	9,127.7	9,127.7	אנשים פרטיים-הלוואות לדירור
122.9	21.3	86.2	9.5	26.8	1,261.8	1,385.9	17.2	1,269.2	1,269.2	אנשים פרטיים-אחר
194.1	23.0	102.4	21.8	177.7	10,731.3	12,795.9	267.8	13,326.7	13,326.7	סך הכל ציבורי-פעילות בישראל
-	-	-	9.5	-	120.1	120.1	-	484.3	484.3	בנקים בישראל
194.1	23.0	102.4	21.8	291.1	11,192.7	13,430.9	291.1	13,335.2	13,811.0	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לויים בחו"ל										
-	-	-	-	-	-	-	-	0.3	0.3	בנקים וממשלות בחו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	4.9	4.9	אחרים בחו"ל
								5.2	5.2	סך הכל פעילות בחו"ל
194.1	23.0	102.4	21.8	291.1	11,192.7	13,430.9	291.1	13,340.4	13,816.2	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נכרים. כולל: חובות(2) - 11,000.0 מיליוני ש"ח, אג"ח - 271.7 מיליוני ש"ח, נכסים בנין מכשירים נכרים - 3.2 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מנבולות חבות של לווה - 2,064.6 מיליוני ש"ח.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שונאילו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) כולל בנין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(5) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בנין הלוואות לדירור שבנין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירור שבנין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(6) כולל הלוואות לדירור אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 264.8 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 283.3 מיליוני ש"ח.

(7) כולל הלוואה בסך 114 מיליוני ש"ח המגובה בתזרים הלוואות רכב, בנייה קיימת הפרשה קבוצתית בהתאם לסיכון הלוואות אלו, בסך של 2.0 מיליוני ש"ח.

טבלה מספר 14 - פירוט החשיפות לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון

ליום 31 בדצמבר 2021					
סך הכל חשיפת אשורי	ללא תקופת פירעון	מעל חמש שנים	משנה עד חמש שנים	עד שנה	
מיליוני ש"ח					
חשיפת אשורי מאזני:					
1,895.8	-	15.9	375.9	1,504.0	מסחרי
9,108.6	-	6,544.8	1,900.4	663.4	אנשים פרטיים-הלוואות לדיור
1,192.9	-	164.9	578.4	449.6	אנשים פרטיים-אחר
4.5	-	-	-	4.5	נכסים בגין מכשירים נגזרים
12,201.8	-	6,725.6	2,854.7	2,621.5	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	בנקים וממשלות
12,201.8	-	6,725.6	2,854.7	2,621.5	סך הכל חשיפת אשורי מאזנית
-	-	-	-	-	מזה: אגרות חוב
3,155.1	-	0.6	349.9	2,804.6	סך הכל חשיפת אשורי חוץ מאזנית
ליום 31 בדצמבר 2020					
סך הכל חשיפת אשורי	ללא תקופת פירעון	מעל חמש שנים	משנה עד חמש שנים	עד שנה	
מיליוני ש"ח					
חשיפת אשורי מאזני:					
1,982.7	-	10.0	370.0	1,602.8	מסחרי
7,941.9	-	5,597.8	1,653.3	690.8	אנשים פרטיים-הלוואות לדיור
1,148.0	-	242.6	516.9	3.9	אנשים פרטיים-אחר
14	-	-	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים
11,074.0	-	5,850.4	2,540.2	2,683.4	סך הכל ציבור
120.1	-	-	-	120.1	בנקים וממשלות
11,194.1	-	5,850.4	2,540.2	2,803.5	סך הכל חשיפת אשורי מאזנית
-	-	-	-	-	מזה: אגרות חוב
2,251.8	-	5.5	394.3	18.5	סך הכל חשיפת אשורי חוץ מאזנית

חשיפות למדינת זרות (על בסיס מאוחד)

ליום 31 בדצמבר 2021														
חשיפה חוץ מאזנית ⁽³⁾⁽²⁾						חשיפה מאזנית מעבר לגבול						חשיפה מאזנית ⁽²⁾ המדינה		
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾			חשיפה חוץ מאזנית ⁽³⁾⁽²⁾			חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול					
		(12)	(11)	(10)	(9)	(8)	(5)-(4)-(6)		(4)	(3)	(2)	(1)		
		(13)	(12)	(11)	(10)	(9)	(8)	(7)-(6)-(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
		לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	מדה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגמים	סיכון אשראי מאזני בעייתי	חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים ⁽⁴⁾	למשלוחות ⁽⁴⁾	
במיליוני ש"ח														
		46.5	140.9	-	11.3	-	-	199.9	-	-	121.7	41.3	36.9	ארצות הברית
		66.3	95.5	-	-	-	-	149.3	-	-	75.7	73.6	-	אחרות
		112.8	236.4	-	11.3	-	-	349.2	-	-	197.4	114.9	36.9	סך כל החשיפות למדינת זרות
		0.5	-	-	-	-	-	0.5	-	-	0.5	-	-	סך כל החשיפות למדינת LDC

הערות:

שורת "סך הכל מדינת LDC", כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נטפת לחובות מסופקים"; הסכום כולל את נתוני מדינה X, כמפורט בטבלה לעיל; חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית מעבר לגבול לחובות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

פירוט ההערות, ראה בטבלת ההשוואה לתקופה קודמת בעמוד הבא.

טבלה מספר 15 – פירוט חשיפות לפי אזורים גיאוגרפיים (המשך):

חשיפות למדינת זרות (על בסיס מאוחד)

ליום 31 בדצמבר 2020														
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾		חשיפה חוץ מאזנית ⁽³⁾⁽²⁾				חשיפה מאזנית ⁽²⁾								
						סך כל החשיפה המאזנית			חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול		המדינה
(13)	(12)	(11)	(10)	(9)	(8)	(7)	(6)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
		מזה: סיכון				חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות ⁽⁴⁾⁼⁽⁷⁾⁺⁽⁸⁾⁺⁽⁹⁾⁺⁽¹⁰⁾			חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות			לאחרים	לבנקים	לממשלות ⁽⁴⁾
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	סיכון אשראי מאזני בעייתי				התחייבויות מקומיות	התחייבויות מקומיות	התחייבויות מקומיות			
במיליוני ש"ח														
28.2	57.2	-	3.5	-	-	85.4	-	-	-	83.7	1.7	-	ארצות הברית	
61.4	34.9	-	23.3	-	-	96.3	-	-	-	81.7	14.6	-	אחרות	
89.6	92.1	-	26.8	-	-	181.7	-	-	-	165.4	16.3	-	סך כל החשיפות למדינת זרות	
1.0	-	-	-	-	-	1.0	-	-	-	1.0	-	-	סך כל החשיפות למדינת LDC	

הערות:

שורת "סך הכל מדינת LDC", כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נטפת לחובות מסופקים"; הסכום כולל את נתוני מדינה X, כמפורט בטבלה לעיל; חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים; חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד.

1 על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות סילים ונגדרי אשראי

2 סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

3 סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מנבלות חבות של לווה.

4 ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

חלק ב' - המידע בדבר מדינת שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים המאוחד או בין 15% לבין 20% מההון אינו מהותי.

חלק ג' - החשיפה המאזנית למדינת זרות עם בעיות סילות לתקופות הדיווח אינה מהותית.

א. תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינת זרות עם בעיות סילות

לא הייתה תנועה בסכום החשיפות תשוקת הדוח למדינת זרות עם בעיות סילות.

מידע כמותי נוסף בנוגע לאיכות האשראי

- לפירוט בנוגע לתנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - ראה ביאור 13(2) - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021;
- לפירוט בנוגע לניתוח גיול (פיגור) של חשיפות אשראי בפיגור - ראה ביאור 29(1) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021.
- לפירוט בנוגע לחשיפות אשראי שאורגנו מחדש - ראה ביאור 29(2)(ג) - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021.

שיטות להפחתת סיכון אשראי (CRC)

[סדר 3]

במטרה להפחית את סיכון האשראי הבנק פועל על פי מדיניות, נהלים ותהליכי עבודה לקבלת בטוחות וניהולן, שיעורי הסתמכות על בטוחות, רישום הבטוחות וכד'.
בטוחות - הבטוחה המרכזית הניתנת לבנק היא שיעבוד נדל"ן, בעיקר דירות למגורים. כמו כן, מתקבלים בבנק בטוחות נוספים: שעבוד רכב, צ'קים, פיקדונות וני"ע, ערבויות בנקאיות מצדדים שלישיים, ערבויות אישיות של ערבים לחוב ועוד. במדיניות הבנק נקבעו כללי השענות על כל אחד מסוגי הבטוחות, בהתאם לאופי הבטוחה, סחירותה, מהירות המימוש והמעמד המשפטי של הבטוחה. הביטוחות מותאמים לנסיבות ההלוואה.
בנהלי הבנק נקבעו כללים לניהול הביטוחות ולעדכון ערכם.
בדיקת נאותות הביטוחות מבוצעות כחלק מתהליך חיתום על ידי קו הגנה ראשון. בנוסף, יחידות ההגנה בקו ההגנה השני והשלישי מבצעות בדיקות נוספות לנאותות הביטוחות.
בחישוב הלימות ההון, פועל הבנק בהתאם להוראות 201-211 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים בדבר מדידה והלימות ההון ומקדז מהאשראי לציבור בטוחות הכשירים בניכוי על פי הוראות אלו. רשימה זו הינה מצומצמת יותר ולא כוללת את כלל הביטוחות שמתקבלים בבנק.
בחישוב זה, על פי הוראה 203, מתייחס הבנק לשלושה מכשירי CRM מרכזיים, על פי הנחיות באזל III, הבהרות בנק ישראל ובהתאם לחוות דעת משפטית. הראשון הוא פיקדונות וחשכונות שהוקמו ומנהלים בבנק, השני הוא ערבויות צד ג' אשר מבטיחות חשיפות של לקוחות הבנק והשלישי הוא ניירות ערך.
הפיקדונות והחשכונות אשר יכולים לשמש כמבטיחי אשראי הינם פיקדונות אשר מסומנים במערכת הבנק כמשועבדים כאשר בעל הפיקדון הוא גם בעל החשיפה, וכן פיקדונות אשר רשומים במערכת הבנק וזמן הפירעון והמתבע זהים לאשראי המובטח ושועבדו לטובת הבנק, כאשר בנוסף השעבוד נרשם ברשם המשכונות או רשם החברות, לפי העניין. קיזוז הפיקדונות והחשכונות מסך האשראי לציבור נעשה בהתאם לעמידת הבטוחה בהוראות האמורות.

שיטות להפחתת סיכון אשראי – סקירה (CR3)

[דבר 3]

טבלה מספר 16 - נתונים על הפחתת סיכון אשראי (CR3)

ליום 31 בדצמבר 2021									
א	א1	א2	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח
לא מובטחים	סך הכל	מזה: סכום	מזה: על ידי ביטחון		מזה: על ידי ערוביות		מזה: על ידי נסרי אשראי		
סך הכול	יתרה	מובטח	יתרה	מובטח	יתרה	מובטח	יתרה	מובטח	
מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	
במיליוני ש"ח									
1	12,397.8	141.4	103.0	93.4	55.0	-	48.0	48.0	חובות, למעט אגרות חוב
2	642.9	-	-	-	-	-	-	-	אגרות חוב
3	13,040.7	141.4	103.0	93.4	55.0	-	48.0	48.0	סך הכל
4	140.5	-	-	-	-	-	-	-	מזה: פגום או בפיגור של 90 יום או יותר

ליום 31 בדצמבר 2020									
א	א1	א2	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח
לא מובטחים	סך הכל	מזה: סכום	מזה: על ידי ביטחון		מזה: על ידי ערוביות		מזה: על ידי נסרי אשראי		
סך הכול	יתרה	מובטח	יתרה	מובטח	יתרה	מובטח	יתרה	מובטח	
מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	מאזנית	
במיליוני ש"ח									
1	10,995.1	197.6	91.7	140.7	34.3	0.6	56.9	56.9	חובות, למעט אגרות חוב
2	383.9	-	-	-	-	-	-	-	אגרות חוב
3	11,379.0	197.6	91.7	140.7	34.3	0.6	56.9	56.9	סך הכל
4	149.8	-	-	-	-	-	-	-	מזה: פגום או בפיגור של 90 יום או יותר

שימוש בדירוגי אשראי בגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי (CRD)

[מדור 3]

יישום דירוג אשראי חיצוני על פי הגישה הסטנדרטית, אשר מיושמת בבנק, מבוססת על דירוגים חיצוניים. שקלולי סיכון האשראי נקבעים בין היתר, באמצעות ייחוס החשיפה לצד הנגדי לעסקה כפי שנקבע בהוראה, תוך הבאה בחשבון של דירוגי האשראי החיצוני הנקבעים על-ידי חברות דירוגי אשראי חיצוניות (ECAI) ומשמשים למדידת סיכון אשראי באופן סטנדרטי.

דירוג ECAI משמשים לקביעת משקל סיכון של הצדדים הנגדיים הבאים:

- ריבוניות
- סקטור ציבורי
- תאגידים
- תאגידים בנקאיים
- איגוחים

למטרה זו, משתמש הבנק בנתוני חברת דירוג Standard and Poor's Rating Group.

טבלה מספר 17 - טבלת המיפוי לדירוגי חברות הדירוג הבינלאומיות המוכרות:

משקל סיכון					
ריבוניות	בנקים	תאגידים	AM Best (*)	S&P	
0%	20%	20%	AAA עד AA	AAA עד AA	
20%	50%	50%	A עד +A	+A עד A	
50%	100%	100%	BBB עד +BBB	+BBB עד BBB	
100%	100%	100%	BB עד +BB	+BB עד BB	
100%	100%	150%	B עד +B	+B עד B	
150%	150%	150%	או נמוך יותר +CCC	או נמוך יותר +CCC	

(*) רלוונטי רק במקרה ולבנק תהיה חשיפה לחברות ביטוח

בתהליך הדירוג מתבצע זיהוי הלקוחות ומציאת הדירוג המתאים על-ידי התאמה בין קובצי חברות דירוג האשראי החיצוניות לבין נתוני הצדדים הנגדיים. הנתונים

מוזנים למערכת החישוב ובהתאם לחוקים שנקבעו על-ידי המפקח על הבנקים מוקצה משקל סיכון מתאים.

כאשר לא קיים דירוג לצד נגדי, מחושב משקל הסיכון לפי הגדרת ברירת המחדל שבהוראות בנק ישראל.

משקל הסיכון לחובות של בנקים ישראלים שמועד פירעונם המקורי הוא עד שלושה חודשים או פחות, והנקובים וממומנים בשקלים חדשים הוא 20%.

משקל הסיכון של בנקים נקבע לפי משקל הסיכון של המדינה בה הוא מאוגד והוא נחות בדרגה אחת ממשקל הסיכון הנגזר מדירוג אותה מדינה.

עבור השקעה בהנפקות שיש להן דירוג הנפקה ספציפי, משקל הסיכון של החוב יתבסס על דירוג זה, למעט כאשר המנפיק הוא תאגיד או ישות סקטור ציבורי. במקרים אלו, משקל הסיכון יתבסס על דירוג המנפיק ולא על דירוג הנפקה ספציפי.

ביום 26 בדצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראות 203 ו-A208 לפיו, היות וסיכון אשראי הנובע מהחשיפה של התאגידים הבנקאיים לחברות ביטוח, קופות גמל וקרנות להשקעות משותפות בנאמנות ("קרנות נאמנות") נמוך יחסית לסיכון הנובע מחשיפה לתאגידים אחרים וחברות הביטוח מפוקחות יציבותית על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון, הוחלט להפחית את משקל הסיכון המיוחס לחברות ביטוח, קופות גמל וקרנות נאמנות ולהשוותו למשקל הסיכון המיוחס לתאגידים בנקאיים.

הגישה הסטנדרטית - חשיפה לסיכון אשראי והשפעות הפחתת סיכון אשראי (CR4)

[מדד 3]

טבלה מספר 18 - חשיפה לסיכון אשראי והשפעות הפחתת סיכון אשראי (הגישה הסטנדרטית) (CR4)

ליום 31 בדצמבר 2021							סוגי נכסים	
ו	ה	ד	ג	ב	א			
RWA וצפיפות RWA		חשיפות אחרי CCF ו-CRM		חשיפות לפני CCF ו-CRM				
צפיפות RWA ¹	RWA	סכום חוץ-מאזני	סכום מאזני	סכום חוץ-מאזני	סכום מאזני			
במיליוני ש"ח								
0%	1.0	-	3,592.8	-	3,592.8	ריבונות הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית	1	
20%	9.3	-	46.5	-	46.5	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית	2	
21%	55.8	0.4	260.8	1.0	253.5	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))	3	
100%	21.8	-	21.8	-	21.8	חברות ניירות ערך	4	
98%	1,845.4	482.7	1,399.6	888.3	1,465.8	תאגידים	5	
150%	(0.1)	-	-	-	-	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי		
75%	1,155.2	30.9	1,502.7	180.5	1,503.3	חשיפות קמעונאיות ליחידים	6	
75%	111.4	7.5	141.1	22.9	140.3	הלוואות לעסקים קטנים	7	
57%	5,292.5	372.5	8,956.2	2,090.8	9,006.5	בביטחון נכס למגורים	8	
138%	333.3	-	241.3	-	241.3	הלוואות בפיגור	10	
66%	434.4	14.3	641.3	31.6	624.0	נכסים אחרים	11	
52%	9,260.0	908.3	16,804.1	3,215.1	16,895.8	סך הכל	12	
ליום 31 בדצמבר 2020								
0%	8.8	-	3,138.8	-	3,138.8	ריבונות הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית	1	
0%	-	-	-	-	-	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית	2	
30%	29.2	-	114.4	51.8	101.5	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))	3	
0%	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך	4	
100%	1,956.0	455.1	1,518.8	900.1	1,584.1	תאגידים	5	
150%	(0.2)	-	(0.1)	-	(0.1)	חשיפות קמעונאיות ליחידים		
80%	1,178.8	27.7	1,536.2	160.5	1,488.8	הלוואות לעסקים קטנים	6	
80%	103.7	2.9	135.3	13.2	135.2	בביטחון נכס למגורים	7	
60%	4,289.4	210.7	7,630.8	1,177.2	7,691.8	בביטחון נדל"ן מסחרי	8	
130%	267.5	-	205.2	-	235.6	הלוואות בפיגור	10	
70%	409.1	14.3	591.5	14.1	591.7	נכסים אחרים	11	
50%	8,242.3	710.7	14,870.9	2,316.9	14,967.4	סך הכל	12	

1 מבוטא באחוזים ומחושב כסך נכסי סיכון משוקללים לחלק לסך החשיפות לאחר CCF ולאחר CRM.

הגישה הסטנדרטית – חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (CR5)

[סדר 3]

טבלה מספר 19 - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (הגישה הסטנדרטית) (CR5)

ליום 31 בדצמבר 2021												משקל סיכון
א	ב	ג	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יג	יד	
0%	10%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	250%	אחר	סך כל סכום חשיפת האשראי (אחרי CCF ואחרי GRM)	
סוגי נכסים											במיליוני ש"ח	
1	ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית	3,587.6	-	5.2	-	-	-	-	-	-	3,592.8	
2	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית	-	-	46.5	-	-	-	-	-	-	46.5	
3	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח (MDB))	-	-	249.1	-	12.1	-	-	-	-	261.2	
4	חברות ניירות ערך	-	-	-	-	-	-	21.8	-	-	21.8	
5	תאגידים	-	-	46.1	-	-	-	-	1,836.2	-	1,882.3	
6	חשיפות קמעונאיות ליחידים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
7	הלוואות לעסקים קטנים	-	-	-	-	-	1,513.5	20.1	-	-	1,533.6	
8	בביטחון נכס למגורים	-	-	-	-	-	148.6	-	-	-	148.6	
9	בביטחון נדל"ן מסחרי	-	-	-	2,547.4	1,833.0	1,666.4	3,189.4	92.6	-	9,328.8	
10	הלוואות בפיגור	-	-	-	-	-	-	57.5	183.9	-	241.4	
11	נכסים אחרים	214.9	-	7.9	-	-	-	432.9	-	-	655.7	
11א	מזה: בגין מניות*	-	-	-	-	-	-	80.8	-	-	80.8	
12	סך הכל	3,802.5	-	354.8	2,547.4	1,845.1	1,666.4	4,851.5	2,461.1	183.9	17,712.7	

* ראה פירוט נוסף בחלק 16 בדבר "מניות".

טבלה מספר 19 - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (המשך) (CR5)

ליום 31 בדצמבר 2020												
	א	ב	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יג	יד
סך כל סכום חשיפת האשראי (אחרי CCF ואחרי GRM)	0%	10%	20%	35%	50%	60%	75%	100%	150%	250%	אחר	
משקל סיכון	במיליוני ש"ח											
סוגי נכסים												
1 ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית	3,094.9	-	43.9	-	-	-	-	-	-	-	-	3,138.8
2 ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח) (MDB)	-	-	93.3	-	21.0	-	-	-	-	-	-	114.3
4 חברות ניירות ערך	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 תאגידים	-	-	22.2	-	-	-	-	1,951.7	-	-	-	1,973.9
6 חשיפות קמעונאיות ליחידים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7 הלוואות לעסקים קטנים	-	-	-	-	-	-	1,540.3	23.6	-	-	-	1,563.9
8 בביטחון נכס למגורים	-	-	-	-	-	-	138.2	-	-	-	-	138.2
9 בביטחון נדל"ן מסחרי	-	-	-	2,718.8	1,435.5	942.5	2,760.3	(15.6)	-	-	-	7,841.5
10 הלוואות בפיגור	-	-	-	-	-	-	-	80.6	124.6	-	-	205.2
11 נכסים אחרים	196.7	-	-	-	-	-	-	409.1	-	-	-	605.8
11א מזה: בגין מניות *	-	-	-	-	-	-	-	75.1	-	-	-	75.1
סך הכל	3,291.6	-	159.4	2,718.8	1,456.5	942.5	4,438.8	2,449.4	124.6	-	-	15,581.6

* ראה פירוט נוסף בחלק 16 בדבר "מניות".

סיכון סליקה הוא הסיכון שצד נגדי לא יקיים את חלקו ולא יעביר לבנק במועד הקבוע לכך את הסכום הנדרש בעת סליקת עסקה. החשיפה לסיכון סליקה היא למשך זמן קצר ובדרך כלל היא תוך יומית.

המקור העיקרי לחשיפת הבנק לסיכונים סליקה הינו סליקת עסקאות בנגזרים (OTC). הבנק אינו פועל מול לקוחותיו בנגזרות OTC, אלא במכשירים נגזרים הנסחרים בבורסות שונות, בהם סיכון הסליקה מזערי. הבנק חשוף לסיכונים סליקה בפעילותו עבור עצמו ואולם היקפי הפעילות הללו אינם מהותיים. בנוסף, לבנק חשיפה לסיכונים סליקה הנובעים ממסחר בניירות ערך זרים המתבצע מול ברוקרים באמצעות תהליכי סליקה שאינם במקביל לתשלום (Non-Delivery Versus Payment) Non-DVP. היקר עסקאות אלו קטן יחסית.

עיקר חשיפות הבנק לסיכון צד נגדי מתהווה מול בנקים בארץ ובח"ל ומוסדות פיננסיים מוכרים בחו"ל בגין סליקת עסקאות בנגזרים (OTC) ומול ברוקרים ונותני שירות קסטודיאן בניירות ערך בגין סליקת עסקאות בניירות ערך זרים. מסגרות הפעילות עם מוסדות אלו מאושרות לפחות אחת לשנה בדירקטוריון הבנק כחלק ממסגרות האשראי של אותם מוסדות. במהלך השנה לא התמשו סיכונים סליקה או סיכון צד נגדי בבנק.

לבנק מדיניות ניהול סיכון סליקה וצד נגדי שמטרתה להוות תשתית לניהול סיכון הצד נגדי והסליקה בבנק, תוך עמידה במגבלות מאושרות של חשיפה לסיכון. הגישה העומדת ביסוד המדיניות הינה הגדרת הדרישות לניהול סיכון הסליקה, ואחריותם של הגורמים המעורבים בבנק בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון צד נגדי וסליקה שהבנק נוטל. תהליכים אלו ייושמו בשלבי קביעת קווי הסליקה, ביצוע העסקות היוצרות חשיפה לסיכון, תפעול וניהול תהליכי הסליקה. המגבלות נקבעו בקנה אחד עם הצהרת התיאבון לסיכון צד נגדי וסליקה ופרופיל הסיכון הרצוי של הבנק וכוללים מגבלות ביחס לחשיפה המרבית לסיכונים סליקה ברמת צד נגדי (קווי סליקה) ומגבלות ביחס לחשיפה העתידית הצפויה תוך התחשבות בתרחישי קיצון רלוונטיים. המגבלות ביחס לחשיפה המרבית לסיכונים צד נגדי נגזרים ממסגרת האשראי, שנקבעה לכל מוסד פיננסי. החשיפה לצד נגדי מחושבת כסכום של החשיפה נטו (כלומר רווחים צבורים בעסקאות עתידיות בניכוי הפסדים צבורים) ובתוספת מקדמי סיכון (add on). מקדמי סיכון מחושבים לפי סיכון השוק של העסקה (לדוגמה, סוג נכס הבסיס, משך חיי העסקה, סוג העסקה). חשיפה נטו שלילית (באם ההפסדים בעסקאות מול הצד הנגדי גדולים מהרווחים), לא מנוכים מחשיפת האשראי של הצד הנגדי.

במהלך יישום הנדבך הראשון, אימץ הבנק שיטת מדידה המבוססת על חישוב עלות השחלוף הנוכחית על ידי שערון עסקאות לשווי השוק, והוספה של מקדם תוספת ("add-on") לסכום זה, כדי לשקף את החשיפה הפוטנציאלית העתידית למשך יתרת חיי העסקה.

הפחתת סיכון - הבנק חתם על הסכמי ISDA ועל נספחי CSA מול רוב הבנקים מולם מתבצעת הפעילות בנגזרים. הדבר מאפשר קיזוזים של העסקאות, כך שהסכום שיעבור בין הצדדים לעסקה הוא סכום החשיפה נטו, ועל ידי כך להקטין את החשיפה של כל אחד מהצדדים. נספחי CSA מסדירים העברות של כספים בין הצדדים לעסקה כל אימת שהחשיפה מגיעה להיקף מסוים שנקבע מראש, ועל-ידי כך קטנה החשיפה לצד הנגדי.

ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)

[מדג 3]

טבלה מספר 20 – ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)

ליום 31 בדצמבר 2021				
א	ב	ה	ו	ז
עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	EAD לאחר CRM	RWA	
במיליוני ש"ח				
0.7	0.1	0.8	0.2	1 שיטת החשיפה הנוכחית
-	-	-	-	3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך) (SFT)
0.7	0.1	0.8	0.2	6 סה"כ
ליום 31 בדצמבר 2020				
א	ב	ה	ו	ז
עלות שחלוף	חשיפה פוטנציאלית עתידית	EAD לאחר CRM	RWA	
במיליוני ש"ח				
0.1	2.1	10.6	2.1	1 שיטת החשיפה הנוכחית
-	-	-	-	3 הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך) (SFT)
0.1	2.1	10.6	2.1	6 סה"כ

הקצאת הון בגין התאמת שערור לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)

[מדג 3]

טבלה מספר 21 – הקצאת הון בגין התאמת שערור לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)

ליום 31 בדצמבר 2021	
א	ב
EAD לאחר CRM	RWA
במיליוני ש"ח	
0.05	0.66
3	סך כל התיקים שמחשבים בניגם CVA לפי הגישה הסטנדרטית
ליום 31 בדצמבר 2020	
א	ב
EAD לאחר CRM	RWA
במיליוני ש"ח	
0.04	0.55
3	סך כל התיקים שמחשבים בניגם CVA לפי הגישה הסטנדרטית

הגישה הסטנדרטית – חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי תיק פיקוחי ומשקלות סיכון (CCR3)

[מדן 3]

טבלה מספר 22 – חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי תיק פיקוחי ומשקלות סיכון (הגישה הסטנדרטית) (CCR3)

ליום 31 בדצמבר 2021									
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	
סך חשיפת אשראי	אחר	150%	100%	75%	50%	20%	10%	0%	משקל סיכון
במיליוני ש"ח									סוגי נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ריבוניות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ישויות סקטור ציבורי (PSES) שאינן ממשלה מרכזית
0.8	-	-	-	-	-	-	0.8	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח) (MDBS)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
-	-	-	-	-	-	-	-	-	תאגידים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	תיקים קמעונאים פיקוחיים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
0.8	-	-	-	-	-	-	0.8	-	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2020									
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	
סך חשיפת אשראי	אחר	150%	100%	75%	50%	20%	10%	0%	משקל סיכון
במיליוני ש"ח									סוגי נכסים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ריבוניות
-	-	-	-	-	-	-	-	-	ישויות סקטור ציבורי (PSES) שאינן ממשלה מרכזית
51.8	-	-	-	-	-	-	51.8	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח) (MDBS)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	חברות ניירות ערך
0.2	-	0.2	-	-	-	-	-	-	תאגידים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	תיקים קמעונאים פיקוחיים
0.7	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
52.7	-	0.2	-	-	-	-	51.8	-	סך הכל

הרכב הביטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) (CCR5)

[נדבך 3]

טבלה מספר 23 – הרכב הביטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) (CCR5)

ליום 31 בדצמבר 2021

א	ב	ג	ד	ה	ו
שווי הוגן של ביטחון שהתקבל		שווי הוגן של ביטחון שהופקד			
מתק	לא מתק	מתק	לא מתק	שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	שווי הוגן של ביטחון שהופקד
-	0.2	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	17.5	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	17.7	-	-	-	-
מזומן – מטבע מקומי					
מזומן – מטבעות אחרים					
חוב ריבוני מקומי					
חוב ריבוני אחר					
חוב של סוכנות ממשלתית					
אגרות חוב קונצרניות					
מניות					
ביטחון אחר					
סה"כ					

ליום 31 בדצמבר 2020

א	ב	ג	ד	ה	ו
שווי הוגן של ביטחון שהתקבל		שווי הוגן של ביטחון שהופקד			
מתק	לא מתק	מתק	לא מתק	שווי הוגן של ביטחון שהתקבל	שווי הוגן של ביטחון שהופקד
-	0.2	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	0.2	-	-	-	-
מזומן – מטבע מקומי					
מזומן – מטבעות אחרים					
חוב ריבוני מקומי					
חוב ריבוני אחר					
חוב של סוכנות ממשלתית					
אגרות חוב קונצרניות					
מניות					
ביטחון אחר					
סה"כ					

חשיפות לנגזרי אשראי (CCR6)

[מדן 3]

טבלה מספר 24 – חשיפות לנגזרי אשראי (CCR6)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021		
א	ב	
הגנה שנרכשה	הגנה שנמכרה	
במיליוני ש"ח		
סכומים נקובים		
203.2	-	עסקאות החלף כשל אשראי על ישות יחידה (Single-name credit default swaps)
-	-	עסקאות החלף כשל אשראי על מדד (Index credit default swap)
-	-	עסקאות החלפת תשואה כוללת
-	-	אופציות אשראי
-	-	נגזרי אשראי אחרים
203.2		סך הכל סכומים נקובים
ערכי שווי הוגן		
-	-	שווי הוגן חיובי (נכס)
4.7	-	שווי הוגן שלילי (התחייבות)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020		
א	ב	
הגנה שנרכשה	הגנה שנמכרה	
במיליוני ש"ח		
סכומים נקובים		
402.1	-	עסקאות החלף כשל אשראי על ישות יחידה (Single-name credit default swaps)
-	-	עסקאות החלף כשל אשראי על מדד (Index credit default swap)
-	-	עסקאות החלפת תשואה כוללת
-	-	אופציות אשראי
402.1	-	נגזרי אשראי אחרים
סך הכל סכומים נקובים		
ערכי שווי הוגן		
-	-	שווי הוגן חיובי (נכס)
104.7	-	שווי הוגן שלילי (התחייבות)

חשיפות לצדדים נגדיים מרכזים (CCR8)

[דבר 3]

טבלה מספר 25 – חשיפות לצדדים נגדיים מרכזים (CCR8)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021		
ב	א	
RWA	EAD אחרי CRM	
במיליוני ש"ח		
0.1	0.5	1 חשיפות לצד נגדי מרכזי נשיר (QCCP) (סך הכל) חשיפות לעסקאות עם QCCP (לא כולל ביטחון ראשוני והעברות לקרן סיכונים)
-	-	2 מזה:
-	-	3 (i) נגרי OTC
0.1	0.5	4 (ii) עסקאות נגזרים סחירים בבורסה
-	-	5 (iii) עסקאות מימון ניירות ערך
-	-	6 (iv) מערכי קיזוז שבהם אושר קיזוז בין מוצרים
-	-	7 ביטחון ראשוני מנתק
4.5	22.4	8 ביטחון ראשוני לא מנתק
-	-	9 העברות ממומנות לקרן סיכונים
-	-	10 העברות לא ממומנות לקרן סיכונים
-	-	11 חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינן נשיר (QCCP) (סך הכל) חשיפות לעסקאות עם CCP (לא כולל ביטחון ראשוני והעברות לקרן סיכונים)
-	-	12 מזה:
-	-	13 (i) נגרי OTC
-	-	14 (ii) עסקאות נגזרים סחירים בבורסה
-	-	15 (iii) עסקאות מימון ניירות ערך
-	-	16 (iv) מערכי קיזוז שבהם אושר קיזוז בין מוצרים
-	-	17 ביטחון ראשוני מנתק
-	-	18 ביטחון ראשוני לא מנתק
-	-	19 העברות ממומנות לקרן סיכונים
-	-	20 העברות לא ממומנות לקרן סיכונים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020		
1	א	
RWA	CRM אחרי EAD	
במיליוני ש"ח		
0.4	2.2	1 חשיפות לצד נגדי מרכזי נשיר (QCCP) (סך הכל)
-	-	2 חשיפות לעסקאות עם QCCP (לא כולל ביטחון ראשוני והעברות לקרן סיכונים)
-	-	3 מזה:
-	-	4 (i) נגזרי OTC
0.4	2.2	5 (ii) עסקאות נגזרים סחירים בבורסה
-	-	6 (iii) עסקאות מימון ניירות ערך
-	-	7 (iv) מערכי קיזוז שבהם אושר קיזוז בין מוצרים
-	-	8 ביטחון ראשוני מנתק
1.7	8.4	9 ביטחון ראשוני לא מנתק
-	-	10 העברות ממומנות לקרן סיכונים
-	-	11 העברות לא ממומנות לקרן סיכונים
-	-	12 חשיפות לצד נגדי מרכזי שאינן נשיר (QCCP) (סך הכל)
-	-	13 חשיפות לעסקאות עם QCCP (לא כולל ביטחון ראשוני והעברות לקרן סיכונים)
-	-	14 מזה:
-	-	15 (i) נגזרי OTC
-	-	16 (ii) עסקאות נגזרים סחירים בבורסה
-	-	17 (iii) עסקאות מימון ניירות ערך
-	-	18 (iv) מערכי קיזוז שבהם אושר קיזוז בין מוצרים
-	-	19 ביטחון ראשוני מנתק
-	-	20 ביטחון ראשוני לא מנתק
-	-	21 העברות ממומנות לקרן סיכונים
-	-	22 העברות לא ממומנות לקרן סיכונים

חלק 6 – סיכון שוק

גילוי איכותי כללי הנוגעות לסיכון שוק (MRA)

[מדד 3]

סיכון השוק הוא הסיכון להפסד או ירידת-ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים וברמה הכוללת - שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים. הבנק הגביר את הניטור שלו על סיכון השוק, כתוצאה מהתפתחות העימות בין רוסיה ואוקראינה, על מנת לבחון את השפעת המשבר בשווקים העולמיים על הפעילות הפיננסית של הבנק, ובפרט, לבחון את השפעת האירוע על סיכון האינפלציה ששיעורה על פי התחזיות, נמצא בשיעורים נמוכים יחסית לשיעורה בכמה מדינות ברחבי העולם, אולם הוא עדיין גבוה מהערכים שהורגלנו אליהם בשנים האחרונות. רמת סיכון השוק של הבנק היא נמוכה יחסית, והחשיפה שלו לחלק מגורמי הסיכון איננה משמעותית. לאור ההתפתחויות שתוארו לעיל, כולל החשש להתפתחות מחודשת של המגיפה והתפתחות העימות בין רוסיה ואוקראינה, שומר הבנק על רמה בינונית של סיכון השוק בטבלת גורמי הסיכון.

התוצאות העסקיות, השווי והגון של הנכסים, התחייבויות, ההון העצמי ותזרימי המזומנים חשופים לסיכונים שוק שמקורם בתנדטיות בשיעורי הריבית, בשער החליפין, במדד המחירים, במחירי נירות ערך בארץ ובחו"ל ובמדדים כלכליים נוספים.

בקבוצת סיכונים זו כלולים מספר סוגי סיכונים ספציפיים, המפורטים בהמשך והמנוהלים בבנק באופן דומה, על בסיס מסגרת עבודה, מדיניות ומגבלות שקבע הדירקטוריון.

הסיכונים הנכללים במסגרת סיכונים השוק הינם:

- **סיכון ריבית** - הינו הסיכון הנובע מההבדל שבין רגישות הנכסים לשינויים לא צפויים בשיעור הריבית לבין רגישות זו של ההתחייבויות. שינויים אלו עלולים להביא לשחיקת ההון של הבנק בשל ירידה עתידית בהכנסות המימון העלולה להיגרם כתוצאה מחשיפה לריבית בכל אחד מבסיסי ההצמדה השונים.
- **סיכון שער חליפין** - הינו החשיפה לרווחי הבנק כתוצאה משינויים בשערים של המטבעות השונים בהם הבנק פועל במסגרת עסקיו.
- **סיכון אינפלציה** - הינו הסיכון משינויים לא צפויים בקצב האינפלציה, כלומר בשינויים במדד המחירים לצרכן.
- **סיכונים בסיס אחרים** - חשיפה לשינוי של מחירים של מניות, אופציות וכו'.

מדיניות גידור והפחתת סיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים של הבנק מבוססת על ניהול החשיפות לסיכונים שוק ונדילות על ידי קביעת מגבלות כמותיות של הדירקטוריון ושל ההנהלה. תאבון הסיכון מקיף סוגים שונים של תיקים, גורמי הסיכון הרלבנטיים לפעילות הבנק, והוא נבנה בהסתמך על מדדים שונים, בהתאם לאופי הפעילות ולדרישות בנק ישראל. האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות כוללים בין השאר: קנייה ומכירה של ניירות ערך סחירים (בעיקר אגרות חוב של ממשלת ישראל), גיוס של

פיקדונות לא סחירים (מלקוחות פרטיים ומוסדיים), גיוס פיקדונות סחירים ופעילות במכשירים פיננסיים נגזרים.

כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים שוק, מבצע הבנק בין היתר, עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כדי להקטין את החשיפה שלו לסיכונים אלו. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים הינה כמתוך, סוחר או כמשתמש סופי. לבנק מכשירים פיננסיים נגזרים כגון עסקאות עתידיות להחלפה בין מטבעות (Swap) וחוזים עתידיים להגנה על שערי מטבע (Forward). העסקאות במכשירים הפיננסיים הנגזרים נרשמות לפי שווי הוגן ושינויים בשווי הוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. כמו כן, לבנק חוזים שבפני עצמם אינם מכשירים נגזרים אך הם מכילים נגזרים משובצים.

המדיניות לניהול סיכונים השוק מאושרת מידי שנה בדירקטוריון, ומגדירה את תאבון הסיכון באמצעות מערכת מגבלות, קובעת את תהליכי הפיקוח והבקרה, מתכנתת הדיווח, מדרג סמכויות ואחריות של פונקציות ניהול סיכונים השוק בבנק וכן את עקרונות ניהולו של הסיכון. החשיפה לסיכונים השוק מוגדרת במדיניות במונחי מודלים ומדדים נוספים, כגון, VaR ותרחישים המותאמים לתנאי שגרה ולתנאי קיצון (מבחני קיצון), כאשר המגבלות מתייחסות לחשיפה כלכלית וחשיפה ברו"ה (גישת רווחים) ובהתייחס לתיקים השונים, שיפורטו להלן.

מטרת המדיניות הינה להוות תשתית לניהול סיכונים השוק בבנק, באופן שיתרום לניהול מיטבי של חשיפת הבנק להפסד בגין שינויים בפרמטרי שוק ולהציג תמונת סיכונים מייצגת למקבלי ההחלטות. ניהול הסיכון מכוון למזער, ככל האפשר, את התממשותם של סיכונים בלתי צפויים ונזקים שמקורם בנטילת סיכונים בלתי מבוקרת. מסמך המדיניות מגדיר את מסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר על ידי הדירקטוריון ותוך הבנת פרופיל סיכון השוק של הבנק והבטחה, כי קיימת נאותות הונית התואמת פרופיל סיכון זה. מסמך המדיניות של הבנק לשנת 2022 עודכן ותאבון הסיכון נקבע עבור מרבית המגבלות במונחי הון רובד 1, כשמגבלת סיכון הבסיס מוחלפת ממונחי ההון הפיננסי למונחי הון רובד 1. בנוסף, קובע מסמך המדיניות את דרכי הניטור של תאבון סיכון, ואת הדיווחים הנדרשים בעת התקרבות לערכי המגבלות, או בעת פריצת המגבלות, לו תתרחש.

עקרונות מדיניות ניהול הסיכונים באים לידי ביטוי בתכנית העבודה של הבנק; בעת קביעת היעדים בכל שנה, נלקחים עקרונות אלו בחשבון. כמו כן, לאור חשיבות נושא זה מתקיימים בוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ובדירקטוריון דיונים שוטפים בנושאים הקשורים לניהול הסיכונים.

התיאבון לסיכונים שוק כפי שהוגדר במדיניות משקף את רצונו של הבנק ליטול סיכונים שוק במטרה להשיג את יעדיו האסטרטגיים.

אופן הפעילות בתיק הנוסטר מחולק לשני תיקים – תיק השקעה ותיק למסחר. בבסיס החלוקה עומד הכלל כי הנהלת הבנק (באמצעות צוות נכסים והתחייבויות) מתווה את פעילות השקעה בתיק הזמין למכירה, שמנוהל בתיק השקעה לטווח בינוני וארוך, ואילו לגבי התיק למסחר צוות נכסים והתחייבות מתפקד כמפקח ומנטר את הפעילות, זאת כדי לאזן בין צורכי הפיקוח והבקרה, וההכרח לאפשר תגובה מהירה בהתאם להתפתחויות בשווקים ומצב הפוזיציות השונות.

תיק השקעה (לפדיון וזמין למכירה) - ניירות ערך שיוחזקו בתיק זה קשורים ונובעים מכלל הפעילויות השונות של הבנק כגון – רכישה כנגד פיקדונות, כתחליף לנזילות, לניהול עודפי הון ולגידור, אך גם למטרת יצירת פוזיציה. ככלל, התיק יירשם מבחינה חשבונאית כתיק זמין למכירה, במקרים מסוימים רשאית הוועדה הפנימית לאשר

פעילות בתיק המוחזק לפדיון, בדיווח מקדים לבנק ישראל.

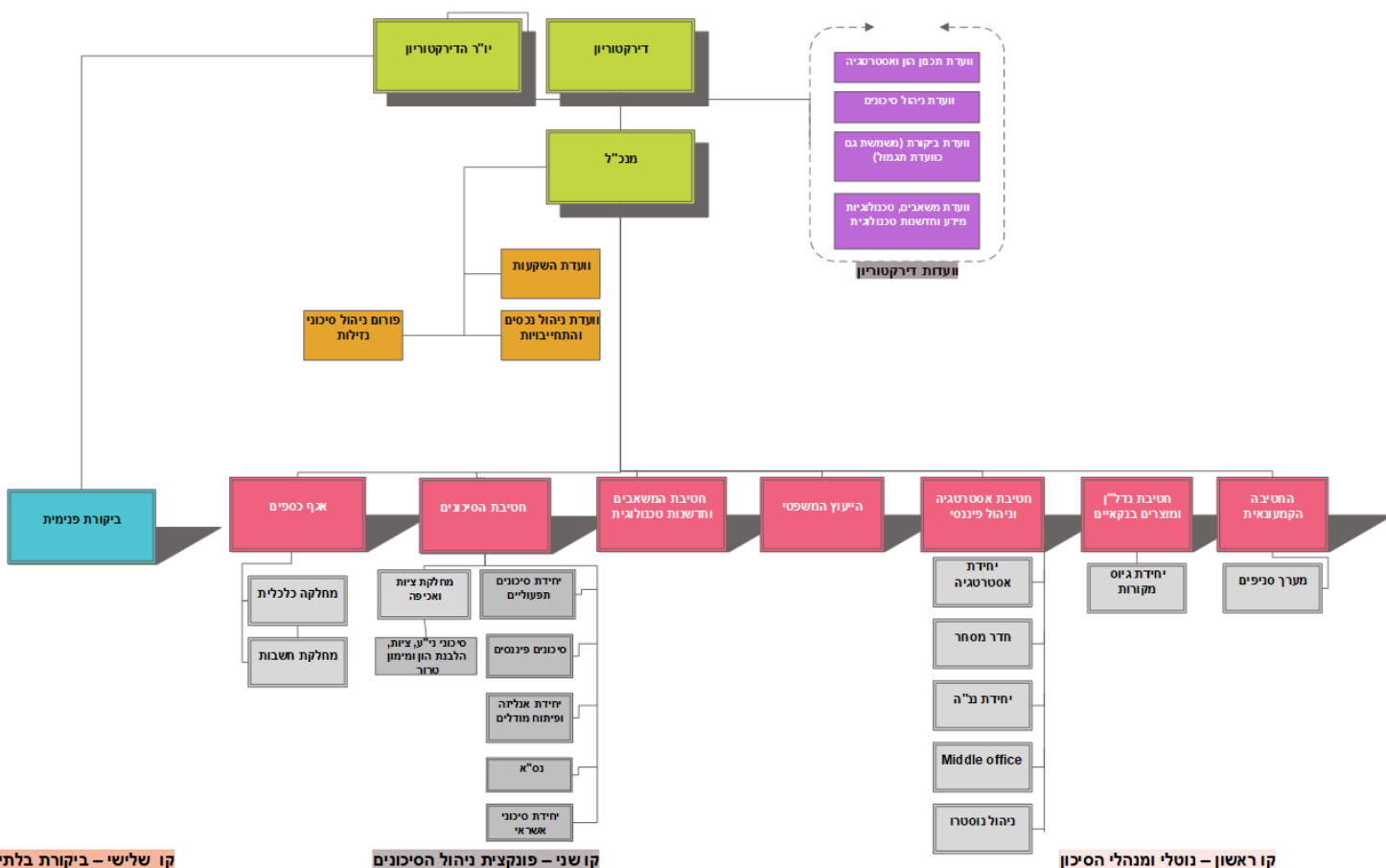
תיק למסחר - מטרת תיק זה להשיג תשואה עודפת (מעל מחיר הכסף) במסחר לטווח קצר במגוון מכשירים פיננסיים, על ידי ניצול הידע והניסיון של מנהלי הנוסטרו.

דיווח

סקירת מצב החשיפה לסיכונים שוק, נזילות ונוסטרו נעשית בבנק הן באופן שוטף והן במועדים ספציפיים המיועדים לכך. הערכת החשיפה לסיכונים השונים מתבצעת באמצעות מכלול רחב של נתונים ודוחות, אשר במצטבר מאפשרים לקבל תמונה שלמה של החשיפה. בשל חשיבות הנושא, על חלק גדול מהנתונים מתנהל מעקב שוטף ולעתים אף יומיומי. הנתונים השוטפים אף נסקרים בישיבות של הוועדה הפנימית.

יחד עם זאת, הפרורמים השונים מקדישים זמן מיוחד לצורך סקירה כוללת של החשיפה לסיכונים השונים. תהליך הסקירה מתבצע מדי חודש ומתחיל לאחר איסוף נתוני החשיפה במחלקת ניהול סיכונים. נתונים אלו נאספים ומדווחים במסמך הסיכונים הרבעוני שמציג מנהל הסיכונים הראשי לוועדת הדירקטוריון ולדירקטוריון. מסמך הסיכונים הוא מסמך מרכזי אשר כולל סקירה של הסיכונים המהותיים לסוגיהם. המסמך מציג עבור כל סוג סיכון בצורה תמציתית ונהירה את פרופיל הסיכון על מנת לאפשר לדירקטוריון לעקוב אחר פעולות ההנהלה ולוודא שהן עקביות עם תיאבון הסיכון ועם מסגרת ניהול הסיכונים שאושרה על ידו.

ממשל תאגידי לניהול הסיכונים

דירקטוריון הבנק – במסגרת אחריותו לעסקי התאגיד הבנקאי ולאיתנותו הפיננסית ובמסגרת תפקידיו של הדירקטוריון בהקשר של ניהול סיכונים כמפורט בנוהל בנקאי תקין 301, נוהל בנקאי תקין 310 ונוהל עבודת הדירקטוריון מס' 01-01-09, על הדירקטוריון: להתוות את אסטרטגיית הסיכון הכוללת, לרבות תיאבון הסיכון, לסקור ולאשר תקופתית את מסגרת ניהול הסיכון המעוגנת במסמך מדיניות עבור כל אחד מהסיכונים, לעקוב אחרי פעולות ההנהלה הבכירה, ולודא שהתפתחות פרופיל הסיכונים (החשיפות בפועל) עקבית עם תאבון הסיכון והמגבלות שנקבעו לנוכח ההתפתחויות והשינויים בשווקים הפיננסיים ובסביבה החיצונית בשגרה ובקיצון (כפי שהתרחש עם פרוץ הקורונה, או עקב העימות בין רוסיה לאוקראינה), בנהגי ניהול סיכונים ופעילויות הבנק, לבחון את נאותות הבקורות ועצמאות הגופים המודדים את הסיכון, לבחון ולאשר מראש, באמצעות הוועדה לניהול סיכונים, מוצרים חדשים או פעילות חדשה/שעודכנה באופן מהותי טרם הפעלתם, כפי שנקבע בנוהל הבנק לטיפול במוצר חדש/פעילות חדשה.

הדירקטוריון בוחן באופן שוטף כי בידי הנהלת הבנק יש תשתית ראויה לניהול ובקרה על הסיכונים הפיננסיים, המאפשרים לה לנהל את פרופיל הסיכון לנוכח תאבון הסיכון, בהתאם לעקרונות מסמך המדיניות. דירקטוריון הבנק דן לפחות אחת לשנה במדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים, מאשר את מסמך המדיניות וקובע את תאבון הסיכון האיכותי והכמותי לשנה הקרובה. לקראת שנת העבודה הנוכחית, ביצע הבנק שינוי במסמך מדיניות, על מנת להתאים את תאבון הסיכון למצב בשווקים ולצרכי הפיננסיים של הבנק. עדכון המגבלות הכמותיות בוצע תוך שמירה על תאבון סיכון נמוך, כפי שקבע דירקטוריון הבנק.

הדירקטוריון מודא כי תהליכי ניהול סיכון שוק ונזילות הם אפקטיביים ובכלל זה דן בנאותות התשתית לניהול סיכון שוק והמשאבים המוקצים לניהול הסיכון. כמו כן, על הדירקטוריון לבחון, בין היתר, באמצעות מסמך הסיכונים הרבעוני המוגש על ידי חטיבת הסיכונים, וכן, מסמך ניהול הנכסים וההתחייבויות המוגש על ידי חטיבת האסטרטגיה וניהול פיננסי, כי מדיניות ניהול סיכון שוק מוטמעת באפקטיביות בכלל הבנק כך שכל העובדים הרלוונטיים מבינים בבהירות את העקרונות שנקבעו במדיניות זו לניהול ובקרת הסיכון ואת המגבלות, ומקפידים על ציות לנהלים ולמדיניות.

ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים – (להלן: "ועדת הדירקטוריון") - תפקידה ליעץ לדירקטוריון בעניין אסטרטגיית הסיכון הכוללת לרבות תיאבון הסיכון והתפתחות פרופיל הסיכון, ובעניין הפיקוח על האופן שבו ההנהלה הבכירה מיישמת אסטרטגיה זו בפועל.

הוועדה מקיימת דיון מקדים לדיוני הדירקטוריון בכל הנוגע למדיניות החשיפה לסיכונים, ולהיערכות הארגונית לניהול ובקרת הסיכונים. הוועדה דנה בכל הצעה לפעילות מהותית חדשה או פעילות המשנה את פרופיל הסיכון של הבנק, חריגה של הבנק מתאבון הסיכון או פוטנציאל חריגה כזו (מצב התרעה), ובכל השקעה יזומה במכשיר פיננסי חדש לרבות עבור חשבון הנוסטרו, תוך כדי בחינת מאפייני סיכון השוק הגלומים בפעילות ומגישה, במידת הצורך, את המלצותיה לדירקטוריון.

אחת לרבעון מקבלת הוועדה דיווח שוטף בין היתר, באמצעות מסמך הסיכונים, הכולל את תוצאות המודלים, המדדים ותרשימי הקיצון, קרי, את מצב פרופיל הסיכון לנוכח תאבון הסיכון שנקבע במדיניות, במונחי מדדי סיכון אלה. הדיווח כולל את גובה הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים (סיכון בסיס) והרווחיות הנובעת מפוזיציות אלו, את החשיפה לסיכון הריבית, ואת החשיפה לסיכון הנזילות של הבנק. כן מקבלת הוועדה דיווח על הרכב תיק הנוסטרו ועל תשואותיו.

במצבי חירום, הוועדה תקבל דיווח עדכני ושוטף על החשיפות המשמעותיות ועל מצב הנזילות.

לוועדה סמכות לאישור שינויים זמניים במגבלות החשיפה לסיכונים ובמגבלות ההשקעות בהיקף שקבע הדירקטוריון כחלק ממדיניות החשיפה לסיכונים.

וועדת ביקורת - תפקידי ועדת הביקורת וסמכויותיה יכללו, בין היתר, את הנושאים הבאים בתחום ניהול הסיכונים: סקירה ואישור היקף הביקורת הפנימית ותדירותה; קבלת דוחות ביקורת בנושא ניהול הסיכונים; הוועדה תוודא כי ההנהלה נוקטת פעולות מתקנות ראיות ובעיות הנדרש כדי לתת מענה לליקויים שזוהו על ידי הביקורת הפנימית של הבנק או ביקורת חיצונית.

ההנהלה - ההנהלה הבכירה, בין היתר, באמצעות ועדת נכסים והתחייבויות ופורום נזילות, אחראית ליישום עקרונות המדיניות, לפתח מדיניות ונהלים לזיהוי, מדידה, ניטור ובקרה אחר הסיכונים הפיננסיים, ולפעול למזעורם, ככל שפרופיל הסיכון מתקרב לגבולות תאבון הסיכון. עיקרי משימות ההנהלה הבכירה ביחס לניהול הסיכונים הפיננסיים הן: אישור מסמך המדיניות, קביעה ויישום מדיניות ונהלים, הבטחת האפקטיביות של תהליך ניהול ובקרת הסיכונים ודיונים שוטפים בפרופיל הסיכון והעמידה במגבלות.

ההנהלה מתכנסת בתדירות גבוהה לדין בנושאים שוטפים. מטעם ההנהלה הבכירה, מוסדו מספר ועדות משנה, בהן חברים חברי ההנהלה הבכירה הרלוונטיים לנושאים הנדונים, המטפלות בין השאר בניהול הסיכונים של הבנק.

ההנהלה הבכירה אחראית לאישור מקדים של מסמכי המדיניות לניהול סיכונים שוק ונזילות לפני הבאתם לדין לאישור בדירקטוריון, לקביעה ויישום מדיניות ונהלים הקשורים לזיהוי, מדידה ניטור ובקרה אחרי החשיפה לסיכון שוק והבטחת האפקטיביות של תהליך ניהול הסיכונים, באמצעות הפרדת תפקידים נאותה.

ההנהלה אחראית לנאותות המערכות המשמשות למעקב ומדידה אחר הסיכונים הפיננסיים. ההנהלה תקבל סקירה על נאותות המערכות ממנהל חטיבת הסיכונים במסגרת הדיווח שלו על אפקטיביות ניהול הסיכון. המערכות המשמשות את הבנק לצרכי ניהול סיכון השוק וסיכון הנזילות נתונות לתיקוף חטיבת הסיכונים, בהתאם למדיניות הבנק לתיקוף מודלים (סיכון מודל). הבנק עתיד להשלים במהלך הרבעון השני של הבנק, תהליך תיקוף נרחב למודלים המשמשים אותו לצרכי ניהול סיכונים אלה.

צוות חירום נזילות - משמש כצוות מרכזי במצבי כוננות או חירום בתחום הנזילות. אופן פעילות צוות החירום מפורט בתכנית חירום לטיפול במשבר נזילות של הבנק, שתהיה נתונה לתיקוף חטיבת הסיכונים ותרגול תקופתי. בישיבות צוות החירום תתקבלנה החלטות עסקיות לגבי הטיפול במשבר, וינחה מעקב שוטף אחר התפתחות הנתונים ומימוש ההחלטות שהתקבלו. נושא מרכזי בניהול משבר נזילות הינו ניהול המוניטין שמטרתו להחזיר או לשמר את אמון המפקידים. בצוות חירום נזילות תתקבלנה על כן, בנוסף החלטות לגבי ניהול המוניטין ויחסי הציבור של הבנק. בנוסף, צוות חירום נזילות ידון ויקבל החלטות בהיבטים תפעוליים של משבר נזילות. כמו כן, בעת התממשות מצבי חירום או לחצי נזילות באחריות הפירום להחליט בדבר הצורך בזימון הדירקטוריון לישיבות מיוחדות, ו\או להמליץ ליו"ר הדירקטוריון לשקול את הצורך לפנות ולעדכן את בנק ישראל.

מנהל חטיבת אסטרטגיה וניהול פיננסי – משמש כמנהל סיכונים שוק ונזילות ואחראי לביצוע מדיניות הבנק ולגיבוש מסגרת עבודה כוללת לניהול סיכון זה ואישורה במסגרת הבנק. מנהל חטיבת האסטרטגיה וניהול הפיננסי עוסק בניהול השוטף של החשיפות לסיכונים שוק, בהנחיית היחידות השונות העוסקות בניהול המכשירים הפיננסיים של הבנק וביצירת החשיפות במגזרי הפעילות השונים. מנהל חטיבת האסטרטגיה וניהול הפיננסי, בתיאום עם מנהל הסיכונים הראשי, ממליץ להנהלה, לדירקטוריון ולוועדת הדירקטוריון באשר לכדאיות יצירת הסיכונים באמצעות המכשירים הפיננסיים המתירים ליצירת ולגידור סיכונים, ובכל יתר הנושאים הקשורים ליצירת וניהול החשיפות. כמו כן, באחריותו ניהול תיק הנוסטרטו לרבות בקרה אחר העמידה במגבלות שקבע הדירקטוריון וטיפול בחריגות מהותיות, תוך בחינת השלכות פעילות הנוסטרטו על כלל החשיפות.

ועדת הנהלה לניהול נכסים והתחייבויות – (להלן: "הועדה הפנימית") בראשות המנכ"ל, מתכנסת מדי שבוע, ומקבלת דיווח מחבריה על פעילות הבנק במכלול הנושאים הקשורים בניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

הוועדה מנהלת מעקב שוטף אחר עמידה ביעדי תכנית העבודה ואחר עמידה במגבלות החשיפה לסיכונים, לרבות עדכונים שוטפים על מגבלות הנזילות, אותן אישר הדירקטוריון. הוועדה מקבלת החלטות אופרטיביות בנושאים שונים וקובעת מחירים ויעדי כמויות לכל אחת מהפעילויות השונות. כל חבר ועדה, בתחום פעילותו, אחראי לדווח לוועדה על מגמות עיקריות בשוק הרלוונטיות לפעילות הבנק ולניהול נכסיו. שינויים משמעותיים במגמות מדווחים לדירקטוריון במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני ומסמך ניהול הנכסים וההתחייבויות (ALCO), הנותן תמונה על התפתחות פרופיל סיכונים השוק והנזילות.

בכל ישיבה סוקרת הוועדה פרמטרים שוטפים של הפעילות הכוללים כמויות ומחירים בכל המגזרים. פרמטרים אלו מהווים אינדיקטורים מרכזיים למצב החשיפות והנזילות. סקירה זו כוללת נתונים בדבר ביצועי אשראי וביצוע גיוסים בחודש השוטף ומחירי הגיוס, יתרות הנכסים הנזילים והרכבם, תמהיל הפקדונות, פעילות בתיק הנוסטרטו, פוזיציות מדד ומט"ח, רווח הפסד מפוזיציות מדד ומט"ח, תחזיות פיננסיות, תחזית פרעונות ועוד.

הוועדה אחראית למעקב השוטף אחר כל הדיווחים הקשורים לניהול הסיכונים והנזילות בבנק וניהול תיק הנוסטרטו של הבנק.

ועדת השקעות פנימית – בראשות המנכ"ל, קיימת בשל הצורך ליחד זמן לניהול ההשקעות (נוסטרטו) של הבנק. הוועדה מתכנסת באופן חודשי, מקבלת דיווח על הרכב תיק הנוסטרטו והרווחיות הנובעת ממנו. הוועדה דנה ומחליטה בדבר כדאיות של הצעות להשקעות חדשות ובשינויים בתיק הנוסטרטו וזאת, במסגרת המדיניות המאושרת.

מחלקת ניהול פיננסי – מנהלת המחלקה מוגדרת כמנהלת הנזילות בהיבטים העסקיים והתפעוליים, כולל היבטי הציות. כמו כן, אחראית למדידת סיכונים נזילות קצרה וארוכה בהתאם להוראות רגולטוריות ומודלים פנימיים של הבנק. באחריות מנהלת המחלקה להתריע על התקרבות למגבלות או במידה ולהערכתה יכול להתפתח אירוע בעל היבט נזילות. המחלקה מעדכנת את מחירי הכסף על פי החלטות הוועדה לניהול נכסים והתחייבויות ועל פי השינויים השוטפים בשוק אגרות החוב הממשלתיות.

במסגרת מחלקת ניהול פיננסי, מנוהלות ונמדדות באופן שוטף חשיפות מאזניות נוספות, סיכונים שוק, חשיפת ריבית וחשיפת בסיס. המחלקה אחראית על הפקת דוחות תקופתיים ועל מסמך ה-ALCO Package, המרכז את ההתפתחויות העסקיות של הנכסים וההתחייבויות. המסמך מוגש מדי רבעון לוועדה לניהול סיכונים ומוציגים בו הנתונים השונים עבור החשיפות המאזניות, תוך מתן המלצות לכדאיות החשיפות, התפתחותן ואופן הטיפול בהן.

ככל יחידת קו ראשון, אחראית מנהלת המחלקה גם על בקרה של העמידה בתאבון הסיכון, זמינות הנתונים ואיכותם על מנת לשמר בקרה אפקטיבית, ניהול סיכון הנדליות, כולל תרגול תכניות החירום לניהול הנדליות (בצוותא עם חטיבת הסיכונים ויחידת ההמשכיות העסקית של הבנק). מנהלת המחלקה אחראית לערוך בדיקה באופן שוטף אחר המגבלות השונות, ולהתריע על צורך בשינויים. אפקטיביות הבקורות תאוגר על ידי הקו השני.

חדר תיכון – (Middle Office) - חדר התיכון פועל במסגרת הבקרה הפנימית בקו העסקים (הקו הראשון), והוא אחראי לבקרה על עמידה במגבלות השונות המושטות על פעילויות המסחר שמנוהלות במסגרת חטיבת האסטרטגיה וניהול הפיננסי, על החשיפות לגופים פיננסיים שונים ועל שערך עסקאות לא סחירות ב-ALM ובנוסטרו.

מערך עורפי (Back Office) - המערך העורפי מוודא כי תהליכי התשלום והסליקה הנלווים לפעילות פיננסית בבנק פועלים כסדרם. מעבר לכך, המערך העורפי מרכז את כל פעילות התשלום והסליקה של מטח בבנק.

מנהלי הנוסטרו (להלן: "מנהלי ההשקעות") - תפקידם לפתח באופן שוטף ומקצועי את תיק ההשקעות של הבנק. בנוסף, יזמים מנהלי ההשקעות דיונים בוועדת ההשקעות הפנימית בדבר כדאיות השקעות חדשות. מנהלי ההשקעות משמשים כזרוע מבצעת בתחומי המכשירים הפיננסיים ופיתוח תיק ניירות ערך נוסטרו של הבנק, ומסייעים בניהול הפוזיציה של הבנק תוך שימוש במכשירים פיננסיים ושמירה על תאבון הסיכון שקבע הדירקטוריון. נדגיש כי פעילות הנוסטרו של הבנק מוגבלת על ידי תאבון סיכון נמוך, הקובע מגבלות כמותיות ואיכותיות, קרי, סוגי הנכסים בהם ניתן להשקיע.

פונקציית ניהול סיכונים בלתי תלויה - קו בקרה שני

חטיבת סיכונים בראשות מנהל הסיכונים הראשי - עוסקת בגיבוש מודלים להערכת החשיפה לסיכונים שוק ונדליות, פיתוח טכניקות לניהול סיכונים ותמיכה בניהול השוטף של החשיפות לסיכונים שוק. כן ממליצה החטיבה לוועדה הפנימית בנושאים הקשורים לכדאיות ניהול החשיפות תוך התחשבות במרכיבי ההכנסה הצפויה מחשיפות אלו ועלויות גידור החשיפות ובדיקת כדאיות ורווחיות של מוצרים פיננסיים חדשים ו/או קיימים. בנוסף, כפי שצוין לעיל, אחראית החטיבה באמצעות יחידת התיקוף של הבנק הפועלת בה, לתיקוף המודלים המשמשים את הבנק להערכת סיכון שוק ונדליות, המערכות המשמשות לניטור פרופיל הסיכון, תכניות החירום לניהול הנדליות בעת פוטנציאל למשבר, ותרגולם.

באחריות החטיבה לבצע את המעקב השוטף אחר עמידה במגבלות שנקבעו לחשיפות השונות.

בקר הסיכונים - משמש כבקרת קו שני כדי להשלים ולאתגר את פעילות הבקרה וניהול הסיכון בקו הראשון. מבצע מעקב שוטף אחר פעילות הנדליות, הנוסטרו והנכ"ה ואיתור חריגות ממגבלות או התקרבות לגבולותיהן.

פורום לניהול סיכונים הנדליות - בראשות מנכ"ל הבנק, מתכנס לפחות פעם ברבעון. בכל ישיבה סוקר צוות נדליות את מצב הנדליות. סקירה זו כוללת נתונים בדבר יתרות הנכסים הנדלילים והרכבם, הרכב תיק המקורות, פירעונות בסכומים גבוהים צפויים וצפי בתכנון הנדליות, ניצול מסגרות בבנקים ונתונים נוספים. כמו כן, מקבל הצוות דיווח על תוצאות המודלים הרגולטוריים בנדליות המודלים הפנימיים לרבות תוצאות תרחישי הקיצון. תוצאות המודל ותרחישי הקיצון ינתחו על ידי הצוות. הצוות בודק קיומם של נכסים שאינם נדילים, בהם ניתן להשתמש במקרה הצורך לגיוס מימון נוסף.

הצוות מקבל ממנהל הנזילות ומחטיבת ניהול סיכונים דיווח על המגמות בשוק, בכל התחומים הרלוונטיים לנזילות הבנק, לרבות שוק הכספים וההון. תמצית הממצאים המשמעותיים (בהתאם למידת השפעתם על נזילות הבנק) מדווחות לוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים ולדירקטוריון במסגרת מסמך הסיכונים.

באחריות הצוות לבחון את הצורך בעדכון נהלי נזילות.

קו הגנה השלישי – הביקורת הפנימית אחראית לביצוע של מכלול משימות ביקורת בלתי תלויות, בהתאם לתכנית עבודה מבוססת סיכון המאושרת על ידי הדירקטוריון וכן, ביקורות על סמך דרישת הדירקטוריון וועדותיו. הביקורת בודקת את תהליכי ניהול הסיכונים, איכות ניהולם ובקרתם, בין השאר, באמצעות בדיקות מדגמיות, הביקורת הפנימית אחראית למתן הערכה עצמאית על מידת האפקטיביות של יישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים בבנק (אפקטיביות הבקרה הפנימית). במסגרת אחריותה, הביקורת הפנימית בעלת תפקיד מהותי בתהליך הפיקוח אחר יישום מדיניות ניהול הסיכונים תוך איתגור פעילות הקו הראשון והקו השני.

האופן והיקף של מערכות הדיווח

הבנק מנהל את סיכוניו בין השאר בעזרת מערכת ALM, המערכת חולשת על תזרימי המזומנים של הבנק, הנגזרים ממגוון פעולותיו הפיננסיות. מערכת זו מאפשרת ניהול נכסים והתחייבויות ובין היתר מאפשרת כימות של סיכונים השוק על פי מתודולוגית הערך הנתון לסיכון - VaR. בנוסף, המערכת מאפשרת מעקב אחר מדדי סיכון נוספים כגון: חשיפות ריבית ובסיס ומבחני קיצון. המערכת נתונה לתיקוף על פי מדיניות הבנק.

ה-VaR אומד את ההפסד המקסימאלי הצפוי לבנק בשל התמשותט סיכונים השוק בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש על פי תנאי השוק שנצפו בעבר. החישוב בבנק מבוצע, אחת לחודש, לתקופת החזקה של 10 ימים וברמת מובהקות של 99%. הבנק מודד את הסיכון הכולל שלו באמצעות ה-VaR של סך התיק הבנקאי וכן, את החשיפה לסיכון של התיק למסחר שלו באמצעות מערכת זו. בנוסף לניהול ובקרה באמצעות מודל ה-VaR, משתמש הבנק גם במודלים אחרים לכימות הסיכונים, שעיקרם, ביצוע תרחישים המסתמכים על תזוזות בגורמי הסיכון הרלבנטיים לבנק הערוכים בשני מצבי הטבע – תרחישים למצב שגרה ותרחישים למצב קיצון. התזוזות בגורמי הסיכון נקבעו על סמך התנודות שאירעו בהם בעבר (בשגרה ובמצבי קיצון, כמו בתקופת הקורונה), שאותגרו על פי התזוזות שנקבעו במודל הסטנדרטי של בנק ישראל ושל באזל להקצאת הון כנגד סיכונים שוק.

הבנק מבצע בדיקות בדיעבד של המודל, BACKTESTING, על מנת לוודא כי המודל מתפקד כראוי. כאמור לעיל, במהלך אירוע הקורונה חלה עליה בערך המדד, עקב התנודתיות הרבה בשווקים. הבנק בוחן אלה את ההיבטים שהשפיעו על המודל בעת אירוע הקורונה, בהמשך למכתב בנק ישראל בנושא ניהול סיכון מודלים. כדי לגבות את מגבלות המודל (בעיקר, כיוון שהוא מייצג מצב שוק "נורמלי", ומביא בחשבון את הקשרים, הקורלציות, בין גורמי הסיכון, שאינם בהכרח מתקיימים במצב קיצון), קבעה מדיניות הבנק שורה של תרחישים בקיצון, המסירים כל הנחה על הקשרים בין גורמי הסיכון. תוצאות ה-Back-Testing, נכון ליום 31.12.21, היו תקינות והמודל נמצא כשיר לשימוש.

סיכון שוק בגישה סטנדרטית (MRI)

[דבר 3]

טבלה מספר 26 - סיכון שוק בגישה סטנדרטית (MRI)

ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2021	
א	א	
סכומים במיליוני ש"ח		
		מוצרים ישירים
		1 סיכון שיעור ריבית (כללי וספציפי)
0.5	3.7	2 סיכון פוזיציה במניות (כללי וספציפי)
0.5	3.0	3 סיכון שער חליפין
0.5	0.1	4 סיכון סחורות
		אופציות
-	-	5 הגישה הפשוטה
-	-	6 גישת דלתה- פלוס
-	-	7 גישת התרחישים
-	-	8 איגוח
1.5	6.8	9 סה"כ

*סכומים במונחי הון.

ניתוח של חשיפות בגין סיכונים שוק וניהול פוזיציות

תיאור מפורט של סיכונים השוק אליהם חשוף התאגיד הבנקאי

סיכונים השוק העיקריים אליהם חשוף הבנק פורטו בתחילת פרק סיכונים שוק לעיל.

עקרונות ניהול מדיניות החשיפה

הבנק מבצע בחינה לנאותות ההון המוקצה בגין הסיכונים הפיננסיים השונים על פי מסגרת הנדבך הראשון והשני בהוראות באזל ובנק ישראל.

הבנק מתאים, באמצעות מחירי המעבר, את שימושי האשראי ליכולת הגיוס שלו בחתך של מגזרי פעילות ומח"מ, במגבלות שנקבעו לחשיפות ריבית, מרווח ונזילות.

הבנק מנהל באופן אקטיבי את סיכונים הבסיס במטרה להגדיל את ההכנסות ברמת סיכון נתונה ותוך התחשבות בפוזיציות הרלבנטיות והמגבלות שנקבעו על ידי

הדירקטוריון. ניהול סיכונים הבסיס לוקח בחשבון את תחזיות האינפלציה, שכאמור לעיל, שינתה מגמה בתקופה האחרונה.

הבנק בוחן את מח"מ המקורות לאור הערכותיו את התנהגות הריבית, גודל החשיפה הנוכחי שלו לסיכון הריבית ו/או לסיכון הנזילות לטווח ארוך והעלויות הנוספות

הנגזרות מהארכת מח"מ. הבנק בוחן את מדיניות סיכון הריבית בהתאם לפרמטרים כלכליים ועל פי אומדן ההתנהגות הצפויה של הלוחים ושל המפקידים. לפיכך, הבנק

עוקב אחר שינויים צפויים בהיקפי הפירעונות המוקדמים, וזאת במטרה למזער את הסיכונים הכרוכים בפעילות זו.

הבנק נערך לגוון את אפשרויות ההשקעה של הנכסים הנזילים, לאור הגברת הנזילות בשוק והגדלת מגוון הכלים העומדים לרשותו לצורך ניהול הנזילות.

הבנק ישקול גיוס מקורות באמצעות הנפקות סחירות, בהתאם לצרכיו תוך בחינת עלויות גיוס אלטרנטיביות ובהתאם לתנאים שישררו בשוק ההון במהלך השנה.

מדיניות הבנק אינה מאשרת שימוש במכשירים נגזרים ומוצרים מיוחדים, אלא אם-כן ניתן אישור לשימוש במכשירים ומוצרים הנ"ל ע"י וועדת הדירקטוריון לניהול

סיכונים. אישור של פעילות במכשירים אלו, יינתן רק בתנאי שוועדת הדירקטוריון קיבלה ניתוח הן של הסיכונים הספציפיים של המכשיר והן ניתוח של השפעתו על

כלל החשיפות של הבנק. כמו כן, הבנק יפעל לצמצום הצורך בגידור הסיכונים באמצעות מכשירים נגזרים, באמצעות התאמת המקורות והשימושים ככל שניתן בעסקי

הליבה של הבנק (אשראי ופיקדונות). הבנק יעדיף גדורים שלא גורמים תזוזות חשבונאיות.

כל פעילות של הבנק, לרבות פעילות של הבנק עבור לקוחותיו, חורגת באופן משמעותי, בהיקפה ו/או באופייה ו/או בנסיבותיה, ממהלך הפעילות הרגיל והשגרתי של

הבנק, אף אם אותה פעילות אינה יוצרת לכאורה סיכון מיוחד ו/או אינה חורגת ממסגרת מגבלות החשיפה לסיכונים שנקבעה על ידי הדירקטוריון, תובא, על ידי מנהל

חטיבת האסטרטגיה וניהול הפיננסי, לדיון ולהחלטת ועדת הדירקטוריון, טרם ביצועה. ועדת הדירקטוריון תהיה רשאית, לפי שיקול דעתה, לאשר את הפעילות האמורה

או לדחותה או להעבירה לדיון ולהחלטת הדירקטוריון.

ניהול הסיכונים של הבנק, לרבות ניהול הנזילות, מבוצע באמצעות רשימה סגורה של מכשירים שאינם מוצרי אשראי (כולל אג"ח סחיר ולא סחיר) ופיקדונות. השימוש

במכשירים לשם גידור והן לצורך יצירת פוזיציה, הינו בהתאם לסמכויות ההשקעה שמפורטים בנהלי הבנק ובלבד שעסקאות אלו יבוצעו במסגרת מגבלות החשיפה

לניהול סיכונים. כאמור, שימוש לראשונה במכשירים פיננסיים אחרים יובא, טרם השימוש, לדיון ולאישור ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים.

במסגרת המדיניות נקבעו אינדיקטורים אפשריים למצב בשוק אשר יהוו סמן (Trigger) לביצוע בחינות לשינויים נדרשים במדיניות. האינדיקטורים כוללים שינויים

מהותיים ב: מדדי מניות, מדדי תלבונו, אינפלציה, כניסה למיתון ורמת האבטלה, מחירי דיו, ריבית בנק ישראל, רווחיות הבנק ועוד.

טבלה מספר 27 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה:

31 בדצמבר 2021						
סך הכל	פריטים שאינם נספיים	מטבע חוץ(1)		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד		
				המחירים	לא צמוד	
במיליוני ש"ח						
נכסים						
3,546.0	-	104.9	139.3	-	3,301.8	מזומנים ופיקדונות בבנקים
772.7	14.4	48.3	206.8	74.4	428.8	ניירות ערך
12,084.1	-	146.9	272.3	3,040.9	8,624.0	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
181.7	181.7	-	-	-	-	בניינים וציוד
4.5	3.2	-	0.2	0.8	0.3	נכסים בגין מכשירים נגזרים
248.0	105.6	-	-	10.3	132.1	נכסים אחרים
16,837.0	304.9	300.1	618.6	3,126.4	12,487.0	סך הכל נכסים
התחייבויות						
12,454.3	-	340.3	598.2	683.8	10,832.0	פיקדונות הציבור ⁽³⁾
306.6	-	-	-	21.1	285.5	פיקדונות מבנקים
-	-	-	-	-	-	פיקדונות הממשלה
2,609.7	-	-	-	2,561.2	48.5	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3.5	3.2	-	0.1	0.1	0.1	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
336.2	47.5	0.2	-	-	288.5	התחייבויות אחרות
15,710.3	50.7	340.5	598.3	3,266.2	11,454.6	סך הכל התחייבויות
1,126.7	254.2	(40.4)	20.3	(139.8)	1,032.4	הפרש
-	-	(5.5)	2.1	(149.9)	153.3	מכשירים נגזרים שאינם מגדרים ⁽³⁾
1,126.7	254.2	(45.9)	22.4	(289.7)	1,185.7	סך הכל כלי

(1) כולל הצמדה למטבע חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

(3) אינם מגדרים גידור חשבונאי.

טבלה מספר 27 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשוך):

31 בדצמבר 2020						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ(1)		מטבע ישראלי		
		אחר	דולר של ארה"ב	צמוד למדד		
				המחירים	לא צמוד	
במיליוני ש"ח						
נכסים						
3,137.9	-	30.4	96.3	-	3,011.2	מזומנים ופיקדונות בבנקים
462.4	3.4	54.3	136.4	64.2	204.1	ניירות ערך
10,881.3	-	152.3	300.8	2,746.9	7,681.3	אשראי לציבור, נטו (2)
163.2	163.2	-	-	-	-	בניינים וציוד
1.4	0.8	0.3	0.2	-	0.1	נכסים בגין מכשירים נגזרים
254.0	145.8	-	-	4.5	103.7	נכסים אחרים
14,900.2	313.2	237.3	533.7	2,815.6	11,000.4	סך הכל נכסים
התחייבויות						
11,705.2	-	346.0	619.7	901.9	9,837.6	פיקדונות הציבור (3)
162.2	-	-	-	24.1	138.1	פיקדונות מבנקים
-	-	-	-	-	-	פיקדונות הממשלה
1,720.5	-	-	-	1,659.4	61.1	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
1.5	0.8	0.1	0.1	-	0.5	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
310.8	44.9	2.1	8.0	-	255.8	התחייבויות אחרות
13,900.2	45.7	348.2	627.8	2,585.4	10,293.1	סך הכל התחייבויות
1,000.0	267.5	(110.9)	(94.1)	230.2	707.3	הפרש
-	-	109.3	96.6	-	(205.9)	מכשירים נגזרים שאינם מגדרים (3)
1,000.0	267.5	(1.6)	2.5	230.2	501.4	סך הכל כללי

(1) כולל הצמדה למטבע חוץ.

(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי הצמדה.

(3) אינם מגדרים גידור חשבונאי.

ניהול פוזיציות בתיק למסחר

במסגרת ניהול פוזיציות בתיק למסחר, הבנק קבע מגבלות לניהול החשיפה. המגבלות שנקבעו לפעילות הנוסטרו כוללים הן מגבלות על גודל התיק והן מגבלות על החשיפה (VaR, תרחישים וכו'). המערכת למסחר ניירות ערך של הבנק תומכת בבקרה ממוכנת בזמן אמת על מגבלות של גודל תיק. כמו כן, ניתן לעקוב באמצעות מערכת המסחר אחרי כל הפעולות ששודרו ביום המסחר (פעולות שבוצעו, פעולות שטרם בוצעו ופעולות שהתבטלו). מעקב מלא אחר מגבלות תיק הנוסטרו מתבצע בתחילת כל יום על יתרות הסגירה של יום המסחר הקודם. מעבר למעקב השוטף של מנהלי הנוסטרו, בחטיבת הסיכונים מתבצע מעקב (לפחות אחת ליום) אחר הפעולות ששודרו במערכת המסחר, חריגות מהמגבלות, באם נמצאו, מטופלות במייד מול מנהלי הנוסטרו לסגירת החריגה. אם נעשו פעולות משמעותיות מתבצע בקרה מלאה על כל המגבלות גם במהלך יום המסחר. באחריות מנהלי הנוסטרו (הן הפנימי והן החיצוני) לעדכן את הגורמים הרלוונטיים בחטיבת הסיכונים בעת ביצוע פעולות כאמור.

התייחסות לאירועים לאחר תאריך המאזן

לא היו אירועים חריגים בתיק למסחר לאחר תאריך המאזן.

מידע נוסף על חשיפה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם לפי מודלים לניהול סיכונים

לבנק מערכת ALM (ניהול נכסים והתחייבויות) הכוללת בתוכה מערכת לניהול סיכונים באמצעות מודל ה-VaR. ה-VaR הוא אומדן שמכמת סיכון כולל של כל התיק הנובע ממספר רב של גורמי סיכון שונים, וזאת לאחר התחשבות במתאמים ביניהם. בנוסף, הוא מוצג במונחים כספיים, דבר שהופך אותו למדד נוח לניטור. ל-VaR מספר חסרונות:

- הוא מתעלם מהפסדים שעשויים להתרחש מעבר לרמת המובהקות. בכך, הוא מבטא ברוב המקרים, מצב שוק רגיל (נורמלי).
- השימוש באופק של עשרה ימי עסקים מניח, כי ניתן לגדר ולמכור את הפוזיציות, תוך עשרה ימי עסקים. במוצרים ייחודיים, בהיקפי שוק גדולים או בתקופות משבר יתכן ובעיות הנזילות בשוק לא תאפשרנה סגירה, או גידור מלא, של הפוזיציות בפרק זמן זה.
- הסימולציה ההיסטורית מניחה, כי ההתנהגות ההיסטורית של גורמי הסיכון תחזור על עצמה בעתיד, דבר שעלול לא להתקיים (במיוחד, בעת משבר, כמו בעת הקורונה).

בגין מגבלות אלה, ה-VaR אינו יכול להחליף את כל מדדי הסיכון שקדמו לו. לפיכך, ה-VaR משמש כמדד נוסף במדיניות ניהול הסיכונים ולא כמדד בלעדי. בנוסף, השימוש בשיטה ההיסטורית רגיש ל"חלון התצפיות" (מספר התצפיות מן העבר) הנלקח לחישוב. כחלק מתהליך התיקוף של המודל, הבנק נמצא במהלך לטיפול בסוגיה זו.

כפי שצינו לעיל, במטרה לגבות את מודל ה-VaR, ובפרט, להתמודד עם חולשותיו, נקבעו מגבלות חשיפה המתבססים על תרחישים במצב שוק רגיל והן לתרחיש קיצון. הפרמטרים לתרחיש הקיצון מחמירים יותר ממודל ה-VaR בשני אופנים: הראשון: הפרמטר הנלקח עבור כל גורם סיכון מחמיר יותר והשני: בשונה ממודל ה-VaR אין קיצוים בגין קורלציות (הקשרים בין גורמי הסיכון הרלבנטיים לפעילות הבנק).

המגבלות להלן המבוססות על ה-VaR מוצעות במדיניות הינן על התיק הכולל ועל פעילות הנוסטרו. מדיניות הבנק לשנת 2022 עדכנה את מגבלת ה-VaR, תוך שמירה על תאבון סיכון נמוך, המתבטא בערך המגבלה במונחי הון רובד 1 של הבנק.

טבלה מספר 28 – פירוט החשיפה במונחי VaR⁽¹⁾:

לתקופה שהסתיימה ביום				
31 בדצמבר 2020		31 בדצמבר 2021		
ערך מקסימלי במהלך		ערך מקסימלי במהלך		
התקופה	סוף תקופת דיווח	התקופה	סוף תקופת דיווח	
במיליוני ש"ח				
20.6	20.6	20.7	16.3	חשיפה בפועל
0.9	0.3	2.0	(0.1)	מזה: בתיק למסחר
25.0	25.0	25.0	25.0	מגבלת הבנק ⁽³⁾
6.0	6.0	6.0	6.0	מזה: בתיק למסחר

(1) חישוב ה-VaR כלכלי היסטורי ומבוסס על 2,000 תצפיות, ברמת מובהקות של 99% ולתקופת אחזקה של 10 ימים.

(2) סופי חודש במהלך התקופה.

(3) מגבלת הבנק על החשיפה במונחי VaR עודכנה בדצמבר 2020 מ-20 מ' ל-25 מ' ש"ח.

חלק 6 א - סיכון ריבית בתיק הבנקאי (IRRBB) ובתיק למסחר

[סדר 3]

מטרות יעדים בניהול סיכון ריבית בתיק הבנקאי

סיכון הריבית הינו הסיכון הנובע מההבדל שבין רגישות הנכסים לשינויים לא צפויים בשיעור הריבית, לבין רגישות זו של ההתחייבויות. שינויים אלו טמונים באופן שיגרתי בעסקי הבנקאות ועשויים להוות מקור רווח. עם זאת, רמות חריגות של סיכון הריבית עלולות להביא לפגיעה ברווחיות הבנק ו/או לשחיקת ההון שלו. רגישות עקום הריבית יכולה לנבוע מעלייה או ירידה בשיעור הריבית, משינוי בעקום או בחלקים ממנו, כשהתזוזות אינן בהכרח מקבילות. מעקב אחר החשיפה לסיכון ריבית מבוצע ברמת תיק בנקאי ונוסטרו וברמה של מגזרי פעילות הבנק, שקלי, צמוד מדד ומט"ח. פעילות הבנק במגזר המט"ח היא נמוכה מאוד. אתגור תכנית העבודה של הבנק לשנת 2022, שבוצע על ידי חטיבת הסיכונים, כלל שורה מגוונת של תרחישים הבוחנים את השפעת סיכון הריבית, בהתאם לסוגי הסיכונים המפורטים להלן. מסקנות האתגור העלו כי רמת סיכון הריבית של הבנק, היא נמוכה יחסית. לפירוט ניהול סיכון הריבית בתיק הבנקאי, ראה פירוט בסעיף ניהול סיכון שוק הון בגופים המפקחים.

סיכון תמחור מחדש (Repricing Risk) - סיכון זה נובע מהבדלי עיתוי בתקופות לפרעון ובמועדי התמחור מחדש של נכסים, התחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות (חשיפה לפערי מח"מ). אי התאמות במועדי תמחור מחדש עלולות לחשוף את הרווחים ואת השווי הכלכלי לתנודות בלתי צפויות עקב שינויים בשיעורי הריבית. החשיפה מקורה בתזוזה מקבילה של עקום הריבית (כלומר כל עקום הריבית עולה או יורד בשיעור זהה לאורך כל העקום). לפיכך, המעקב אחר סיכון זה מתבצע באמצעות התרחישים השונים לתזוזה מקבילה של כל עקום הריבית (1%, 2%, 3%, 4%).

סיכון עקום תשואה (Yield Curve Risk) - סיכון הנובע מתזוזות בלתי צפויות של עקום התשואה שעלול להשפיע באופן שלילי על השווי הכלכלי או על הרווח, וזאת, בשל שינויים בקשרים בין שעורי הריבית לתקופות פרעון שונות. השינויים בקשרים בין שעורי הריבית יבואו לביטוי בשינויים לא מקבילים של עקום הריבית (דהיינו, עקום הריבית יעלה או ירד בשיעור לא אחיד לאורך תקופות הזמן). המעקב אחר סיכון זה מתבצע באמצעות בחינת החשיפה בתרחישים לשינויים לא מקבילים:

* תרחיש "חלק ארוך" - עליה/ירידת ריבית של 0.25% בטווח קצר, 0.5% בטווח בינוני ו-1% בטווח ארוך.

* תרחיש "חלק קצר" - עליה/ירידת ריבית של 1% עד שנה ראשונה, 0.5% בטווח של החל משנה ועד 5 שנים, ו-0.25% החל משנה חמישית ואילך.

* תרחיש "פרפר" - עליה/ירידת ריבית של 0.5% עד שנה ראשונה, 1% בטווח של החל משנה ועד 5 שנים, ו-0.5% החל משנה חמישית ואילך.

סיכון בסיס הריבית / סיכון מרווח (Spread) - הסיכון מייקור המקורות של הבנק (לדוגמא, כתוצאה מעלייה במחירי גיוס של הפקדונות) מבלי יכולת לשנות באופן מקביל את הריבית בשימושים (הן כתוצאה מתחרות והן, כתוצאה מהעובדה שהאשראי ניתן לתקופה ארוכה). בנוסף, קיים סיכון בסיס הריבית מפעילות בנגזרים (IRS), מכיוון שיש בפועל הבדל בין עקום ה-IRS לעקום הממשלתי.

סיכון בסיס - החשיפה לסיכון הבסיס יכולה לנבוע משינויים בשיעורי הריבית, בשערי החליפין ובקצב האינפלציה. מדיניות הבנק היא לנהל את הסיכונים הנובעים מחשיפת הבסיס באופן מבוקר, במסגרת המגבלות שקבעה הדיקטוריון.

סיכון אופציות - סיכון הנובע משינוי בעיתוי או בהיקף של תזרים מזומנים של מכשיר פיננסי עקב שינויים בשיעורי הריבית. במכשירי הבנק קיימת אופציונליות בעיקר

במשכנתאות (פירעון מוקדם) ומצד הפקדונות בעו"ש שקלים, מט"ח ובפקדונות עם אופציית משיכה (למשל, זמינים למשיכה). המעקב אחר סיכון זה מתבצע באמצעות התרחישים השונים שינוי בריבית (1%, 2% וכו') בהם כלולים הנחות פירעון מוקדם בהתאם לתרחיש. הבנק מבצע ניתוחים על מנת לאמוד את השפעת הפירעון המוקדם על המשכנתאות ועל הפקדונות לשימושי העסקיים, ולצורך ניהול הסיכונים שלו. בימים אלה, השלים הבנק פיתוח מודל לחיזוי פרעונות מוקדמים במשכנתאות, המתבסס על שיטות סטטיסטיות מתקדמות.

מדיניות הבנק בניהול החשיפה לסיכון ריבית נקבעת:

- בהתחשב בתיאבון הסיכון ומגבלות החשיפות שנקבעו.
- תוך ניטור ההתפתחויות בשווקים, כולל הציפיות לעליית ריבית, והתאמת המגבלות, ככל שיש צורך.
- תוך בחינת ההכנסות הצפויות מיצירת החשיפה אל מול העלויות של האלטרנטיביות השונות לצמצום או לסגירה של פער המח"מ.
- בהתחשב בהשפעות חיזונית של שינוי ריבית על התוצאות העסקיות של הבנק.
- בהתחשב באומדן הבנק לשיעורי הפירעונות המוקדמים ולגורמים המשפיעים עליהם.
- תוך בדיקת התפתחויות שיעורי הריבית לאורך זמן.
- תוך התחשבות בהשפעה של חשיפה לסיכון זה על סיכון הנזילות.

החשיפה לסיכון ריבית עשויה להשפיע על הרווחים, על השווי הכלכלי ועל ההון של הבנק. בהתאם לכך, נקבעו מגבלות בגישת השווי הכלכלי, שחיקת ההון, ובגישת הרווחים (רו"ה).

- גישת השווי הכלכלי – ניתוח השפעתם האפשרית של שינויים לא צפויים בריבית על השווי הכלכלי הנוכחי של כל תזרימי המזומנים העתידיים. חישוב החשיפה הכלכלית מתבצע הן באמצעות תרחישים שנקבעו למצב שגרה ולמצב קיצון, כגון: שינוי של 1% בריבית (על תיק הנוסטרו) ו- 2% בריבית (בתיק הבנקאי, בתיק הנוסטרו ובתיק הנוסטרו למסחר, כ"א בנפרד) והן באמצעות VaR ריבית כל כלל התיק, התיק הבנקאי ותיק הנוסטרו.
- גישת הרווחים (רו"ה לשנה) – מתבצעת בהתאם לנב"ת 333 - ניתוח השפעתם של שינויי ריבית על הרווח והפסד של הבנק בהתאם להוראות החשבונאיות לתקופה של 12 חודשים.

הרצת חישוב החשיפה באמצעות מערכת ה-ALM מתבצע אחת לחודש. מתבצע חישוב יומי להערכת החשיפות העיקריות באמצעות ניתוח ההשפעה של השינויים בתיק הנוסטרו הזמין למכירה (שממהווים את הגורם התנודתי ביותר בחשיפה). הבנק עוקב אחר תרחישי קיצון של זעזועים מקבילים משמעותיים של עקום הריבית - 2%, 3% ו-4%. בנוסף, מתבצע מעקב אחר שלושה תרחישים לשינויים לא מקבילים של עקום הריבית: תרחיש היתלות / השתטחות החלק הארוך של העקום, תרחיש היתלות / השתטחות החלק הקצר של העקום, תרחיש "פרפר" - תזוזה בחלק הבינוני של העקום.

גילוי כמותי בנוגע לתקופות תמחור מחדש לפיקדונות לפי דרישה:

התקופה הממוצעת לתמחור מחדש המוקצה לפיקדונות לפי דרישה, נכון ליום 31.12.2021:

בשקלים – 1.31 שנים (1.6 שנים ליום 31.12.2020).

בדולר – 1.81 שנים (2.02 שנים ליום 31.12.2020).

התקופה הארוכה ביותר לתמחור מחדש המוקצה לפיקדונות לפי דרישה, נכון ליום 31.12.2021, הינה 3.5 שנים (בדומה לתקופה של 3.5 שנים ליום 31.12.2020).

מידע כמותי על סיכון ריבית בתיק הבנקאי ובתיק למסחר

[מדד 3]

טבלה מספר 29 - שווי הוגן נטו מותאם¹ של המכשירים הפיננסיים על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2021					שקל לא צמוד	שקל צמוד למדד	מטבע חוץ דולר	מטבע חוץ אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח									
נכסים פיננסיים ^(*)	12,478.8	3,141.6	593.6	346.4	16,560.4				
סכומים אחרים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוף מאזניים	153.3	-	-	-	153.3				
התחייבויות פיננסיות ^(*)	11,536.6	3,350.1	592.9	345.9	15,825.5				
סכומים אחרים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוף מאזניים	-	149.9	2.1	1.3	153.3				
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים	1,095.5	(358.4)	(1.4)	(0.8)	734.9				
השפעת התחייבויות לזכויות עובדים	-	-	-	-	-				
השפעת פריסה לתקופות של פקדונות לפי דרישה	-	-	-	-	-				
שווע הוגן מותאם^(*)	1,095.5	(358.4)	(1.4)	(0.8)	734.9				
מזה: תיק בנקאי	1,095.5	(369.1)	(10.8)	(0.8)	714.8				
31 בדצמבר 2020					שקל לא צמוד	שקל צמוד למדד	מטבע חוץ דולר	מטבע חוץ אחר	סך הכל
במיליוני ש"ח									
נכסים פיננסיים ^(*)	11,014.1	2,800.2	535.2	238.0	14,587.5				
סכומים אחרים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוף מאזניים	-	-	142.5	63.4	205.9				
התחייבויות פיננסיות ^(*)	10,270.4	2,603.5	667.3	296.7	13,837.9				
סכומים אחרים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, מורכבים וחוף מאזניים	205.9	-	-	-	205.9				
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים	537.8	196.7	10.4	4.7	749.6				
השפעת התחייבויות לזכויות עובדים	-	-	-	-	-				
השפעת פריסה לתקופות של פקדונות לפי דרישה	-	-	-	-	-				
שווע הוגן מותאם^(*)	537.8	196.7	10.4	4.7	749.6				
מזה: תיק בנקאי	537.8	190.4	10.2	4.7	743.1				

1 שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים, ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פקדונות לפי דרישה.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 33 בדוח הכספי

* למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוף מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.

טבלה מספר 30 - השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם¹ של הבנק

31 בדצמבר 2021					
סך הכל ²	מטבע חוץ אחר	מטבע חוץ דולר	שקל צמוד למדד	שקל לא צמוד	
במיליוני ש"ח					
					שינויים מקבילים
6.4	(1.7)	0.5	(1.8)	9.3	עלייה במקביל של 1%
7.7	(1.7)	(0.7)	(1.0)	11.1	מזה: תיק בנקאי
1.0	1.7	(0.5)	4.3	(4.6)	ירידה במקביל של 1%
(0.8)	1.7	0.8	3.5	(6.8)	מזה: תיק בנקאי
					שינויים לא מקבילים
(58.2)	0.0	(0.5)	(10.5)	(47.2)	התלה ⁽²⁾
(57.3)	0.0	(0.9)	(10.2)	(46.3)	מזה: תיק בנקאי
60.2	0.0	0.6	10.9	49.1	השטחה ⁽³⁾
59.5	(0.4)	0.7	10.7	48.5	מזה: תיק בנקאי
52.0	(0.9)	0.6	7.7	44.6	עליית ריבית בטווח הקצר
51.8	(0.9)	0.3	7.8	44.6	מזה: תיק בנקאי
(43.1)	0.7	(0.5)	(6.4)	(37.0)	ירידת ריבית בטווח הקצר
(43.0)	0.7	(0.2)	(6.5)	(37.0)	מזה: תיק בנקאי
					מקסימום
(57.3)	(1.7)	(0.9)	(10.2)	(46.3)	מזה: תיק בנקאי

31 בדצמבר 2020					
סך הכל ²	מטבע חוץ אחר	מטבע חוץ דולר	שקל צמוד למדד	שקל לא צמוד	
במיליוני ש"ח					
					שינויים מקבילים
(26.4)	(2.6)	1.1	(26.4)	1.7	עלייה במקביל של 1%
(17.3)	(1.3)	2.5	(25.0)	6.4	מזה: תיק בנקאי
34.3	2.7	(1.2)	30.0	2.8	ירידה במקביל של 1%
(25.0)	1.4	(2.6)	28.5	(2.3)	מזה: תיק בנקאי
					שינויים לא מקבילים
(57.3)	(0.2)	(0.7)	(14.5)	(42.0)	התלה ⁽²⁾
(57.9)	(0.3)	(1.0)	(14.4)	(42.3)	מזה: תיק בנקאי
51.8	(0.4)	1.0	9.0	42.3	השטחה ⁽³⁾
54.4	-	1.6	9.2	43.7	מזה: תיק בנקאי
34.1	(1.2)	1.1	(2.1)	3.36	עליית ריבית בטווח הקצר
38.9	(0.4)	2.0	(1.5)	38.8	מזה: תיק בנקאי
(28.3)	1.0	(0.9)	1.7	(30.1)	ירידת ריבית בטווח הקצר
(32.2)	0.4	(1.6)	(1.2)	(32.1)	מזה: תיק בנקאי
					מקסימום
(57.9)	(1.3)	(2.6)	(25.0)	(42.3)	מזה: תיק בנקאי

1. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים, ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פקדונות לפי דרישה.

2. התלה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח ארוך.

3. השטחה - עליה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח ארוך.

טבלה מספר 31 - השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 31 בדצמבר 2021			
סך הכל ¹⁾	הכנסות מימון שאינן מריבית		סך הכל ¹⁾	הכנסות מימון שאינן מריבית		
		הכנסות ריבית			הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח						
						שינויים מקבילים
45.9	(1.9)	47.8	62.8	(2.3)	65.1	עלייה במקביל של 1%
46.4	(1.4)	47.8	63.8	(1.3)	65.1	מזה: תיק בנקאי
						מקסימום
46.4	(1.4)	47.8	63.8	(1.3)	65.1	מזה: תיק בנקאי

* לאחר השפעות מקדחות.

מידע כמותי נוסף על חשיפת התאגיד הבנקאי לסיכון ריבית

[EDF]

טבלה מספר 32 – חשיפה כוללת של הבנק לשינויים בשיעורי הריבית ליום 31 בדצמבר 2021

ליום 31 בדצמבר 2020															
משך חיים	שיעור	משך חיים	שיעור	ללא	מעל	מעל 10	מעל 5	מעל 3	מעל חודש	מעל חודש	מעל חודש	מעל חודש	מעל חודש	עם דרישה	
ממוצע	תשואה	סך הכל שווי	ממוצע	תשואה	סך הכל שווי	תקופת	ועד 10	ועד 5	ועד 3	מעל שנה	מעל 3 שנה	מעל 3 שנה	מעל 3 שנה	עד חודש	
אפקטיבי	פנימי	הוגן	אפקטיבי	פנימי	הוגן	פירעון	שנה	שנה	שנים	עד 3 שנים	עד 3 שנים	עד 3 שנים	עד 3 שנים	עד חודש	
בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	בשנים	באחוזים	בשנים	בשנים	בשנים	בשנים	בשנים	בשנים	בשנים	בשנים	בשנים	
1.18	0.04	14,116.0	1.34	3.04	16,559.2	3.2	31.8	370.7	759.3	1,263.6	2,258.5	2,457.6	570.9	8,843.5	נכסים פיננסיים ^(*)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	סכומים אחרים לקבל ^(**)
1.29	0.01	13,281.4	1.10	0.5	14,596.7	-	-	0.3	68.4	854.9	5,711.8	2,346.5	981.4	4,633.4	התחייבויות פיננסיות ^(*)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	סכומים אחרים לשלם ^(**)
(0.07)	0.03	834.6	0.24		1,962.4	3.2	31.8	370.4	690.9	408.7	(3,453.3)	111.1	(410.5)	4,210.1	החשיפה לשינויים בשיעורי ריבית
															<u>פירוט נוסף של החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית</u>
															<u>א. לפי מהות הפעילות:</u>
(0.07)	-	828.4	0.24		1,942.4	3.2	31.8	368.1	686.2	398.3	(3,455.3)	110.8	(410.8)	4,210.0	החשיפה בתיק הבנקאי
-	-	6.2	-		20.0	-	-	2.3	4.8	10.3	2.0	0.4	0.2	0.0	החשיפה בתקי למסחר
															<u>ב. לפי בסיסי הצמדה:</u>
(0.23)	-	1,233.5	(0.17)		1,026.3	3.2	17.5	197.7	334.9	1.6	(3,541.3)	243.2	(453.3)	4,222.7	מטבע ישראלי לא צמוד
0.72	-	(370.0)	1.78		898.1	-	14.3	173.2	366.4	318.1	75.3	12.5	91.0	(152.7)	מטבע ישראלי צמוד מדד
(0.05)	-	(29.0)	0.50		38.1	-	(0.0)	(0.5)	(10.3)	89.0	12.7	(144.6)	(48.3)	140.1	מטבע חוץ (לרבות צמוד מט"ח)
															<u>ג. השפעות על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית:</u>
-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2020

עם דרישה עד חודש	מעל חודש		מעל 3 ועד 5 שנים	מעל 5 ועד 10 שנים	מעל 10 ועד 20 שנה	מעל 20 ועד 30 שנה	ללא תקופת פירעון	שיעור			משך חיים				
	מעל 3 חודשים	מעל 3 חודשים						מעל שנה עד 3 שנים	תקופת פירעון	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה
	מעל 3 חודשים	מעל 3 חודשים						מעל שנה עד 3 שנים	תקופת פירעון	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה
השפעת התחייבויות לזכויות עובדים	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
השפעת הנחות התנהגותיות אחרות	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

* למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים. לאחר השפעת פריסה לתקופה של פיקדונות לפי דרישה.

** סכומים לקבל ולשלם בגין מכשירים פיננסיים נזרים, מורכבים וחוב מאזניים, לאחר השפעה של ההתחייבויות לזכויות עובדים. מכשירים פיננסיים מורכבים מיועד לתקופות לפי משך החיים הממוצע האפקטיבי של כל מכשיר, מאחר ולא ניתן לשקף את החשיפה לריבית שלהם באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון חזרמי מזומנים או למועד חידוש הריבית הקרוב.

*** ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מבוזר של הכנסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של חזרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי (למעט פריטים לא כספיים) ושל סכומים אחרים לקבל ולשלם ולאחר השפעת ההתחייבות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה כמוסבר בהערה 3 להלן, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנקים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 34 א בדוח הכספי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי.
- לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה באור 34 א בדוח הכספי.
- הערך הנוכחי של חזרמי מזומנים הנובעים מפיקדונות לפי דרישה חושב בהתאם להנחות לגבי תקופות לפירעון המשמשות את הבנק לניהול סיכוני ריבית.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את חזרמי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בבאור 34 א בדוח הכספי.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרו כחוצאה משינוי קטן (נידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

חלק 6 ב - מניות

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

[מדג 3]

למעט מסגרת מצומצמת שקבע הדירקטוריון לתעודות סל על מניות בתיק הזמין, בבנק אין הן מסגרת והן אחזקה בפועל במניות בתיק הבנקאי.

טבלה מספר 33 - היתרה המאזנית של ההשקעות במניות בתיק הבנקאי ושווין ההוגן של השקעות אלו:

ליום 31 בדצמבר 2021					
	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות	הערך במאזן	
	שווי הוגן	לשווי הוגן			במיליוני ש"ח
מניות וקרנות של אחרים	-	-	80.8	80.8	
ליום 31 בדצמבר 2020					
	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות	הערך במאזן	
	שווי הוגן	לשווי הוגן			במיליוני ש"ח
מניות וקרנות של אחרים	-	-	75.1	75.1	

* לפרטים אודות המדיניות החשבונאית ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021.

קרנות חוב עוסקות בדרך כלל בחוב שאינו סחיר ובהתאם אינן נזילות. סיכון ההשקעה בקרנות הינו סיכון שנובע מירידת ערך של ההשקעה בקרנות או ירידה ברווחים ודיבידנדים. חשיפה זו מנוהלת בכפוף למדיניות ההשקעה בקרנות חוב, לפיה, בין היתר נקבעו מגבלות להיקף ההשקעה הכולל בקרנות ובקרת בודדת. קרנות החוב מוצגות על בסיס עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני.

טבלה מספר 34 - השקעות הבנק במניות בתיק הבנקאי ודרישות ההון בניגון*:

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 31 בדצמבר 2021		
דרישות הון ^①	ערך במאזן ושוי הוגן	דרישות הון ^①	ערך במאזן ושוי הוגן	
במיליוני ש"ח				
0.5	3.4	1.9	12.1	השקעות המסווגות בתיק למסחר ⁽²⁾
6.0	75.1	6.5	80.8	השקעות המסווגות בתיק זמין למכירה
6.6	78.5	8.4	92.9	סך הכל השקעות במניות וקרנות
0.5	3.4	2.1	13.9	מזה: נסחר בבורסה
6.0	75.1	6.3	79.0	מוחזק באופן פרטי
-	-	-	-	רווחים שטרם מומשו הכלולים בהון הפיקוחי

* לפירוט ראה ביאור 12 [בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021](#).

(1) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הנולד המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים בשיעור של 12.5% ליום 31 בדצמבר 2021.

(2) כולל הקצאת הון בנין סיכון שוק ספציפי וסיכון שוק כללי.

יחס כיסוי נזילות – גילויים עיקריים (LIQ1)

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישם הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי נזילות" (LCR) של בנק ישראל אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה. במסגרת ההוראה נקבע אופן חישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות פעולות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם, וכן הוגדר תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים הבאים (המכנה).

תזרים זה כולל, בין היתר, משיכה מסוימת של פיקדונות מסוגים שונים בהתאם למקדמים בתרחיש, ניצול מסוים של מסגרות אשראי שהבנק העמיד ועוד, בניכוי פירעונות במהלך החודש של אשראי שהבנק העמיד במקדמים מסוימים וכו'. הסיווגים של אגרות-החוב, סוגי הפיקדונות, סוגי המסגרות וכו' ומקדמיהם נקבעו בהוראה. בהתאם, שינוי בהיקף הנכסים הנזילים או בהרכבם, שינוי בהיקף הפיקדונות בכל אחד מסוגי הפיקדונות המוגדרים בהוראה, שינויים בהיקף מסגרות האשראי והערבוביות מולם יש לשמור נזילות וכיצוא בזה יכולים להביא לשינוי היחס. ככלל, יחס כיסוי הנזילות על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין 221 שונה מהמודלים הפנימיים החלים בבנק. היחס הממוצע במהלך הרבעון האחרון עומד על 237%, כאשר הדרישה המזערית היא 100% (בתקופה של רבעון שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 היחס הממוצע עמד על 279%). העלייה ביחס היא מעליה ביתרת הנכסים הנזילים.

הבנק מנהל מעקב אחר ריכוזיות מקורות המימון בחתכים שונים, הן בשקלים והן במטבע-חוץ, ועומד במגבלות הפנימיות בנושא.

במהלך כל השנה שמר הבנק על יחסי נזילות ועודפי נזילות גבוהים, כך שלא נדרש לבחון שינוי בתכנון הנזילות שלו.

טבלה מספר 35 - מתכונת גילוי על יחס כיסוי הכילות (L1Q1)

מאוחד			
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31.12.2021			
סך ערך לא משוקלל ^(א) (ממוצע)	סך ערך משוקלל ^(ב) (ממוצע)		
במיליוני ש"ח			
2,415.1		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)	1
		תזרימי מזומנים יוצאים	
459.8	9,686.7	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:	2
26.7	534.3	פיקדונות יציבים	3
213.0	1,815.9	פיקדונות פחות יציבים	4
220.1	7,336.5	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראה ניהול בנקאי תקין (221)	א4
724.2	1,484.3	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:	5
0.0	0.0	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיבים	6
663.6	1,432.8	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	7
51.5	51.5	חובות לא מובטחים	8
0.0		מימון סיטונאי מובטח	9
199.5	2,584.1	דרישות נזילות נוספות, מזה:	10
37.4	37.4	תזרימי יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות	11
0.0	0.0	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב	12
139.9	2,180.5	קווי אשראי ונזילות	13
0.0	0.0	מחויבויות מימון חוזיות אחרות	14
22.3	366.2	מחויבויות מימון מותנות אחרות	15
1,383.5		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים	16
		תזרימי מזומנים נכנסים	
0.0	0.0	הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)	17
317.1	437.3	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן	18
32.4	32.4	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים	19
349.5	469.7	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים	20
2,415.1		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)	21
1,034.0		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו	22
237%		יחס כיסוי נזילות (%)	23

1. ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).

2. ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס או יוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).

3. ערכים מתאים יחושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא (2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).

טבלה מספר 35 - מתכונת גילוי על יחס כיסוי הכילות (LIQ1) (המשוך)

מאוחד		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31.12.2020	
סך ערך לא משוקלל ^{א)}	סך ערך לא משוקלל ^{א)}	ממוצע	במיליוני ש"ח
סך הכל נכסים סילים באיכות גבוהה			
2,808.3	-	סך הכל נכסים סילים באיכות גבוהה (HQLA)	
תזרימי מזומנים יוצאים			
437.7	9,584.0	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:	
24.5	489.6	פיקדונות יציבים	
192.0	1,719.6	פיקדונות פחות יציבים	
221.2	7,374.8	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים (סעיף 84 להוראה ניהול בנקאי תקין (221)	
725.8	1,365.4	מימון סיטונאי בלתי מובטח מזה:	
-	-	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של	
-	-	תאגידים בנקאיים קואופרטיביים	
658.2	1,305.8	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)	
59.6	59.6	חובות לא מובטחים	
-	-	מימון סיטונאי מובטח	
211.6	2,124.7	דרישות נדילות נוספות, מזה:	
71.8	71.8	תזרימי יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות	
-	-	תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב	
122.5	1,745.2	קווי אשראי נדילות	
-	-	מחויבויות מימון חוזיות אחרות	
17.4	307.7	מחויבויות מימון מותנות אחרות	
1,375.1	-	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים	
תזרימי מזומנים נכנסים			
-	-	הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)	
300.0	449.9	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן	
66.8	66.8	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים	
366.8	516.6	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים	
סך ערך מתואם^{א)}			
2808.3	-	סך הכל נכסים סילים באיכות גבוהה (HQLA)	
1,008.3	-	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו	
279%	-	יחס כיסוי כילות (%)	
1. ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).			
2. ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס או יוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).			
3. ערכים מתאים יחושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא (2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים סילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).			

הבנק ממשיך באסטרטגיה, שהחלה לפני מספר שנים, של התמקדות בגיוס מקורות ממשקי בית תוך חתירה להרחבת בסיס המפקידים וגרעון הפיקדונות. בשל ההנחה כי הישענות רחבה על מפקידים קטנים (משקי בית) תתרום ליציבות מקורות המימון ובכך לחוסנו של הבנק ולשיפור פרופיל הנזילות שלו, הבנק הקצה משאבים לטובת גיוס ממשקי בית, ובפרט מבצעי שיווק. הבנק מגוון את סל המוצרים המוצע למשקי בית, ופועל לשיפור מתמשך ביכולת הגיוס שלו מאפיק זה.

גילויים נוספים בגין יחס כסוי נזילות (LIQA)

[סדר 3]

ממשל תאגידי של ניהול סיכונים הנזילות

דירקטוריון הבנק קבע את עקרונות ניהול הנזילות, את מדרג האחריות והסמכות ואת מערך ההתראות והטיפול בחריגות מהמגבלות שנקבעו. קביעת המגבלות האמורות מביאה בחשבון הן התרחשות צפויה של אירועים בבנק ובסביבתו העסקית והן את האפשרויות העומדות בפני הבנק לגבי גיוס מקורות חלופיים במקרה הצורך ואת העלויות של מקורות אלו. הערכת הבנק, בהתחשב בשיעורי מיחזור הפיקדונות בשנים האחרונות, החשיפה לסיכון האמור אינה גבוהה, בין היתר, משום שהבנק מגוון את מקורות המימון שלו, מקפיד להרחיב את בסיס המפקידים ולצמצם את מידת הישענות על מפקידים גדולים ולשמר כרית נזילות מספקת הבאה לידי ביטוי בכך שיחס הנכסים הנזילים גבוה מהיחס הנדרש.

להלן עיקרי המדיניות לניהול נזילות:

ככלל, הבנק יעמוד ביחס גבוה מהיחס המזערי שנקבע בהוראות בנק ישראל בנושא יחסי נזילות.

- **טווח ניהול הנזילות:** הבנק בוחן מהו האופק הראוי לניהול הנזילות שלו באופן שוטף. בשלב זה, טווח ניהול הנזילות שלו הוא חודש ומעלה.
- **פיזור מקורות:** הרחבת בסיס המפקידים (בעיקר לקוחות קמעונאיים) וצמצום הישענות על מפקידים גדולים.
- **הלימות המקורות:** התאמת היקפי הפעילות, המגזרים והמח"מ בצד הנכסים ליכולת גיוס הפיקדונות, המרווח הנגזר מפעילויות אלה והשפעת מחירי הגיוס על יכולת הגיוס.
- **מדיניות אשראי:** תכנית גיוס המקורות נבנית תוך התחשבות בהיקף הצפוי של ביצועי אשראי לזמן ארוך ובחינת יכולת השגת יעדי האשראי ביחס למצב המימון הצפוי.
- **סביבה עסקית ואירועים חיצוניים:** מצב הנזילות של מוסד בנקאי בכלל ובנק ירושלים בפרט, מושפע מרמת הנזילות בשוק ומאירועים חיצוניים כדוגמת התמוטטות של בנק או קשיי נזילות הנגרמים לו וכן מאירועים והתפתחויות שליליות בבנק עצמו. קביעת המגבלות תביא בחשבון סיכונים אלה.
- **חברות בנות:** בבנק שש חברות בנות, כל התזרימים הכספיים המשמעותיים נכללים בניתוחי הנזילות במעקב השוטף אחר המגבלות (למעט ירושלים מימון והנפקות, חברות הבנות אינן מגייסות פקדונות).

■ **ניהול נזילות במט"ח:** הבנק בוחן את מצב הנזילות הכולל - ש"ח ומט"ח יחד, ש"ח ונפרד ומט"ח ונפרד. הניהול השוטף של הנזילות במט"ח מניח יכולת המרה מיידית במקרה של עודפי נזילות בשקלים למט"ח ובין מטבעות זרים לדולר ארה"ב. בשל גודל הזרמים במט"ח בבנק, גם בתרחישי הקיצון, לשינויים ברמת הנזילות בשוק המט"ח לא צפויה להיות השפעה מהותית על החשיפה של הבנק לסיכון הנזילות.

■ **סיכון הנזילות ארוך הטווח:** מניח ודאות לגבי זמינות המקורות אולם מחיר הגיוס אינו ודאי. הסיכון קיים כאשר ניתן אשראי לזמן ארוך ממקורות לזמן קצר, גם אם האשראי ניתן בריבית משתנה. החשש הוא, כי גיוס המקורות החדש (במקום אלו שנפרעו) יהיה בריביות גבוהות יותר¹ מבלי שתחול התייקרות מקבילה באשראי שניתן. יציין כי עיקר הסיכון קיים במגזר המט"ח וצמוד המט"ח, שכן במגזר זה קיים קושי בגיוס מקורות לזמן ארוך ובמקרה כזה הם עלולים להתייקר בשיעור ניכר יחסית.

הבנק הגדיר אינדיקטורים שמטרתן לעזור להנהלה לזיהוי מוקדם של עלייה בסיכון או ברמת הפגיעות של מצב הנזילות או בצרכי הנזילות. אינדיקטורים אמורים לזהות מגמות שליליות ולגרום להנהלה לערוך תהליך של הערכת מצב ונקיטת פעולות לצמצום הסיכון. האינדיקטורים כוללים מדדים כמותיים ומדדים איכותיים. כמו כן, האינדיקטורים כוללים מדדים מאקרו כלכליים המשמשים לזיהוי פוטנציאל של משבר מערכתי ונתוני מיקרו של הבנק לזיהוי פוטנציאל של משבר נזילות. לכל אינדיקטור הוגדרו שלושה טווחי נתונים ירוק (רגיל) / צהוב (החמרה קלה) / כתום (החמרה בינונית).

חשוב לציין, שמטרת האינדיקטורים אינה להחליף את שיקול הדעת של המנהלים בבנק, אלא הם מהווים כלי עזר להערכת מצב הנזילות של הבנק. מנהל חטיבת האסטרטגיה וניהול הפיננסי או לחילופין מנהל חטיבת הסיכונים אחראים לקבוע את מצב ההערכות של הבנק. אם יוחלט על קביעת מצב כוננות נמוך מאשר מצב הכוננות שהיה מתקבל על פי האינדיקטורים, תדווח החלטה זו ונימוקיה באופן מידי למנכ"ל הבנק, ה-CRO וליו"ר הדירקטוריון. בנוסף יימסר דיווח על כך לוועדה הדירקטוריונית לניהול סיכונים ולדירקטוריון בשיבת הקרובה.

הבנק אימץ מסגרת עבודה לניהול ובקרת סיכונים המבוססת על 3 קווי בקרה:

קו הגנה ראשון - יוצרי הסיכונים, אשר מהווים את הפונקציה העסקית המקבלת החלטות עסקיות הכרוכות בנטילת הסיכונים. בהתייחסות לסיכון הנזילות, מדובר בגורמים המנהלים את הנזילות בחטיבת הפיננסית. יש לציין כי ביחס לסיכון הנזילות, כל האורגנים הצורכים נזילות הינם בעצם, יוצרי סיכונים.

קו הגנה שני - גורמי הבקרה במסגרת חטיבת הסיכונים, אשר הינם בלתי תלויים ביוצרי הסיכונים, בוחנים את מצב הנזילות באמצעות באופן בלתי תלוי.

קו הגנה שלישי - הביקורת הפנימית אחראית לביצוע של מכלול משימות ביקורת בלתי תלויות, בהתאם לתכנית עבודה מבוססת סיכון המאושרת על ידי הדירקטוריון כן ביקורות על דרישת הדירקטוריון וועדותיו. הביקורת בודקת את תהליכי ניהול הסיכונים, איכות ניהולם ובקרתם, בין השאר באמצעות בדיקות מדגמיות, הביקורת הפנימית אחראית למתן הערכה עצמאית על מידת האפקטיביות של יישום התהליכים והנהלים לניהול הסיכונים בבנק. במסגרת אחריותה, הביקורת הפנימית בעלת תפקיד

¹ התייקרות הריבית אינה נובעת משינוי בריבית הבסיסית (פריים או לייבור), שכן במקרה כזה יתייקר באופן מקביל גם האשראי.

מהותי בתהליך הפיקוח אחר יישום מדיניות ניהול הסיכונים ובקרתן.

שימוש במבחני קיצון

הבנק נערך לתחום תרחישי קיצון בנושא נזילות בשני מישורים: 1) שמירה על כרית נזילות מספקת כנגד תרחישי קיצון 2) קביעת תכניות להתמודדות עם תרחישי קיצון. הווידוא שיש לבנק כרית נזילות מספקת כנגד תרחישי קיצון מתבצע באמצעות יחס נזילות המזערי תחת תרחישי הקיצון השונים, כפי שהוצג לעיל. בנוסף באמצעות מגבלת "מינימום כסף חם" הבנק מוודא שיש כסף זמין בקופה (או בבנק שניתן למשיכה תוך יום) ובתיקי נוסטרו עודפי נזילות (הניתנים למימוש מיד), כנגד כל המקורות שהוגדרו ככסף חם.

תיאור כללי של תכניות המימון בשעת חירום

תכנית חירום לטיפול במשבר נזילות מהווה ריכוז של קווי מדיניות, נהלים ותכניות פעולה שנועדו להגיב לשיבושים חמורים ביכולתו של הבנק לממן את כל או חלק מפעילויותיו במועד ובעלות סבירה.

מוסדות פיננסיים משמשים כ"מתוכי נזילות" בתוך המערכת הכלכלית. משום כך, הם אינם יכולים לעולם להימנע מסיכון נזילות, מאחר ועצם פעילותם הפיננסית גורמת לו. כמו כן, סיכון זה קשה לנידור מאחר והבנק אינו יכול להרשות לעצמו להחזיק באופן קבוע יתרות נזילות שיבטיחו הישרדות בעת משבר נזילות קשה או ארוך. מטרתה של תכנית המגירה הינה להגדיר את האמצעים האופטימליים לזיהוי מוקדם של משברי נזילות- אינדיקטורים, וכן את הכלים האופטימליים לניהול משברים אילו. האינדיקטורים מאפשרים לבנק לקבל התראות על שינויים לרעה במצב הנזילות (פנימיים או חיצוניים) ולהגיב על כל שינוי במהירות האפשרית. חשיבותם נובעת מהעובדה שפעולות לגיוס מקורות שאפשריות בד"כ בשלבים מוקדמים אינן אפשריות כלל בשלבים מתקדמים של משבר. הכלים המיועדים להתמודדות עם משבר נזילות נקבעים בהתאם לגורמים לו ומשכו. תכנית המימון בעת חירום (תכנית המילוט) נתונה לתהליכי תיקוף של חטיבת הסיכונים, והבנק מתרגל אותה באופן סדיר.

מטרות התוכנית הם כדלהלן:

- שיפור מהירות התגובה בזמן משבר.
- שיפור איכות התגובה בזמן משבר.
- הגדרת מצב חירום (כולל דרגות שונות).
- חלוקת אחריות ברורה.
- הסדרת הדיווח.
- הסדרת דרכי התקשורת הפנימיים.
- מיפוי מקורות מימון.

יחס מימון יציב נטו (LIQ2)

[טבר 3]

טבלה מספר 36 – מתכונת גילוי על יחס מימון יציב נטו (LIQ2)

ערך משוקלל	ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון			ללא מועד פירעון ¹	
	שנה או יותר	מ-6 חודשים עד שנה	עד 6 חודשים		
					פריטי מימון יציב זמין (AFS)
					1 הון:
1,428.6	-	-	-	1,428.6	2 הון פיקוחי
-	-	-	-	-	3 מכשירי הון אחרים
-	-	-	-	-	4 פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים:
507.5	-	-	-	534.2	5 פיקדונות יציבים
8,567.8	1,056.5	1,258.7	5,652.4	1,434.8	6 פיקדונות פחות יציבים
-	-	-	-	-	7 מימון סיטונאי:
-	-	-	-	-	8 פיקדונות לצרכים תפעוליים
993.2	115.4	85.3	1,670.2	-	9 מימון סיטונאי אחר
-	-	-	-	-	10 התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית
-	-	-	-	-	11 התחייבויות אחרות:
-	-	-	-	-	12 התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו
2,111.3	2,056.5	109.5	734.8	-	13 כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל
13,608.3	-	-	-	-	14 סך מימון יציב זמין (AFS)
					פריטי מימון יציב נדרש (RSF)
450.6	-	-	-	-	15 סך נכסים זילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)
-	-	-	-	-	16 פיקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות
-	-	-	-	-	17 הלוואות וניירות ערך הנפרעים כסדרם:
-	-	-	-	-	18 הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים זילים באיכות גבוהה ברמה
-	-	-	-	-	19 הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים זילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שאינן מובטחות
1,699.5	1,466.8	352.2	421.6	-	20 הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבונות, לבנקים מרכזיים ולשויות סקטור ציבורי, מזה:
-	-	-	-	-	21 עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203
7,860.1	9,327.2	356.5	491.0	-	22 הלוואות לדיור המובטחות במשכנתא שנפרעות כסדרן, מזה:
1,710.9	2,458.9	93.1	132.1	-	23 עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203
96.0	-	-	-	98.3	24 ניירות ערך שאינם בכשל ושאין כשירים להיחשב נכסים זילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה
-	-	-	-	-	25 נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית
-	-	-	-	-	26 נכסים אחרים:
-	-	-	-	-	27 סחורות הנסחרות פיזית, לרבות זהב
-	-	-	-	-	28 נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוטי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל (default fund) של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)
-	-	-	-	-	29 נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו

-	-	-	-	-	30	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי בטחונות משתנים שהופקדו
49.5	146.0	0.1	16.5	-	31	כל יתר הקטגוריות של הנכסים שלא נכללו בקטגוריות לעיל
101.9	-	-	2,039.0	-	32	פריטים חוץ מאזניים
10,257.7	-	-	-	-	33	סך מימון יציב נדרש (RSF)
133%	-	-	-	-	34	יחס מימון יציב נטו (NSFR) (%)

1 פריטים שידוחו במסגרת הטור "ללא מועד פירעון" הינם פריטים ללא מועד פירעון מוגדר. זה כולל, אך לא מוגבל, לפריטים 1 כגון הון צמית, פיקדונות ללא מועד פירעון, פוזיציות בחסר, פוזיציות בעלות מועד פירעון פתוח, מניות שאינן כשירות להיחשב כנכסים נזילים באיכות גבוהה וסחורות הנסחרות פיזית.

החל מיום 31 בדצמבר, 2021 נכנסה לתוקפה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222 (יחס המימון היציב נטו), בהתאם להוראה חישוב יחס מימון יציב המוגדר כסכום המימון היציב הזמין חלקי סכום המימון היציב הנדרש, שיחושב על פני סך המטבעות ושלא יפחת מ-100%. מודל הבנק עבר תיקוף בהתאם למדיניות הבנק לתיקוף מודלים, והשימוש בו אושר על ידי הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים ודירקטוריון הבנק.

יחס מימון יציב נטו בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222, עמד ליום 31 בדצמבר 2021 על 133%.

גילוי על נכסים משועבדים (ENC)

{טבל 3}

טבלה מספר 37- גילוי על נכסים משועבדים (ENC)

סך הכל	נכסים לא משועבדים	נכסים המשמשים כבטחון לבנק המרכזי	נכסים משועבדים	
3,546.0	3,541.9	-	4.1	מזומנים
647.9	304.0	310.0	33.9	אגרות חוב זמינות למכירה

א. סיכון נזילות

טבלה מספר 38 - מלאי נכסים נזילים

ממוצע ל-3 חודשים		
ליום 31 בדצמבר 2021	שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2021	
במיליוני ש"ח		
מזומנים	165.7	186.3
זרבות בבנק ישראל בניכוי חובת נזילות	2,710.8	2,077.8
ניירות ערך רמה 1 ⁽¹⁾	169.3	125.3
ניירות ערך רמה 2 ⁽²⁾	26.5	30.3
ניירות ערך רמה 2 ⁽³⁾	-	-
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה	3,072.3	2,419.7
ממוצע ל-3 חודשים		
ליום 31 בדצמבר 2020	שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020	
במיליוני ש"ח		
מזומנים	179.4	188.3
זרבות בבנק ישראל בניכוי חובת נזילות	2,520.6	2,389.9
ניירות ערך רמה 1 ⁽¹⁾	168.9	218.6
ניירות ערך רמה 2 ⁽²⁾	13.0	-
ניירות ערך רמה 2 ⁽³⁾	-	-
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה	2,881.9	2,810.3

(1) בניכוי ניירות ערך רמה 1 שנמכרו בחסר.

להגדרה של נכסי רמה 1, רמה 2 ורמה 3 ראה נוהל בנקאי תקין 221.

מרבית יתרות הנזילות של הבנק הינם בש"ח, זאת בהתאמה לנכחי הפעילות הגדולים במטבע זה. לבנק יכולת גיוס מוכחת בש"ח וכן, נגישות גבוהה לשוק ההון המקומי

אשר מאפשרים גמישות רבה בגיוס מקורות וכן התאמה של רמות נזילות בהתאם להתפתחות העסקית של הבנק.

יתרות הנזילות הנקובות במט"ח הינם פיקדונות אשר מופקדים בבנקים מסחריים, בבנק ישראל ובניירות ערך ממשלתיים.

הנכסים הנזילים של הבנק כוללים בעיקר פקדונות בבנקים ומזומנים.

תיק הנוסטרו מהווה יחסית שיעור קטן מסך הנכסים הנזילים. לאורך זמן, ניתן לראות כי הבנק שומר על שיעור אג"ח ממשלתי גבוה מסך התיק. הסתמכות זו, על אגרות

חוב ממשלתיות, מבטיחה לבנק רמת נזילות גבוהה ויכולת נזילות נאותה, גם במקרה של לחצי נזילות בסביבה העסקית. גם גודלו האבסולוטי של התיק ופיזורו באג"ח

שוונות מאפשר, ברמת ודאות גבוהה, לממשו מבלי להשפיע השפעה חריגה על המחירים בשוקים.

ב. סיכון מימון

מקורות המימון של המערכת הבנקאית בשקלים ובמטבע חוץ הם בעיקר פיקדונות ממשקי בית, מחברות, מגופים מוסדיים, מבנקים בארץ ובחוץ לארץ ומגזיס חוב סחיר בשוק ההון.

המקורות כוללים בין השאר פיקדונות בכל מגזרי ההצמדה, הנושאים ריבית קבועה או משתנה, ומופקדים לתקופות שונות.

הבנק קבע לעצמו מדיניות ארוכת טווח של הרחבת גיוס המקורות, תוך שמירת משקל המקורות ממשקי בית מסה"כ פיקדונות הציבור, ושמירה על יכולת גיוס המקורות מלקוחות מוסדיים. גיוס פיקדונות לזמן ארוך נעשה בהתייחס להיקף ביצועי אשראי חדש לזמן ארוך. בנוסף, הבנק, באמצעות החברה הבת ירושלים מימון והנפקות, מגייס פיקדונות על פי צרכי הגיוס של הבנק וכתבי התחייבות נדחים על פי צרכי ההון שלו.

הבנק פועל להשגת היעדים באמצעות גיוון סל המוצרים והתאמתו לצרכי הלקוחות והתנאים המשתנים בשוק. בנוסף, עורך הבנק מבצעים לציבור המפקידים באמצעות פרסום באמצעי התקשורת השונים ודיוור ישיר ללקוחות קיימים ופוטנציאליים. הבנק גם מציע שירות בנקאות במערכת סגורה המאפשר גיוס כספים מלקוחות כל הבנקים.

לבנק יכולת לקבל הלוואה Overnight מבנק ישראל במקרי חירום. כמו כן הבנק יכול דרך עסקאות SWAP להעביר נזילות ממט"ח לשקלים ולהיפך.

הבנק מעריך באופן שוטף את יכולת ההישענות שלו על כל מקור מימון ופועל בהתאם להערכות אלו. בחינה מעמיקה של זמינות מקורות המימון נערכת אחת לשנה במסגרת ההכנה לדיון במדיניות ניהול הסיכונים.

יחס קצר ארוך

מבנה המאזן של הבנק כולל שימושים ארוכים. כ-75% מתיק האשראי הינו אשראי לדיר המאופיין בתקופות לפדיון ארוכות. מנגד, התקופה לפירעון של המקורות קצרה יותר. ליום הדוח פער המח"מ בין הנכסים וההתחייבויות הכספיות על פי לוחות הסילוקין הינו כ-3 שנים. אולם, פער זה אינו לוקח בחשבון מרכיבים התנהגותיים כגון פירעונות מוקדמים ומח"מ אפקטיבי של המקורות, אשר מקטינים באופן מהותי את הסיכון.

כחלק מניהול הסיכון, מדיניות הבנק שמה דגש על גיוס מקורות ממשקי בית. כ-80% מפיקדונות הציבור של הבנק הינו של אנשים פרטיים. כ-47% מפיקדונות הציבור הינם בסכום של עד 1 מיליוני ש"ח. 27% מפיקדונות הציבור, ללקוח יש אופציה למשוך את הפיקדון בהתראה מראש של 7, 35 או 60 יום.

הבנק מנהל את פער המח"מ בין הנכסים וההתחייבויות שלו באופן שוטף, על-ידי מודלים ייעודיים לכימות היקף החשיפה. לצורך ניהול סיכון קצר ארוך קבע דירקטוריון הבנק מספר מגבלות, ביניהן:

תקרה להיקפי גיוס נדרשים בשלוש השנים הקרובות, מגבלה על ההפסד המרבי בתרחיש של עליית מחיר הפיקדונות, רצפה ליחס פיקדונות ממשקי בית מסך הפיקדונות וכדומה.

במהלך הקורונה עקב הבנק בצורה הדוקה אחר התפתחות סיכון הנזילות שלו. המצב בשווקים, בפרט, הפדיונות בשוק ההון והשימושים הנמוכים של הציבור, הביאו לשיפור ביחסי הנזילות של הבנק, כפי שהוצגו לעיל.

טבלה מספר 39 - סוגי פיקדונות לפי סוג המפקיד על בסיס מאוחד:

2020	2021	
ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2021	
במיליוני ש"ח		
		בישראל
		לפי דרישה:
1,941.7	2,194.0	אינם נושאי ריבית
902.4	940.9	נושאים ריבית
2,844.1	3,134.9	סך הכל לפי דרישה
8,861.1	9,319.4	לזמן קצוב
11,705.2	12,454.3	סך הכל פיקדונות הציבור^(*)
		מזה:
9,736.1	9,903.4	פיקדונות של אנשים פרטיים
534.6	593.4	פיקדונות של אנשים מוסדיים
1,434.5	1,957.5	פיקדונות של תאגידים ואחרים

טבלה מספר 40 - פיקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד:

2020	2021	
ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2021	
במיליוני ש"ח		
		תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח
6,218.3	5,992.0	עד 1
3,282.1	3,643.7	מעל 1 עד 5
336.6	355.7	מעל 5 עד 10
1,001.6	1,081.6	מעל 10 עד 50
257.3	344.6	מעל 50 עד 100
612.3	1,036.7	מעל 100
11,705.2	12,454.3	סך הכל

חלק 8 - סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או אירועים חיצוניים. הגדרת הסיכון התפעולי כוללת סיכונים משפטיים וכן סיכונים מעילות והונאות אך היא אינה כוללת סיכונים אסטרטגיים או סיכונים מוניטין. ראיית הבנק לגבי הגדרת הסיכון התפעולי היא רחבה והיא כוללת שורה של סיכונים ממשפחת הבקרה הפנימית, כמו: סיכון מיקור חוץ, סיכון מעילות והונאות (שהבנק מקצה לו משאבים ייעודיים, ראה להלן), המשכיות עסקית, סיכון טכנולוגי וכדומה, והוא נמצא במהלך לביצוע אינטגרציה בכלי ההערכה, בין סיכונים אלה, במטרה ליצור מפת סיכונים אחת למגוון הסיכונים שתאפשר מיפוי של הסיכונים המהותיים לפעילות הקו העסקי, תוך שמירה כמובן, על ניהול ספציפי של כל אחד מהם בהתאם להנחיות.

סיכונים תפעוליים גלומים בכל תהליכי העבודה בארגון, בשל מגוון הפעילויות שבו, בהיות הארגון בעל נכסים, מפעיל מערכות מידע, ובהתקיים קשר עם לקוחות, עובדים וספקים.

המרכיבים המהותיים הנדרשים למסגרת עבודה אפקטיבית של ניהול סיכונים תפעוליים להפחתת נזקים הם:

- אסטרטגיות ברורות.
- פיקוח ע"י הדירקטוריון וההנהלה הבכירה.
- תרבות ארגונית מוכוונת סיכונים תפעוליים.
- תרבות בקרה פנימית לרבות תחומי אחריות ברורים והפרדת תפקידים.
- דיווח פנימי אפקטיבי.
- תכניות להמשכיות עסקית.
- ביטוח הבנק ונכסיו.

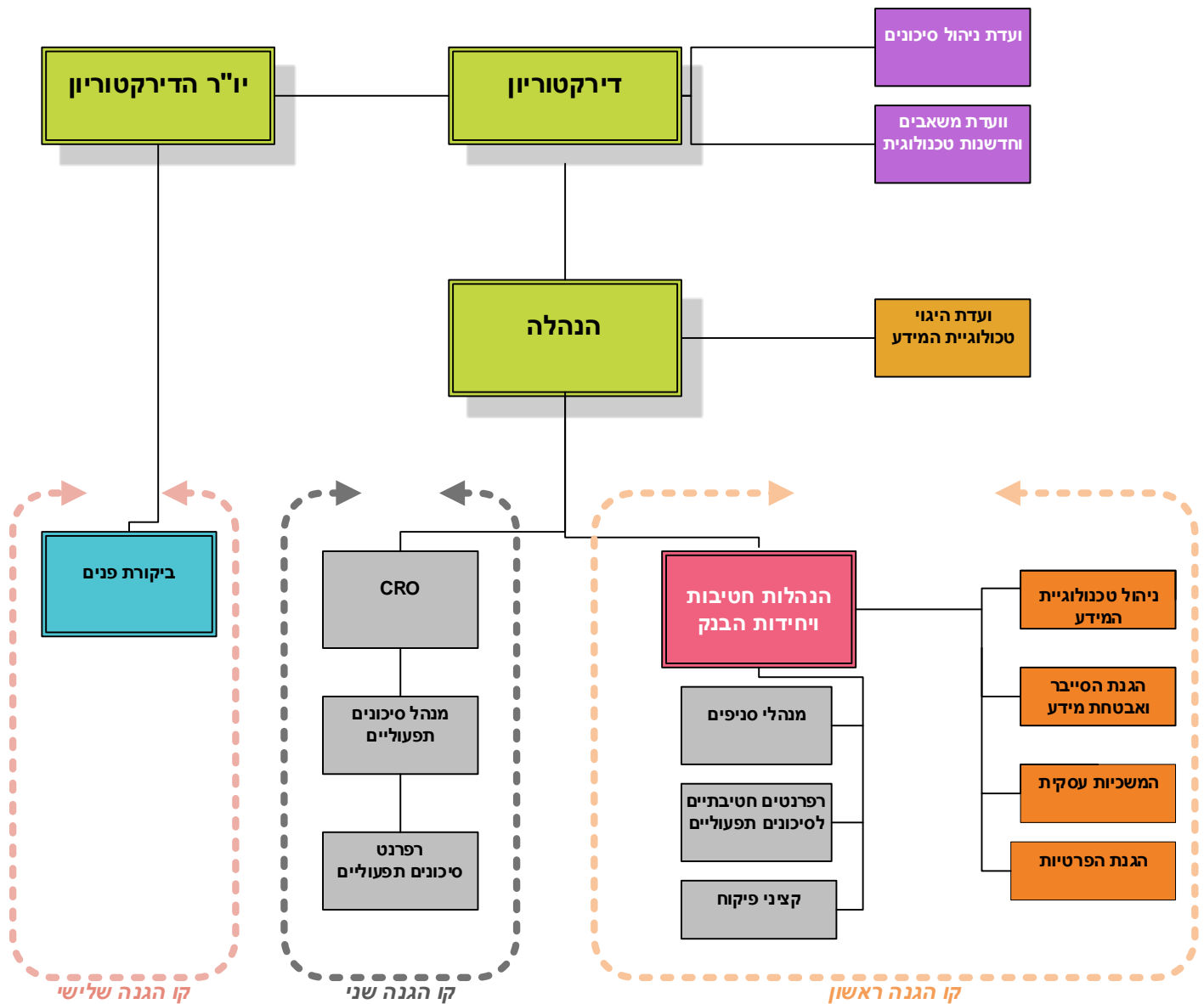
בלב ניהול הסיכונים התפעוליים עומד התהליך המתמשך של זיהוי, הערכה, מדידה, ניטור, דיווח ובקרה/הפחתה של הסיכונים. תהליך זה מיושם עבור כל המוצרים, הפעילויות, המערכות והתהליכים. בתוך כך, מנהל הבנק גם סיכונים מיקור חוץ, כלומר, הסיכונים הנובעים השימוש בצד שלישי לביצוע פעילות עבור הבנק. במהלך השנה האחרונה, המשיך הבנק לחזק את מסגרת הטיפול שלו בסיכון התפעולי ובסיכונים בקרה פנימית נוספים במגוון אופנים שהבולטים בהם:

- א. בחינה ועדכון תפיסת הבקרה, תוך מתן דגש על מיפוי בקרות, הצבת בקרות מפתח, והפעלת אמצעים וכלים מגוונים להערכת הסיכונים.
- ב. ראייה רחבה, כאמור לעיל, של הסיכון התפעולי, עם דגש על מניעת מעילות והונאות. מדיניות הבנק למניעת מעילות והונאות עודכנה, בהתאם לעקרונות וציפיות בנק ישראל לטיפול בסיכון זה, כאשר היא קובעת את השיטות למיפוי והערכת הסיכון, את תאבון הסיכון, הכלים העומדים לרשות הבנק לטיפול בסיכון כולל שיטות לניטור אנומליות וחוקים עסקיים, קווי ההגנה והפורומים התומכים בניהול הסיכון, האמצעים והשיטות לטיפול בסיכון ומזעורו, דרכי הטיפול באירוע או בפוטנציאל אירוע וקביעת תאבון סיכון. הבנק מתייחס לסיכון זה כסיכון ספציפי והמדיניות קובעת כי יהיה לו פרק ייעודי במסמך הסיכונים הרבעוני, הוא ינהל בפורום הפועל בראשות המנכ"ל, והבנק יפעל ליישום כל הכלים העומדים לרשותו למזעור הסיכון. הבנק נערך להקמת מוקד לטיפול במעילות והונאות שירכז את ההתרעות המגיעות מחוקי ניטור האנומליות שנקבעו ומשיטות סטטיסטיות אחרות שהבנק החל לבחון. הבנק נערך במהלך השנה להטמעת עקרונות COSO בקשר עם מעילות והונאות.

- ג. הטמעת תהליך בבנק על מנת לוודא כי טרם הפעלת מוצרים, פעילויות, מערכות ותהליכים חדשים, מכלול סיכוני הבקרה הגלומים בהם יהיו נתונים לתהליך הערכה של מסלול הסיכונים לפי צ'ק ליסט סדור.
- ד. התנתת תהליך ארגוני להטמעת תהליכים להפקת לקחים ולמידה מאירועים.

ממשל תאגידי לניהול הסיכון התפעולי

להלן תרשים מסגרת ניהול הסיכון התפעולי בבנק:

האחריות המרכזית לניהול הסיכונים התפעוליים מוטלת על הנהלות החטיבות ויחידות הבנק (Risk Owners), יחד עם זאת, כל עובד בארגון מודע באופן תמידי למידת אחריותו לזיהוי סיכונים ולביצוע הבקורות הדרושות.

יצירת תרבות ארגונית המדגישה את חשיבות ניהול הסיכון התפעולי תוך הטמעת סטנדרטים גבוהים של התנהגות איתת, הכרחית לצורך ניהול אפקטיבי של הסיכון התפעולי ובפרט, למניעת מעילות והונאות. הדירקטוריון והנהלה הבכירה מעורבים באופן פעיל בפיקוח על מסגרת תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים ומניעת מעילות והונאות.

דירקטוריון הבנק אחראי להתוות את העקרונות לטיפול בסיכון התפעולי, במסגרת מסמך המדיניות, ולוודא כי ליחידות האחראיות לטיפול בסיכון יש משאבים מספקים כדי להבטיח קיומה של תרבות ומסגרת טיפול נאותה בסיכון, הכולל מגוון שיטות לניהול ומזעור הסיכון, בהתאם למה שנקבע במסמך המדיניות. הדירקטוריון יקבל דיווח על אירועי כשל מהותיים, ודיווח תקופתי במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני על התפתחות הטיפול בסיכון, תוצאות של תהליכי הפקת לקחים והעמידה בתאבון הסיכון שנקבע. הדירקטוריון יוודא כי בגין כל מוצר חדש/פעילות חדשה העולה לאישור בבנק, כחלק מנוהל הבנק לטיפול במוצר חדש, בוצעה הערכה לפרופיל הסיכון התפעולי הגלום בו. באופן דומה, וכאמור לעיל, קבע דירקטוריון הבנק מסמך מדיניות ייעודי למניעת מעילות והונאות, המסדיר את דרכי הדיווח אליו בקשר עם התפתחות הטיפול בסיכון התפעולי, ובפרט, יישום דרכי ושיטות מזעור הסיכון.

הנהלת הבנק אחראית ליישום מדיניות הבנק לטיפול בסיכון התפעולי, ומקיימת מעקב שוטף אחר גורמי הסיכון התפעולי, ניטורם ובקרתם. אחת לשנה מתקיים דיון לאישור ותיקוף מדיניות ניהול הסיכון התפעולי. הנהלת הבנק מקיימת בנוסף דיון רבעוני או מקבלת דיווח בהתאם לצורך, בנושאים הבאים: דיון באירועי הפסד בגין כשל תפעולי שהתרחשו במהלך תקופת הדיווח, שינויים במפת הסיכונים התפעוליים של הבנק, סקירת הסיכונים תוך דגש על מוקדי סיכון, סיכונים במוצרים ומערכות חדשות. באופן דומה, הוסדרו הדיווחים, כולל דיווחי סטאטוס בנוגע למעילות והונאות.

פורום הנהלה לניהול סיכונים תפעוליים, בראשות המנכ"ל, דן במדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים של הבנק לפני הגשתה להנהלה ולדירקטוריון, באישור מוצרים ותהליכים חדשים מהותיים, באישור נוהלי עבודה רלוונטיים הנוגעים לסיכון התפעולי, במעקב אחר יישום ממצאי ביקורת בסיכונים בקרה פנימית שונים, בפרופיל הסיכון, תאבון הסיכון, באופן ובאיכות ניהול הסיכונים והבקורות. הפורום יתכנס אחת לרבעון או במידת הצורך בתכיפות מידית.

לפירוט גופי פיקוח נוספים, ראה פרק "ממשל תאגידי לניהול הסיכונים" לעיל.

שלושת קווי הגנה לשם ממשל תאגידי נאות בתחום ניהול הסיכונים התפעוליים הינם:

קו ההגנה הראשון - הנהלות היחידות העסקיות, אשר אחראיות לניהול הסיכונים המובנים במוצרים, בפעילויות, בתהליכים ובמערכות הנתונות לאחראיותם:

מנהלת חטיבת המשאבים וחדשנות טכנולוגית - במסגרת תפקידה אחראי בנוסף לניהול הסיכונים התפעוליים במחלקות יחידות הבנק שתחת ניהולו, לניהול סיכוני טכנולוגית המידע והגנת הסייבר.

מערך עורפי - המערך העורפי אחראי על ביצוע פעולות בנקאיות משלימות לפעילות הסניפים כגון, בחינת תיקי משכנתאות לפני אישורן או כבקרה לאחר אישורן, טיפול במשכנתאות לאורך חייהן כולל סילוקן, טיפול בפעילויות אחריות בכרטיסי אשראי וכן, כל הפעילות המשלימה בעו"ש, עיקולים ופעילות בנקאית אחרת. הבנק, כחלק מתמיכה במימוש האסטרטגיה להרחבת הפעילות הקמעונאית, מוסטות פעילויות המבוצעות כיום בסניפים למערך העורפי. באמצעות כך צומצמו הסיכונים, התייעלו תהליכי עבודה הנובעים מהתמחות ותיווצר אחידות בתהליכי עבודה, ושודרגה היכולת לבקר תהליכים ולשמור על סטנדרט קבוע בפעולות התפעוליות המטופלות במערך.

קו ההגנה השני - פונקציית ניהול סיכון תפעולי תאגידית בלתי-תלויה: החטיבה לניהול סיכונים ובתוך כך - היחידה לניהול סיכונים תפעוליים. פונקציה זו משלימה את פעילות ניהול הסיכון התפעולי של קווי העסקים. לפונקציה יהיה מבנה דיווח בלתי תלוי בקווי העסקים בהם קיים סיכון, והיא תהיה אחראית לתכנון, תחזוקה ופיתוח שוטף של מסגרת ניהול הסיכון התפעולי בבנק. כמו כן קו ההגנה השני כולל גם את הציות, הייעוץ המשפטי ותהליך ה-SOX המתקיים באגף הכספים.

המחלקה לניהול סיכונים תפעוליים בחטיבת ניהול הסיכונים - מנהלת היחידה משמשת כמנהלת הסיכונים התפעוליים (לרבות, סיכוני מעילות והונאות) ובמסגרת זו היא אחראית ליישום מדיניות הבנק ולגיבוש מסגרת עבודה כוללת לניהול סיכון זה ואישורה במוסדות הבנק, מסגרת זו כוללת: תכנון, ביצוע ועדכון של מתודולוגיה לניהול הסיכונים התפעוליים, ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים אינטגרטיביים, לרבות סקרי מעילות והונאות, הגדרת תהליכי הדיווח לגורמי הניהול השונים, אתגור אופן ניהול הסיכונים התפעוליים ביחידות הבנק ומעקב אחר ביצוע תכניות להפחתת הסיכון, לרבות אתגור אופן ניהול הסיכונים המשכיות עסקית, הגנת הסייבר ואבטחת מידע וטכנולוגית המידע, הנחייה מקצועית של הגורמים השונים, הדרכות, מינוי רפרנטים חטיבתיים לניהול סיכונים תפעוליים והנחיתם, קבלת דיווחים על אירועי כשל ושותפות בתהליכי הפקת לקחים עבור אירועי כשל מהותיים ורוחביים, וכן, שמירה על מסגרת הדיווח על פרופיל הסיכון התפעולי והתפתחותו לדירקטוריון ולהנהלה. בנוסף, אחראית המחלקה לריכוז הטיפול במוצר חדש, טרום קבלת אישור להפעלתו, קרי, הערכת פרופיל הסיכון התפעולי וסיכוני בקרה פנימית הרלבנטיים למוצר החדש.

רפרנט חטיבתי לסיכון תפעולי

רפרנט חטיבתי לסיכונים תפעוליים ממונה בכל חטיבה, הוא אחראי להטמיע ולשפר את ניהול הסיכון התפעולי בחטיבתו והוא כפוף מקצועית בנושא זה למנהל הסיכונים התפעוליים. תפקידיו הם: סיוע בהכנת תכנית עבודה שנתית לניהול הסיכון התפעולי לרבות תכנית להפחתת הסיכונים התפעוליים הקיימים בפעילות החטיבה ופיקוח על יישום התוכנית לפי הלו"ז, זיהוי והערכה של הסיכונים והבקורות בתהליכים עסקיים ותפעוליים מהותיים חדשים בחטיבה, שמירה על עדכניות מפת הסיכונים התפעוליים של החטיבה, דיווח על אירועי הפסד וכמעט הפסד למאגר האירועים של הבנק, הנעת תהליך מובנה של הפקת לקחים בגין אירועים, דיווח סטטוס תקופתי למנהל החטיבה בנושאים - חשיפות עיקריות, ביצוע תכנית הפחתה, אירועים שהיו.

קו ההגנה השלישי – הביקורת הפנימית, המבצעת סקירה בלתי תלויה של הבקורות, ואתגור התהליכים והמערכות לניהול סיכון תפעולי בבנק. מבצעי הסקירה והאתגור לא יהיו מעורבים בפיתוח, יישום ותפעול המסגרת.

קיימות פונקציות נוספות, הממלאות תפקיד בניהול הסיכונים התפעולי. פונקציות אילו הכוללות, בין היתר – את הייעוץ המשפטי, אגף הכספים, קצין ציוד, מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע, מנהל טכנולוגיית המידע, מנהל המשכיות עסקית-אחראיות לניהול הסיכון התפעולי בתחומן, וזאת תוך תיאום ושיתוף פעולה עם החטיבה לניהול סיכונים, היחידה לניהול סיכונים תפעוליים.

קו ההגנה הראשון – פונקציות נוספות הממלאות תפקיד בניהול הסיכונים התפעולי

סיכוי טכנולוגיות מידע

טכנולוגיית המידע הינה מרכיב מרכזי בתפעול ובניהול התקין של הבנק לאור היותו של המידע, על כל היבטיו והשלכותיו בעל השפעה מכרעת על יציבותו והתפתחותו. סיכוי טכנולוגיית המידע חלים על תפעול מערכות מידע בייצור, תהליכי טכנולוגיית מידע רחביים ופעילויות חדשות (פרויקטים ומערכות).

מנהל טכנולוגיית המידע – מנהלת חטיבת המשאבים וחדשנות טכנולוגית מוגדרת כמנהל טכנולוגיית המידע של הבנק. אגף מערכות מידע מהווה קו הגנה ראשון בתהליך ניהול סיכוי טכנולוגיית המידע, ומנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע מהווה קו ראשון לנושא אבטחת מידע והגנת הסייבר.

ניהול סיכוי טכנולוגיית המידע מתבצע בהתאם לעקרונות וכללי ניהול הסיכון התפעולי מתוקף הוראת ניהול בנקאי תקין 357, הערכת סיכונים של מערך טכנולוגיית המידע מתבצעת ע"י אגף מחשוב. הערכה זו מתייחסת למכלול הסיכונים הפוטנציאליים הקשורים בניהול מערך טכנולוגיית המידע, לרבות: משתמשי המערכות הפנימיים והחיצוניים, סביבת המערכות, פעילות המערכות והשלכותיה על עסקי הבנק, רגישות המידע ומיקור חוץ. טרם יישום מערכות וטכנולוגיות חדשות מתבצעת הערכת סיכונים מקיפה.

הגנת הסייבר ואבטחת מידע

בשנים האחרונות התרבו סיכוי סייבר בארץ ובעולם והבנק משקיע משאבים רבים להגנת משאבי הבנק מפני סיכונים אלה ופועל עפ"י הנחיות בנק ישראל תוך סיוע של יועצים חיצוניים.

הסיכון מנוהל בקו ראשון ביחידת הגנת הסייבר ואבטחת מידע, אשר פועלת על פי נהלים סדורים תוך שימוש במערכות מידע ייעודיות להפחתת הסיכון וניטורו. קימת הפרדת אנשי אבטחת מידע מאנשי התשתיות. הבנק פועל באופן תמידי להפחתת סיכוי סייבר ומשקיע משאבים רבים בתחום של הגנת הסייבר ואבטחת המידע החל מהטמעה של מוצרי אבטחת מידע, ביצוע בקורות, ביצוע סקרי סיכונים, סקרי אבטחה וחדירות ועוד. כל מוצר חדש או שינוי בתהליך/ פעילות/ מוצר קיים עובר בדיקות מקיפות של אבטחת מידע טרם יישומו. לפירוט נוסף, ראה גם חלק 9 – מידע בדבר סיכונים אחרים.

המשכיות עסקית

ניהול המשכיות עסקית, מהווה מרכיב משמעותי בניהול הסיכון התפעולי. זוהי מסגרת עבודה מקיפה הכוללת מדיניות, נהלי עבודה בתחומי התשתית, ממשל תאגידי וניהול הסיכונים שתכליתם להבטיח הספקת שירותים בנקאיים מרכזיים חרף התממשותם של אירועים הגורמים לשיבושים תפעוליים חמורים במערכותיהם ובפעילותם. מחלקת תכנון שיטות ובקרה בחטיבת המשאבים וחדשנות טכנולוגית אחראית על בניית מסגרת העבודה הכוללת להמשכיות עסקית בבנק ויישומה. מנהלת היחידה משמשת כמנהלת המשכיות עסקית של הבנק. המחלקה מהווה קו הגנה ראשון.

הפעילות בנושא מתבצעת על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 355 של בנק ישראל – ניהול המשכיות עסקית. הפעילות כוללת, בין השאר, עדכון שוטף של נהלי עבודה בשעת חירום, ווידוא הקמת ואחזקת מערכות גיבוי לשם הבטחת המשכיות עסקית של הבנק, בצוע תרגולים לפעילות הבנק במצב חירום. הבנק מתחזק אתר DR (אתר גיבוי/חליפי) – המהווה אתר מחשב משני אותו ניתן להפעיל בטווח זמן קצר במידה ומתמשש אירוע קיצוני שלא מאפשר שימוש באתר המחשב הראשי.

הגנת הפרטיות

הבנק מיישם את חוק הגנת הפרטיות ותאבון הסיכון שלו לחריגה מהחוק הוא אפס. לשם כך מונה ממונה הגנת הפרטיות - פונקציה במחלקת תכנון, שיטות ובקרה בחטיבת משאבים וחדשנות טכנולוגית. להלן תפקידיו העיקריים של ממונה הגנת הפרטיות:

- ניהול, יישום, הטמעה, בקרה ואכיפה של כלל החקיקה והרגולציה הרלוונטית, מדיניות הבנק ונהלי הגנת הפרטיות לתחום הגנת הפרטיות בבנק ובחברות הבנות בהתאם לניהול הסיכון/תעדוף;
 - הגדרת מדיניות, תהליכים וביצוע בקרות לשם צמצום החשיפה מסיכוי הגנת הפרטיות ולמניעת נזקים כתוצאה מאירועי הפרת הפרטיות;
 - העלאת המודעות בבנק להגנת הפרטיות ולהתמודדות עם אירועי הפרת הפרטיות.
- מסגרת יישום חוק הגנת הפרטיות בבנק כוללת את ההיבטים הבאים:
- יישום מלא של כלל הוראות החקיקה והרגולציה החלה בתחום הגנת הפרטיות, כפי שיתוקנו מעת לעת, לרבות היבטים רלוונטיים של חוקים הקשורים לתחום.
 - הטמעת תרבות ארגונית של שמירה על פרטיות לקוחות הבנק, עובדיו וספקיו בתהליכי העבודה השוטפים.
 - 'עיצוב לפרטיות' (Privacy by Design) של מערכות המידע והתשתיות הטכנולוגיות בבנק על פי דרישות הגנת הפרטיות.
 - מינוי מנהלי מאגרי מידע, טיפול, רישום וניהול מאגרי המידע.
 - העלאת מודעות העובדים לתחום הגנת הפרטיות.
 - טיפול, צמצום ומניעת אירועי הפרת פרטיות בבנק וסיכונים הנובעים מהפרת הגנת הפרטיות.
 - הטמעה ויישום כללים לטיפול באירועים חריגים בתחום הגנת הפרטיות.

הקצאת ההון לסיכון התפעולי

הקצאת ההון בנדבך הראשון בגין סיכונים תפעוליים נועדה לשמש כרית ספיגה עבור הסיכונים הבלתי צפויים.

ההון הרגולטורי ונכסי הסיכון מחושבים לפי הגישה הסטנדרטית של באזל, כדלקמן:

- חישוב "הכנסה שנחית גולמית" – היתרה הממוצעת של 12 רבעונים קודמים במונחים שנתיים.
- רכיבי ההכנסה הנלקחים בחשבון עפ"י נוהל בנקאי תקין 206 – מדידה והלימות הון – סיכון תפעולי.
- ההון מחושב כ- 12%, 15% או 18% מההכנסה השנתית הגולמית הממוצעת, בהתאם לקו העסקים.
- חישוב ההון באחריות אגף הכספים.

כדי לאתגר ולתקף את ההון הרגולטורי שהבנק מחזיק בגין סיכונים תפעוליים מבצעת יחידת סיכונים תפעוליים אחת לשנה, במסגרת תהליך ה-ICAAP, הערכת ההון

הנדרש לפי פוטנציאל הסיכון בהתאם למפת הסיכונים התפעוליים של הבנק ולפי תרחישי קיצון תפעוליים. לפי תוצאות ההערכה הזו שבוצעה במהלך שנת 2021,

ההון הנדרש לפי פוטנציאל הסיכון התפעולי נמוך מההון שהבנק מחזיק בפועל בגין הסיכון התפעולי,

ביטוח

הביטוח מהווה אחד מהכלים להפחתת החשיפות לסיכונים תפעוליים. בנק ירושלים רוכש כיסויים ביטוחיים כנגד סיכונים בהתחשב בין השאר בגורמים הבאים:

- מיפוי סיכונים תפעוליים מהותיים – שכיחות אירועים וזיהוי סוגי סיכונים.
- הערכת הסתברות להתרחשות הסיכון, גודל הסיכון וניתוח השלכות למקרה ויתרחש.
- עלות הביטוחים, ביטוח עצמי / ההשתתפות העצמית.
- היקף הכיסוי הביטוחי.
- דרוג הגופים המבטחים.
- השוואת היקף הכיסוי למקובל בבנקים דומים בעולם.

הבנק רוכש מידי שנה ביטוח נושאי ואחריות מקצועית, ביטוח נכסים (ביטוח אלמנטרי רכוש וצד ג') וביטוח סייבר.

פוליסת הביטוח למוסדות בנקאיים BBB אותה רוכש הבנק, נועדה להגן על הסיכונים הנובעים מאופי הפעילות של הבנק, וכוללת מגוון כיסויים ייחודיים, להלן העיקריים

מביניהם: סיכוני הונאה חיצונית ופנימית (מעילה), מקרי גניבת כספים ורכוש יקר, נזק פיננסי כתוצאה מזיוף מסמכים כגון: שיקים, שטרי חליפין, אישורי הפקדה, מכתבי

אשראי, מכתבי ערבות, שטרי משכנתא ועוד, נזקים כתוצאה מפשעי מחשב רבות חדירה של גורם עויין למערכות המחשב של הבנק, נזקים לנכסים פיסיים. נזקים

פיננסיים שנגרמים ללקוחות או צד שלישי עקב כשל חומרה או תוכנה. בשנים האחרונות רוכש הבנק ביטוח סייבר אשר מקנה כיסוי ביטוחי מורחב לנזקים בגין פשעי

מחשב ולכשלים בתחום הטכנולוגי. הכיסוי מתבסס על הערכות הבנק לפוטנציאל הנזק, בהתאם לתרחישי הקיצון שהוא מבצע.

חלק 9 - מידע בדבר סיכונים אחרים

הגנת סייבר ואבטחת מידע

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 361, קיים בבנק מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע, הכפוף למנהל חטיבת המשאבים וחדשנות טכנולוגית. באחריות מנהל אבטחת המידע להמליץ על מדיניות אבטחת המידע ולהביאה לאישור מוסדות הבנק, לפתח תכנית אבטחת מידע, לעקוב אחר יישומה וכן, לטפל באירועים חריגים בתחום אבטחת מידע.

ניהול סיכוני אבטחת מידע תומך במענה לאיומים ולסיכונים ובשמירה על נכסי המידע ומערכות טכנולוגיות המידע של הבנק.

הבנק, כמו יתר התאגידים במערכת הבנקאית בישראל, חשוף לאיומי סייבר הולכים ומתפתחים. התממשותם עלולה לגרום לפגיעה ביכולת להמשיך לספק שירות או לגרום עיכוב במתן שירות, לגניבת נתוני הלקוחות וכפגיעה במוניטין הבנק. מספר אירועי הסייבר בעולם גבר בשנים האחרונות, במיוחד, מעת פרוץ הקורונה, והשימוש המוגבר בעולם הדיגיטל, וכן, בתקופה האחרונה, בקשר עם איראן והסכם הגרעין, והעימות בין רוסיה לאוקראינה. הבנק הקצה את כל המשאבים והמערכות ובנה מערך הגנת סייבר מתקדם, וממשיך לשדרג אותו, לאור העלייה באיומים ובפוטנציאל האיומים.

בשל התרחבות הסיכונים, בנק ירושלים פעל להתאים את מבנה מחלקת הגנת הסייבר ואבטחת המידע הבנק, הגדיל בשנים האחרונות את יחידת הגנת הסייבר ואבטחת המידע, ומשפר באופן תמידי את תחום אבטחת מידע. קימת הפרדת אנשי אבטחת מידע מאנשי התשתיות. הבנק פועל באופן תמידי להפחתת סיכוני סייבר ומשקיע משאבים רבים בתחום של הגנת הסייבר ואבטחת המידע, בהערכת אפקטיביות הבקורות שלו, בכלים הנדרשים כדי להתמודד עם האיומים, בהערכת הסיכון באמצעות מבחני קיצון, בהערכת הסיכון, בין היתר, באמצעות חברות מודיעין הסייבר עימם עובד הבנק, ובתרגול אירוע סייבר, כולל אירוע סייבר הגורם להתממשות סיכונים נוספים (קרי, סיכון נזילות וסיכון מוניטין).

כל מוצר חדש, מערכת חדשה או שינוי בתהליך ובפעילות עובר בדיקות מקיפות של מחלקת הגנת הסייבר ואבטחת מידע. מתקיימות בקרות, ביצוע סקרי סיכונים, סקרי אבטחה וחדירות, הטמעה של מוצרי אבטחת מידע מתקדמים, ניטור שוטף 24/7 ועוד, כל זאת למול הצורך לתת מענה למטרות וליעדי הבנק העסקיים.

מנהל הגנת הסייבר ואבטחת מידע כפוף למנהל, חטיבת המשאבים וחדשנות טכנולוגית ומהווה חלק מקו הגנה ראשון.

תפקידו של מנהל הגנת הסייבר הנו לממש את מערך אבטחת המידע, לקבוע תהליכים ובקורות למניעת נזקים לשלמות ו/או נכונות, סודיות וזמינות המידע, ולהגדיר עקרונות אשר ישמשו כבסיס לפיתוח, ליישום, הטמעה ולקיום בקרות, נהלים ומנגנוני אבטחת מידע בטכנולוגיות המידע המשמשות את הבנק. מנהל הגנת הסייבר ואבטחת המידע יקבע תהליכים ובקורות למניעת פגיעה בנכסי הבנק, דרך או באמצעות רכיבים במרחב הסייבר, תוך הרחבה והעמקה של יכולות ההתמודדות של מערך אבטחת המידע, הכולל משימות, כלים, טכנולוגיות, תהליכים ובקורות שמטרתם לנהל את סיכוני הסייבר בבנק ירושלים.

מנהל הגנת הסייבר אחראי על יישום מדיניות הגנת הסייבר, בין היתר, באמצעות תכנון הפעילות המבוצעת על ידי גורמים רלוונטיים אחרים בבנק בהתאם לתחומי אחריותם. בנוסף, רשאי מנהל הגנת הסייבר ואבטחת המידע להסתייע בגופים חיצוניים ככל שיידרשו.

מנהל הגנת הסייבר מנחה את כלל הפונקציות המשיקות בבנק, הרלבנטיים למערך הגנת הסייבר דוגמת קווי העסקים, אבטחת מידע, מערכות מידע, אבטחה פיזית, המשכיות עסקית, משאבי אנוש, מעילות והונאות, דוברות, רכש ייעוץ משפטי וכדומה.

מנהל הגנת הסייבר אחראי להגדרת האיומים ולהערכת ההסתברות להתרחשות אירוע סייבר בבנק ולאישורם בהנהלה.

באחריות מנהל ההגנה בסייבר, יחד עם גורמים רלבנטיים בבנק, טכנולוגיים ועסקיים, לבצע ניתוח והערכה של רמות הסיכון המובנה בפעילות, את הבקורות הנדרשות ובהתאם, את רמות הסיכון השיורי והחשיפות לאיומי סייבר בבנק.

מנהל הגנת הסייבר ירכז את תכנית העבודה לצמצום סיכוני הסייבר ויעקוב אחר יישום וניטור תכנית זו. האחריות על תכנון מפורט ויישום של הבקורות הינה של כל אחד מן הגופים המעורבים לרבות אגף המחשוב, מחלקת לוגיסטיקה ובטחון, משאבי אנוש, המשכיות עסקית, מחלקת לוגיסטיקה ובטחון. בנוסף, מנהל הגנת הסייבר יהיה אחראי על:

העלאת המודעות לאיומי הסייבר וההתמודדות עמם בקרב עובדים, ספקים, שותפים ולקוחות הבנק.

ייזום וביצוע תרגולים להבטחת מוכנות הבנק להתמודדות עם אירועי סייבר.

הגדרת פרמטרים לבקרת אירועי סייבר חריגים אודותיהם יש לספק התרפה לחברי ההנהלה, לרבות בזמן התרחשות האירוע בפועל.

ניתוח אירועי סייבר משמעותיים בישראל ובעולם, הפקת לקחים לבנק ויישום המסקנות הרלבנטיות, ככל שנדרש.

ריכוז הטיפול באירועי סייבר בעת התרחשותם וביצוע הפקת לקחים לאחר סיום הטיפול בהם.

אחראי על ביצוע סקר בטיחות לגבי מערכות, תהליכים ושירותים חיוניים המוגדרים בעלי סיכון גבוה כאשר חלים שינויים משמעותיים במערכות, תהליכים, ושירותים חיוניים או בסביבה הטכנולוגית בה המערכות פועלות, ולפחות אחת ל-18 חודשים. מערכות חדשות ילוו ע"י הגנת הסייבר ואבטחת מידע ליישום האבטחה, וייעברו מבדק חדירה לקראת הכנסתן לייצור.

לתת חוות דעתו על פרופיל סיכון הסייבר בעת השקת מוצר חדש או פעילות חדשה/שעודכנה באופן מהותי, כחלק מתהליך אישור מוצר חדש בבנק.

במהלך הקורונה, הגביר הבנק את הבקרה על סיכון זה בין היתר, עקב המעבר לעבודה מהבית והצורך לחזק את הטיפול בהתרעות מתוך הפוטנציאל כי גורמים עוינים ינצלו את השפעת המגיפה לביצוע תרמיות ומניפולציות. רמת הבקרה גברה גם בתקופה האחרונה, עקב מלחמת הסייבר בין ישראל לאירן, ובגין, העימות בין רוסיה ואוקראינה.

סיכון רגולטורי

הסיכון הרגולטורי הינו סיכון להפסד הנובע מהוראות חקיקה או הוראות פיקוח חדשות, אשר גורמות לשינויים בסביבה העסקית של הבנק ובעקבותיהן נדרש הבנק לשנות התנהלות בנושא מסוים. שינויים אלו עלולים להשפיע על יכולתו של הבנק להציע שירותים בנקאיים מסוימים ללקוחותיו, או לחייבו לבצע השקעות טכנולוגיות ואחרות בעלות ניכרת.

בכל אחד מתחומי העסקים אותם מנהל הבנק והשירותים אותם הוא נותן ללקוחותיו, עשוי להתממש הסיכון והרגולטורי, כתוצאה מכל אחד מהגורמים השונים המפורטים לעיל.

- פעילות הבנק בתחומי הפעילות השונים כפופה לרגולציה רבה, הן בהיותו תאגיד בנקאי, הן בהיותו חברה ציבורית, חבר בורסה, או חברה בכלל ובהיותו מצוי תחת פיקוח הדוק של הפיקוח על הבנקים, רשות ני"ע ועוד.
- הסביבה הרגולטורית דינאמית, ונתונה לשינויים רבים.
- הטלת מגבלות חוקיות על פעילות הבנק.

לבנק עלול להיווצר סיכון רגולטורי כתוצאה מגורמים חיצוניים אשר אינם תלויים בבנק, כגון: שינוי הוראות חוק, תקנות או הוראות פיקוח שונות (הוראות המפקח על הבנקים, הוראות רשות ניירות ערך, הרשות לאיסור הלבנת הון וכד'), או פסיקה חדשנית של בית המשפט לפיה נדרש הבנק לפעול בנושא מסוים באופן שונה מהאופן בו נהג לפעול.

מעצם אופיו של הסיכון הרגולטורי, כמתואר לעיל, קיימת לבנק חשיפה גבוהה להתממשותם של סיכונים רגולטוריים בתחומי פעילותו השונים. הבנק קבע תיאבון אפסי לסיכון רגולטורי. לצורך הקטנת חשיפת הבנק לסיכון רגולטורי, הבנק מלווה מקרוב את הליכי החקיקה והליכי התקנת ההוראות הרגולטוריות (במסגרת איגוד הבנקים, השתתפות בשיבות ועדות הכנסת, והשתתפות בוועדה לנהלים תקינים של בנק ישראל). לבנק מסמך מדיניות ייעודי לטיפול בסיכון רגולטורי, וקיימים תהליכים המבטיחים כי רגולציה חדשה נותחה ונקבעו הדרכים לטפל בה בבנק, הוסדרו בקורות הציות או בקורות קו שני אחרות הנדרשות בגינה, ודיווחים שוטפים על התפתחות הטיפול ברגולציות השונות.

סיכון ציות

סיכון הציות הינו הסיכון שתוטל על התאגיד סנקציה חוקית או רגולטורית, קנס כספי, הפסד פיננסי מהותי או פגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית למכלול הוראות החוק והרגולציה החלות על הבנק, או על נהלים הפנימיים.

ההוראות החלות על הבנק מחולקות למספר קבוצות עיקריות:

- הוראות חוק כלליות - הבנק הינו תאגיד הפועל בישראל וחלים עליו מגוון חוקים, לרבות דיני עבודה, הגבלים עסקיים ועוד.
- הוראות דיני תאגידים - הבנק הינו תאגיד נסחר ובשל כך חלים עליו דיני החברות, חוק ני"ע והתקנות שתוקנו מכוחו ועוד.
- הוראות בנקאיות - הבנק הינו תאגיד בנקאי וככזה חלות עליו הוראות דין ייעודיות לרבות פקודת הבנקאות, חוק הבנקאות (רישוי), חוק הבנקאות (שירות ללקוח), הוראות הדין בנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור הוראות המפקח על הבנקים וכן, הוראות דין זרות כגון, ה-FATCA וה-CROSS BORDER.

הבנק מנהל את סיכוני הציות בהתאם לחלוקה הבאה:

- **הוראות צרכניות** - מכלול ההוראות המסדירות את הפעילות הבנקאית בישראל בכל הנוגע ליחסים שבין הבנק לבין הלקוח. הבנק נמצא במהלך להעברת הוראות אחרות של בנק ישראל ורשויות אחרות, לקו ההגנה השני (פונקציית ניהול הסיכונים), האחראית כבר היום לביצוע בקרה על פעילות הקו הראשון במספר הוראות, וכן, ליצור מנגנון בהוראות אחרות לפיו הסיכון מנוהל על ידי הקו הראשון, תוך מעקב של יחידת הציות אחר היישום הנדרש והסדרת מנגנון דיווחים שוטף בין קו ההגנה הראשון לציות.

- **אכיפה מנהלית** - הוראות החקיקה בתחום האכיפה המנהלית בתחום ני"ע, תחום הביטוח, דיני העבודה, פעילות עובדים ברשתות חברתיות וסיכונים סביבתיים.
- **הוראות איסור הלבנת הון ומימון טרור** - ההוראות החלות על תאגידים בנקאיים שעניינן מניעת הלבנת הון ומימון טרור, לרבות, הוראות בתחום ה-FATCA, CROSS BORDER והסיכונים הכרוכים בהתקשרות עם גורמים מוכרזים ברשימת הסנקציות הבינלאומיות. הבנק הגביר את הניטור על סיכון איסור הלבנת הון, בגין העימות בין רוסיה ואוקראינה והסנקציות שהוטלו על רוסיה. הבנק פועל בעניין זה לפי ההנחיות באופן מלא.

הבנק מבצע פעילויות עסקיות שונות היוצרות סיכוני ציות, שעיקריהן מפורטות להלן:

- **פעילות הבנק במימון שוק הנדל"ן:** הבנק מעניק הלוואות לדיור (משכנתאות) מזה שנים רבות, וכן נותן ליווי פרויקטים לבנייה, מימון נדל"ן מסחרי ואשראי עסקי.

סיכוני הציות הגלומים בפעילויות אלה הינם בעיקר בתחום ההוראות הצרכניות הנוגעות להלוואות לדיור.

- **פעילות קמעונאית:** חשבונות עו"ש, אשראי צרכני ופיקדונות. פעילות זו גדלה בשנים האחרונות כחלק מיישום התכנית האסטרטגית של הבנק.

סיכוני הציות הגלומים בפעילויות אלה הינם בעיקר בתחומים הבאים:

- תחום ההוראות הצרכניות.
- פעילות חוצה גבולות של לקוחות (GROSS BORDER) לרבות הסיכון של סיוע ללקוח להעלים מיסים (TAX EVASION).
- חובות הדיווח שנקבעו ע"י ה-OECD (CRS).
- היבטי איסור הלבנת הון על פי חוק איסור הלבנת הון.
- חשבונות המנהלים ע"י מיופי כוח, לרבות עורכי דין (חשבונות נאמנות). יש לציין שהסיכון בגין פעילות תושבי החוץ התגבר בשנים האחרונות כתוצאה ממדיניות אכיפה של רשויות ברחבי העולם ושיתוף פעולה בינלאומי בנושא. בנוסף, העברת כספים בין חשבונות בני משפחה המבוצעת בידי לקוחות בעלי עושר פיננסי, מהווה סיכון בהיבט של העלמות מס ומקשה על זיהוי מקור הכספים.
- **פעילות בניירות ערך:** פעילות בניירות ערך מחולקת ליעוץ ורכישת ני"ע עבור לקוחות פרטיים בארץ ובהו"ל, ומסחר עבור לקוחות קמעונאים, כשירים ומוסדיים כאשר עיקר הפעילות הינה ללקוחות באמצעות:

- **מסחר עצמאי-** הבנק מאפשר ללקוח המעוניין לסחור בני"ע באופן עצמאי לבצע זאת, הן באמצעות אפליקציית מסחר/ אתר מסחר או באמצעות

העברת הוראות ליועצי ההשקעות/ חדר המסחר. הבנק מאפשר שירותים מתקדמים ללקוחות עצמאיים מסחר באמצעות IB ללא צורך בפתיחת חשבון עצמאית אצלם והעברת כספים אלא תחת המטריה של הבנק. הבנק מאפשר גם שירותי אשראי ני"ע ללקוחות מתוחכמים.

- **יעוץ השקעות-** לבנק יועצי השקעות המפוזרים בסניפי הבנק ונותנים שירות אישי ומקצועי ללקוחות בכל סכום השקעה, כאשר גם לקוח עם סכום

קטן יחסית יוכל לקבל ייעוץ מותאם לצרכיו בבנק ירושלים. ליועצי ההשקעות יש המלצות השקעה אך הם אינם מחויבים לפעול עפ"י המלצות אלה, יכולים להתאים ייעוץ באופן אישי ללקוחות ולרכוש ני"ע חדשים/ רלבנטיים לכל לקוח, בניגוד לבנקים אחרים בהם היועצים מוגבלים לרשימת ני"ע אחידה.

- **ניהול תיקים-** הבנק עובד עם כל מנהלי התיקים הגדולים בשוק ההון (וגם עם קטנים) ומאפשר ללקוח המעוניין בשירות זה לנהל את חשבונו בבנק

ללא צורך העברת הפעילות לבנק/ חבר בורסה אחר.

סיכוני הציות הגלומים בפעילויות אלה מתרכזות בעיקר בחוק הייעוץ הישראלי.

כחלק מניהול סיכון הציות מגובשת מדיניות לניהול הסיכון האמור, מבוצע מיפוי של סיכוני הציות, מטופלים מקרים של הפרות ציות, וכן, מתנהל פיקוח שוטף על יישום

מכלול הוראות החוק הנהלים והרגולציה החלים על הבנק. הבנק מקפיד על הפרדת בקורות ציות בין הקו הראשון ליחידת הציות. מתוך ראייה זו, הוקמה ביחידת הציות

יחידת בקרה ייעודית, הפועלת לשם ביצוע בקורות קו שני על פעילות הקו הראשון, מתוך ראייה של הבקורות המוטלות על ידי ועל פי מדיניות הסיכון של הבנק. בקורות

הציות של שני הקווים נקבעו, והם נמצאים בתהליך שוטף של בחינתם והתאמתם לצרכי פעילות הבנק ולדרישות בנק ישראל.

ניהול סיכון הציות מיושם בהתאם להוראות הדין ונוהל בנקאי תקין החלים על הבנק בהקשר זה, ובכלל זה בהתאם לנוסחו העדכני והמורחב של נב"ת 308 שהינו בתוקף מיום 1.1.2016.

על פי הוראות תקנות ה-FATCA, הבנק מינה Responsible Officer (RO) אשר אחראי על הטמעת התקנות בבנק, להוות איש הקשר מול רשויות המס ולתת הצהרות שונות בשם הבנק.

במרץ 2015 הוציא המפקח על הבנקים חוזר בנושא "ניהול סיכונים הנובעים מפעילות חוצת גבולות של לקוחות", CROSS BORDER. חוזר זה טומן בחובו חובות המוטלות על התאגיד הבנקאי בכל הנוגע לחבויות המס של לקוחותיו. האחריות לניהול סיכונים ה-CROSS BORDER מוטלת על מנהל חטיבת הסיכונים. כחלק מיישום ההוראה נבנתה מדיניות לניהול סיכון חוצת גבולות, נקבעו כללים לזיהוי לקוחות בעלי סיכון גבוה ונבנתה תכנית עבודה.

בעקבות פרסום חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, אומץ בבנק ירושלים מנגנון אכיפה מנהלית, אשר חוסה תחת דיני ניירות ערך ואומץ גם בתחומים נוספים כגון שוק ההון (ביטוח), דיני עבודה, הגבלים עסקיים, הגנת הפרטיות, סיכונים סביבתיים ושימוש עובדים ברשתות חברתיות. בהתאם לעקרונות שהותוו על-ידי רשות ניירות ערך, גיבש הבנק תוכנית אכיפה פנימית מקיפה אשר נועדה למזער את חשיפת הבנק לסיכון כי יוטלו על הבנק סנקציות כספיות או אחרות בגין אי ציות של הבנק ו/או עובדיו להוראות הדינים החלים עליו.

יחידת הציות הגבירה בשנים האחרונות את הניטור אחר סיכון ההגנות והשלימה בשנה האחרונה הסדרה של תכנית למניעת הפלייה. הבנק מייחס חשיבות רבה לנושאים אלה, ומשכך – הוסדרו הכללים בקו הראשון, וכן, כלים ותהליכים שנקבעו על ידי יחידת הציות לשם ניטור סיכונים אלה.

ניהול סיכונים הציות בבנק מתבצע ע"י קצינת הציות, הכפופה ישירות למנהל חטיבת הסיכונים. פעילות יחידת הציות מתנהלת לפי תכנית עבודה סדורה, ודיווחים שוטפים על התקדמות הטיפול במשימות היחידה, מדווחות במסמך הסיכונים הרבעוני ובדו"ח החצי שנתי של קצינת הציות. קצינת הציות מחווה דעתה על תכנית התגמול של הבנק, וקובעת את השיטה לפיה יעודכנו ה-KPI של היחידות השונות בבנק, בגין הפרות ציות, ככל שאלה התרחשו.

חלק 10 - תגמול

[סדר 3]

גילויים איכותיים על תגמול (REMA)

מלי:

מדיניות תגמול לנושאי משרה לשנים 2017-2019

ביום 21 בדצמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק מדיניות תגמול לנושאי המשרה בבנק לשנים 2017-2019, בהתאם לסעיף 267א ו-267ב לחוק החברות, להוראות ניהול בנקאי תקין A 301 (להלן: "הוראה A 301") ולהוראות חוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן: "חוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים"). ביום 10 לאוקטובר 2019, אישרה האסיפה הכללית עדכון למדיניות התגמול הנ"ל (להלן: "מדיניות התגמול הקודמת לנושאי משרה").

מדיניות התגמול הקודמת לנושאי משרה חלה על נושאי משרה כהגדרת המונח בחוק החברות, וכוללת את הדירקטורים, לרבות יו"ר הדירקטוריון, וכן את המנכ"ל, חברי הנהלה ונושאי משרה שאינם חברי הנהלה; למען הסדר הטוב יובהר כי המונח "נושא המשרה" להלן לא יכלול את חברי דירקטוריון הבנק, למעט יו"ר הדירקטוריון, אשר ייחשב כנושא משרה לצורך מדיניות התגמול לנושאי משרה.

מדיניות התגמול הקודמת לנושאי המשרה דנה בתנאי התגמול של נושאי משרה, הכולל תגמול קבוע (ובכלל זה רכיב השכר ותנאים נלווים), תגמול משתנה, תנאי פרישה, ביטוח ושיפוי והיא חלה מיום 1 בינואר 2017 למשך תקופה של שלוש שנים (2017-2019), מדיניות התגמול לשנים 2017-2019 תוארה בביאור 23' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019.

החל מיום 1 בינואר, 2020, חלה מדיניות התגמול החדשה לנושאי משרה לשנים 2020-2022, כמפורט להלן.

מדיניות תגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה לשנים 2017-2019

ביום 27 באוקטובר, 2016, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת תגמול, מדיניות תגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה בהתאמה להוראה A 301 (לעיל ולהלן: "מדיניות התגמול הקודמת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה"). המדיניות דנה בתנאי התגמול של עובדי הבנק ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה, כולל תגמול קבוע (ובכלל זה רכיב השכר ותנאים נלווים) ותגמול משתנה, ותנאי פרישה והיא חלה מיום 1 בינואר 2017 למשך תקופה של שלוש שנים (2017-2019).

החל מיום 1 בינואר, 2020, חלה מדיניות התגמול החדשה לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה לשנים 2020-2022, כמפורט להלן.

מדיניות התגמול הקודמת לנושאי משרה ומדיניות התגמול הקודמת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה, יקראו להלן ביחד: "מסמכי מדיניות התגמול הקודמים".

למען הסדר הטוב יובהר, כי על התשלומים בניין התגמול המשתנה מכוחם של מסמכי מדיניות התגמול הקודמים, אשר נפרסו מכוחם וישולמו החל מיום 1.1.2020, ככל שקמה הזכאות לתשלומם, ימשיכו לחול הוראות מסמכי מדיניות התגמול הקודמים לרבות תנאי הסף הקבועים בהם לעניין.

מדיניות התגמול לשנים 2020-2022

מדיניות תגמול לנושאי משרה לשנים 2020-2022

ביום 11 בדצמבר, 2019, אישרה האסיפה הכללית של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול מדיניות תגמול חדשה לנושאי המשרה בבנק לשנים 2020-2022 (להלן: "מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה"), בהתאם לסעיף 267א ו-267ב לחוק החברות, להוראות A 301 ולהוראות חוק התגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים.

מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה חלה על נושאי משרה כהגדרת המונח בחוק החברות, וכוללת את הדירקטורים, לרבות יו"ר הדירקטוריון, וכן את המנכ"ל, חברי הנהלה ונושאי משרה שאינם חברי הנהלה; למען הסדר הטוב יובהר כי המונח "נושא המשרה" להלן לא יכלול את חברי דירקטוריון הבנק, למעט יו"ר הדירקטוריון, אשר ייחשב כנושא משרה לצורך מדיניות התגמול לנושאי משרה.

מדיניות התגמול הקיימת לנושאי המשרה דנה בתנאי התגמול של נושאי משרה, הכולל תגמול קבוע (ובכלל זה רכיב השכר ותנאים נלווים), תגמול משתנה, תנאי פרישה, ביטוח ושיכופי והיא חלה מיום 1 בינואר 2020 למשך תקופה של שלוש שנים (2020-2022) לפרטים בדבר מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה ראה על דרך ההפניה דוח מיידי לזימון האסיפה הכללית מיום 5 לנובמבר 2019 (אסמכתא מספר: 2019-01-094800) ואישור האסיפה הכללית למדיניות התגמול החדשה לנושאי המשרה מיום 11 לדצמבר 2019 (אסמכתא מספר: 2019-01-108348).

ביום 23 בפברואר 2021, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול עדכון למדיניות התגמול הקיימת לנושאי המשרה בבנק לשנים 2020-2022. ביום 13 במאי 2021 אישרה האסיפה הכללית לעדכן את מדיניות התגמול הקיימת לנושאי המשרה בשני נושאים: הוספת האפשרות של הענקת מענק משתנה נוסף שיקרא "מענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת" והוספת האפשרות להעניק פטור בהתאם לסעיף 259 לחוק החברות לכל נושאי המשרה בבנק, ובכללם למנכ"ל הבנק וכל חברי הדירקטוריון בבנק (תיקון תקנון הבנק אושר במסגרת אסיפה כללית זו).

מדיניות תגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה לשנים 2020-2022

ביום 31 לאוקטובר, 2019, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת תגמול, מדיניות תגמול חדשה לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה בבנק לשנים 2020-2022 (להלן: "מדיניות התגמול לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה"), בהתאמה להוראות A 301, ואשר עדכונה של המדיניות אושר על ידי הדירקטוריון ביום 26 במרץ 2020 (וביום 23 בפברואר, 2021. המדיניות דנה בתנאי התגמול של עובדי הבנק ועובדים מרכזיים שאינם נושא משרה, כולל תגמול קבוע (ובכלל זה רכיב השכר ותנאים נלווים) ותגמול משתנה (תגמול שנתי משתנה, מענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת ומענק מצטיינים), ותנאי פרישה, והיא חלה מיום 1 בינואר 2020 למשך תקופה של שלוש שנים (2020-2022).

מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה ומדיניות התגמול הקיימת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה, יקראו להלן ביחד: "מסמכי מדיניות התגמול הקיימים".

יצוין, כי על פי מסמכי מדיניות התגמול הקיימים דירקטוריון הבנק, יבחן מעת לעת, בין היתר, באמצעות ועדת התגמול את מסמכי מדיניות התגמול הקיימים ואת הצורך בהתאמתם לקבוע בחוק החברות, לעניין נושאי משרה, ולהוראה A 301 ויודא שהסכמי התגמול הקיימים ומנגנון התגמול מיושמים על פי המדיניות והנהלים באופן הולם.

בכלל זה, יודא הדירקטוריון כי תמריצי התגמול שנקבעו במסמכי מדיניות התגמול הקיימים אינם מעודדים חריגה ממגבלות הסיכון של הבנק וממדיניות ההון של הבנק. בנוסף, ועדת התגמול תודא, אחת לשנה, ביצוע בדיקה של מנגנון התגמול ותפעולו אשר תיבחן, בין היתר, עמידת מנגנון התגמול במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון.

הגופים המפקחים על התגמול בבנק

למועד אישור דוח זה, ועדת הביקורת המשמשת גם כוועדת התגמול של הדירקטוריון הנה הגוף העיקרי המפקח על נושא התגמול בבנק ותפקידיה לעניין זה הן כמגודר וכמפורט בחוק החברות, בהוראה A 301, ובמסמכי מדיניות התגמול הקיימים. הרכב ועדת הביקורת של הבנק המשמשת כאמור גם כוועדת תגמול כולל את חברי הדירקטוריון הבאים: י. אורבך (יו"ר) (דח"צ), ר. ארד (דח"צ), ש. אשל (דח"צ), א. שנצר (דירקטור), י. נרדי (דירקטור) (מטעמי נוחות, ועדת ביקורת בתפקידה כוועדת תגמול תקרא להלן: "ועדת תגמול").

ועדת התגמול והדירקטוריון הסתייעו בייעוץ משפטי חיצוני אשר סייעו בסקירת ההוראות הרלוונטיות מהוראות הפיקוח על הבנקים, וחוק החברות ובגיבוש מסמכי מדיניות התגמול הקיימים.

מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה חלה גם על הדירקטורים בבנק (למועד אישור דוח זה, מכהנים בבנק תשעה דירקטורים, לרבות יו"ר הדירקטוריון) ונושאי משרה אחרים שאינם דירקטורים (למועד אישור דוח זה, מכהנים עשרה נושאי משרה בבנק שאינם דירקטורים, לרבות המנכ"ל).

מדיניות התגמול הקיימת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה חלה, למועד אישור דוח זה, גם על שני עובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה בהתאם לחוק החברות, כמפורט מטה. נושאי המשרה הבכירה בבנק, כהגדרת המונח בהוראה A 301, כוללים את בעלי התפקידים המנויים במונח זה בהוראה הנ"ל; למועד דוח זה, כל בעלי התפקידים המנויים בהגדרה זו הנם גם נושאי משרה על פי חוק החברות ולכן חלה עליהם מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה, למעט שני בעלי התפקידים הבאים שהינם נושאי משרה בכירה כהגדרת המונח בהוראה A 301 אך אינם נושאי משרה לפי חוק החברות, כדלקמן: (א) קצינת הציות ואחראית מניעת איסור הלבנת הון (ב) מנהל פעילות פריפיד (לעיל ולהלן: "פריפיד"). למעט נושאי המשרה הבכירה כהגדרת המונח בהוראה A 301 כאמור לעיל שכאמור, אינם נושאי משרה בהתאם לחוק החברות, לא סווגו בבנק עובדים נוספים כעובדים מרכזיים; זאת בהתאם להוראות נב"ת A 301.

תכנון ומבנה תהליכי התגמול

מאפייני יעדי מסמכי מדיניות התגמול:

א. מטרת מסמכי מדיניות התגמול הקיימים הינה, בין היתר, לקבוע כללים לאופן תגמול נושאי המשרה והעובדים המרכזיים שאינם נושאי המשרה בבנק המותאמים לתוכניות האסטרטגיות של הבנק, תכניות העבודה של הבנק, עמידה בעידים הפיננסיים האסטרטגיים של הבנק הנקבעים מעת לעת בדיוני האסטרטגיה של הבנק, רווחיות הבנק ותנאי השוק בראייה ארוכת טווח וזאת תוך התחשבות ואיזון ראויים בין הרצון ליצור תמריצים ראויים להשגת יעדי הבנק בטווח הקצר והארוך והגברת תחושת ההזדהות עם הבנק ופעילותו.

מסמכי מדיניות התגמול הקיימים נערכו בהתחשב בשיקולים כלל ארגונים כגון, עלויות התגמול בכללותו, ובפועל התגמול הרצויים בין הדרגים השונים בבנק, שיפור יחסי היעילות בבנק תוך מתן דגש על מיתון העלויות הקבועות בבנק, גודלו של הבנק והיקף פעילותו לבין הרצון להבטיח עמידה במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק.

* **תגמול קבוע** - רכיב זה נועד לתגמל את נושאי המשרה, העובדים והעובדים המרכזיים עבור הזמן המושקע על ידם בביצוע תפקידים ולשמרם לאור כישוריהם, הידע והמומחיות שלהם, התואמים את צרכי הבנק וכן לאפשר גיוס כוח אדם איכותי לבנק; רמת השכר תקבע, על ידי האורגנים המוסמכים בבנק, תוך התחשבות בהשכלה, כישורים, מומחיות, ניסיון מקצועי הישגים, תפקיד, תחומי אחריות והסכמי שכר קודמים שנחתמו והיחס בין תנאי כהונה אלה לתנאי כהונה והעסקה של שאר עובדי הבנק. רכיבי התגמול הקבוע כוללים: פרמטרים לקביעת המשכורת החודשית של עובדים, עובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה ונושאי המשרה וכן קביעת תקרת המשכורת החודשית של יו"ר הדירקטוריון, מנכ"ל, נושא משרה ממלא מקום מנכ"ל (ככל שימונה), נושא משרה (משנה למנכ"ל), נושא משרה אחר;

פירוט התנאים הנלווים; מענק חתימה במקרים מיוחדים, המצדיקים זאת, לנושא משרה חדש בבנק המוגבל לשנת העבודה הראשונה בגובה של עד שתי משכורות חודשיות.

* **תגמול משתנה** - התגמול המשתנה נועד בין היתר לעודד ולהגביר את המוטיבציה של העובדים, עובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה ונושאי המשרה לפעול למען השגת מטרות הבנק ויעדי, בראייה ארוכת טווח, תוך יצירת זהות אינטרסים בינם לבין הבנק ובעלי מניותיו ותוך עמידה במדיניות ניהול הסיכונים של הבנק. התגמול המשתנה מורכב ממענק שנתי משתנה ומהענקת מענקים מיוחדים. ככלל, המענק השנתי המשתנה יתבסס על סל מדדים המורכב מעמידה ביעדים האישיים, ביצועי היחידה בבנק עליו נמנה נושא המשרה וביצועי הבנק בכללותו וכמפורט בסעיף 5(ג) להלן. במדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה נקבעה תקרת מענק שנתי משתנה לכל אחד מהבאים: למנכ"ל, ולכל יתר נושאי המשרה האחרים.

כאמור לעיל, ביום 23 לפברואר 2020 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול עדכון למדיניות התגמול הקיימת לעובדים ולעובדים מרכזיים וכן לנושאי המשרה (ובכללם המנכ"ל) (לגבי העדכון של מדיניות נושאי משרה בכפוף לאשור האסיפה הכללית) אשר תאפשר להעניק מענק משתנה מיוחד נוסף בקשר להשלמת עסקה מיוחדת בשנת המענק (להלן: "**מענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת**"), אשר הוגדרה מראש כעסקה אסטרטגית, מהותית וחריגה הצפויה להניב רווח כלכלי וחשבונאי בשנת המענק, וזאת במטרה לתגמל את נושאי המשרה והעובדים כביטוי להערכה ותרומתם להשלמת העסקה. המענק המיוחד אינו כפוף לעמידה בתנאי הסף של עמידה בשיעורי תשואה מינימליים אך כפוף לעמידה ביחס הלימות ההון. בנוסף, הענקת המענק המיוחד האמור, למי מנושאי המשרה או העובדים, לרבות סכום המענק המיוחד לכלל העובדים ונושאי המשרה, מסור לשיקול דעתם הבלעדי של ועדת התגמול והדירקטוריון. בכל מקרה הסכום אשר ישולם לא יעלה על הסכום המקסימלי של תגמול משתנה בשיקול הדעת המותר לתשלום על פי כל דין [3 משכורות חודשיות].

* **תשלומים בגין סיום העסקה** – במקרה של פיטורים של נושאי המשרה ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה הם יהיו זכאים לשיעור של 100% פיצויי פיטורים, אלא אם כן, הסכם ההעסקה של נושא המשרה או העובדים המרכזיים שאינם נושאי משרה כוללים הוראה לפיה חל סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963 ובמקרה זה תחול הוראה זו. במקרה של פיטורי נושא משרה אשר לא נכללת בהסכם ההעסקה הוראה לפיה סעיף 14 חל, הדירקטוריון, לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, רשאי לקבוע כי ישוחררו לזכות נושא המשרה כל הכספים שהצטברו לזכותו על חשבון פיצויי פיטורים אשר עולים על 100% פיצויי פיטורים.

תקופת הודעה מוקדמת – על פי מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה: יו"ר- עד 3 חודשים, מנכ"ל- עד 6 חודשים, נושא משרה - עד 3 חודשים; מענק הסתגלות בתנאים הקבועים במסמכי המדיניות: יו"ר- עד 3 משכורות חודשיות, מנכ"ל- עד 6 משכורות חודשיות, נושא משרה עד 3 משכורות חודשיות.

* בהתאם להוראה A 301 תגמולים בגין סיום העסקה מעבר לקבוע בתנאי העסקה של כלל עובדי הבנק, ייקחו בחשבון את הביצועים בפועל על פני זמן וסיבת סיום העסקה ויסווגו בהתאם כתגמול משתנה ויהיו כפופים להסדרי דחיית תשלומים מעבר למועד העזיבה על פני תקופה מינימאלית שלא תפחת מ- 3 שנים. על פי מדיניות התגמול הקיימת לנושאי משרה נקבע כי מענק הסתגלות עד לגובה של 3 משכורות חודשיות יסווג כתגמול קבוע.

* במסמכי מדיניות התגמול הקיימים נקבעה האפשרות, מטעמים מיוחדים, להפחית את התגמול המשתנה עפ"י שיקול דעת הדירקטוריון לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול.

* במסמכי מדיניות התגמול הקיימים נקבעה התניה שלפיה עובד מרכזי שאינו נושא משרה ונושא המשרה יחזיר לבנק, בתנאים המפורטים במדיניות, סכומים ששולמו לו כחלק מתנאי הכהונה והעסקה, אם שולמו לו על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק. כמו כן, הוספה התניה כי כל תגמול משתנה יוענק וישולם בכפוף להתניה שהינו בר השבה בהתקיימותם של קריטריונים מוגדרים הקבועים במסמכי מדיניות התגמול הקיימים. בהתייחס לעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה תקופת ההשבה תהיה קצובה ל- 5 שנים ממועד הענקת התגמול המשתנה. לגבי עובדים מרכזיים שהינם נושאי משרה כהגדרתם בחוק החברות, תוארך תקופת ההשבה בשנתיים נוספות בהתקיים התנאים הקבועים בהוראה. דירקטוריון הבנק לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, יהיה רשאי להאריך את תקופת ההשבה, מעבר לשנתיים הנוספות, ככל שהחקירה הרלוונטית טרם הסתיימה וטרם התבררה מידת אחריותו של נושא המשרה.

ג. הבנק מבטיח כי עובדים העוסקים בסיכונים ובציות מתוגמלים ללא תלות בעסקים עליהם הם מפקחים, באופן הבא: בהתייחס לנושאי משרה הנמנים על פונקציית הבקרה והדיווח, הכוללים, בין היתר, נושאי משרה העוסקים בסיכונים ובציות, נקבע כי התגמול המשתנה עבור עובדים אלו נמוך משמעותית מהתגמול הקבוע עבור עובדים אלו.

תיאור הדרכים בהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול:

- א. הסיכונים העיקריים אותם הבנק מביא בחשבון בעת יישום מדדי תגמול (remuneration measures) הנם אלה הקבועים במסמך "התיאבון לסיכון" של הבנק הכוללים, בין השאר, סיכוני אשראי, סיכונים פיננסיים ונזילות, סיכונים תפעוליים (כולל סיכוני מערכות מידע וסייבר) וסיכוני ציות והלבנת הון.
- ב. במטרה ליצור מבנה תמריצים מאוזן ולמנוע נטילת סיכונים מעבר לתאבון הסיכון נקבעו, במסמכי מדיניות התגמול הקיימים, מספר דרכים שבהן סיכונים

קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול, כמפורט להלן:

- נקבעה תקרת מענק שנתי במונחים של מספר משכורות חודשיות ממוצעות לכל אחד מנושאי המשרה ועובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה באופן אישי; כמו כן, נקבעה תקרה לכלל נושאי המשרה ותקרה לכלל העובדים (שאינם עובדי נוסטרו, חדר מסחר) והעובדים המרכזיים.
- בהתאם להוראה A 301 נקבעו יחסים בין התגמול המשתנה לתגמול הקבוע, כך שבכל מקרה התגמול המשתנה לנושא המשרה ולעובד מרכזי שאינו נושא משרה לא יעלה על 100% מעלות השכר עבור כל נושא משרה. למרות זאת, בתנאים חריגים ובכפוף להוראות כל דין, הבנק יהיה רשאי לקבוע שהתגמול המשתנה המרבי יגיע ל- 200% מהתגמול הקבוע וזאת בכפוף לקיום הכללים הקבועים בהוראות A 301 וקבלת החלטה מנומקת של הדירקטוריון.
- בהתאם למסמכי מדיניות התגמול הקיימים, עמידה ביעדים האישיים שיקבעו לנושאי המשרה יכללו בין היתר בחינה של עמידה בתאבון הסיכון של הבנק כפי שיקבע על ידי הדירקטוריון, עמידה במדדי סיכון של הבנק לרבות ציות לחוקים ולהוראות רגולטוריות, עמידה בתשואה להון, מדדי ציות ודוחות ביקורת, ביצועי אשראי, ביצועי פיקדונות.

כמו כן, דירקטוריון הבנק, יבחן מעת לעת, בין היתר, באמצעות ועדת התגמול, את מסמכי מדיניות התגמול הקיימים ואת הצורך בהתאמתם לקבוע בחוק החברות לעניין נושאי משרה וכן הוראה A 301 וחוק תגמול לנושא משרה בתאגידים פיננסיים ויודא שהסמכי התגמול ומנגנון התגמול מיושמים על פי מסמכי המדיניות והנהלים באופן הולם. במהלך שנת 2020 בחנו ועדת התגמול ולאחריה הדירקטוריון את מסמכי מדיניות התגמול הקיימים וכתוצאה מבחינה זו עדכן הדירקטוריון את מסמכי מדיניות התגמול הקיימים באופן שניתן יהיה להעניק מענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת (בכפוף לאישור האסיפה הכללית) בתחילת שנת 2022 בחנו ועדת התגמול ולאחריה הדירקטוריון את מסמכי מדיניות התגמול הקיימים וכתוצאה מבחינה זו עדכן הדירקטוריון את מסמכי מדיניות התגמול הקיימים באופן שנקבעו כללים להענקת תגמול משתנה לחדר מסחר ופריפייז. כמו כן, יודא הדירקטוריון שהתגמולים בפועל על פי מסמכי מדיניות התגמול, מדדי הסיכון ותוצאות מדדי הסיכון עקביים עם המנגנון המתוכנן, יבצע בהם התאמות על פי הצורך. בכלל זה, יודא הדירקטוריון כי תמריצי התגמול שנקבעו במסמכי מדיניות התגמול הקיימים אינם מעודדים חריגה ממגבלות תיאבון הסיכון של הבנק וממדיניות ההון של הבנק.

ג. הדרכים בהן מובאים הסיכונים בחשבון בעת קביעת התגמול המשתנה הן מעצם קביעת התקרות השונות לגובה התגמול המקסימאלי; כמו כן, מובאים הסיכונים בחשבון בדרך של הפחתת התגמול במקרים של אי עמידה במדדי הסיכון.

הקשר בין ביצועים במהלך תקופת מדידת הביצועים לבין רמות התגמול:

א. מדדי הביצוע העיקריים עבור הבנק ומדדי הביצוע האישיים הנם, כדלקמן:

תשלום המענק השנתי המשתנה מותנה בעמידה בשני תנאי סף מצטברים:

- עמידה בשיעורי תשואה כדלקמן: שנת 2020 - 7.00%; שנת 2021 - 7.35%; שנת 2022 - 8.25% (להלן: "שיעור תשואה מינימאלי").
- עמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים בשנת המענק ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. למרות האמור לעיל, ככל שיחול שינוי חיצוני (אקסוגני) משמעותי המשפיע על הבנק, כגון שינוי ברוג'ציה או במשתי מקרו משמעותיים, ניתן יהיה לבצע התאמה

לקריטריונים בכל עת, כגון, בתנאי הסף, בתקרת המענק השנתי המשתנה לכל נושאי המשרה ובתקרות המענק השנתי המשתנה למי מנושא המשרה, ככל שוועדת התגמול והדירקטוריון יאשר זאת בהחלטה מנומקת שתתקבל על ידם.

"שיעור תשואה" משמעו- רווח כולל כמדווח בדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הבנק ביחס להון עצמי ממוצע [כהגדרתו בהוראות המפקח על הבנקים- הוראות הדיווח לציבור, הוראה מס' 620]. למרות האמור לעיל, הדירקטוריון בהתאם לשיקול דעתו הבלעדי יהיה זכאי לנטרל משיעור התשואה, לצורך חישוב המענק, בהיקף ובאופן שיחליט, רווחים/הפסדים שמקורם באירועים חד פעמיים, רווחי/הפסדי ההון ואחרים, לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, במועד אישור תוכנית העבודה השנתית של הבנק ו/או בתום השנה הקלנדרית בה הוכרו בדוחות הכספיים. החלטת הדירקטוריון תהא סופית ומחייבת.

למען הסר ספק, הרווח הכולל לצורך חישוב המענק יהיה לאחר קיזוז של ההוצאות בגין תשלום מענק למנכ"ל, לנושאי המשרה ולעובדים ולרבות לעובדים המרכזיים ולאחר לקיחה בחשבון של ההוצאות בגין אופציות לנושאי משרה (ולכל גורם אחר, אם וככל שקיימים או שיהיו), כפי שאלו רשומים או יירשמו בספרי הבנק.

ככלל, המענק השנתי המשתנה לנושאי משרה ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה יתבסס על הענקת תגמול של עד שלוש משכורות חודשיות על פי שיקול דעת אשר יהיה מבוסס, בין היתר, על שילוב של הביצועים הבאים: ביצועי נושא המשרה, ביצועי היחידה בבנק שאליו נושא המשרה משתייך וביצועי הבנק בכללותו. בנוסף, יהיו ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק לנושאי המשרה ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה מענק משתנה נוסף מעבר ל-3 המשכורות החודשיות האמורות עד לתקרת המענק השנתי שנקבע לנושא המשרה ולעובד המרכזי שאינו נושא משרה, על פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק כאשר במדדים אלו יכללו יעדים שונים.

ב. הדרך בה סכומים בגין תגמול אישי קשורים לביצועים של הבנק בכללותו הנה על ידי קביעת תנאי הסף לתשלום המענק המשתנה וגובהו המקסימאלי של המענק שניתן להעניק; גובה התגמול האישי נקבע על פי עמידה ביעדים אישיים שנקבעו מראש ויעדים מדידים.

ג. התגמול המשתנה השנתי שיוענק לנושאי המשרה (למעט יו"ר) הינו בהלימה לעמידתם ביעדים שנקבעו להם הקשורים לביצועי התאגיד ולביצועי האישים של נושא המשרה, כדלקמן:

מנכ"ל:

- הענקה של עד 3 משכורות חודשיות על פי שיקול דעת אשר, יהיה מבוסס, בין היתר, על שילוב של ביצועי המנכ"ל וביצועי הבנק בכללותו.
- בנוסף, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להעניק למנכ"ל מענק שנתי משתנה נוסף, מעבר ל- 3 המשכורות לעיל עד לתקרת המענק השנתי המשתנה על פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק על ידי הדירקטוריון לאחר אישור ועדת התגמול ובכפוף למגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים. יעדים אלו יכללו, בין היתר, עמידה בתשואה להון; עמידה ביחס הלימות ההון; עמידה ביחס יעילות; נזילות; ביצועי אשראי; עמידה במדדי סיכון; עמידה ביעדים אישיים- יעדים אשר נגזרים מתוכנית האסטרטגית ומתוכנית העבודה השנתית של הבנק.

נושאי משרה:

- הענקה של עד 3 משכורות חודשיות על פי שיקול דעת אשר, יהיה מבוסס, בין היתר, על שילוב של ביצועי נושאי המשרה, ביצועי היחידה בבנק

שאליו משתייך נושא המשרה וביצועי הבנק בכללותו.

- בנוסף, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להעניק לנושא המשרה מענק שנתי משתנה נוסף, מעבר ל-3 המשכורות לעיל עד לתקרת המענק השנתי המשתנה על פי פרמטרים מדידים אשר יקבעו בסמוך לתחילת כל שנת מענק על ידי ועדת התגמול ובכפוף למגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים הפיננסיים. יעדים אלו יכללו, בין היתר, עמידה בתשואה להון; מדדי ציות ודוחות ביקורת; ביצועי אשראי; ביצועי פיקדונות ועמידה ביעדים האישיים- יעדים אשר נגזרים מתוכנית האסטרטגית ומתוכנית העבודה השנתית של הבנק.

ד. מדיניות התגמול לנושאי משרה כוללת אפשרות להעניק מענק בנסיבות מיוחדות לנושאי המשרה (למעט מנכ"ל ויו"ר) – ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק מענק בנסיבות מיוחדות לנושאי המשרה כאמור לעיל בשנה בה שיעור התשואה בפועל נמוך משיעור התשואה המינימאלי אך לא פחות משיעור תשואה של 6% ובכפוף לעמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי ההון. היקף המענק הכולל כאמור לעיל מוגבל לסכום לא מהותי שלא יעלה על 200,000 ש"ח תוך קביעת תקרה של עד משכורת אחת לנושא משרה.

ה. בעדכון למדיניות התגמול שאישרה אסיפת בעלי המניות מיום 13 במאי 2021 בקשר להענקת מענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת (לנושאי המשרה כולל המנכ"ל), נוספה האפשרות שבמידה והבנק עמד בשנה בה הושלמה העסקה המיוחדת, בתנאים שנקבעו לזכאות למענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת, למעט עמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון, ועדת התגמול ולאחריה הדירקטוריון יהיו רשאים לדחות את הענקת המענק המיוחד לתום השנה העוקבת, לשנה בה הושלמה העסקה המיוחדת (להלן: "השנה העוקבת") בכפוף לעמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון בשנה העוקבת, ואם גם בשנה העוקבת לא תהיה עמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון הזכאות תתבטל בכל מקרה הסכום אשר ישולם לא יעלה על הסכום המקסימלי של תגמול משתנה בשיקול הדעת המותר לתשלום על פי כל דין [3 משכורות חודשיות].

ו. מדיניות התגמול הקיימת לעובדים ולעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה מאפשרת להעניק בonus מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים באופן הבא (בתחילת כל שנה על המנכ"ל יהיה להציג לאישור ועדת התגמול את העקרונות לחלוקת בonus המצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים):

מנכ"ל הבנק יהיה רשאי להעניק בonus מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים בסכום שלא יעלה על 1,500,000 ש"ח בתנאים הבאים:

- עד 50% מסכום הבonus יחולק לאורך שנת המענק על פי יעדים שיקבעו על ידי המנכ"ל במטרה להניע את העובדים להצטיינות, בכפוף לעמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון.

- יתרת סכום בonus המצטיינים תחולק אך ורק במקרה בו לא חולק תגמול שנתי משתנה מאחר והבנק לא עמד בתנאי הסף בכפוף לתנאים הבאים: שיעור תשואה שנתי באותה שנת מענק לא פחת משיעור תשואה של 6%;

עמידה ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים בשנת המענק ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות

ההון; חלוקת יתרת סכום המענק תחולק לעד 20% מהעובדים ומהעובדים המרכזיים עד למשכורת חודשית אחת לעובד ולרבות לעובד מרכזי ולא

יותר מ- 20,000 ש"ח לעובד ולרבות לעובד מרכזי (למעט מנהל ועובדי נוסטרו).

ביום 24 בפברואר 2021 החליט, דירקטוריון הבנק, על הגדלת סך בונוס מצטיינים לסך שלא יעלה על 2,000,000 ₪ כמו כן אושר הגדלת סכום הבונוס

שיחולק לאורך שנת המענק ל- 60%, חלף 50%. יתר התנאים ללא שינוי כמתואר לעיל.

בשנת 2021 עמד הבנק בתנאי הסף המזכים מתן מענק שנתי משתנה בהתאם למסמכי מדיניות התגמול הקיימים. במטרה לתת ביטוי למאמצי העובדים ונושאי המשרה ותרומתם המיוחדת בהשגת הרווחיות, החליט דירקטוריון הבנק ביום 24 בפברואר 2022, להעניק מענק שנתי משתנה בהתאם למדיניות התגמול, לאחר שהחליט לנטרל משיעור התשואה, לצורך חישוב המענק לשנה הקלנדרית של 2021, את הרווח שרשם הבנק ממכירת הבניין בקרן היסוד בירושלים בשנה זו, כתוצאה מכך שיעור התשואה לצורך חישוב המענק עמד על 12.2%.

הדרכים בהן הבנק מתאים את התגמול כדי להתחשב בביצועים לטווח ארוך יותר

א. במסמכי מדיניות התגמול הקיימים נקבע הסדר לפריסת התגמול המשתנה (כולל תגמול משתנה של מענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת), הסדר המחזק

את ביסוס הרכיב המשתנה על ביצועים ארוכי טווח, ולפיו תשלום המענק המשתנה, כולל הסדר לפיו ככל שהתגמול המשתנה שהוענק לנושא המשרה אינו עולה על 40% מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה, הפריסה והדחייה של התגמול המשתנה תהיה כדלקמן: 40% ממנו יידחה ויפרס על פני שנתיים בקו ישר ותשלומו של כל תשלום יותנה בעמידה בשיעור תשואה של 6% ומעלה לגבי השנה בה אמור להשתלם התשלום ובכך שלא יהיה במתן אותו חלק מהתגמול המשתנה הנדחה כדי לפגוע ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על בנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. היה ובשנה מסוימת שיעור התשואה יהיה נמוך מ- 6% ו/או הבנק לא עמד ביחס הלימות ההון הנדרשים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון אזי התשלום הנדחה לא ישולם וידחה עד לשנה בה הבנק יעמוד בשיעור תשואה שלא יהיה נמוך מ- 6% וביחס הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. אם בחלוף 5 שנים מהמועד המקורי בו התשלום הנדחה אמור היה להשתלם לא עמד הבנק בתנאים הנ"ל, יבוטל התשלום הנדחה הנ"ל ונושא המשרה לא יהיה זכאי לקבלו.

ב. ככל שהתגמול המשתנה שהוענק לנושא המשרה עלה על 40% מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה, הפריסה והדחייה של התגמול המשתנה יהיה כדלקמן: 50% מהתגמול המשתנה יידחה ויפרס על פני שלוש שנים בקו ישר ותשלומו של כל תשלום יותנה בעמידה בשיעור תשואה של 6% ומעלה לגבי השנה בה אמור להשתלם התשלום ובכך שלא יהיה במתן אותו חלק מהתגמול המשתנה הנדחה כדי לפגוע ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על בנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. היה ובשנה מסוימת שיעור התשואה יהיה נמוך מ- 6% ו/או הבנק לא עמד ביחס הלימות ההון הנדרשים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון אזי התשלום הנדחה לא ישולם וידחה עד לשנה בה הבנק יעמוד בשיעור תשואה שלא יהיה נמוך מ- 6% וביחס הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים ובמתווה שקבע הדירקטוריון לצורך עמידה ביחסי הלימות ההון. אם בחלוף 5 שנים מהמועד המקורי בו התשלום הנדחה אמור היה להשתלם לא עמד הבנק בתנאים הנ"ל, יבוטל התשלום הנדחה הנ"ל ונושא המשרה לא יהיה זכאי לקבלו.

ג. ההסדר חל על כלל נושאי המשרה והעובדים המרכזיים שאינם נושאי משרה. אלא אם כן, התגמול המשתנה שהוענק לנושא משרה ו/או עובד מרכזי שאינו נושא משרה בגין שנת המענק לא עלה על שישית (1/6) מהתגמול הקבוע של אותו נושא משרה ו/או עובד מרכזי שאינו נושא משרה באותה שנה ואז

ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להחליט שאין צורך בדחיית תשלום כלשהו בגין אותו תגמול משתנה.

ד. עוד נקבעה במסמכי מדיניות התגמול הקיימים התניה שלפיה נושא המשרה ועובד מרכזי שאינו נושא משרה, יחזיר לבנק, בתנאים המפורטים במדיניות, סכומים ששולמו לו כחלק מתנאי הנהונה והעסקה, אם שולמו לו על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק (Claw back). כמו כן, הוספה התניה כי כל תגמול משתנה יוענק וישולם בכפוף להתניה שהינו בר השבה בהתקיימותם של קריטריונים מוגדרים הקבועים במסמכי מדיניות התגמול הקיימים.

בהתייחס לעובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה תקופת ההשבה תהיה קצובה ל- 5 שנים ממועד הענקת המענק המשתנה. לגבי עובדים מרכזיים שהינם נושאי משרה כהגדרתם בחוק החברות, תוארך תקופת ההשבה בשנתיים נוספות בהתקיים התנאים הקבועים בהוראה. דירקטוריון הבנק לאחר קבלת המלצת ועדת התגמול, יהיה רשאי להאריך את תקופת ההשבה, מעבר לשנתיים הנוספות, ככל שהחקירה הרלוונטית טרם הסתיימה וטרם התבררה מידת אחריותו של נושא המשרה.

צורת תגמול משתנה

א. בהתאם להוראה A 301, נקבעו יחסים בין התגמול המשתנה לתגמול הקבוע, כך שבכל מקרה התגמול המשתנה לנושא המשרה לא יעלה על 100% מעלות השכר עבור כל נושא משרה, בכפוף למפורט להלן ולמגבלות ולכללים הקבועים בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים. למרות זאת, בתנאים חריגים ובכפוף להוראות כל דין, הבנק יהיה רשאי לקבוע שהתגמול המשתנה המרבי יגיע ל- 200% מהתגמול הקבוע וזאת בכפוף לקיום הכללים הקבועים בהוראת ניהול בנקאי תקין 301A וקבלת החלטה מנומקת של הדירקטוריון.

ב. התגמול המשתנה על פי מסמכי מדיניות התגמול כולל תגמול בדרך של תשלום מזומן בלבד ואינו כולל מניות או מכשירים מבוססי מניות וצורות אחרות.

ג. מעבר לתגמול המשתנה השנתי, כפי שפורט בהרחבה לעיל, מסמכי מדיניות התגמול הקיימים כוללים אפשרות להעניק מענקים מיוחדים כגון:

- מענק בנסיבות מיוחדות לנושאי המשרה (למעט יו"ר ומנכ"ל) – כמפורט בסעיף 5(ד) לעיל.
- בונוס מצטיינים לעובדים ולעובדים מרכזיים- כמפורט בסעיף 5(ו) לעיל.
- מענק מיוחד בקשר לעסקה מיוחדת- לנושאי המשרה (כולל המנכ"ל ולמעט יו"ר הדירקטוריון) ולעובדים ועובדים מרכזיים, כמפורט בסעיף 3(ב) לעיל.

מידע נוסף על תגמול

לפירוט התגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה ראה [חלק א בדוח ממשל תאגידי ליום 31 בדצמבר 2021](#).

לפירוט נוספים בנוגע לעסקי התאגיד הבנקאי ואופן ניהולם ראה [חלק א בדוח ממשל תאגידי ליום 31 בדצמבר 2021](#).

ליום 31 בדצמבר 2021 (מיליוני ₪)					
א	1	א	1		
נושאי משרה בכירה	עובדים מרכזיים אחרים	נושאי משרה בכירה	עובדים מרכזיים אחרים	סכום התגמול	
	1	13		מספר עובדים	1
	0.5	15.3		סך תגמול קבוע (7+5+3)	2
	-	15.3		מזה: מבוסס מזומן	3
	-	-		מזה: נדחה	4
	-	-		מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים	5
	-	-		מזה: נדחה	6
	-	-		מזה: צורות אחרות	7
	-	-		מזה: נדחה	8
	2	9		מספר עובדים	9
	-	3.1		סך תגמול משתנה (15+13+11)	10
	-	-		מזה: מבוסס מזומן	11
	-	-		מזה: נדחה	12
	-	-		מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים	13
	-	-		מזה: נדחה	14
	-	-		מזה: צורות אחרות	15
	-	-		מזה: נדחה	16
	0.5	18.4		סך תגמול (2+10)	17

ליום 31 בדצמבר 2020					
א	1	א	1		
נושאי משרה בכירה	עובדים מרכזיים אחרים	נושאי משרה בכירה	עובדים מרכזיים אחרים	סכום התגמול	
	2	12		מספר עובדים	1
	1	13.4		סך תגמול קבוע (7+5+3) (מיליוני ש"ח)	2
	-	-		מזה: מבוסס מזומן	3
	-	-		מזה: נדחה	4
	-	-		מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים	5
	-	-		מזה: נדחה	6
	-	-		מזה: צורות אחרות	7
	-	-		מזה: נדחה	8
	2	-		מספר עובדים	9
	0.1	-		סך תגמול משתנה (15+13+11) (מיליוני ש"ח)	10
	-	-		מזה: מבוסס מזומן	11
	-	-		מזה: נדחה	12
	-	-		מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים	13
	-	-		מזה: נדחה	14
	-	-		מזה: צורות אחרות	15
	-	-		מזה: נדחה	16
	1.1	13.4		סך תגמול (2+10)	17

טבלה מספר 42 - תשלומים מיוחדים (REM 2)

[טבר 3]

ליום 31 בדצמבר 2021 (אלפי ₪)						תשלומים מיוחדים
תשלומי פיצויים***		מענקים בעת החתימה**		בונוסים מובטחים*		
מספר עובדים	סך הכל	מספר עובדים	סך הכל	מספר עובדים	סך הכל	
3	573	-	-	-	-	נושאי משרה בכירה
-	-	-	-	-	-	עובדים מרכזיים אחרים

ליום 31 בדצמבר 2020 (אלפי ₪)						תשלומים מיוחדים
תשלומי פיצויים		מענקים בעת החתימה		בונוסים מובטחים		
מספר עובדים	סך הכל	מספר עובדים	סך הכל	מספר עובדים	סך הכל	
-	-	-	-	-	-	נושאי משרה בכירה
-	-	-	-	-	-	עובדים מרכזיים אחרים

* בונוסים מובטחים במהלך שנת הדיווח.

** תשלומים שהוקצו לעובדים בעת הגיוס במהלך שנת הדיווח.

*** תשלומים שהוקצו לעובדים שהופסקה עבודתם במהלך שנת הדיווח.

ליום 31 בדצמבר 2021
(מיליוני ₪)

ה	ד	ג	ב	א	
			מזה: הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה והתגמול המוחזק	הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה	תגמול נדחה ותגמול מוחזק (retained)
הסכום הכולל של התגמול הנדחה ששולם (paid out) בשנת הדיווח	הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות משתמעות בדיעבד	הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות מפורשות בדיעבד	שולם של יתרת התגמול הנדחה והתגמול המוחזק שחשף להתאמות בדיעבד, מפורשות ו/או משתמעות	הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה	
1.0	-	-	-	1.3	נושאי משרה בכירה
-	-	-	-	-	מזומן
-	-	-	-	-	מניות
-	-	-	-	-	מכשירים מבוססי מזומן
-	-	-	-	-	אחר
-	-	-	-	-	עובדים מרכזיים אחרים
-	-	-	-	-	מזומן
-	-	-	-	-	מניות
-	-	-	-	-	מכשירים מבוססי מזומן
-	-	-	-	-	אחר
1.0	-	-	-	1.3	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2020
(מיליוני ₪)

ה	ד	ג	ב	א	
			מזה: הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה והתגמול המוחזק שחשף להתאמות בדיעבד, מפורשות ו/או משתמעות	הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה	תגמול נדחה ותגמול מוחזק (retained)
הסכום הכולל של התגמול הנדחה ששולם (paid out) בשנת הדיווח	הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות משתמעות בדיעבד	הסכום הכולל של התיקון שבוצע במהלך השנה עקב התאמות מפורשות בדיעבד	שולם של יתרת התגמול הנדחה והתגמול המוחזק שחשף להתאמות בדיעבד, מפורשות ו/או משתמעות	הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה	
-	-	-	1.0	1.0	נושאי משרה בכירה
-	-	-	-	-	מזומן
-	-	-	-	-	מניות
-	-	-	-	-	מכשירים מבוססי מזומן
-	-	-	-	-	אחר
-	-	-	-	-	עובדים מרכזיים אחרים
-	-	-	-	-	מזומן
-	-	-	-	-	מניות
-	-	-	-	-	מכשירים מבוססי מזומן
-	-	-	-	-	אחר
-	-	-	1.0	1.0	סך הכל

תוספת א' – קשרים בין הדוחות הכספיים לבין חשיפות פיקוחיות

הנדלים בין בסיס האיחוד החשבונאי ובין בסיס האיחוד הפיקוחי ומיפוי הדוחות הכספיים בהתאם לקטגוריות סיכון פיקוחיות (LI1)

[סדר 3]

טבלה מספר 44 – הנדלים בין בסיס האיחוד החשבונאי ובין בסיס האיחוד הפיקוחי ומיפוי הדוחות הכספיים בהתאם לקטגוריות סיכון פיקוחיות (LI1)

31 בדצמבר 2021							
א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	
יתרות מאזניות של פריטים ש:							
דוחות בדוחות הכספיים שפורסמו	בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי	כפופים למסגרת אשראי	כפופים למסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	כפופים למסגרת איגוח	כפופים למסגרת סיכון שוק	לא כפופים לדרישות הון או כפופים לניכוי מבסיס ההון	
נכסים							
מזומנים ופיקדונות בבנקים	3,546.0	3,546.0	3,546.0	-	-	-	
ניירות ערך	772.7	772.7	740.8	-	31.9	-	
אשראי לציבור	12,197.3	12,197.3	12,197.3	-	-	-	
הפרשה להפסדי אשראי	(113.2)	(3.1)	(3.1)	-	-	-	
אשראי לציבור, נטו	12,084.1	12,194.2	12,194.2	-	-	-	
אשראי לממשלה	-	-	-	-	-	-	
בניינים וציוד	181.7	181.7	181.7	-	-	-	
נכסים בגין מכשירים נגזרים	4.5	18.6	18.6	18.6	-	-	
נכסים אחרים	248.0	248.0	242.5	-	-	5.5	
סך הכל נכסים	16,837.0	16,905.2	16,905.2	18.6	31.9	5.5	
התחייבויות							
פיקדונות הציבור	12,454.3	-	-	-	-	-	
פיקדונות מבנקים	306.6	-	-	-	-	-	
פיקדונות הממשלה	-	-	-	-	-	-	
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	-	-	-	-	-	-	
אגרות חוב וכתבי התחייבות	2,609.7	-	-	-	-	-	
נדחים	3.5	-	-	-	-	-	
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	336.2	-	-	-	-	-	
התחייבויות אחרות	15,710.3	-	-	-	-	-	
סך הכל התחייבויות	15,710.3	-	-	-	-	-	

טבלה מספר 44 – הבדלים בין בסיס האיחוד החשבונאי ובין בסיס האיחוד הפיקוחי ומיפוי הדוחות הכספיים בהתאם לקטגוריות סיכון פיקוחיות (L1) (המשך)

31 בדצמבר 2020							
א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	
יתרות מאזניות של פריטים ש:							
דוחות בדוחות הכספיים שפורסמו	בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי	כפופים למסגרת אשראי	כפופים למסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	כפופים למסגרת איגח	כפופים למסגרת סיכון שוק	לא כפופים לדרישות הון או כפופים לניכוי מבסיס ההון	
נכסים							
מזומנים ופיקדונות בבנקים	3,137.9	-	-	-	-	-	
ניירות ערך	462.4	359.5	358.0	-	1.5	-	
אשראי לציבור	11,072.6	13,998.1	13,998.1	-	-	-	
הפרשה להפסדי אשראי	(191.3)	14.9	14.9	-	-	-	
אשראי לציבור, נטו	10,881.3	14,013.0	14,013.0	-	-	-	
אשראי לממשלה	-	-	-	-	-	-	
בניינים וציוד	163.2	163.2	163.2	-	-	-	
נכסים בגין מכשירים נגזרים	1.4	53.9	-	53.9	-	-	
נכסים אחרים	254.0	434.4	423.3	-	-	11.1	
סך הכל נכסים	14,900.2	15,024.0	14,957.5	53.9	1.5	11.1	
התחייבויות							
פיקדונות הציבור	11,705.2	-	-	-	-	-	
פיקדונות מבנקים	162.2	-	-	-	-	-	
פיקדונות הממשלה	-	-	-	-	-	-	
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	-	-	-	-	-	-	
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	1,720.5	-	-	-	-	-	
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	1.5	-	-	-	-	-	
התחייבויות אחרות	310.8	-	-	-	-	-	
סך הכל התחייבויות	13,900.2	-	-	-	-	-	

הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי

[מדד 3]

טבלה מספר 45 - הקשר בין המאזן ורכיבי ההון הפיקוחי (CC2)

הפניה לרכיבי ההון הפיקוחי	ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 31 בדצמבר 2021	
	במיליוני ש"ח		
			נכסים
	3,137.9		מזומנים ופיקדונות בבנקים
	462.4		ניירות ערך
			מזה: השקעות בהון של תאגידי פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי
14	-		מזה: השקעות בהון של תאגידי פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי שאינן עולות על סף הפחתה
	462.4		מזה: ניירות ערך אחרים
	-		ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
	11,072.6		אשראי לציבור
	(191.3)		הפרשה להפסדי אשראי
20	(104.2)		מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2
	(87.1)		מזה: הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת בהון הפיקוחי
	10,881.3		אשראי לציבור, נטו
	163.2		בניינים וציוד
	-		נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
6	-		מזה: מוניטין
7	-		מזה: נכסים בלתי מוחשיים אחרים
	1.4		נכסים בגין מכשירים נכרים
	254.0		נכסים אחרים
	92.1		מזה: נכסי מס נדחה
9	81.0		מזה: נכסי מס נדחה למעט אלו המיוחסים להפרשי עיתוי
8	-		מזה: התחייבות בגין מס נדחה בגין נכסים בלתי מוחשיים
	11.1		מזה: נכסי מס נדחה אחרים
12	-		מזה: עודף עתודה על יעודה
	161.9		מזה: נכסים אחרים נוספים
	14,900.2		סך כל הנכסים

הפניה לרכיבי ההון		ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 31 בדצמבר 2020	
הפיקוחי		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
	התחייבויות והון				
	פיקדונות הציבור	11,705.2			
	פיקדונות מבנקים	162.2			
	פיקדונות הממשלה	-			
	ניירות ערך שהושאלו	-			
	אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	1,720.5			
	מזה: כתבי התחייבות נדחים שאינם מוכרים כהון פיקוחי	42.6			
	מזה: כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון פיקוחי	241.2			
18A	מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי	236.7			
18B	מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר	4.5			
	התחייבויות בגין מכשירים נצרים	1.5			
11	מזה: בגין סיכון האשראי העצמי	-			
	התחייבויות אחרות	310.8			
13	מזה: התחייבות בגין מס נדחה המיוחסת לפנסיה	-			
	סך כל ההתחייבויות	13,900.2			
	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי				
	מזה: הון מניות רגילות	1,000.0			
1	מזה: הון מניות רגילות ופרמיה	226.8			
3	מזה: עודפים	226.8			
4	מזה: רווח כולל אחר מצטבר	777.2			
	מזה: רווחים בגין התאמות בגין הטבות לעובדים	(4.0)			
	מזה: רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות ערך למכירה לפי שווי הוגן	(0.9)			
10	מזה: הפסדים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	-			
	מזה: הפסדים נטו מהתאמות מתרגום דוחות כספיים	-			
2	מזה: קרנות הון	-			
	מזה: הון מניות בכורה	-			
15A	מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי	-			
15B	מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר	-			
	מזה: מכשירים הוניים אחרים	-			
16A	מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי	-			
16B	מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר	-			
	זכויות שאינן מקנות שליטה*	-			
5	מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון עצמי רובד 1	-			
17	מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון רובד 1 נוסף	-			
19	מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון רובד 2	-			
	מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שלא ניתן לייחס להון הפיקוחי	-			
	סך כל ההון העצמי	1,000.0			
	סך כל ההתחייבויות וההון	14,900.2			

המקורות העיקריים להבדלים בין סכומי החשיפה הפיקוחית לבין היתרות המאזניות בדוחות הכספיים (LI2)

[טבר 3]

טבלה מספר 46 – המקורות העיקריים להבדלים בין סכומי החשיפה הפיקוחית לבין היתרות המאזניות בדוחות הכספיים (LI2)

31 בדצמבר 2021					
ה	ד	ג	ב	א	
פריטים שחלה עליהם:					
מסגרת סיכון שוק	מסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	מסגרת איגוח	מסגרת סיכון אשראי	סך הכל	
במיליוני ש"ח					
9.7	53.9	-	14,892.8	14,956.4	סכום היתרה המאזנית של הנכסים בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי (על פי מתכונת גילוי LI1)
-	-	-	-	-	סכום היתרה המאזנית של ההתחייבויות בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי (על פי מתכונת גילוי LI1)
9.7	53.9	-	14,892.8	14,956.4	סכום כולל נטו לפי בסיס האיחוד הפיקוחי
-	-	-	696.3	696.3	סכומים חוץ-מאזניים
-	(2.0)	-	(111.2)	(113.2)	הבדלים שנגרמים מהבדלים בכללי הקיזוז, פרט לאלה שכבר נכללו בשורה 2
-	-	-	14.9	14.9	הבדלים הנגרמים מהפרשות
9.7	52.0	-	15,492.8	15,554.5	סכומי חשיפה שמוצאים בחשבון למטרות פיקוחיות

31 בדצמבר 2020					
ה	ד	ג	ב	א	
פריטים שחלה עליהם:					
מסגרת סיכון שוק	מסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	מסגרת איגוח	מסגרת סיכון אשראי	סך הכל	
במיליוני ש"ח					
9.7	53.9	-	14,892.8	14,956.4	סכום היתרה המאזנית של הנכסים בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי (על פי מתכונת גילוי LI1)
-	-	-	-	-	סכום היתרה המאזנית של ההתחייבויות בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי (על פי מתכונת גילוי LI1)
9.7	53.9	-	14,892.8	14,956.4	סכום כולל נטו לפי בסיס האיחוד הפיקוחי
-	-	-	696.3	696.3	סכומים חוץ-מאזניים
-	(2.0)	-	(111.2)	(113.2)	הבדלים שנגרמים מהבדלים בכללי הקיזוז, פרט לאלה שכבר נכללו בשורה 2
-	-	-	14.9	14.9	הבדלים הנגרמים מהפרשות
9.7	52.0	-	15,492.8	15,554.5	סכומי חשיפה שמוצאים בחשבון למטרות פיקוחיות

תוספת ב' – איגוח

אין פעילות איגוח.

אובליגו	מייצג את סך החבות שהועמדה ללקוח ומהווה את החבות הכוללת לבנק.
אינפלציה	תהליך מתמשך של עליית מחירים, האינפלציה נמדדת על ידי שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן.
איחוד קיברנטי (סייבר)	אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.
אמצעי שליטה	<p>על פי חוק בנקאות (רישוי), התשמ"א – 1981, כל אחת מאלה:</p> <p>(1) זכות ההצבעה באסיפה כללית של חברה או בגוף מקביל של תאגיד אחר;</p> <p>(2) הזכות למנות דירקטור בתאגיד, ולעניין זה:</p> <p>(א) יראו את מי שמינה דירקטור בתאגיד כבעל הזכות למנותו;</p> <p>(ב) חזקה על תאגיד שנושא משרה בו נתמנה לדירקטור בתאגיד אחר, ועל מי ששולט באותו תאגיד, שהם בעלי הזכות למנותו;</p> <p>(3) הזכות להשתתף ברווחי התאגיד;</p> <p>(4) הזכות ליתרת נכסי התאגיד בעת חיסולו לאחר סילוק חביונותיו.</p>
ארגון מחדש של חוב בעייתי	חוב אשר פורמאלי עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב.
אשראי בהשגחה מיוחדת	אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.
אשראי נחות	אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק ע"י השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.
אשראי פגום	אשראי אשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. חוב יסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה. בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שתנאיו שונים בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור.
באזל II/באזל III	הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.

גידור	עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה
הון עצמי חבד 1	<p>הון על בסיס מתמשך - going concern capital.</p> <p>הון עצמי חבד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".</p>
הון חבד 2	<p>שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון חבד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern capital) והוא כולל בעיקר מכשירי כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל III וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים הון המותנה (contingent convertible- CoCo) שהונפקו על ידי הבנק ושימרו למניות הבנק בקרות אירוע מכות (point of non viability). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.</p>
הון רגולטורי	<p>הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל בהון רגולטורי).</p>
הלואה לדיר	<p>הלואה המקיימת אחד מאלה, ובלבד שלא ניתנה למטרת עסק:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ההלוואה מיועדת לרכישה או לחכירה של דירת מגורים, בנייתה, הרחבתה, או שיפוצה; 2) ההלוואה מיועדת לרכישת מגרש לבניית דירת מגורים או לרכישת זכות בדירת מגורים תמורת דמי מפתח; 3) ההלוואה ניתנה במשכונן דירת מגורים; 4) ההלוואה מיועדת למימון פירעון מוקדם של הלוואה במלואה או בחלקה כאמור בסעיפים קטנים 1 ו-2.
הלואה ממונפת	<ol style="list-style-type: none"> 1) אשראי שניתן למימון עסקה הנית 2) היחס בין סך החוב של הלווה ל-EBIDTA של הלווה עולה על שיעורים שקבע הבנק, בין היתר בהתחשב ברמות המקובלות בענף או במגזר ספציפי 3) לווה המאופייין ביחס גבוה של חוב לשווי נקי 4) רמת המינוף, לאחר המימון, כפי שהיא נמדדת באמצעות יחסי המינוף, גבוהה משמעותית מהנורמות המקובלות בענף או מרמות היסטוריות
הסכמי CSA	<p>הסכמי קיזוז שגורמים לתייחוס ולמעורר סיכוני האשראי בפעילות זאת, על-ידי התחשבות יומית, לרוב המתבצעת בין הבנק והצד הנגדי בהתאם להסכם.</p>
הפרשה פרטנית	<p>הפרשה שנקבעת בהתאם לבחינה פרטנית של כל חוב ונקבעת בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי מההון בשיעור הריבית המקורית של החוב, או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הביטחון. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד ולסיווג החוב פגום, זאת על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת ע"י הגורמים העסקיים המטפלים בלווה, ע"י יחידות ניהול סיכוני האשראי בחטיבה לניהול סיכונים ובאמצעות הערכה אובייקטיבית של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם.</p> <p>ללא הקשר בסיווג בהתאם לקריטריונים האיכותיים שקבע הבנק כאמור לעיל, ההפרשה הפרטנית מבוצעת על כל חוב העולה על 1 מיליון ש"ח המצוי בפיגור של 90 יום.</p>

הפרשה קבוצתית	<p>הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, ובגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאדני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאדני.</p>
חברת דירוג	<p>חברה הקובעת דירוגי אשראי לממשלות, לחברות ולחובות המונפקים על ידיהן. בישראל פועלות שתי חברות דירוג - "מעלות" ו"מדרוג". הבנק נסמך על דירוגי חברת הדירוג הבינלאומית S&P בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 203, הקצאת הון בגין סיכוני אשראי.</p>

חח"ד - חשבון חוזר דביטורי	חשבון עובר ושב עסקי עם מסגרת אשראי.
חשיפות חוץ מאזניות	<p>חשיפות אלו נובעות ממחויבויות שנטל הבנק כלפי הלווים שלו אך לתאריך הדיווח טרם מומשו/נצלו על ידי הלווים ולאור זאת חשיפות אלו טרם באות לידי ביטוי ברישום נכס או התחייבות מאזנית. דוגמה לחשיפות אלו הן, בין היתר:</p> <ul style="list-style-type: none"> - התחייבויות למתן אשראי שטרם נוצלו; - מסגרות אשראי לא מנוצלות; - התחייבויות בהתאם להסכמי ערבות; - התחייבויות בהתאם לאישור עקרוני המחייב את הבנק לשמור על ריבית לתקופה מסוימת. <p>- ועוד.</p>
יחס הלימות הון	<p>יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.</p>
יחס כיסוי סילות	<p>יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצוני ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.</p>
יחס מיטף	<p>מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.</p>
כתבי התחייבות נדחים	<p>כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבויות אחרים מאותו סוג.</p>
לווה	<p>בעל חבות מאזנית או חוץ מאזנית בבנק. לווה עשוי להיות נטל התחייבות למתן אשראי, ערבות או אשראי בבנק וגם המנפיק של ניירות ערך בהם השקיעה הבנק. לצורך בחינת חשיפת הבנק הלווה מוגדר כ"אדם בעל חבות, לרבות בן זוגו וכן מספר לווים, כאשר ההחזר הצפוי של החבות מתבסס בעיקרו על אותו מקור החזר, ולאף אחד מהם אין מקור משמעותי נוסף להחזר החבות".</p>
מג"א - מערכת גילוי נאות אלקטרוני	<p>מערכת מידע לקליטתם והפצתם דרך רשת האינטרנט, של מכלול הדיווחים הנדרשים מגופים הכפופים לפיקוחה של הרשות: תאגידים, מנהלי קרנות נאמנות, נאמנים, חברות יועצי השקעות, חברות לניהול תיקים וחתמים.</p>
מס"ב - מרכז הסליקה הבנקאי	<p>חברה בבעלות חמשת הבנקים הגדולים, המנהלת מערכת אוטומטית לסליקה נטו של חיובים וזיכויים אלקטרוניים</p>
מק"מ-מלווה קצר מועד	<p>נייר ערך ממשלתי המונפק על ידי בנק ישראל, והוא משמש כאחד הכלים המוניטריים שמפעיל בנק ישראל. המק"מ מונפק לטווח של עד שנה, אינו צמוד ואינו נושא ריבית.</p>
משך חיים ממוצע (מח"מ)	<p>משך חיים ממוצע (מח"מ) נמדד בשנים ומשקלל את תשלומי הריבית התקופתיים של המכשיר הפיננסי לאורך חייו עד לפידיון הסופי. ככל שמשך החיים הממוצע ארוך יותר שווי הוגן של המכשיר מושפע יותר משינויים בשיעורי הריבית ומגורמים כלכליים אחרים ולפיכך מסוכן יותר.</p>
נבר	<p>נבר הוא מכשיר פיננסי או חוזה אחר, בעל 3 מאפיינים:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. שוויו משתנה בהתאם לשינוי בשיעור ריבית, במחיר פיננסי מוגדר, במחיר סחורה מוגדר, בדירוג אשראי או בבסיס דומה. 2. אינו דורש השקעה ראשונית נטו או דורש השקעה ראשונית נטו הנמוכה מההשקעה שהייתה נדרשת עבור סוגים אחרים של חוזים, שחזוי כי יגיבו באופן דומה לשינויים בגורמי שוק. 3. הוא מסולק במועד עתידי.
נבר אשראי	<p>חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נברזי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון וכו'.</p>
נדבך 1	<p>הקצאת הון מזערי כנגד סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה הקושרת את היקף החשיפות לסיכונים השונים לדרישת ההון הרגולטורית. הוראות נדבך 1 שנקבעו על ידי ועדת באזל אומצו במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201 עד 209 והם קובעים שיטה פיקוחית לחישוב נכסים משוקללים בסיכון ואופן החישוב של דרישות ההון בגין נכסי סיכון כאמור.</p>
נדבך 2	<p>מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP – Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שיבוצע על ידי הפיקוח על הבנקים.</p>

סדך 3	משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.
נכסים משוקללים בסיכון או נכסי סיכון (RWA)	נכסי סיכון משקפים חשיפה מאזנית וחופף מאזנית שנוצרת בגין פעילויות הבנק משוקללות בסיכון המיוחס לה בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 203 עד 209 בכל הקשור לסיכון אשראי, סיכון שוק וסיכות תפעולי. נכסי סיכון כאמור נועדו לשקף את הסיכון המשוקלל בניגוד נדרש הבנק להחזיק דרישת ההון הרגולטורי במסגרת הדרישות להלימות ההון.
סיכון אשראי	סיכון אשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על פי הסכם האשראי.
סיכון אינפלציה	הינו הסיכון משינויים לא צפויים בקצב האינפלציה, כלומר בשינויים במדד המחירים לצרכן.
סיכון בסיס אחר	חשיפה לשינוי של מחירים – כגון: מחירי מניות, אופציות וכד'.
סיכון סילות	רמת החשיפה הנובעת מכך שחלק מהכנסות, הוצאות, נכסים או התחייבויות של הבנק או חברות הבנות שלו נקובים במטבע שונה ממטבע הפעילות שלהם, לעלייה או ירידה בשערי המטבעות להם הם חשופים. אלה עלולים לפגוע באופן ניכר וליצור הפסדים ובמקרים מסוימים אף להביא להפסדים כבדים.
סיכון מטבע	רמת החשיפה הנובעת מכך שחלק מהכנסות, הוצאות, נכסים או התחייבויות של הבנק או חברות הבנות שלו נקובים במטבע שונה ממטבע הפעילות שלהם, לעלייה או ירידה בשערי המטבעות להם הם חשופים. אלה עלולים לפגוע באופן ניכר וליצור הפסדים ובמקרים מסוימים אף להביא להפסדים כבדים.
סיכון ריבית	סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי הריבית במטבעות השונים.
סיכון שוק	סיכון להפסד או ירידת-ערך הנובע משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או תיק מסוים או קבוצת תיקים, וברמה הכוללת שינוי בשווי הכלכלי של הבנק, עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.
סימדיקציה של הלוואה	עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה יש לו את הזכות להיפרע ממנו. עסקאות מסוג זה מבוצעות לעיתים קרובות כאשר קבוצות של מלווים ממנות יחד אותן הלוואות כך שהסכום שמועמד ללווה גדול יותר מהכנסות של מלווה יחיד כלשהו להלווה.
סליקה	תהליך פיננסי של חיוב זכייו לקוחות ויישוב יתרות.
קבוצת לווים	הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים; כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הנית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כמו כן, כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הנית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת.
קווי הגנה	ממשל ניהול הסיכונים, מסתמך על שלושה קווי הגנה:
שווי הון	ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסי בעסקה בין קונה מוצן לבין מוכר מוצן. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקניה החשבונאית: - רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק; - רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים; - רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש טכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.
שיעור המימון (LTV)	שיעור המימון הינו המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף את מידת סיכון ההלוואה, כאשר אחוז המימון גבוה ומחירי הדירור יורדים, לווים עלולים למצוא את עצמם במצב של הון שלילי, בו הם חייבים יותר מערך הבית שבידיהם.
ALM – Asset and Liability Management	ניהול נכסי בנק והתחייבויותיו במגמה ליצור הקבלה מתאימה ביניהם ולהכביר את הונו של הבנק בטווח הארוך, לטובת בעלי מניותיו.
BPV – Basic Point Value	השינוי בשווי ההוגן מתזוזה מקבילה של נקודת בסיס אחת. BPV 100 הינו השינוי בשווי ההוגן מתזוזה מקבילה של 100 נקודות בסיס.
CCF – Credit Conversion Factor	מקדמי המרה לאשראי. פריטים חופף מאזניים ימרו לשווה ערך חשיפות אשראי באמצעות שימוש במקדמי המרה לאשראי. המרה זו תבוצע לאחר הפחתת סיכון האשראי.

סיכון אשראי צד נגדי - מהווה תת סיכון של סיכון האשראי הכולל אליו חשוף הבנק, ומבטא את הסיכון שצד נגדי בעסקת חוזה פיננסי ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של העסקה ולא יעמוד בתשלומים הנדרשים על פי תנאי העסקה. סיכון אשראי של צד נגדי יוצר סיכון דו-צדדי להפסד ומשתנה לאורך חיי העסקה. ערך השוק של העסקה משתנה באופן רציף בהתאם לתנודות גורמי השוק העומדים בבסיסה, ויכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים בעסקה.	CCR - Counterparty Credit Risk
הפחתת סיכון אשראי - מקדזי סיכון המותרים לקיזוז עפ"י הוראות באזל II (בעיקר: ביטחונות נזילים משועבדים כנדרש). לפי הוראות אלה הבנק יכול, בעת חישוב דרישות ההון, להפחית את חשיפת האשראי שלו כלפי הצד הנגדי, ובכך להביא בחשבון את השפעת הפחתת הסיכון של הביטחון.	CRM - Credit Risk Mitigation
חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.	CVA - Credit Valuation Adjustment
התאמות חשבונאיות בגין סיכון אשראי של הבנק שנכללו בשווי ההוגן של ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים.	DVA - debt valuation adjustment
חברת דירוג אשראי חיצונית כשירה היא יישות, שאיננה סוכנות אשראי לייצוא (ECA), המנפיקה דירוגי אשראי חיצוניים ושהוכרה על ידי הפיקוח על הבנקים כמי שעמדה בדרישות הכשירות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203 בנושא "מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי".	ECAI - External Credit Assessment Institution
ההיקף הצפוי של חשיפתו של צד נגדי בעת כשל אשראי.	EAD - Exposure at Default
צוות משימה לשיפור הגילוי שהוקם על ידי ה-FSB. מטרת הגוף הינה לשפר את איכות הגילויים על הסיכונים, שיפור יכולת ההשוואה והשקיפות.	EDTF - Enhanced Disclosure Task Force
חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.	FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act
גוף בינלאומי אשר מפקח על המערכת הפיננסית הבינלאומית. מטרתו, לקדם את היציבות במערכת הפיננסית.	FSB - Financial Stability Board
תהליך הערכת הלימות ההון משמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם, על מנת לוודא שהון הקבוצה בפועל עולה על דרישות ההון האמורות בכל זמן.	ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process
סיכון הריבית בכל המכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים, למעט מכשירים פיננסיים שהינם חלק מהתיק למסחר.	IRRBB - Interest Rate Risk in the Banking Book
מטרה עסקית רצויה המוגדרת במונחים כמותיים או איכותניים נגזרת מהמגבלות של התיאבון לסיכון.	KPI - Key Performance Indicator
מערכת תשלומים לסליקה מיידית וסופית של תנועות כספיות בין בנקים לגורמים עסקיים נוספים.	RTGS - Real Time Gross Settlement
נכסי סיכון משקפים חשיפה מאזנית וחופף מאזנית שנוצרת בגין פעילויות הבנק משוקללת בסיכון המיוחס לה בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין 203 עד 209 בכל הקשור לסיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי. נכסי סיכון אלו נועדו לשקף את הסיכון המשוקלל בניגוד נדרש הבנק להחזיק הון רגולטורי במסגרת הדרישות לעמידה ביחסי הלימות ההון.	RWA - Risk Weighted Assets
עסקאות מימון ניירות ערך שבהן ערך העסקה תלוי בהערכות השוק והעסקה כפופה פעמים רבות להסכמי מרווח.	SFT
התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונים.	SREP - Supervisory Review Process
במסגרת התהליך בוחן הפיקוח את פרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי וכן התהליך הפנימי שנקט על ידי הבנק להערכת נאותות כוללת של הלימות ההון הרגולטורי המוחזק על ידי הבנק כנגד החשיפות. תהליך זה נועד לתת רגולטור כלים להערכה עצמאית של פרופיל הסיכון של הבנק וניהול הסיכונים ולקבוע צעדים להתערבות מוקדמות במטרה למנוע פגיעה ביציבות הבנק ואיתנות הפיננסית שלו.	
הינו מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התמשותות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש; השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיר הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתמשותות של סיכוני השוק בפעילויות שונות.	VaR - Value at Risk

מסגרות אשראי, 96, 79	א	אינדקס, 101, 3
מפקידים גדולים, 82		אשראי לדיור, 44, 9, 3, 3
מקורות מימון, 83		
נ		
נדרים, 64, 63, 61, 57, 48, 45, 34, 33, 25, 24, 18	ב	באזל, 99, 97, 96, 95, 79, 55, 38, 37, 27, 26, 15, 9, 7, 5
נדילות, 98, 97, 84, 82, 81, 80, 79, 60, 7, 3		בטחונות, 55, 37, 34
ניירות ערך, 97, 84, 77, 64, 63, 61, 60, 55, 37, 34, 30, 25, 24, 5		בקריות, 96, 76, 38
נכסי סיכון, 98, 97, 96, 31, 17, 3		
נכסים אחרים, 95, 64, 63, 48, 45, 24		
נכסים משועבדים, 3		
ס	ג	גידור, 95, 65, 60, 60
סייבר, 95, 76		
סיכון אשראי, 99, 98, 97, 53, 52, 48, 45, 37, 34, 32, 30, 27, 17, 3	ה	הון מניות, 25, 20, 18, 16
סיכון מימון, 85		הון עצמי רוברד, 95, 30, 26, 22, 19, 18, 17, 16, 15, 9, 8, 1
סיכון נדילות, 98, 97		הון רוברד, 96, 26, 21, 16, 15, 8, 2
סיכון רגולטורי, 77		הלבנת הון, 89, 78, 77
סיכון ריבית, 98, 97		הלוואות לדיור, 78, 9
סיכון שוק, 98, 97, 17		הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, 96, 24, 15
סיכון תפעולי, 69, 68, 30, 27, 17, 11	ו	
ע		
עתידיים, 6, 5		
פ		
פיקדונות הציבור, 86, 63, 25		
ש		
שווי הוגן, 98, 97, 73, 71, 57, 48, 45, 18, 16		
ת		
תגמול, 94, 93, 91, 90, 89, 88, 87		
		מבנה וארגון, 36
		מגבלות, 77, 74, 65, 62, 15, 9, 8, 7
		מגזרי פעילות, 31
		מדדי ביצוע עיקריים, 3
		מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים, 15
		מוסדיים, 85, 78
		מיזוגים, 15, 5
		מיזוגים ורכישות, 15, 5
		מינוף, 97, 96, 35, 33, 28, 8, 7
		מיסים נדחים, 23, 19, 18
		ממשל תאגידי לניהול הסיכונים, 36